

SENÎH-İ MEVLEVÎ DİVANI

ERCAN OKYAY
(Yüksek Lisans Tezi)

Çanakkale
2005

160945

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

SENİH-İ MEVLEVÎ DİVANI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Yard. Doç Dr. Mustafa AKSOY

Hazırlayan
Ercan Okyay

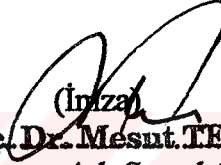
Çanakkale-2005

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne
Fransızca Dil ve Sözlük Bilimi Anabilim Dalı
Çalışma, jürimiz tarafından ...Türk Dili ve ...
...Felsefe... Anabilim/Anasanat Dalında
DOKTORA / SANATTA YETERLİK / YÜKSEK
LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

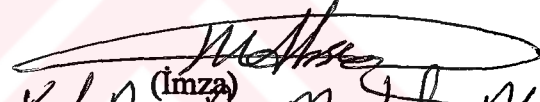
(İmza)

Başkan Y. Doç. Dr. Neşin BAYRAKTAR
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

(İmza)

Ürd. Doç. Dr. Mesut TEKSAN...
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı (Danışman)

(İmza)

Üye Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKSOY
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı (Danışman)

(İmza)

Üye Yrd. Doç. Dr. Aziz KILIÇ
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

(İmza)

Üye Yrd. Doç. Dr. Ramazan Gülendam
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

ÖZET

Süleyman Senih Efendi 1822 tarihinde Bursa'da doğdu. 1837'de İstanbul'a geldi. Hem okudu hem de çalıştı. Mekteb-i Adliye'den mezun olduktan sonra Mektubî Kalemî'ne girdi. Osmanlı bürokrasisinin pek çok kademesinde ciddi görevler üstlendi. Görevi icabı çok farklı yerleri görme imkanı buldu. 1900 yılında İstanbul'da vefat etti.

Çalışkan, dürüst ve prensip sahibi birisi olan Senih Efendi, Mevlevî Dergahı'na da tüm hayatı boyunca devam etmiş, gönlü temiz bir Mevlevî dervişi olmayı kendisi için en büyük şans olarak görmüştür.

1859 yılında, Takvimhane-i Amire Matbaasının'da basılmış mürettep bir divanı, Mersiye-yi Şerif ve Vakıâ-yı Kerbela Mukaddimesi adlı iki küçük manzum eseri vardır.

Eseri, klasik şiirimizin bütün özelliklerini taşımaktadır. Daha önceki şiirlerden farklı, orijinal bir tarafı yoktur. Şiirlerinde Kerbela Vak'ası, Alevîliği ve Hz. Mevlâna sevgisini etraflıca işlemiştir.

Nazım tekniği kuvvetli, şarkıları ve gazelleri hariç dili ağırdır. Sosyal konulara fazla yer vermemiştir.

Onun hakkında bilgi veren kaynaklar, eski tarzda şiir söylemesi ve ikinci sınıf bir şair sayılması konusunda hemfikirdirler.

SUMMARY

Suleyman Senih Efendi was born in Bursa in 1822. He came to İstanbul at 1837, not only educated but also worked. After he had graduated from Mekteb-i Adliye (law school) he entered to Mektubi Kalem. He undertaken serious duties on a lot of position in Ottoman bureaucracy. Thanks to his duty, he has possibility of to see very different places. He died in İstanbul in 1900.

The gentleman Senih who is a person of principle, hardworking and honest, during his life, he continued to Mevlevi dervish lodge and he regarded the greatest chance to be sincere Mevlevi dervish for own.

He has a muretteb (systematic) divan who had printed in Takvimhane-i Amire printing house in 1859 and two small verse works is called by Mersiye-i Sherif and Vak'a-i Kerbela Mukaddimesi.

His works bears all characteristics in the our classical poetry and it hasn't a different side in comparison to former poetries. He thoroughly discuss the event of Kerbela, the Alaouite sect and love of Hz. Mevlana in his poetries.

He has powerful verse technique and apart from his song (literary type) and gazels, his work language is hurtful. He doesn't consider in social subjects.

The sources is give an information have same mind about his that he says poetry in old style and he is second-class poet.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	iv
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	v
ÖNSÖZ	vi
GİRİŞ	1
A- 19. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ'NİN GENEL DURUMU	1
B- B- XIX. YÜZYIL DİVAN ŞİİRİ	7
I. BÖLÜM	11
BURSALI SÜLEYMAN SENİH EFENDİ'NİN HAYATI	11
II. BÖLÜM	14
SÜLEYMAN SENİH EFENDİ'NİN ESERLERİ	14
III. BÖLÜM	16
SÜLEYMAN SENİH EFENDİ'NİN EDEBİ ŞAHSİYETİ	16
IV. BÖLÜM	23
SENİH-İ MEVLEVÎ DİVANI	23
SONSÖZ	251
KAYNAKÇA	253

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
Ansk.	Ansiklopedi
Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
Der.	Dergisi
MEBY.	Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi
s.	Sayfa
S.	Sayı
TCKBY.	Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Yayınları
TDKY.	Türk Dil Kurumu Yayınları
TDEA	Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi
TEVY.	Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları
TKAEY.	Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları
Yay.	Yayınları
YTY:	Yeni Türkiye Yayınları

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	ā	ه	h, e, a
ا	e	و	v, ū
ب	b	ی	y, ī
ت	t	او	o, ō, u, ū
پ	p		
س	s		
ع	c		
ق	ç		
ح	h		
خ	h		
د	d		
ذ	z		
ر	r		
ز	z		
س	s		
ش	ş		
ص	ş		
ض	ž		
ط	t		
ظ	z		
ع	‘		
غ	g		
ف	f		
ق	q		
ك	k, g, ű		
ل	l		
م	m		
ن	n		

ÖNSÖZ

İlk emarelerini Lale Devri'nde, daha çok askerî alanlarda görmeye başladığımız yenileşme hareketleri; 19. yüzyılın ilk yarısında, hemen hemen bütün sahaları da içine alarak, bir kültür değişimine dönmüştür.

Yenileşme hareketini topluma mâl etmenin en kolay ve işlevsel yolunu edebiyatta gören Tanzimat aydınları, edebiyatın bu işlevini yerine getirebilmesi için onun, halkla aynı çizgide yürümesi gerektiği görüşünde birleştiler.

Bu görüş zamanla, sıkı sıkı bağlı olduğu değerler dünyasının hızlı değişimine ayak uyduramadığı için; hayattan kopuk, belirli bir zümre etrafında teşekkül etmiş, etki sahası sınırlı bir şiir izlenimi veren Dîvan şiirine karşı düşmanlığa hatta haksız bir saldırıya kadar varan bir tutuma dönmüştür.

Gerek Dîvan şiirinin gerekse de ondan farklı olduğu için üzerine titrenilen yeni şiirin; objektif bir biçimde değerlendirildiği, bilimsel kriterler gözetilerek edebiyat tarihimiz içerisindeki yerinin doğru olarak tespit edildiği normalleşme süreci, oldukça uzun sürmüştür. Sözü edilen bu süreç, yeni çalışmalarla günümüzde de devam etmektedir.

Senih-i Mevlevî Divanı üzerinde gerçekleştirdiğimiz bu yüksek lisans tezi, yukarıda bahsettiğimiz sürece katkı sağlamak, zinde bir beden kalbine benzettiğimiz Dîvan şiirini besleyen ana arterler kadar ince damarların da önemli olduğunu ortaya koymak için hazırlanmıştır.

Çünkü Süleyman Senih Efendi 19. yüzyılın ilk yarısında ömrünü tamamladığı görüşü benimsenen Dîvan şiirine bire bir örnek teşkil edecek bir dîvan meydana getirmiştir. Bizim çalışmamız da daha çok bu eseri merkez almaktadır. 1859 yılında Muhammet Lebîb Efendi'nin nezaretinde, Takvimhane-i Amire Matbaası'nda basılan bu dîvanın el yazmasına ulaşamadık. Fakat elimizdeki matbu metnin, o

günün gelişen matbuat hayatını dikkate alarak, yazarın elinden çıkmış nüsha kadar orijinal olduğunu söyleyebiliriz.

Biz öncelikle dîvanı, alan araştırmacılarımızın istifadesine sunmak için, transkripsiyon alfabesini kullanarak, Arap harfleriyle yazılan şiirlerini Latin harflerine çevirdik. Şiirlerin vezinlerini bulduk. Metin kısmının başına dîvandaki şiirlerin daha iyi anlaşılabilmesi için Senih-i Mevlevî'nin hayatı, eserleri ve edebî şahsiyeti hakkında mevcut kaynaklardan yararlanarak oluşturduğumuz bir değerlendirme ekledik. Giriş kısmında da Senih-i Mevlevî'nin yaşadığı dönemin sosyal ve siyasî hayatına ve o dönem dîvan şiirinin genel ahvaline dair kısa bilgiler vermeyi uygun gördük.

İki yıla yaklaşan bu yoğun ve yorucu çalışma döneminde yardım ve desteklerini gördüğüm pek çok kişinin isimlerini burada zikretmenin münasip olduğunu düşünüyorum.

Bu vesileyle; karşılaştığım tüm güçlükleri aşmamdaengin bilgi birikimi ve tecrübesiyle bana, daima yardımcı olan tez danışmanım ve değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKSOY'a, pek çok kaynağa ulaşmamı sağlayan dostlarım Ozan YILMAZ'a, Ömer ÖNER'e, Önder POTUR'a ve Barış BORA'ya, iyi bir lisans ve yüksek lisans eğitimi almamız için büyük fedakarlıklar gösteren Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde görevli tüm hocalarıma, eğitim hayatım boyunca madden ve mânen her zaman yanımda olan aileme ve son olarak; iki yıl boyunca, yoğun çalışmalarımın kaynaklı ihmallerime sabırla göğüs geren ve daima desteği ile yanımda olan eşime, teşekkürü bir borç bilirim.

Ercan OKYAY
Çanakkale 2005

GİRİŞ

A- 19. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ'NİN GENEL DURUMU:

Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyıl siyasi tarihini aydınlatmak için müracaat ettiğimiz güvenilir kaynaklar¹; bu dönemle ilgili olarak, elîm bir manzarayı gözler önüne sermektedir. Osmanlı Devleti'nin siyasi sınırları içerisinde yer alan, tüm topraklar üzerinde; kan, göz yaşı ve derin bir ümitsizlik hali vardır.

Yüzyılın başında tahtta III. Selim oturmaktadır. III.Selim 1789 yılında tahta çıktığında Osmanlı Devleti hem Rusya hem de Avusturya ile savaş halindedir. Bu savaşlar Avusturya ile Zıştovi (1791), Rusya ile de Yaş Anlaşması'nın (1792) imzalanmasıyla, Osmanlı Devleti'nin lehine sayılabilecek bir neticeyle bitirilmiştir.

Zıştovi Anlaşması'ndan sonra Ratip Efendi Viyana elçisi oldu. Ve izlenimlerini 500 sayfalık bir rapor halinde padişaha ilettili. Ardından III. Selim, toplumun önde gelen 22 aydınından sorunlara ve bu sorunların çözüm yollarına dair görüş istedi. Ortaya, layiha isminde 22 adet rapor çıktı. Böylece Lale Devri'nden beri gerçekleştirilmek istenen ıslahat hareketlerine, tüm devlet ricali el atmış oldu. Tahmin edileceği gibi, Nizam-ı Cedid denilen ıslahat hareketlerine ilk olarak askeri müesseselerden başlandı. Önce Bostancı Ocağı'na bağılı Avrupa tarzında eğitim, teçhizat ve kıyafeti olan yeni bir ordu kuruldu. Avrupa'dan bilgili subaylar getirildi. Tophane ve Baruthane düzene kondu. Tersaneler faaliyete geçirildi. Yeni gemiler

¹ (AKŞİN 2000: 77-187)
(BEYDİLLİ 1999: 66-130)
(ÖZTUNA 1998: 448-489)
(UÇAROL 1993: 179-199)
(GENCER 1993: 203-246)
(KODAMAN 1993: 19-197)
(ÖKE 1993: 201-278)
(DERİN 1992: 477-491)
(KURAN 1992: 491-503)

yapıldı. Deneyimli ve donanımlı personel yetiştirilmesi için Kumbarahane (1792) ile Mühendishane-i Berr-i Hümayun (1794) kuruldu. Askerî alanda pek çok eser dilimize tercüme edildi ve tüm bu masrafları karşılamak üzere İrad-ı Cedid adı verilen yeni bir hazine oluşturuldu.

III. Selim döneminde yapılan bir başka ıslahat ise; yabancı ülkelerde elçilikler açılmasıdır. Bu teşebbüs hem yabancı ülkeler ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişkilerin geliştirilmesini hem de pek çok Osmanlı aydınının yetişmesini sağlamıştır.

Bunlardan başka ticaret, mülki idare, hukuk ve eğitim sahalarında da ıslahatlar yapılmış ama bunlar istenildiği gibi sonuçlanmamıştır. Çünkü eyaletlerin başındakiler ve bölgelerinde nüfuzu olan kimseler (âyan ve mütegalibe), Yeniçeriler, düzeni bozulan devlet adamları ile medreselerdeki yenilik karşıtları yapılan bu çalışmalardan rahatsız olmuşlardı. Bu muhalif kesim aradıkları fırsatı, 1806 senesinde buldular. Nizam-ı Cedid'in Rumeli'de tatbik edilmesi sırasında oluşan mukavemet ve bu mukavemete III. Selim'in boyun eğmesi, Fransız siyasetine geri dönülmesi, Osmanlı-Rus-İngiliz ittifakından vazgeçilmesi ve bunun neticesinde; bu iki ülkenin Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmesi, isyan için gerekli tüm şartları oluşturmuştu. İstanbul'da, Boğaz'da az sayıda askerin başlattığı ayaklanma (Kabakçı Mustafa isyanı), kısa zamanda tüm şehre yayıldı. Gereksiz bir merhamet gösteren III. Selim; böylece kendi mukadderatını da hazırlamış oldu. 29 Mayıs 1807'de III. Selim tahttan indirildi, Nizam-ı Cedid ıslahatı lağvedildi ve yerine IV. Mustafa geçirildi.

IV. Mustafa'nın saltanatı uzun sürmemiştir. Rusçuk âyanı Alemdar Mustafa Paşa, yanına sığınan reformcuların telkiniyle IV. Mustafa'yı, bir karşı darbeyle tahttan indirmiş ve yerine II. Mahmut Padişah olmuştur.

II. Mahmut'un tahta çıkışı Alemdar Mustafa Paşa'nın himmetiyle olduğu için, onun isteği üzerine padişah ile âyanlar arasında Sened-i İttifak denilen bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma, her biri birer mahalli otorite olan âyanların varlıklarını güçlendirmiş ve meşrulaştırmıştır.

Alemdar Mustafa Paşa'nın gölgesi ve Sened-i İttifak'ın imzalanmasıyla güçleri iyice artan âyanların baskısı, reform yanlılarının Yeniçeri Ocağı'na alternatif olarak kurdukları Sekban-ı Cedid adlı orduya, II. Mahmut'un yeterince ilgi göstermemesine sebep olmuştur. Yeniçerilerin isyanı Alemdar Mustafa Paşa'nın sonu olmuş ve II. Mahmut saltanatını iyiden iyiye güçlendirmiştir.

Devlet içinde, bu kanlı hesaplaşmalar sürüp giderken, Avrupa'da da önemli hadiseler cereyan etmekteydi. Fransa kendisine karşı oluşturulan ittifaklarla başarılı bir şekilde mücadele ediyor, İngiltere ile Osmanlı Devleti'nin yakınlaşmasını sağlıyordu.

Fransız Devrimi'nin çok uluslu devletleri olumsuz etkilemeye başlaması da özellikle bu döneme rastlar. Bu etkilenmeden Osmanlı Devleti de payına düşeni alır. Çünkü; Balkanlarda bu anlamdaki ilk ayaklanma, Sırların vasıtasıyla çıkarılmıştır. Bu ilk isyanı, Osmanlı Devleti kontrol altına alsada daha sonra vuku bulan olaylar 1816 yılında Sırbistan'ın özerklik kazanmasını sağlamış; maalesef Osmanlı devleti bu duruma mani olamamıştır. Sırların çıkardığı bu isyan kıvılcımını, Avrupa devletlerinin kendi menfaatleri doğrultusundaki körüklemeleri, büyük bir yangına dönüştürmüştür ve bu yangın kısa sürede tüm Osmanlı topraklarına yayılmıştır.

Yine II. Mahmut zamanında, Rusya'nın emperyalist siyasetine uygun olarak açtığı savaşlar devam etmiş, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyan etmiş ve belirli şartlarla Mısır'ın idaresini kazanmış, Eflak ve Boğdan özerkliğini elde etmiş, Fransa Cezayir'i zaptetmiş, Edirne ve Basarabya anlaşmaları ile Rusya, pek çok yere sahip olmuş ve Mora'da bağımsız bir Yunan devleti kurulmuştur.

II. Mahmut, bütün bu olup bitenlere kayıtsız kalmamıştır. III. Selim'in başına gelenlerden ders alarak, ağır ve kararlı adımlarla pek çok ıstılah gerçekleştirmiştir. 1826 yılında Yeniçeri Ocağı ortadan kaldırılmış, vergi sistemi düzenlenmiş, merkezi otoriteyi güçlendirmek için Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa dışındaki tüm âyan ve benzeri nüfuz sahipleri yok edilmiş, modern bir devlet teşkilatı ve bürokrasisi için

gayretlere girişilmiş, bunun için karar alan ve kanun hazırlayan meclisler oluşturulmuştur.

Eğitim kurumları yenilenmiş, tıp mektebi açılmış, Kara ve Deniz Mühendishaneleri canlandırılmış, bazı Batı eserleri Türkçe'ye kazandırılmaya çalışılmış, teknik ve bilimsel deyimlerin Türkçe karşılıklarını bulmak için çalışmalar yapılmıştır. Yine, Avrupaî tarzda, rüşdiye denilen eğitim kurumlarının oluşturulması, yurt dışına öğrenci gönderilmesi, 1831'de ilk Osmanlı gazetesi olan Takvim-i Vekayi'nin çıkarılması, nüfus sayımı yapılması, posta teşkilatının kurulması, karantina uygulamasının başlatılması ilk defa bu dönemde gerçekleştirilmiştir.

Yukarıda saydığımız reform hareketleri Tanzimat reformlarına temel teşkil etmiştir. Bu dönem reformlarının en önemli özelliği; eski müesseselerin yanında yenilerinin bulunması değil, eskinin kaldırılarak yeninin ikame edilmesi ve ibkasının sağlanması şeklinde bir anlayışla gerçekleşmiş olmasıdır.

II. Mahmut 1839 yılında vefat ettiğinde Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın ordusu, Osmanlı ordusunu mağlup etmiş ve İstanbul'u tehdit eder duruma gelmişti. Bu durum Rusya'nın müdahalesini gerektiriyor; İngiltere ise bu durumu tasvip etmiyordu. Böylece mesele uluslararası bir mahiyet kazanıyordu. Meselenin bu derece girift bir hal alması, Tanzimat Fermanı olarak bilinen Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun açıklanmasının da temellerini atmıştır.

II. Mahmut'un yerine oğlu Abdülmecit geçti ve Hariciye Nazırı Mustafa Reşid Paşa'nın hazırladığı Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nu 3 Kasım 1839'da kabul etti. Bu devlet eliyle başlatılan ilk çağdaşlaşma hareketiydi ve önceki reform hareketlerinden pek çok yönlerden ayrılıyordu.

Bu fermana göre müslim ve gayrimüslim arasında bir eşitlik öngörülüyor, padişah tüm vatandaşların ırz, namus, can ve mal güvenliğinin sağlanacağını vaat ediyordu. Ayrıca padişah, askerlik ve vergi toplama konularında da adil olacağına yemin ediyordu. Bu, kanunun üstünlüğünü tanımak demektir ve o dönem Osmanlı

devlet yönetimi ve teamüller açısından da ileri bir hamleydi. Böylece Türk modernleşme tarihinin en önemli adımı atılmış oldu.

Resmi olarak ifade edilen bu düşünceler, hayata geçirilmek istendiği zaman pek çok sorunla karşılaşıldı. Eski rejimden faydalanan muhafazakârlar ile çeşitli sebeplerden dolayı yapılmak istenilenleri içine sindiremeyen bazı Hıristiyan azınlıklar, Tanzimat Fermanı'nı şiddetle tenkit ettiler. Hatta Osmanlı Devleti'nin pek çok yerinde müslim ve gayrimüslim tebaa arasında kanlı çatışmalar meydana geldi. Çoğu zaman da Batılı devletler bu olayları hem kışkırttılar hem de bu hadiseleri sebep göstererek Osmanlı Devleti'nin işlerine sıkça müdahale ettiler.

1853 yılındaki Osmanlı-Rus harbine, İngiltere ile Fransa'nın Osmanlı'nın müttefiki olarak katılması ve 1854 yılında Rusları mağlup etmesi sonucunda; Rusları bahane ederek, Babıâli'den gayrimüslim tebaa lehine yeni haklar koparmak istemesi Islahat Fermanı'nın ortaya çıkmasına neden oldu. 28 Şubat 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı'yla, Tanzimat Fermanı'ndaki haklar mahfuz olarak, Hıristiyanlara; devlet memuru olmak, kendi dillerinde öğretim yapmak, isteyen ailelerin çocuklarını devlet okullarında okutabilmesini sağlamak gibi imkânlar verildi.

1856 Paris Antlaşması'ndan 1877'de patlayacak olan Rus savaşına kadar geçecek olan bu sürede, 1861 yılında Abdülmecit'in yerine Abdülaziz tahta geçmiş, büyük devletlerle barış içerisinde bulunulmasına rağmen; ayaklanma ve kanlı mücadeleler, yeni özerklik arayışları veya mevcut imtiyazların genişletilmesi çabaları, ağır borçlanmalarla devletin iflası, yoksulluklar, bulaşıcı hastalıklar gibi feci olaylar yaşanmıştır.

Abdülaziz'in keyfi iradesine, içte ve dışta yaşanan onur kırıcı davranışlara karşı ülkede bir muhalefet oluşmaya başlamıştı. Batıyı tanıyan bu yolla ciddi eğitim almış, milliyetçi Türk aydınları, Yeni Osmanlılar Cemiyeti adı altında teşkilatlı olarak çalışmaya ve meşrutiyet rejimini gerçekleştirmek için mücadeleye giriştiler. Genç Osmanlılar'ın fikirlerini paylaşan bazı devlet adamlarının da gayretiyle Abdülaziz tahttan indirildi ve yerine V. Murat tahta geçirildi. Fakat V. Murat'ın akıl

sağlığının yerinde olmaması Onun da tahttan indirilmesine ve yerine II. Abdülhamit geçirilmesine sebep oldu.

II. Abdülhamit söz verdiği gibi 23 Aralık 1876'da Kanun-i Esasî'yi kabul etti fakat bir süre sonra Osmanlı-Rus Savaşı'nı bahane ederek kaldırdı. Meclis dağıtıldı. Ülkede sıkı bir takip dönemi, jurnale dayalı bir izleme politikası ve istibdada dayalı bir yönetim şekli başlamış oldu. Bu dönemde Balkanlardaki sorunlar Osmanlı Devleti'nin başını ağrıtan konuların başında geliyordu. Yine, mağlubiyetle ve çok ağır bir anlaşmayla sonuçlanan ve 93 Harbi diye anılan Osmanlı-Rus Savaşı da oldukça büyük bir diğer sorundu.

Ayastefanos Anlaşması'nın neticesinde çok büyük bir güce ulaşan Rusya'nın kazanımları Batılı ülkeleri rahatsız etmiş ve sorun Berlin Anlaşması'yla çözülmüştür. Bu aynı zamanda Osmanlı topraklarının geri kalan kısımlarının da paylaşabileceği esası kabul eden zihniyetin tescili demektir.

Osmanlı Mebusan Meclisi'nin kapatılarak, bir vesile ile muhaliflerin İstanbul'dan birer birer uzaklaştırılmaları II. Abdülhamit'in baskıcı yönetim anlayışının bir gereğidir. Bu uygulamalara Jön Türkler denilen kişilerin münferit ve dağınık çalışmaları ve ne zaman kurulduğu belli olmayan İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin teşkilatlı gayretleri ile karşı konulmuştur.

II. Abdülhamit devrindeki tüm bu olumsuzluklara rağmen ıslahat hareketlerine devam edilmiştir. En çok maarif alanında çalışmalar yapılmış, ülkenin her yerinde rüştiye ve idadiler açılmıştır. Hukuk, Sanayi-i Nefise ve Mühendis Mektepleri de bu dönemde açılmış önemli eğitim kurumlarıdır. Karayolu ve Demiryollarının inşası alanında da ciddi çalışmalar yapılmıştır.

B- XIX. YÜZYIL DİVAN ŞİİRİ:

Lale devrinde başlayan Osmanlı yenileşme hareketlerinin bir sonucu olan Tanzimat Fermanı, bir bakıma kültür değişiminin de en somut adımını oluşturmuştur. Bir kabuk değiştirme olarak tarif edebileceğimiz bu teşebbüslere, III. Selim döneminde Avrupa devletlerine elçi gönderilmeye başlanması, Babiâli'de 1832'de kurulan Tercüme Odası'nın çalışmaları, ardından 1851 yılında Encümen-i Daniş'in teşekkül ettirilmesi, II. Mahmut döneminde yurt dışına gönderilen öğrencilerin Batı kültürüne ve bilimlerine vakıf olarak yurda dönmeye başlamaları, büyük bir ivme kazandırmıştır.

Osmanlı Devleti'nin 19 yüzyıl siyasi tarihi incelendiğinde ülkenin geneline tam bir kaos durumunun hakim olduğu görülür. Bu kargaşa ortamından ve sorunlardan, toplumun tüm bireyleri olumsuz yönde etkilenmiştir. Bu menfi durum fertlerle birlikte, ülkenin tüm müesseselerine ve bütün sanat dallarına da tesir etmiştir. Edebiyat da bu durumdan payına düşeni almıştır.

Bu çalkantılı buhran döneminden en fazla etkilenen, Divan şiirimiz olmuştur. Bu dönemden bahseden tüm kaynaklar¹ Divan şiirinin ömrünü tamamladığı görüşündedir. Buna göre Divan şiiri, asrın ilk yarısında son çırpınışlarının ardından yerini, yeni şiire, daha genel ifadesiyle, yeni edebiyata bırakmıştır.

¹ (MENGI 2002: 231-241)
 (TANPINAR 1997: 77-100)
 (GIBB 1999: 92-98)
 (TİMURTAŞ 1990: 330)
 (BANARLI 1971: 804-816)
 (KABAKLI 2002: 11-15)
 (HORATA 2002: 573-592)
 (İSEN, KURNAZ 1992: 208-223)
 (ÜNVER 1988: 99-107)
 (ÖZGÜL 2003: 28-39)
 (MAZIOĞLU 1971: 80-134)
 (ÇAVUŞOĞLU 1986: 1-17)

Bu bayrak değişiminin sebepleri arasında; Divan şiirinin çok sınırlı temlerin etrafında dönerek değişen ve yenileşen insanın ihtiyaçlarına cevap verememesi (İSEN, KURNAZ 1992: 210), 19. yüzyıla kadar yapılabilecek her şeyin yapılmış, söylenecek her sözün söylenmiş olması (MAZIOĞLU 1971: 130), sınırları belli olan bu şiirin dili ve ona bağlı olan estetik anlayışı değişme-dikçe kendisini yenilemesinin mümkün olmayışı (ÇAVUŞOĞLU 1986: 16), yakından takip ettiği İran Edebiyatı'nda izlenecek bir İranlı üstadın bulunmayışı (GIBB 1999: 95) ve III. Selim ile II. Mahmut'tan hariç diğer padişahların şiir yazmamaları, bu sanata ilgi göstermemeleri dolayısıyla şairlerin en önemli hamîleri olan Osmanlı sultanlarından gerekli desteği bulamayışları (HORATA 2002: 584) gösterilebilir.

18. yüzyılda, en güzel şekilde Nedim tarafından ifade edilen mahallileşme akımının sürdürülmeye çalışılması, dinî-tasavvufî şiirlere büyük rağbet gösterilmesi yahut tasavvufun telmih ve mecazlarından kurulu büyüdü dünyasından şiire pek çok imaj ve hayalin taşınması ve şiirde eskiye dönüş çabaları (ÜNVER 1988: 100) olmak üzere üç ana başlık etrafında toplanabilecek gayretler, bu dönem Divan şiirinin genel çerçevesini oluşturur.

Matbuat sektöründeki teknik gelişmelere paralel olarak, 19. asırda tertip edilen divan sayısında büyük bir artış olmuştur. İstanbul kütüphanelerinde, yazma nüshaları tespit edilen 114 divana matbu olanları da eklediğimizde bu sayının daha da artacağı aşikârdır. Nicelik yönünden meydana gelen bu artış maalesef nitelik yönünden bir anlam ifade etmemektedir. Biraz iddialı da olsa, bu "yüzlerce şairin arasından üslup sahibi olanlar bir kenara, önceki asrın ikinci derece şairleri ayarında bile şair yetişmemiştir" (HORATA 2002: 584) tezi, eserlere yönelik yapılacak genel bir değerlendirmeye kabul görecektir.

19. yüzyılda, terki-i bend, terci-i bend, şarkı ve tarih kıtaları gibi nazım şekillerinde ciddi bir artış söz konusudur. Yine muhammes nazım şekli de bu yüzyılda diğer yüzyıllara oranla daha fazla kullanılmıştır. (ERDOĞAN 2002: 324)

19. yüzyılda kadın şair sayısındaki artış da önemlidir. Leyla Hanım, Şeref Hanım, Adile Sultan başta olmak üzere tam 20 kadın şair, bu dönemdeki edebî faaliyetlerin içinde yer almış ve isimlerinden söz ettirmişlerdir. Bunun sebebi hiç şüphesiz devrin hususî şartlarıdır.

Yine; bu dönemin siyasî, içtimai ve iktisadî şartları gereği hiciv edebiyatımız büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Hiciv eserlerinde, önceki asırlara nazaran kemiyet olarak bir azalma görülse de Aynî, Ziya Paşa, Kâzım Paşa ve Eşref'in bu alandaki eserleri, keyfiyet açısından son derece önemlidir.

Mesnevi sayısında, bu dönemde gözle görülür bir azalmanın bulunması oldukça dikkat çekicidir. Refî-i Ahmedî'nin Can u Canan'ı, İzzet Molla'nın Gülşen-i Aşk'ı, Daniş'in Gülşen-i Daniş'i bu dönemde yazılan önemli mesnevilerdendir. Fakat devrin en önemli mesnevisi, İzzet Molla'nın Mihnet-Keşan'ıdır.

Heceyle şiir yazma, divanlara isim verme, folklorik unsurları şiire yerleştirme, nesrin öneminin giderek anlaşılması ve bu alandaki gayretler de 19. asır Divan şiirimiz açısından üzerinde önemle durulması gereken noktalardandır.

17. asırdaki Sebk-i Hindî üslubuna, 18. asır şairleri mahallî söyleyişe yönelerek tepki vermişlerdir. Mahallî söyleyişi şiire yerleştirme gayretleri, abartılarak 19. yüzyılda da devam etmiştir. Nedim'in, İstanbul Türkçe'sinin zarafetini ihmal etmeden bir çığır açtığı bu alanda, onun takipçileri yeterince başarılı olamamışlardır. Hatta işi bayağılığa kadar götürmüşlerdir. Enderunî Vasıf'ın şiirlerinin bazıları bu türdendir. (HORATA 2002: 586)

Klasik zevkin yok olması ve bilinçsiz Batı hayranlığının insanımızı gittikçe basitleştiren, özünü yitirmesine yol açan tehlikeli boyutlara ulaşması edebiyatımızda da tepki ile karşılandı. Bu olumsuzlukları bertaraf etmek için Hersekli Arif Hikmet'in öncülüğünde 1861 yılında Encümen-i Şuara denilen bir topluluk teşekkül etti.

Klasik estetiği yeniden canlandırma arzusuyla bir araya gelen ve can çekişen Divan şiirine bir nevi suni teneffüs yaptırarak canlılığının idamesini sağlamaya çalışsan ve yaklaşık bir yıl süren bu oluşum son derece anlamlıdır. Hikmet'in Laleli'de Çukurçeşme'deki evinde her salı muntazaman toplanan bu meclise devrinin en önemli şairleri devam eylemiştir. Leskofçalı Galib, Osman Şems, Namık Kemal, Mehmet Lebib Efendi, Osman Nevres, Ziya Paşa, Kazım Paşa bu önemli şairlerden bazılarıdır.

Tüm katılanların şair oluşu, çeşitli vesilelerle kurulan dostlukların devam ettirilmek istenmesi, devam edenlerin meşreplerindeki benzerlik, toplantılara katılan tüm şairlerin bir tarıkate bağlı oluşu ve aynı siyasî fikirlere sahip bulunmaları onları bir araya getiren amillerdir. (ÖZGÜL 1987: 8-23)

Encümen-i Şuara'nın çalışmaları da Divan şiirini eski ihtişamlı günlerine döndürmeye yetmez. Onların dağılmasıyla Divan şiiri için son ümitler de tükenir. Muallim Naci ile Recaîzade Mahmut Ekrem arasında yaşanan polemik, Divan şiiri sevdalılarının 19. asırdaki son feryatlarıdır. Ali Kemal'in Ruşen Eşref'e verdiği mülakatta savunduğu ilkeler Muallim Naci'nin görüşlerinin daha modern ifadesidir ve bu belki de bu anlamdaki son gayrettir. (ÜNAYDIN 2000: 267-314)

Abdülhak Hamit getirdiği geniş soluklu şiir anlayışıyla Divan şiirine taarruz edenlerin elini güçlendirmiş ve şiirimizi bambaşka bir mecraya taşımıştır.

I. BÖLÜM

BURSALI SÜLEYMAN SENİH EFENDİ'NİN HAYATI:

Bursalı olduğu için, bazı kaynaklarda Senih Süleyman Efendi, (Burusevî) (M. TAHİR: 1972 369-370) bazılarında Senih (İNAL 2002: 2147-2150) olarak anılan Süleyman Senih Efendi, 24 Mayıs 1822 (TDEA C.8, s.517) (H: 13 Ramazan 1238)¹ tarihinde Bursa'da Veli Şemseddin mahallesinde doğmuştur. (İNAL 2002: 2147)

Babası İstablı Amîre Payelularından ve Bursa Hanedanı'ndan Mehmet Şerif Ağa'dır. Annesi Hacegan-ı Nakşibendî'den Şeyh Emin Agah Hazretlerinin kızıdır fakat ismi bilinmemektedir. (İNAL 2002: 2147) Annesi ile ilgili olarak verilen bu bilginin doğruluğu Senih'in divanında yer alan bir tarih kıtasıyla (SENİH 1859: 53) kesinleşmektedir. Bu kıtada Senih'in, dedesinin feyzinden istifade etmek isteğini dile getirmesi ve dedesine ait bir türbeden söz etmesi onun köklü bir aileye mensup olduğuna işaret eder.

Senih 1837'de (H: 1253) İstanbul'a gelir ve Divan-ı Hümayun Kalemî'ne girer. O dönem Osmanlı bürokrasisinde devlet memurları usta-çırak ilişkisi içerisinde yetiştirildiği için Senih'in İstanbul'a iş için geldiği anlaşılıyor. Bu usta-çırak ilişkisi içerisindeki devlet memuru eğitimi yeterli olmadığından II. Mahmut, devlet idaresinde yapmayı düşündüğü ıslahat ve yeni kurulan nezaretlere aydın memur ihtiyacını karşılamak üzere, yeni mektepler kurmuştur. (İHSANOĞLU 1999: 299) Bu maksatla 1838 yılında, öğrenim süresi üç yıl olan Mekteb-i Maarif-i Adliye açılmış Senih de bu okulun ilk öğrencileri arasında yer almıştır. (İNAL 2002: 2147) Ardından da Mektubî Kalemine devam etmiştir.

¹ Bazı tezkireciler de müellifin doğum tarihini 12 Ramazan 1238 olarak vermektedir. Bkz. (TUMAN 2001: 454)

Böylece Senih'in aile çevresindeki ilk eğitiminden sonra Avrupai tarzda kurulan okullarda ciddi bir eğitim aldığı anlaşılmaktadır. Bu eğitim ömrünün sonuna kadar içinde bulunduğu mesleğin icabı ve kişiliğinden kaynaklanan ilgisiyle devam edecektir. Senih'in eğitimi meslekî eğitimle sınırlı değildir. Divanı incelendiğinde onun dinî eğitim de almış olduğu ortaya çıkar. Onun Mevlevî dergahına devam ettiğini, Mevlana'ya ve Ehl-i Beyt'e karşı içten ve derin bir sevgi beslediğini, tasavvufa karşı büyük bir muhabbetinin olduğunu şiirlerinden öğreniyoruz.

Senih'in gerçek anlamda memuriyet hayatı 1843 (H: 1259) yılında Sadaret Mektubi Odası'na girmesiyle başlar. Bundan sonra hızla yükselecek, farklı görevlerle farklı yerlerde çalışacaktır. Burada sırasıyla hocalık, Rabia, Salise, Saniye rütbelerine yükselecek ve son olarak da Amedî odası namzetlerinin birincisi olacaktır. (İNAL 2002: 2147)

Amedî Kalemî sadrazamın padişaha yazdığı telhis ve takrirlerle yabancı devletlere yazılan her çeşit yazıların hazırlandığı yerdî. Daimî elçiliklerin açılmasıyla elçilere ait raporlar da burada hazırlanmış ve devletin yıkılışına kadar önemini gittikçe arttıran bir kurum olarak varlığını sürdürmüştür. (İPŞİRLİ 1999: 183) Senih'in, Amedî Odası namzetlerinin birincisi olması ve Mevlevî dergahına devam etmesi onun birkaç dil bildiğini gösterir.

1853 (H:1270) Ekiminde, Tahrirat Başkitabeti göreviyle Erzurum, Kars ve Kağızman bölgesine giden Senih, dönüşünde Sadaret Mektubi Odası'nda görevlendirildi. 1862 (H: 1279) yılında Mühimme Odası müdürü oldu. 1864 (H: 1281) yılında Mütamayiz rütbesi ile 10 000 kuruş maaş karşılığında, Tuna vilayeti mektupçuluğuna tayin oldu. Vali Midhad Paşa ile anlaşamadığı için görevinden ayrıldı. Bir müddet sonra da Bab-ı Ser-askerî Mektubî Kalemî müdürlüğüne atandı. Ardından Dar-ı Şuara-yı Askerî Başkitabeti'ne, mektupçuluğa, muharebe esnasında nizam dairesi azalığına ve Makam-ı Ser-askerî riyasetine tayin edildi. Fakat buranın reisliğini istediği halde emeline ulaşamadı. Buradaki görevinden sonra Surre Emin'i olarak Mekke'ye gitti. Hac ibadetini de bu vesileyle gerçekleştirmiş oldu. 1886'da Askerî Tekaüd Sandığı Nezaretine getirilen Senih, memuriyet hayatının son görevine

de atanmış oldu. Bu görevden emekli olduktan sonra, 29 Mayıs 1900 tarihinde (H: 1 Rebiülahir 1318) Göztepe'deki köşkünde vefat etti. (İNAL 2002: 2147)

Senih, Selimiye dergahı avlusunda kardeşinin yanına defnedilmiştir. Mezar taşında "Senih Efendi'niñ oldı mekânı Huld-ı Na'ım" tarih mısraı yazılıdır. (M. TAHİR: 1972 369-370)

Senih'in Hatice isminde birisiyle evlendiğini ve bu evlilikten 1851 yılında Muhammet Ali adında bir oğlunun dünyaya geldiğini divanındaki tarih kıtalarından (SENİH 1859: 56) anlıyoruz. Eşi Hatice Hanım 1852 yılında, oğlu Muhammet Ali de altı yaşına varmadan 1856 yılında vefat etmiştir. (SENİH 1859: 59)

Onu tanıyan dostu İbnü'l-emin, uzun boylu, kısa beyaz sakallı, zayıf birisi olduğunu, maddî sorunlarının bulunmadığını, her zaman doğruluktan yana tavır takındığını ve maruf ricalden sayıldığını söylüyor. (İNAL 2002: 2148)

Senih'in alçak gönüllü, çalışkan, dürtüst, tevekkül sahibi, kamil, inançlı bir kişi olduğunu şiirlerinden anlıyoruz. Memuriyet hayatındaki başarısı ve devrinin önde gelenleriyle olan yakınlığı onun dostane ilişkilere önem verdiğini ve hilm sahibi bir mizacının bulunduğunu gösterir. O, çok sorunlu bir dönemde rahat yaşamış, geçim derdi çekmemiştir. Dağdağalı bir yaşam süren Senih, en yakınlarının ölümüyle sarsılmış, büyük acılar yaşamış fakat isyan etmemiştir. Dünya hayatının gelip geçici olduğunu idrak etmiş biri olarak, iki dünya saadeti için çalışmış, mana aleminin sırlarını edinmeye gayret göstermiş, yaşamı boyunca ilm-i ledün tahsili için çaba sarfetmiş, gönlü temiz bir mümindir.

II. BÖLÜM

SÜLEYMAN SENİH EFENDİ'NİN ESERLERİ:

Süleyman Senih Efendi'nin tespit edebildiğimiz üç eseri vardır. Senih'in şiirle meşguliyeti divanının basımından sonra da devam etmiştir. İbnü'l-emin, divanının basıldığı 1859 (H:1275) yılından vefat ettiği 1900 (H:1318) yılına kadar geçen 43 yıllık sürede yazdığı manzumelerin basılmadığını belirtmektedir.(İNAL 2002: 2148) Bahsedilen tarihler arasında iki küçük risalesinin (KARAHAN 1939: 40) basıldığını biliyoruz. Fakat İbnü'l-emin'in kastettiği, Senih'e ait diğer eserlere ulaşamadığımızı - bu eserlerin neler olduğunu yahut var olup olmadıklarını bilmiyoruz- belirtmeliyiz.

1- Senih-i Mevlevî Divanı:

Senih-i Mevlevî Divanı, 1859 (H: 1275) tarihinde Takvimhane-yi Amire Matbaası'nda, Muhammed Lebib'in nezaretinde basılmıştır. Bu tamamen klasik formda düzenlenmiş mürettep bir divandır. 134 büyük sayfadan oluşmaktadır. Eserin sonunda divanın basım tarihine, Fatih ve Arafatlı Mustafa Enver Bey tarafından düşürülmüş iki tarih kıtası vardır.

Oldukça hacimli olan Senih-i Mevlevî Divanı'nda baş tarafta 10, rübaiyyat ve kıtaat başlığının altında 20 olmak üzere toplam 30 kıta; 9 muhammes, 8 kaside, 9 nazm, 10 müseddes, 2 murabba, 3 terki-i bend, 3 terci-i bend, 12 tahmis, 1 müsemmen, 5 tesdis, 67 tarih, 1 bahr-ı tavil, 199 gazel, 1 müstezad, 22 şarkı, 7 rubai, 14 matla ve 19 müfred bulunmaktadır.

Nazım türleri açısından baktığımızda divanda 5 münacat, 6 naat, 22 medhiye, 9 mersiye bulunmaktadır. Bu nazım türleri klasik dönemdekinden farklı olarak konu çeşitliliğine sahiptir. Mesela, naatlarda sadece peygambere övgü yoktur. Yalvarma, şefaata isteği, manevi destek ricası ve dualar vardır. Biz bu sayıları belirlerken şiirlerin üst başlıklarını da dikkate aldık

Senih-i Mevlevi Divanı baştan sona klasik anlayışa uygun olarak tertip edilmiştir. Başta, münacat, naat, medhiye ve mersiye gibi nazım türlerine uygun nazım şekilleri yer almaktadır. Daha sonra terki-i bend, terci-i bend, tahmis, muhammes v.b. çok bendli nazım şekilleri bulunmaktadır. Aralarda nazm ve kıt'alar da yer alır. Ardından tarihler gelir. Tarihleri bahr-i tavil takip eder. Bahr-i tavil bölümünden sonra gazeller, gazellerden sonra da rubaifler ve kıtalar bölümü gelir. En sonda da matla ve müfredler bulunmaktadır.

2- Mersiye-yi Şerif:

Bu eser 6 sayfadan ibaret bir broşürdür. Ceride-yi Askeriye matbaasında 1 Nisan 1871 (H: 10 Muharrem 1288) basılmıştır. Terci-i Bend nazım şekli ile yazılmıştır. Toplam 38'er beyitten oluşan 8 tercihaneyi ihtiva eder. (KARAHAN 1939: 40) Abdülkadir Karahan'a göre Senih, Fuzulî'den oldukça etkilenmiştir.

3- Vakıa-yı Kerbela Mukaddemesi:

21 Mart 1872 (H: 10 Muharrem 1289) basılan bu eser 12 sayfalık küçük bir risaledir. Terki-i bend nazım şekliyle yazılan bu küçük eserde 39'ar beyitten mürekkep 27 terkiwane mevcuttur. Nazım tekniği kuvvetli olmasına rağmen orijinal olduğu söylenemez. (KARAHAN 1939: 40)

III. BÖLÜM

SÜLEYMAN SENİH EFENDİ'NİN EDEBİ ŞAHSİYETİ:

Senih'in edebî şahsiyeti hakkında değerlendirmelerde bulunan kaynaklar, onun eski tarz üzere şiir söylediğini, divanında güzel sözlerinin bulunduğunu (İNAL 2002: 2148) ve şüara-yı isnanîyeden sayılması gerektiğini (M. TAHİR 1972: 369) ileri sürmektedir.

Senih'in kendi şairliğini ve şiirini değerlendirmesi tezkirecilerin değerlendirmelerinden oldukça farklıdır. Ona göre, kendisi gibi şiir söyleyen yoktur. Eğer şiir davasında bulunan varsa onların meydana çıkması gerekmektedir. Çünkü Senih'in şiirinin seviyesine ulaşmak laf ile olacak iş değildir. Onun kelâmında bir eksiklik bulmak mümkün değildir. Eğer o müdahale ederse bu eskimiş tarz yeniden canlanır. Kendisinde yaradılıştan var olan şairlik kudretini bir denize benzettiği beyitte; coştığı zaman oluşan büyük dalgaların şiir sahillerine pek çok inci saçacağını ileri sürer.(SENİH 1859)

(Senih ümîd-i nazîreyle nükte-sencândan

Bu nev-zemînde ben hem-zebân arar gezerim)

(İşte meydân da' va-yı şi'r eyleyen gelsün Senih

(Senihâ cüş idince baħr-ı ıab' ım sâhil-i nazma

Ne gevherler nişâr eyler bu emvâc-ı telâtumle)

(Eksik değil Senih kelâmında âb ü tâb

Vâdî-yi köhne ıarhın ile nev-zemîn olur)

Divan şiirinde, şairin kendi şiiri ve şairlik kudreti hakkında, mübalağalı bir biçimde lehine görüş bildirmesi gelenektendir. Senih'in yukarıda özetlediğimiz değerlendirmeleri de bu açıdan yorumlanmalıdır. Çünkü Senih, Divan şiirinin son sözlerini söylediği, kendisinden tamamen farklı ve yeni olan bir şiir anlayışına yerini bırakmak üzere bulunduğu bir dönemde şiirler yazan, şiire düşkün, şairlik kudreti

mevcut, tekniği sağlam; ama yazdığı Őiirlerle 6nceki d6nemleri taklit etmekten 6teye gidemeyen, pek 6ok yerlerde tekrara d6Őmekten kurtulamayan bir Őairdir.

Senih mutasavvıf bir Őairdir. Divanına Senih-i Mevlevi ismini koymasđ hemen hemen t6m gazellerinin sonuna Mevlana'yđ 6ven, ondan yardım istediğini belirten beyitler eklemesi ve hem divanının hem de gazeller b6l6m6n6n başında bu durumu a6ık6a ortaya koyan kđ'alar s6ylemesi bu g6r6Ő6m6z6 ispata kâfidir. Onun b6t6n Şiirleri bu a6ıdan değerlendirilmelidir. Zira o, gazeller kısmında s6ylediği kđ'ada Allah'a; s6z6n6n aşk cevherinden bir iz taŐıması i6in yalvarmakta, mana neŐesiyle mest olarak, 6z6n6 suret meyhanesinde bırakmamasđ istemektedir. Yine bir başka beyitte; aŐktan ve Őaraptan uzak durup daima Allah'đ d6Ő6n6p, onu zikretmemizi 6đ6tlemektedir. Divanın baŐındaki m6nacatta ise Allah'a; eserini manevi sđrların hazinesi yapması i6in yalvarmaktadır.(SENİH 1859)

(Yâ Rabb tevaqqu'm bu ki l6tfuğdan eyles6n
AŞarımı haz6ne-yi esrâr-ı ma'nevî

Senih, Divan Şiirinin b6t6n mazmunlarını ve kliŐe tabirlerini kullanır. Fakat bu mazmunlar g6l, s6nb6l, serv, hat, ru, z6lf gibi. ağırlıklı olarak tasavvufi imaj ve hayallere kapđ aralayanlardan se6ilmiŐtir. Divanının pek 6ok yerinde aşk kavramına değerinen Őairimiz bunun 6zellikle ilahî aşk olduğunu vurgulamayı da ihmal etmez. Ger6ek menzile ulaŐmanın yolunu, mecazi aŐktan ge6mek olarak g6sterir. (SENİH:1859)

(MaŐhar kılub envâr-ı tecellîye m6dâm
Yâ Rabb eşer-i cevher-i 'ışk it s6zimi
Tâ kim olayım neş'e-yi ma'nî ile mest
Meyhâne-yi Ő6retde bırakma 6zimi)

(Ne câm-ı mey ne de renc-i humâr-ı derd-i sevdâ 6ek
Hemîşe fikr-i Hâkk kıl s6bha-yı ezkâr-ı Mevlâ 6ek)

Sırr- 1 Celîl Hâzret-i sulţân-ı enbiyâ

Fazl-ı ‘aliyy ü himmet-i hünkâr-ı ma‘nevî)

Senih'in tasavvuf anlayışı geleneğe uygundur. Bu anlayış Mevlana'nın düsturlarını belirlediği ve Mevlevî tekkelerinde yaşatılarak, gelecek nesillere intikal ettirilen öğretiyile paralellik arz eder. Bu anlayışa göre şair rindlerin tarafındadır. Taassuba karşı özgür düşünceyi, tefekkürü benimser. Suretten ziyade sîrete önem verir. Şekilcilikten nefret eder. Bu görüşün karşısında zahid vardır. Ve şair, zahid ile eşeği müsavî tutarak onu ağır bir dille eleştirir. (SENİH 1859)

Değildir zâhid-i hâr behre-yâb-ı feyz-i insânı

Hemân sermâyesi bir edd' â-yı âdemiyyetdir

Senih'in şiirinde Ehl-i Beyt sevgisine, Kerbela hadisesine ve Hz. Hüseyin'e yapılan haksızlığa, On İki İmam muhabbetine, Hz. Ali'nin ve Hz. Fatımatü'z-Zehra'nın methine, çok fazla yer verilmiştir. Özellikle Hz. Hüseyin'in Kerbela'da hunharca katledilişi çok samimî mersiyelerle dile getirilmiştir. Bu şiirlerde, Kerbela hadisesi tarihî gerçeklikle tasvir edilmiş ve Muharrem'in 10. günü geleneksel olarak yapılan törenlerde insanları müteessir edip, bolca gözyaşı döktürecek şekilde kurgulanmıştır.

Hz. Hüseyin ve Kerbela hadisesi ile Hz. Mevlana kadar yoğun olmamakla birlikte divanda, Hz. Muhammed'den, Hz. Hatice'den ve Geylanî, Mısrî, Hüdayî gibi tarikat ulularından bahseden şiirler de vardır.

Senih'in en samimî şiirleri hiç şüphesiz; büyük validesi, eşi Hatice Hanım ve oğlu Muhammed Ali için söylediği mersiyelelerdir. Bu şiirler Divan şiiri mersiye geleneği içerisinde yazılmasına rağmen dil, ifade ve içtenlik açısından gelenekten ayrılır ve ölüm karşısında acizyet içerisinde kıvranan tevekkül sahibi, sabırlı müslüman bireyi karşımıza çıkarır. Ölümün insan üzerindeki tesirini, bu mersiyelelerdeki mısralardan gayet vazih bir biçimde izleyebiliriz.

Senih'in şiirinde sosyal konular neredeyse yok gibidir. İçinde yaşadığı topluma, idrak ettiği zamana dair bir bilgiye rastlayamıyoruz. Halbuki; Senih'in yaşadığı dönem, Divan şiirine sosyal hayatın en çok girdiği, hiciv edebiyatımızın en çok geliştiği bir dönemdir. Onun divanında doğrudan sosyal konulara değinen bir tek gazeli vardır. Arz-ı hulus redifli bu gazel; tekapuyla, tabasbusla, devlet kademelerine gelen, dalkavukluğu hayatının merkezine yerleştirip her payeye bu şekilde ulaşmayı hedefleyen insanların yerildiği bir gazeldir. Muhtemelen bu gazel, Makam-ı Seras-keri riyasetine atanmayı beklerken Surre Emmini olarak görevlendirildiği zaman yazılmış olmalıdır. Çünkü Senih'in hac vazifesini yaptığını "Hacc idüp kıldım vedā' -yı Kā' betu'l-lah-ı Celîl" (SENİH 1859: 4) mısraından anlıyoruz. Senih bu gazelde sanki; sevdiğimi seve-rim, sevmediğimin yüzüne dalkavukluk edemem diyerek bize, Tuna Valisi Midhat Paşa'yla anlaşamadığı için istifa etmesiyle sonuçlanan hadiseyi anlatmaktadır.

Senih'in dili genelde ağırdır. Arapça ve Farsça izafet terkipleri sıkça kullanılmıştır. Bazı nazım türlerinin muhtevası gereği ağırlaşan ve mekanik bir hal alan bu dil; bazı mersiyelerde, aruzun kısa kalıplarıyla yazılan gazellerinin bazılarında ve özellikle şarkılarda oldukça sade ve samimîdir. Döneminin bir özelliği olarak günlük konuşma dili, Senih'in şiirinde önemli bir yer tutar. "*Gülsem gülerdi ağlasam ol demde zâr idi /Yansam yanımca mum gibi dâ'im yanar idi*," "*Göz diküb yâri büyüdüüm küçücük yaşından*" gibi tamamen Türkçe olarak söylenen beyitler ve mısralar da vardır.

Yine divanda deyimlere de sıkça yer verilmiştir. "*Sevdâ değil serimde benim halka halka dūd / Genc-i belâda mâtem idüb kara bağlarım*", "*Bir kemikle bir deri kalmış kemâl-i za'fdan / Var ise olmuş kudüm-ı 'ışkla bîmâr def*" v.b. pek çok beyit buna örnek olarak gösterilebilir. Bazı yerlerde istisnaî olarak Türkçe deyimlerin, vezne uydurmak için olsa gerek, Farsça kelimeler ile ifade edildiğine de şahit olmaktayız. "*Olub maşdüğ-ı âdem terk-i iblîsiyyet isterseñ / Makâm-ı hicv ü taḥkîr-i beşerden pençe vü pā çek*"

Senih aruz ölçüsüne son derece hakimdir. Mısralar bütün divan boyunca sağlam bir aruz tekniğiyle söylenmiş, çok az hata yapılmıştır. Genellikle aruzun Remel Bahrinden: Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün, Hezec Bahrinden: Meḫāilün / Meḫāilün / Meḫāilün / Meḫāilün, Muzarî Bahrinden: Mefülü / Fāilātü / Meḫāilü / Fāilün ve Müctes Bahrinden: Meḫāilün / Feḫilātün / Meḫāilün / Feḫilün kalıpları kullanılmıştır. Bunların yanında Senih'in Türk Edebiyatında çok az kullanılan Müfte' ilün / Müfte' ilün / Fā' ilün, Müteḫā' ilün / Fe' ulün / Müteḫā' ilün / Fe' ulün, Müstef' ilün / Müstef' ilün / Müstef' ilün / Müstef' ilün gibi kalıplarla (İPEKTEN 2001:346-348) da şiir yazdığını biliyoruz. N'ola (Ne ola), n'oldun (Ne oldun), v'ey (Ve ey) gibi örneklerde görüldüğü üzere aruza uyması için bazı Türkçe kelimelerde kısaltmalara gidildiğini de hatırlatma fayda var.

Hüsn-i Ta'lil, Tecahül-i Arif, Tevriye, Kinaye, Tenasüb, Leff ü Neşr, Sihri Helal, Telmih gibi sanatların Senih-i Mevlevî divanında sıkça kullanıldığı görülmüştür. Senih edebî sanatlara oldukça düşkündür. Kelimeler üzerinde oyunlar yapmayı sever. Yeri geldikçe cinaslı kullanımlara başvurur. Tenasüb sanatı hemen hemen bütün beyitlerde kullanılmıştır. Karşıt anlamlı sözcüklerin kullanımıyla da sıkça tezat sanatı yapmıştır.

Şiirde ahenge büyük önem veren Senih; bunu gerçekleştirmek için gazellerinin pek çoğunda redd-i matlalara ve redd-i mısralara başvurmuştur. Muhammes, tesdis, tahmis, şarkı ve terci-i bend gibi mısra tekrarına dayanan nazım şekillerini de sıkça kullanmıştır. Yine onun, şiirde melodiyi arttıran, aruzun etkisini çoğaltan rediflere de sıkça yer verdiğini biliyoruz. Senih bu uğurda kafiye katkısını da ihmal etmemiş, genellikle zengin ve tam kafiye kullanmaya çalışmıştır. Kulağa dayalı bir kafiye anlayışını yeğleyen Senih, bazen göze dayalı kafiyeler de kullanmıştır. Bunun sebebi, Senih'in mürettep divan sahibi olmak istemesi olabilir.

Senih'in şiirinde dikkati çeken bir diğer önemli husus ise Halk Edebiyatına ait bir takım hususiyetleri ihtiva etmesidir. Aşık Tarzı Halk Şiirinde atışma diye anılan ortak edebî mahsul yaratma anlayışı Senih'in şiirinde müşterek gazel,

müşterek matla olarak karşımıza çıkar. Bu şekilde Senih'in divanında Hafız Müşfik Efendi ile müşterek söylenmiş bir matla, Ziya Beğ ve Fatin Efendi'yle üçlü oluşturulmuş müşterek bir gazel ve yine Eşref Bey, Kemal Efendi, Kazım Beğ ile müşterek birer gazel bulunmaktadır.

Türk Edebiyatında çok önemli bir yere sahip olan ve daha çok Halk Edebiyatı içerisinde örneklerine rastladığımız, yaş-name (ÇELEBİOĞLU 1998:367-488) türüne örnek olabilecek bir gazelini (SENİH 1859) aşağıya alıyoruz. O dönemde başka yazarlarda da bulunan bu tür şiirler 19. yüzyılda Divan şiiriyle Halk şiirinin yakınlaşmasından meydana gelmiştir.

Meḥ' ulü / Fā' ilātü / Meḥā' ilü / Fā' ilün

Bir iki üç kadeh mey içen neş'e-dâr idi
Dört üstüne şafâda o dem âşikâr idi

Beş altı sâldir seveli ol şehi gönül
Geh vaşl u geh firâk ile ḥandân u zâr idi

Şâyed yedi sekiz gün o meh-rüyı görmesem
Hicriyle başıma bu dokuz kûbbe dar idi

On on bir on iki yaşına girmeden henüz
'İşkyle hem-çü nâr-ı derûnım yanar idi

Ḥüsni kamerle pençeleşirdi o günde kim
Sinni o meh-veşîñ on üç on dört var idi

Noḳşân irince bedr-i temâm-ı vefâsına
On beş yaşında mâh gibi tâb-dâr idi

Şimdi on altı on yedisinde cefâ ider
Evvel o şüh tîfl ise de baña yâr idi

Gitmez ger on sekiz kapu olsa Senih-zâr
Buldı merâmı bâb-ı Ḥüdâvendigâr idi

19. yüzyıl divan şiirinin en önemli özelliklerinden biri olan önceki dönemlerde meşhur olmuş büyük şairleri rehber edinme anlayışına uygun olarak Senih, divanında pek çok şaire nazire söylemiş, pek çok şairin şiirlerini tazmin etmiş, pek çok meşhur beyti tesdîs, tahmis gibi çok bendli nazım şekilleriyle şiirine ilham kaynağı eylemiştir. Bu şiirlerinin başlıkları da hayli ilginçtir. Buna göre Senih'e rehber olan, onun şiirini etkileyen kendi döneminden önceki şairler; Fuzulî, Nedim,

Nefi, Şeyh Galib, Esrar Dede, kendi döneminde ise; İzzet Molla, Fatih, Cavid Bey, Kemal Bey ve Halim Giray'dır.

SENİH-İ MEVLEVİ DİVANI

[2] Bi'smi'llahi'r-raḥmāni'r-raḥīm

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Yā Rabb tevaḫḫu' m bu ki lüṭfuñdan eylesün
Aşarımı ḥazîne-i esrâr-ı ma' nevî

Sırr- ı Celîl Ḥazret-i sultân-ı enbiyâ
Fazl-ı 'aliyy ü himmet-i ḥünkâr-ı ma' nevî

(Münâcât ez-bârgâh-ı kâğî'l-ḥacât)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Yā Rabb be- mihr-i zât-ı emîn-i Muḫammedî
Yā Rabb be- 'izz-i şer' i metîn-i Muḫammedî

Yā Rabb be-câh-ı Ḥazret-i Zehrâ-yı muḫterem
Yā Rabb be-çâr-yâr-ı Güzîn-i Muḫammedî

Yā Rabb be-nür-ı tal' at-ı şemsîn kim odur
Pîrâye-i yesâr u yemîn-i Muḫammedî

Yā Rabb be-feyz-i Zeyne'l-' abâ kim cenâbıdır
Ziynet-fezâ-yı nesl-i biḥîn-i Muḫammedî

Yā Rabb be-şıdḫ-ı Bâkır u Ca' fer ki her biri
Olmuş imâm-ı dîn-i mübîn i Muḫammedî

Yā Rabb be-ḥaḫḫ-ı Kâzım u Sultân-ı dîn Rızâ
Kim her birisi dürr-i şemîn-i Muḫammedî

Yā Rabb be-ḫadr-i şâh-ı Taḫî vü Naḫî-yi pāk
Kim ikisi de cây-nişîn-i Muḫammedî

Yā rabb be-ḫürmet-i Ḥasen-i şâh-ı ' Askerî
Yā Rabb be-sırr-ı Mehdî-i dîn-i Muḫammedî

Sen Kâbil-i sa' âdet-i fakr u fenâ kılub
Eyle Seniḫi 'abd- kemîn-i Muḫammedî

(Münacât der İbtidâ-yı Rû 'yet-i Beytullâh)

Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün

'Uşâtın mâbihi'l-ğufrânı sensin Yâ Resûlallah
Şevâba ḳalb iden 'İşyânı sensin Yâ Resûlallah

Gedâ-yı iltifâtındır şefî'ân dâhî mahşerde
Şefâ' at tahtınıñ sulṫânı sensin Yâ Resûlallah

[3]

Kerâmet cevher-i zât u şifâtından 'ibâretdir
'İnâyet kâni cüd 'ummânı sensin Yâ Resûlallah

Cüdâ ḫâk-i derinden çeşm-i cânım rûşenâ olmaz
Dü çeşmim nûrî cismim cânı sensin Yâ Resûlallah

Vücûdum zehr-nâk-i cürm anıñ panzehridir 'afvîñ
Oñulmaz derdimin dermânı sensin Yâ Resûlallah

Binâ-yı şer' ü dîni eyleyüb taḫkîm o mebnâya
Kılan te'sîs çâr erkânı sensin Yâ Resûlallah

Yed-i pâk-i cenâb-ı yâr-gâre eylesin teslîm
Kilîd-i cennet-i rıḫvânı sensin Yâ Resûlallah

Bu dîni Ḥâzret-i Fârûḳ kıldı gün gibi rûşen
Anıñ da pertev-i îmânı sensin Yâ Resûlallah

Ezelde eyleyen 'Oşmân-ı zî'n-nureyni feyziñden
Ḥayâ vü 'ilm ü ḫilmiñ kâni sensin Yâ Resûlallah

'Aliyyü'l-murtezâ kim şâh-ı merdân şîr-i Yezdândır
Kılan sâḳî-i Kevşer ânı sensin Yâ Resûlallah

Kemîne çâkeriyim Ḥâzret-i Zehrâ vü Şıḫteynin
Ki cedd ü vâlid-i zî şâni sensin Yâ Resûlallah

Kevâkibdir sipîhr-i 'İştîfâda âl ü evlâdın
O burcuñ mihr-ṫâb-efşânı sensin Yâ Resûlallah

Kelâm-ı rahmetelli'l-'âlemîn vaşfinda menzildir
Ḥüdâniñ en büyük iḫsânı sensin Yâ Resûlallah

Serây-ı kurb-ı ev-ednâ-yı Rabb-i Lâ-yezâlinîñ
Şeb-i mi' râc olan mihmânı sensin Yâ Resûlallah

Şunûf-ı ins ü cânîñ belki bi'l-cümle sürüşânîñ
Şehinşâh-ı kader-fermânı sensin Yâ Resûlallah

Saîna nisbet kemîne kaçre olmaz 'ilm-i ma'hlûkât
'Ulûmın ba'hr-ı bî-pâyânı sensin Yâ Resûlallah

Senîh-i kemteri âzâde kıl kayd-ı cehâletden
Viren 'âriflere 'irfânı sensin Yâ Resûlallah

Beni de na' t-hânîñ eyle çün Selmân u Hâssen'e
Kılan ihsân u istihsânı sensin Yâ Resûlallah

(Na' t-i Şerîf-i Hâzret-i Seyyide'l-Ebrâr)

Mef' ulû / Fâ' ilâtü / Me'fâ' ilü / Fâ' ilün

Ey server-i risâlet ü peygâmbere-i güzîn
Ve'y hâtem-i nübüvvet ü sertâc-ı mürselîn

Ey şâh-ı kudsiyân-sipeh ü 'arş-ı bârgâh
Ve'y mahrem-i vişal-geh-i Rabbül-'âlemîn

Ey bādî-yi mübādî-yi tekvîn-i ka'inât
Ve'y bâni-i mebânî-i kaşr-ı metîn-i dîn

Levne kalem bu resme yazar na' t-ı pâkiñi
Elkâbiñi bu kevne okur kudsiyân hemîn

Sultân-ı mihr-i kevkebe vü rahmet-i âsitân
Hâkân-'arş-ı mertebe vü rif' at âsetîn

Şâhenşeh-i nübüvvet-i levlâk-ı i'tilâ
Fermânda risâlet-i eflâk ü mâ' ü tîn

Refref-süvâr-ı pâdişâh lâ-mekân serîr
Revnâk-fezâ-yı tahtıña cennete'l-berîn

Ma'hub-ı Hâkîk Muhammed-i mürsel ki eylemiş
Allah nâm-ı Hâzretini nâmına qarîn

Ol hâ'iz-i merâtib-i i'zâz kim n'ola
Ta'zîm iderse hilâkâtine Hâlik-i mu'în

Ol fâ'iz-i mekârim-i kurb-ı ilah kim
Tekrîm-i zât-ı pâkiñe eyler Hüdâ yemîn

Sultân-ı kâ'inâtına mihr-i vücûdudur
Bâdî-yi âferîniş-i nüh kûbbe vü zemin

Şâh-ı peyâmbere-i sipehâ 'arş-ı dergehâ
Ey nâzım-ı münâzım-ı erkân-ı şer' ü dîn

Sen eşfağ u kerîm ü Hüdâ Erhamû'r-raḥîm
Anuñcün itdi zâtını maḥbûb u nâzenîn

[4]

Oldı cenâbı 'afv-ı günâha bahâne cû
Kıldı seni şeff'-yi mu'âşî vü mücrimîn

Buldı çehâr yârin ile çâr rüknini
Bu şer'-i enveriñ ki odur devlet-i metîn

Elkâb-ı lâ-fetâ ile oldı o devlete
Ser-' asker-i guzât-ı 'aliyy-i gâzâ-güzîn

Ol çâr nûr ile iki mihr-i münîr için
Bu zerre-i ḥaḳîri buyur lütfuña ḳarîn

İtme Seniñhi redd der-i lütfuñdan ol zamân
Kim düzaḫa revân ola bi'l-cümle müznibîn

(Der Na't-ı Cenâb-ı Maḥbûb-ı Hüdâ)

Meḳâ' ilün / Meḳâ' ilün / Meḳâ' ilün / Meḳâ' ilün

Olursa sāye-i lütfuñ penâhım Yâ-Resûlallah
Şevâba ḳalb olur cürm ü günâhım Yâ-Resûlallah

Kemîne bir ḳulum ben devletiñde ḥaşılı sensin
Dü-' âlemde efendim pâdişâhım Yâ-Resûlallah

Ḥaḳḳ-ı â' mälime çek ḥâme-i 'afvıñ beyâz olsun
Sevâd-ı defterim rû-yı siyâhım Yâ-Resûlallah

Teşâḫub eylemezsen rûz-ı maḥşer farḳ-ı 'işyânım
Zelîl eyler beni yok iştibâhım Yâ-Resûlallah

Ümİd-i re 'fetiİle ħalka-1 bāb-1 temennādır
Senİĥ-āsā benim dūr-1 nigāhım Yā-Resūlallah

(Der Na' t-1 Ĥazret-i Ĥabİb-i Kibriyā)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn
Fe' ilātūn Fe' ilūn

Ey gülistān-1 cinān-1 bāġ-1 ruĥuİndan bir gül
Gülşen-i na' tiİe Cibrİl-i İlahİ bülbül

Rāĥ çok Ĥaĥĥa velİ bedreĥasız yol çıkmaz
Şer' -i pākiİndir olan rehber Ĥādİ's-sübül

Fi' lim ' işyān ise de şükr ola şābit ĥademim
İ' tiĥādımda be-ĥaĥĥ-1 şeh-i şāĥib-i Dūldül

Elim al koyma kıyāmetde ayak altında
Olmasun ĥālim ' uşāt içre Efendim baİa zül

Lihyesin şükr ile çārüb-1 ĥarem kıldı Senİĥ
Olucak nā 'il-i ferrāşey-i sultān-1 Resül

(Na' t-1 Şerİf-i Bera-1 Cebİn-sāy-1 'Atebe-i 'Alyā-yı Risālet-penāĥi)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn
Fe' ilātūn Fe' ilūn

Yā Resūlallah ' uşāt-1 ümmetiİnden bu zelİl
Ĥacc idüp kıldım vedā' -yı Kā' betu'l-lah-1 Celİl
Ravza-1 ' alyā ki andan eyleyüb ' azm-i Cemİl
İtdim eşk-i iştiyāĥı şavb-1 maĥşūda delİl
Yā Ĥalİl ibn-i Ĥalİl ānı daĥİl ānı daĥİl

Farĥ-1 ' işyānım beni eyler iken zār u melül
Ĥamdülü'l-lah merkez-i İĥsānıİna buldum vuşul
' Afv-1 taĥşİrātımı şāyān buyur ĥİn-i müşül
' Ācizim geldim ĥuzūr-1 pākiİne eyle ĥabül
Yā Ĥalİl ibn-i Ĥalİl ānı daĥİl ānı daĥİl

Çün beni semt-i ĥilāfa saldı nefis keştini
Pençesinden bulmadım imkān ĥalāşa gerdini
' Afvıİna maġrüren ancak özleyü geldim seni

İntihâ-yı maṭlabım muṭlaḳ kabûlüñdür beni
Yâ Ḥalîl ibn-i Ḥalîl ânı daḫîl ânı daḫîl

Rû-siyâhım mücrimim gerçi ricâya yok yüzüm
Lîk râh-ı âl ü evlâda ğubâr itdim özüm
Ḥânedân-ı pâkiñe düşmüş kemîne öksüzüm
Dâda geldim halka-ı bâb-ı amân itdim gözüm
Yâ Ḥalîl ibn-i Ḥalîl ânı daḫîl ânı daḫîl

[5]

Saldı râh-ı firḳate nefsim beni kıldı helâk
Oldı emrâz-ı güneñden cism ü cânım derd-nâk
Lüṭfuñ eyler yine bu âl-vâde-i ‘iṣyâni pâk
Yüz çevirmem âstânıñdan olursam çâk çâk
Yâ Ḥalîl ibn-i Ḥalîl ânı daḫîl ânı daḫîl

Kıl dürüst ihlâşımı şadîḳ yâr-ġâr için
Eyle ‘afvıñla cezâ Fârûḳ-ı ‘adl- âṣâr için
Ḥaḳqıma ḥilm eyle zî'n-nüreyñ-i şâhib-‘âr için
Kıl kabûl bâb-ı iḥsân-Ḥaydar-ı Ḳerrâr için
Yâ Ḥalîl ibn-i Ḥalîl ânı daḫîl ânı daḫîl

Vaz’ idince âstân-ı Ḥazret-i Zehrâya baş
İ’ tirâf-ı cürm ile buldı vücûdum irti’ âş
Virmede şıḳteyn ḥaḳkıyçün baña ḥâlim telâş
Firḳat-i Ḥassan kabûlüñdür Senîḥe cân-ḥırâş
Yâ Ḥalîl ibn-i Ḥalîl ânı daḫîl ânı daḫîl

(Na‘t-ı Şerîf-i Cenâb-ı Cedde'l-Ḥasneyñ)

Meḫâ‘ ilün / Fe‘ ilâtün / Meḫâ‘ ilün / Fe‘ ilün

Eyâ Medîne-i ‘ilm-i ledün ü ḥikmet-i Ḥaḳḳ
Kapuñdur ancak olan bâb-ı istinâd baña

Fedâ-yı ḥamse-i Âl-i ‘abâyım Allah bir
İki cihânda budur ğâyet murâd baña

(Der Medḫ-i Vâlid-i Mâcid-i Cenâb-ı Risâlet-penâhi)

Meḫâ‘ ilün / Meḫâ‘ ilün / Meḫâ‘ ilün / Meḫâ‘ ilün

Eb-i zât- cenâb-ı bâ‘ is-i ḥilḳatdir ‘Abdullah
E‘ âlî-yi ‘Arabda bir ulu Ḥazretidir ‘Abdullah

Çün olmuş rahmete'l-'âlemîne vâlid- i zî-şân
Veliyy-i ni' met -i bî-minnet-i ümmetdir 'Abdullah

(Medhiyye-i Seyyideta-yı Hazret-i Âmine Rağiyya'-lahe-'anhâ)

Meřa' ilün / Fe' ilätün / Meřa' ilün / Fe' ilün

Cenâb-ı Âmine'dir ümm-i bâ' iş-i rahmet
'Aceb mi 'âleme olsa veliyy-i ni' met

Ğubâr- ħâk-i derin tütüya idüp gözüme
Cemâl-i şâhid-i maşşüdü eyledim rü'yet

(Der Vaşf-ı Celli-i Hazirât-ı Çehâr-yâr- Güzîn)

Meşa' ilün / Meşa' ilün / Meşa' ilün / Meşa' ilün

Olur kim Çâr-yâr-ı meclis-i ħâř-ı peyamberdir
Maĥall-i řıdķ u 'adl ehl-i ĥayâ sâķı-yı kevşerdir
Medâr-ı fażl u rüçĥân her birinde feyz dıĥerdir
Ĥulâřa vaşfdan mecmü' niñ ĥadri füzün-terdir
Ebû-Bekr ü 'Ömer 'Oşmân u Ĥaydar çâr serverdir
Vell ma'nıde nür-ı Vâĥid-i gayr-i mükerrerdir

Birincisi cenâb-ı yâr-gâr-ı Faĥr-ı ekvândır
İkinci Ĥazret-i Fârûķ-ı dîn sultân-ı zî-şândır
Üçüncü şıhr-ı zî'n-nüreyñ şâĥib ĥilm ü 'irfândır
Daĥl dördüncüsü şâĥ-ı velâyet şır-i Yezdândır
Ebû-Bekr ü 'Ömer 'Oşmân u Ĥaydar çâr serverdir
Vell ma'nıde nür-ı Vâĥid-i gayr-i mükerrerdir

Biri řıdķ u şafâda bî-bedel řadıķ-i â'zamdır
Biri 'adl u 'ařâ mülküñde sultân-ı mükerrerdir
Biri ĥilm ü ĥayâ vü ĥüsn-i ĥilkatde müsellemdir
Fütüvvette şecâ' atde biri mümtâz-ı 'âlemdir

[6] *Ebû-Bekr ü 'Ömer 'Oşmân u Ĥaydar çâr serverdir*
Vell ma'nıde nür-ı Vâĥid-i gayr-i mükerrerdir

Biri itdi tařadduķ râĥ-ı Ĥaķķ'da mâl-ı bisyârın
Biri i' lân-ı dінде pişe kıldı ĥuvvet izĥârın
Biri tevsî'-yi mescîd vaķf-ı bür' itdi virüb varın
Birisi feřĥ-i Ĥayber kıldı açdı ĥarb bâzârın
Ebû-Bekr ü 'Ömer 'Oşmân u Ĥaydar çâr serverdir
Vell ma'nıde nür-ı Vâĥid-i gayr-i mükerrerdir

Senîh-i zâr maşşerde yem-i ‘iştâyâna daldıkda
 Coşub mevc-i hirâs u bîm çâr etrâf aldukda
 Şeffî‘ eyle İlahi bunları havfım çoğaldıkda
 İderler çâre elbette baña bî-çâre kaldıkda
Ebû-Bekr ü ‘Ömer ‘Oşmân u Haydar çâr serverdir
Velî ma‘nîde nûr-ı Vâhid-i gayr-i mükerrerdir

(Der ‘Ubüdiyyet-i Bâr-gâh-ı Hâzret-i İmâm-ı ‘Alî)

Mef’ ulû / Meḫfâ’ ilû / Meḫfâ’ ilû / Fē’ ulûn

Dem urmuşum ‘ışk-ı Esedu'l-lah-ı velîden
 Serden geçerem dönmezem ‘ahd-i ezeliiden

Cânım çıkar ‘ışkı kalur İmân gibi dilde
 Kimdir beni men‘ eyleyecek hubb-ı ‘Alîden

(Der Medḫ-i Cenâb-ı Şâh-ı Velâyet-penâh)

Fâ’ ilâtûn / Fâ’ ilâtûn / Fâ’ ilâtûn / Fâ’ ilûn
Fē’ ilâtûn Fē’ ilûn

Şıhr-ı sulţân-ı risâletdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ
 Şâh-ı merdân-ı velâyetdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

Ferḫadândır ‘arş-ı ‘ulvîde Hüseyn ile Hasen
 Mâh-ı tâbân-ı hidâyetdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

İki yekdâne dūr-i ihsândır şıbḫeyn-i pāk
 Baḫr-ı ‘ummân-ı kerâmetdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

Ḳıble-i rüşen dilân olsa ‘aceb midir güher
 Şem‘ -i mihrâb-ı imâmetdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

Nur-ı Yezdândır vaşiyy-i Hâzret-i fâhr-ı Resûl
 Neyyir-i evc-i sa‘âdetdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

Hâzret-i Hâḫḫıñ büyük ihsânıdır bu ümmete
 Gevher-i kân-ı ‘inâyetdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

Sû-yı Hâḫḫdan mazḫar olmuş *Lâ-fetâ* elḫâbına
 Şîr-i meydân-ı şecâ‘ atdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

Hâşm-ı bâğîdir ḫuḫûk-ı âḫdesin inkâr iden
 Zîb-i evreng-i ḫilâfetdir ‘Aliyyü'l-Murtezâ

Müstemendân bâb-ı ihsânın tavâf eyler Seniñ
Ka' be-i erbâb-ı hâcetdir 'Aliyyü'l-Murtezâ

(Der İstirhâm-ı ez-bâb-ı Cenâb-ı Ebâ Türâb)

Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Fe' ülün

Sezâ-yı rahm u eşfâkım be-ğâyet
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet
Cenâbıñdandır ümmîd-i 'inâyet
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet

'Uluvv-i kâdr-ı câh-içün Resülün
Vüfûr-ı hubb-ı zâtiçün Betülün
Ricâm olsun sezâ-vâr-ı kabûlün
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet

Günâhım bahş idüp şıbteyn-i pâke
Devâ kıl lüḫḫa ben derd-nâke
Nigâh-ı merḫamet eyle bu ḫâke
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet

[7]

'Alîsin bû-türâb u bû'l Ḥasensin
Veliyy-i müste'ân-ı Zül-minensin
Benim her müşkilim-çün çâre sensin
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet

Garîbim vâdi-i gurbetde kaldım
Şaşırdım kendimi ḫayretde kaldım
Vişâliñ isterim firḫatde kaldım
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet

Cenâb-ı Ḥaydar-ı Kerrâr sensin
Vaşıyy-i Aḫmed-i Muḫtâr sensin
Devâ-yı derd-i her nâ-çâr sensin
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet

Vişâl-i Ḥâkḫ için geldim cihâna
Unutdum 'ahdimi irdim ziyâna
İmânım kaldı düşdüm amâna
Amân yâ Ḥâzret-i şâh-ı velâyet

Beni maḫrûm itme kevşeriñden
Kerem kıl dest-i ihsân-perveriñden

Günâhım çok diyü sürme deriñden
Amân yâ Hazret-i şâh-ı velâyet

Sevâd defterim rûy siyâhım
Zelîl eyler beni yok iştibâhım
Sen ol rûz-ı kıyâmetde penâhım
Amân yâ Hazret-i şâh-ı velâyet

Senîh ‘abd-i zelîl-i Hazretiñdir
Gedâ-yı bâb-ı cûd u re’fetiñdir
Niyâz-ı iltifât u şefkatiñdir
Amân yâ Hazret-i şâh-ı velâyet

(Der İstimdâd ez-Âstân-ı Cenâb-ı Kerrâr-ı Dîn)

Meḫfâ’ ilün / Meḫfâ’ ilün / Meḫfâ’ ilün / Meḫfâ’ ilün

Felâket-dîde vü dermândeyim pek Yâ Veliyyu'l-lah
Melâz-ı ‘âciz-i ins eylemem şekk Yâ Veliyyu'l-lah

Bu da’-yı müşkiliñ dermânı ol kıl derdime çâre
Tabîb-i lüḫfuña kaldım daḫîlek Yâ Veliyyu'l-lah

(Der Vaşf-ı Ümmü'l-Mü’minîn-i Cenâb-ı Hadîcetü'l-Kübrâ)

Meḫfâ’ ilün / Fe’ ilâtün / Meḫfâ’ ilün / Fe’ ilün

Ḥarîm-i faḫr-ı risâlet Hadîcetü'l-Kübrâ
Karîn-i nûr-ı nübüvvet Hadîcetü'l-Kübrâ

Yegâne cedde-i sâdât u meḫhare'l-ezvâc
Şefîka mâder-i ümmet Hadîcetü'l-Kübrâ

(Der Medḫ-i Ḥayrû'n-nisâ-yı Seyyidetrâ Cenâb-ı Fâtımatü'z-Zehrâ)

Fâ’ ilâtün / Fâ’ ilâtün / Fâ’ ilâtün / Fâ’ ilün
Fe’ ilâtün Fe’ ilün

Duḫter-i faḫr-ı risâletdir cenâb-ı Fâtıma
Hem-ser-i şâh-ı velâyettir cenâb-ı Fâtıma

Mâder-i şibteyn-i mazlûmeyndir Ḥayrû'n-nisâ
Sû-yı Ḥaḫḫdan ‘ayn-ı raḫmettir cenâb-ı Fâtıma

(Der Medh-i Cellî-i Cenâb-ı Hasen-i Müctebâ)

Müfte' ilün / Müfte' ilün / Fâ' ilün

Sebz-i bekadır Hasen-i Müctebâ
Sırr-ı 'atadır Hasen-i Müctebâ
'Äleme mänend-i şeh-i Kerbelâ
Fazl-ı Hüdâdır Hasen-i Müctebâ

Buldı reh-i Hakkı iden iktidâ
Necm-i hüdâdır Hasen-i Müctebâ
Ümm ü eb ü dâder ü cediti ile
Âl-i 'abâdır Hasen-i Müctebâ

Şâm-ı keder mihri ile maıv olur
Şubh-ı şafâdır Hasen-i Müctebâ
Oldı yeri zânü-yı faıır-ı Resül
Ehl-i 'alâdır Hasen-i Müctebâ

[8]

'Äleme şâmil kerem ü şefkati
'Ayn-ı vefâdır Hasen-i Müctebâ
Şevki dile pertev-i İmân virir
Mâh-likâdır Hasen-i Müctebâ

Sâyesini eyle Seniâ melâz
Sırr-ı 'atadır Hasen-i Müctebâ

(Der Vaşf-ı Cellî-i Cenâb-ı Hüseyin-i Kerbelâ)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün
Fê' ilâtün Fê' ilün

Şıbt-ı maıhbüb-ı Hüdâsın Yâ Hüseyin-i Kerbelâ
Cüz' ü zât-ı Murtezâsın Yâ Hüseyin-i Kerbelâ

Cevher-i cân-ı Hasen rüşen-çerâğ-ı Fâtıma
Server-i âl-i 'abâsın Yâ Hüseyin-i Kerbelâ

Çün şerâfet sende fetıı oldu hilâfet sende hatm
İbtida vü intihâsın Yâ Hüseyin-i Kerbelâ

Menba' in baıır-ı vücüd-ı sâkı-yi Kevşerdedir
Çeşme-i feyz-i 'atâsın Yâ Hüseyin-i Kerbelâ

Eylemiş Kur'anda Haqq tavşif ehl-i Beytiñi
Sırr-ı vahy Âmennâsın Yâ Hüseyn-i Kerbelâ

Cevher-i feyz-i şehâdetdir saña ancak bedel
Naqd-i şâh-ı Lâ-fetâsın Yâ Hüseyn-i Kerbelâ

Bâb-ı lütfüñdan Seniñ-i mücrimi redd eyleme
Kâbil-i 'özü ü ricâsın Yâ Hüseyn-i Kerbelâ

(Der Vaşf-ı Münif-i Hazret-i Şâh-ı Şühedâ)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün
Fê' ilâtün Fê' ilün

Bünye-zîb-i kalb-i vîrânım Hüseyn-i Kerbelâ
Bâ'ış-i ihyâ vü 'umrânım Hüseyn-i Kerbelâ
Tütiyâ-yı çeşm-i im'ânım Hüseyn-i Kerbelâ
Lem'a-sâz-ı 'ayn-ı İķânım Hüseyn-i Kerbelâ
Pertev-efrüz-ı dil u cânım Hüseyn-i Kerbelâ
Nür-bağş-ı dîn ü İmânım Hüseyn-i Kerbelâ

Kâbiliyyetce değilsem de sezâ-yı ihtîşâş
Mağz-ı lütfüñdan beni kılmış Efendim 'abd-i hâş
Haqqıma ihsânını görsün 'avâm ile havâş
Zulmet-i cehl ü dalâletden beni eyler halâş
Pertev-efrüz-ı dil u cânım Hüseyn-i Kerbelâ
Nür-bağş-ı dîn ü İmânım Hüseyn-i Kerbelâ

Şâh-ı 'âlemdir dü-'âlemde nice yüz biñ kûla
Uymayan âña ne mümkün kim reh-i Haqqı bula
Rehber oldu neyyir-i 'ışkı baña girdim yola
Ben fûrûğ-ı mihriniñ ihyâsıyım ölse n'ola
Pertev-efrüz-ı dil u cânım Hüseyn-i Kerbelâ
Nür-bağş-ı dîn ü İmânım Hüseyn-i Kerbelâ

Fer bulub Hürşîd-i 'ışkıñdan dil-i süz-efgenim
Tâb-dâr oldu ziyâsıyla çerâğ-ı rüşenim
Güyyâ bir şu'ledir şem'-i muhabbetden tenim
Zerreyim ben âf-tâb-ı zâtına olmuş benim
Pertev-efrüz-ı dil u cânım Hüseyn-i Kerbelâ
Nür-bağş-ı dîn ü İmânım Hüseyn-i Kerbelâ

Dest-gîr-i 'âcizândır Hazret-i şâh-ı Necef
Sen dağl-i âsitânsın Seniñhâ lâ-tahef
Melce'ndir necl-i pâki çekme 'âlemde esef

Zıkr idüp bu maṭla' -y1 ğarrāy1 kıl kesb-i şeref
 [9] *Pertev-efrüz-1 dil u cānım Hüseyn-i Kerbelā*
Nūr-baḡş-1 dīn ü İmānım Hüseyn-i Kerbelā

(Der- Evşāf-1 Celīle-i Ḥazirāt-1 Eşma-1 İşna-1 'Aşer)

Fē' ülün / Fē' ülün / Fē' ülün / Fē' ül

Şehinşāh-1 taḡt-1 rızādır Hüseyn
 Rızā-dāde-i her-każādır Hüseyn
 Şehīd ü şeh-i Kerbelādır Hüseyn
 Dü-çeşm-i Betüla cilādır Hüseyn
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-1 Āl-i 'abādır Hüseyn

Çerāğ-1 hedādır velīdir Ḥasen
 Velāyetle mihr-i celīdir Ḥasen
 Muḡarreblerin ekmelīdir Ḥasen
 Ziyā-y1 'uyün-1 'Alīdir Ḥasen
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-1 Āl-i 'abādır Hüseyn

Be-ḡaḡḡ-1 'ibādāt-1 Zeyne'l-'abā
 Be-şıdḡ-1 dil-i Bāḡır-1 pür-vefā
 Şeh-i Kerbelādır baña mültecā
 Beni aña irgür ki Yā Rabbenā
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-1 Āl-i 'abādır Hüseyn

On iki imām içre gör Ca'feri
 Odur düde-i nesl-i peyğamberi
 Yolunda kılub terk-i cān u seri
 Hüseyniñ nasıl olmayım çākeri
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-1 Āl-i 'abādır Hüseyn

Der-i Kāzıma itmişem ilticā
 Niyāzım imām-1 'Alī'den Rızā
 Mülāzım Hüseyn-i şeh-i Kerbelā
 Beni itme kim Yā Rabb andan cüdā
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-1 Āl-i 'abādır Hüseyn

Be-cāh-1 celīl-i Muḡammed Taḡī
 Be-ḡadr-1 bülend-i 'Aliyyü'n-Naḡī
 İlahī Hüseyniñ kılub mülḡaḡī

Şeffî' eyle kim baña ol eşfaķı
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-ı Āl-i 'abādır Hüseyn

Hasen ' Askerî şāh-ı kudsî-sipāh
 Veliyy-i Hüdā mehdî-yi dīn-penah
 Bu iki şeh için beni Yā Allah
 Hüseyne irişdür ki bî-iştibāh
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-ı Āl-i 'abādır Hüseyn

Çün on dört şeh-zāde-i nūr seyid
 Zemān-ı şabāvetde oldı şehīd
 O ma' şūmlar ' ışķına Yā Vaħīd
 Beni kıl ki bahş-ı Hüseyn-i sa' id
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-ı Āl-i 'abādır Hüseyn

Be-sırr-ı imāmān-ı işnā ' aşer
 Be-ma' şūm-ı çārda tēc-ı ser
 Hüseyne fedādır cihān ser-te-ser
 Seniħiñ budur virdi şām u seher
Ciger-pāre-i Murtezādır Hüseyn
Ser-efrāz-ı Āl-i 'abādır Hüseyn

[10] (Mersiye-i Cenāb-ı Hüseyn İbn-i Murtezā Der Şüret-i Beyān-ı
 Vuķū'āt-ı Kerbelā)

Mef' ūlū / Fā' ilātū / Meḫfā' ilū / Fā' ilün

İrmişdi yevm-i tās' i-i eyyām-ı mätemiñ
 Olmuşdı leyl-i ' aşir-i ' aşr-ı Muħarremiñ
 Kılmışdı laħza laħza teķarrüb şehādeti
 Sultān-ı Kerbelā vü Hüseyn-i mu' azzamiñ
 Bulmuşdı çarħ-ı kīne-ver esbāb-ı ihtilāf
 İhlāl-i inṫizāmına aħvāl-i ' ālemiñ
 Gelmişdi ol zemān kim ola ħāşıl iftirāk
 Cem' inde Ehl-i beyt-i resül-i mükerremiñ
 Çünkim o demde mevkib-i sultān-ı Kerbelā
 Olmuşdı sāye-efgeni ol sāħa-ı gamiñ
 Geldi muķaddemātı zuħūra vücüh ile
 Hük-m-i każā-yı Ĥazret-i Kayyüm-ı aħkemiñ
 Kaşd-ı Hüseyn-i pākde ħadden füzün idi
 Cüş-ı ħurüşı ħaşm-ı bed-endiş-i azlemiñ
 Encām-ı kār u ' aķıbet-i hük-m-i rüzgār

Ma' lümü oldı Hâzret-i sultân-ı mülhemîñ

*Bildi haqıkat üzre bu hâle netıceyi
Emr-i vedâ'ya iyledi taşşıs o gıceyi*

Mühlet alub ' adüdan o ser-defter-i beşer
Kıldı ferâğ-ı harb ile fi'l-cümle def -i şer
Cem' eyleyüb levâhık u etbâ' ını temâm
Gösterdi iştiğâl-i ' ibâdet o tâc-ı ser
' Arşa irişdi ol şeb inâş u zükürdan
Bañg-ı du' â vü nevha vü tehlîl tâ-seher
Batdı o şeb sürâdıq-ı ' ulvî tegayyüre
Düşdi o şeb ' avâlim-i süflîye lertzeler
Gerdün-ı şerm-sâr u zemîn bî-ğarâr idi
Hâl-i sa' id ü f il-i şağıye kılub nazâr
Hayretle açdı dîde-i bî-dârı şubha dek
Mefkûd olub sitârede tedbîrden eşer

Giydi ' arüs-ı ' âlem o şeb kisve-i melâl
Kıldı muhadderât için ' arz-ı gam u keder
Şiven-geh-i zulâma girüb hüsrev-i nücüm
Mâtemde idi şâh-ı şehîdân için kamer

*Sükkân-ı âsmân u zemîn pür-melâl idi
Hâli cihânıñ ol gıce bir özge hâl idi*

Bir şavt irişdi ' âlem-i ' ulvîden ol zemân
Virdi hulûl-i vaqt-ı şehâdetden ol nişân
Efkâra saldı Hâzret-i Gülşümü ol şadâ
Ta' cille mağâm-ı imâma olub revân
Didi ki ey birâder-i şâhib-sa' âdetim
Mesmü' iñ oldı mı ' aceb ol bāng-ı cān-sitān
İqbāl ile buyurdı şâh-ı Kerbelā belî
Hâlâ ki vâkı' amda hem ey uht-ı mihrیبān
Gördüm Resûl-i ekremi tebşîr idüp baña
Virdi peyām kurb-ı şehâdet diyüb ' ayān
Ey nür-ı çeşm-i Fâtma vü Murteza-ı Hüseyn
Cehd it huzûrumuzda gel iftâr kıl hemân
Teşrif-i rûh-ı pâkiñ için intizâr ider
Ervâh-ı enbiyâ ile sükkân-ı âsmân
Güş itdi bu peyâmı o fahre'l-ğadirât
Kaldı kemâl-i rıkkat ile girye vü figân

*Cem'eyledi huzür-ı imâma nihâyeti
Etfâl u şâlihât-ı harîm-i velâyeti*

[11]

Şefkat göziyle her birine eyleyib nigâh
Böyle buyurdu ol şeh-i ker ü beyân-sipâh
Ey dostlar veda' iderim vaqt-ı hicrdir
Per açdı murğ-ı rûhum ider 'arşı cilve-gâh
Mısr-ı kabûl Yüsufiyum habs-i ten geçüb
Zindân-ı teng-i dehrden oldum küşâde-râh
Hicrimle ıztırâbdadır şâh-ı evliyâ
Vaşlım-çün intizârda peygâmbere-i Allah
Dirdi muhaddirât-ı güzîn ü muşîbetâ
Eylendi sünbülân-ı riyâz u velâyet âh
Bağrına basdı rıkkat ile bir bir anları
Emr-i vedâ' ı eyleyüb icrâ cenâb-ı Şâh
Bir yanda şeh-r-bânü-yı 'işmet-güzîn-i pāk
Çāk eyleyüb tahammüli eylerdi âh u vâh
Dirdi ki ey garîblere lütfi gam-güsâr
Ve'y zâr u dil-şikestelere sâyesi penâh

*Âyâ bu şâh-zâdeleri eyleyüb yetîm
Kime birağub eylediñ 'azm-i reh-i na'îm*

Bunca emâneti kime teslîm idüp şehâ
Tutduñ 'azîmet-i harem-i kurb-ı Kibriyâ
Yâ Rabbi kimse bencileyin olmasun hâzîn
Her vechle teveccüh idüp miñnet ü belâ
Bir yaña derd-i gurbet ü bir yaña hicr-i dost
Çeşm olmasun mı pür-nem ü dil zâr u bî-nevâ
Bir cānibinde Hâzret-i Gülşüm pür-hümüm
Âgâz-ı nevha eyleyüb eylerdi kim nidâ
Ey şem'-i hândân-ı risâlet nedir bize
Birbirini te'ākub iden bunca ibtilâ
Bādî-yi tesliyet Hâsen-i müctebâ idi
Kıldıkda 'azm-i ravza-ı rıdvâna Murtezâ
Buldukda ol dahî şeref-i i'tilâ-yı kurb
Zıll-i himâyetiñdi bize me'men-i ricâ
Ammâ ki senden özge kim ola penâhımız
Kim mahrumiyyet üzre tesellî kıla revâ

*Eylerken ol gice bu muşîbet ile güzâr
Oldı şabâh-ı rüz-ı şehâdet talî'a-dâr*

Ol dem harem-serādan idüp şāh-ı dīn hīrām
İtdi edā-yı farz-ı İllāhīye ihtimām
Ya' nī teyemmūm eyleyüb icrā şalāt-ı şubh
Kıldı cemā' atıyle eda Hāzret-i imām
Neccāma iştiğāl-i nemāz irmeden henüz
Āgāze-i du' ā vü niyāz olmadan temām
Nā-gāh kopdu gūlguleler sū[y]-ı haşmdan
Āheng-i kār-zāre kılub eşkıyā kıyām
Şahrā-yı Kerbelā'ya 'alemler yürütdiler
Şaflar düzüb sipāh-ı 'adū gösterüb garām
Ceş-i şakī sūvār u piyāde zuhūr ile
Gösterdi kaşd-ı Āl-i resül üzre izdiğām
Merdān-ı cān-sipār-ı cihād u gāzā dağī
Hāşıl kılub bu gūlguleden intibāh-ı tām
Meydān-ı remze 'azm u tevecüh buyurdular
Ruḥşat alub imāmdan ol firğa-ı hümām

*Gūlbang-ı Aḥmedī ile tesbīḥ iderek
Durdı sevād-ı cinne muḳābil nice melek*

[12]

Dergāh-ı bī-niyāza sürüb cebhe-i niyāz
Hiç itmedi füzūn-ı a' dādan ihtirāz
Peygamberiñ 'ammāme vü seyf ü ridāsını
Giydi kuşandı Hāzret-i şāh-ı muḫib-nevāz
Raḥş-ı Resüle kim 'alemi zū'l-cenāḥ idi
Rākib olub sa' ādet ile kıldı terk ü tāz
'Abbās bin 'Alī eline virdi rāyeti
Şaff-ı zafer-penāhına oldu ketībe-sāz

İki tarafdan oldu müretteb şufūf-ı ḥarb
Buldı miyān-ı bāḫıl u ḥaḳḳ fark u imtiyāz
Ceş-i şakī yigirmi iki biñ pelīd idi
Cünd-i sa' id yetmiş iki merd-i can-gūdāz
Turdı zalām-ı haşma muḳābil mişāl-i nūr
Şafdan çıkub cenāb-ı şehinşāh-ı ser-firāz
Şavt -ı şalābet ile ḫitāb eyledi didi
Ey firğa-ı dālālet ü ey ḳavm-i kīne-bāz

*Ben vāriş-i 'ulūm-ı cenāb-ı peyamberim
Ben nūr-ı çeşm-i Hāzret-i Zehrā vü Ḥaydarım*

Ben bir zemānda kizb ü hilāf itmedim kabūl
 Hīç tutmadım muhālefet İzīd ü Resūl
 Ol dem misāfir-i harem-i Mustafā idim
 Tutmuş idim mūcāveret-i Hazret-i Betūl
 Beyt-i Hūdā'da soñra kılub kaşd-ı i' tikāf
 Peygūle-i kanā' ate itmiş idim duhūl
 İlḥāhıñız beni komadı kendü ḥālime
 Sizden muharrerāt u mūrāsel bulub vūşul
 Da' vetle siz beni bu diyāra getürdiñiz
 Ḥālā kelām-ı evveliñizden kılub nūktul
 Şimdi baña bu mertebe ḡaddārlık nedir
 Ey ehl-i Kūfe ey rü'esā-yı şāh-ı ḡul
 Hīç itmeyüb naşīḥat o zālimgere eşer
 Nebr itdiler o şāha revān ḥāric ez-' uḡul
 Ol leşker içre ḥūrr-i vefādārı bu ' amel
 İtdi tefekkür-i ḥaḡ u bāṭıl ile melūl

*Derḥāl kıldı mevkib-i sulṭāna ilticā
 Yüz sürdi ḥāk-pāy-ı Hüseyme kılub ricā*

Ey intisāb-ı ḥāk-i derk māye-i sūrūr
 Ve'y gerd-pāk-i rehḡuzeriñ kuḥl-i çeşm-i ḥūr
 'İşyān u cürme itmişem iḡdām bilmeyüb
 Böyle isā'et ideceḡin ḥaşm-ı pūr-ḡūr
 Ben bilmedim ki ḥürmetiñi tutmayub seniñ
 Ola bu zulmi mūrtekib ol ḡavm-i bī-şu'ūr
 Ey eşfa'-yı 'uşāt budur arz-ı ḥācetim
 Mestūr-ı zeyl-i 'afvıñ ola tōhmet ü ḡüşūr
 El-ḥāşıl eyleyüb bu ṭarīḡ ile çok niyāz
 Ḥaḡḡında buldı 'afv u 'ināyet şeref-zuhūr
 Buyruldı cānib-i şeh-i 'ālī-nijāddan
 Bālā-yı 'arzuḥāline pīrāye-i şudūr
 Ey her maḡām-ı me'men-i 'afv u amāndan
 Erbāb-ı i'tizārı ider mi kerīm-i dūr
 Mücrim ki i'tirāf ide sehv ü ḥaṭāsımı
 Memdüḡ olub hemişe bulur ni' met-i ḥuzūr

*Ol merd-i cān-sipār idüp iḥsān-ı şāhı cezm
 Aldı icāzet eyledi 'azm-i fezā-yı rezm*

[13]

Derhâl idüp müsâra' at-1 sâha-1 cidâl
 Keşretle kuldı katl-1 mülâ' îne iştiğâl
 Hâtif' den irdi güşına nâ-gâh bir şadâ
 Çün müjde-i şehâdet idi gâlb-i ma 'l
 Kim ey her intizârdadır veçh-i pâkiñe
 Gılmân u hür yâ eşer-i iştiyâk-1 bâl
 Kılmışdı ol beşâret ile kâr-zâr-1 germ
 Zağm-1 keşir idüp anı âhir fütâde hâl
 İderkeni yâ imâm deyü şayha eyledi
 Mânend Hızır irişdi hemân ol melek-hışâl
 Tahlîş idüp miyân-1 'adûdan o serveri
 Naql itdi öz maqâmına za' fî bulub kemâl
 Zânûsı üzre hün-1 cebînin iderdi pāk
 Şemm-i revâyiğinden açub çeşm-i irtiğâl
 Kalb-i şerîfiñ oldı mı râzî 'aceb deyü
 Haqqında iltifât-1 imâmı kılub sū 'âl

*Bildi rızâ-yı pâkini hayr-ı du'â ile
 Oldı revân behişte hemân ol şafâ ile*

Reb' -i nehâr idince o gün hâşılı güzâr
 Â' vân-1 şâhdan nice merdân-1 cân-sipâr
 Oldı garîk-i hün-1 şehâdet birer birer
 Leb-teşneler 'azâsına ağılardı cüy-bâr
 Şâhân-1 Ehl-i Beyte yetüb nevbet-i cihâd
 Her biri kıldı fart-1 şecâ' atle kâr-zâr
 Evlâd-1 Murtezâ vü Hasen'den dokuz zevât
 Tutdı maqâm-1 hıdmet-i cedd-i büzürg-vâr
 İki gül-i şüküfte vü neşgüfte-i Hüseyn
 Oldı tırâz-1 gülşen-i firdevs-i Kird-gâr
 Naqd-1 'Aqıl ü Ca' fer-i Tayyâr'dan dahî
 Şahñ-1 gazâda oldı şehîd altı şehr-yâr
 Ol cümle-i mübârekeden Kâsım-1 Hasen
 Kim âfitâb-1 evc-i şabâhatdi tâb-dâr
 Gördi vefât-1 dâder-i â'mâm-1 pâkiñi
 Oldı tağassür-i şühedâ ile bî-ğarâr

*Ol dahî anlar eylediği râha 'azm için
 Tahşîl-i ruşsat eyledi icrâ-yı rezm için*

İtdikde bezm-i rezme teveccüh o nâzenîn
 Cümleyle kıldı girye bu hâle şeh-i güzîn
 Zîrâ ki yâdigâr-ı cenâb-ı Hasen idi
 Andan gelürdi râyiha-ı mücteba hemîn
 Hem de benât-ı Hâzret-i şâh-ı şehîdden
 Olmuşdı nâmzed aña bir gevher-i şemîn

Girdi harem-serâya tutub dest-i Kâsım
 İhâr-ı şâh-zâdeyi emr itdi şâh-ı dîn
 Giydirdiler libâs-ı ‘arûsâne ol güle
 Tavşıl olundu birbirine iki meh-cebîn
 Hayrân iken o şâlihanî vech-i pâkine
 A‘ dâdan irdi n‘ are-i ayne‘l- mübârizîn
 Ol an gûzât-dârken itdikde dâmenin
 Men‘ ile şâlihât tutub kıldılar enîn
 Setr-i hicâba âteş urub berç-i âh ile
 Fîl-hâl o nev-‘ arûs-ı nâ-kâm-ı dil-ğazîn

*Hasretle didi ey gül-i gülzâr-ı müctebâ
 Oldukda Kerbelâya bedel ‘arşa-ı cezâ*

[14]

Âyâ baña ne yerde naşîb ola vuşlatîñ
 Anda ‘aceb neden bileyim ben ‘alâetiñ
 Giryân olub buyurdı o şehzâde-i güzîn
 Te ‘mîn-i hâtır için o gül-nahl-ı ‘işmetiñ
 Maşşer günü beni eşer-i sine çâk ile
 Bulmak olur yanında çerâğ-ı risâletiñ
 Andan idüp müfârekat oldı o teşne-leb
 Âb-ı revânı çeşme-i feyz-i şehâdetiñ
 Şimşîr-i âbdârı ile buldı rahneler
 Şaf-ı sipâhı fırça-ı küfr ü çalâletiñ
 Âhîr çü sâye düşdi zemîn-i şehâdete
 Nahl-i kaddı o gülbün-i bâğ u velâyetiñ
 Ol demde üstüne yetişüb ‘amm-ı ekremi
 İkdâm kıldı nakline ol serv-kâmetiñ
 Geldikde hayme-gâha cihâm pür eyledi
 Feryâdı şâlihât-ı harîm-i şahâretiñ

*Açdı gözini anlara bir bir idüp nigâh
 Kıldı tebessüm eyledi firdevsi cây-gâh*

Geldi o dem ki hükmi-şehadet bulub kemâl
 Vâsıl ola nihâyetine muktezâ-yı hâl
 Geldi o dem ki devr-i hilâf-ı sipihreden
 Mihr-i ümîd-i 'âlemiyân kesb ide zevâl
 Ya'nî muqarrebân ile şâhân-ı Ehl-i Beyt
 Kıldıkda bir bir 'izz-i şehâdetle irtihâl
 Nevbet yetüb halâş-ı eşrâf-ı 'âleme
 İrdi zemân da' vet-i hilaf-ı lâ-yezâl
 Etfâl ü şâlihât ile tekrâr idüp vedâ'
 Terk itdü haqqa cümlesini zâr u pür-melâl
 Basdı rikâb-ı rahş-ı hümâyûnına qadem
 Kıldı nice münâfiqı katl ile pây-mâl
 Bârân-ı tîr-i haşmdan eyvâh o teşne-leb
 Oldı netîce keşret-i zağm ile bî-mecâl
 Yetmiş iki cerîha olub çeşme-sâr-ı hûn
 Düşdi zemîne za' fla ol cism-i mişâl

*Bir kâfirîñ yed-i sitemiyle olub şehîd
 Girdi şehâb-ı rahmete ol güre-i ümîd*

Tekmîl olub gazâ-yı şeh-i Kerbelâ ile
 Heb irdiler şehâdete tîğ-i cefâ ile
 Ta' rîfi mümkün olmaz o gün ki müşbetîñ
 Lafz u hurûf u hâme vü şavt u nidâ ile
 Mazlûmlar figâñı tutub rüy-ı 'âlemi
 'Azm itdiler mürâfaqat-ı eşkıyâ ile
 Cümle muhaddirât-ı güzîñ-i harem-serâ
 Naqd-i Hüseyñ Hazret-i Zeyne'l-'abâ ile
 Şâm'a 'azîmet itdiler andan Medîne'ye
 Setr-i 'afâf u hıfz-ı cenâb-ı Hüdâ ile
 Ehl-i Medîne'ye düşüb ol demde velvele
 Mecmû'ı karşu çıkdı zükûr u nisâ ile
 Zâhir olunca kisve-i mâtemle Ehl-i Beyt
 Doldurdılar sipihri şânîñ ü şadâ ile
 Feryâd idüp bu hâle şığâr u kibârı heb
 İcrâ-yı mâtem itdiler âh u bükâ ile

*Hayretle piş-i kâfileye kıldılar şitâb
 Âşâr-ı hüzn ile didiler eyleyüb hişâb*

[15]

Ey leşker-i şikeste sipeh-dârîñiz kanî
 Ve'y fırka-ı mükerreme hünkârîñiz kanî
 Ey sübha-ı mu'azzama-ı cem' ü intizâm
 N'oldı imâme-i dürr-i şeh-vârîñiz kanî
 Tutmuş gubâr-ı şah-ı keder vech-i pâkiñiz
 Billah şafâ-yı neş'e-i dîdârîñiz kanî
 İ' lām idiñ bize nice oldı o şeh-r-yâr
 Şah-ı cihân Hüseyn-i kerem-kârîñiz kanî
 Kande bıraktıñız sü' edâ-yı mükerremi
 Evlâd-ı pâk-i Haydar-ı Kerrârîñiz kanî
 N'oldı iki Nihâl-i gül-i gülşen-i Hasen
 Ol sünbülân-ı ravza-ı Ebrârîñiz kanî
 Şehzâdegân-ı şâh-ı Hüseyne ne oldı hâl
 Pîrâye-i hadîka-ı ahyârîñiz kanî
 Eşcâr-ı büsitân-ı 'aqlî ne yapıñız
 Eşmâr-ı bağ-ı Ca' fer-i Tayyârîñiz kanî

*Doğrı idüp müsâra'at-ı ravza-ı Resûl
 Ol hâlle selâm virüb kıldılar duhûl*

Bâb-i şikâyete yüz urub itdiler nidâ
 Yâ Seyyid âh u cedd-i şefikâ Muhammedâ
 Biz mübtelâ-yı bâdiye-i hicr ü gurbetiz
 Âzer-dükân-ı vâkı' a-ı deşt-i Kerbelâ
 Biz reh-neverd-i 'arşa-ı derd ü felâketiz
 Geldik der-i 'inâyetiñe zâr u bî-nevâ
 Şem'-i ümîdimiz söyünüb bād-ı fitneden
 Olduk qarîn-i zulmet-i endüh u ibtilâ
 Gör ne'yledi o yirde şakî ümmetiñ bize
 Anlar dağî şefâ' atiñe olmasun sezâ
 Hâke berâber eyledi cism-i laîfîni
 Gördi Hüseyn-i pâkiñe a' dâ sitem revâ
 Âb-ı Fırâtı cümle enâma mübâh iken
 Ketm itdi bağl-i sâkı-yi Kevşer'den eşkıyâ
 Şah-ı belâda tutmadılar hürmetin seniñ
 Evlâd u âliñ itdiler âzerde-i cefâ

*Böyle sürüd u nevhayı 'arşa yetürdiler
 Lâhütiyâna rıkkat u hayret getürdiler*

Bu mâcerâ ki naql ü beyâna qarîn olur
 Gûş eyleyen firâk ile endûh-gîn olur
 Mâh-ı Muharrem irdigi dem âh u giryeden
 Mâtemle âsumân u zemîn pür-tanîn olur
 İcrâ-yı resm-i ta' ziyet-i âl-i Muşafa
 Ta' zîm-i şer' ü hürmet-i İslâm u dîn olur
 Me 'yüs-ı rahmet olsun o kavm-i pelîd kim
 Kaşd-ı sitemle âl-i Resûle mehîn olur
 Tecdîd-i hüzûn ü mâtem-i sultân-ı Kerbelâ
 Bâdî-yi intibâh-ı dil-i gâfilîn olur
 İşk olsun ol muhabbet-i ehl-i vefâya kim
 Kârı bu günde girye vü âh u enîn olur
 Hicrân-ı necl-i sâkî-yi Kevşerle yaş döken
 Maşerde ıztırâb-ı ' ataşdan emîn olur
 Fârûk-bîn bâtıl u hâkkdır bu vaq' a kim
 Â' dâ ferîh ü şâd u ehibbâ hazîn olur

*Mü 'min olan Senîh bu gün mâtem itmeli
 'Ömr oldığınca derd-i muhabbetle gitmeli*

[16] (Mersîye-i Verâ-yı Şâh-ı Şehîdân-ı Kerbelâ)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn
Fê' ilâtûn Fê' ilûn

Ağla ey dîde-i ter 'aşr-ı Muharremdir bu
 Ağlayub cân-ı ciger dağlayacak demdir bu
 Farzdır girye bu dem emr-i müsellemdir bu
 ' Âlem-i mâtemi tecdîd iden ' âlemdir bu
 Girye kıl girye ki her kârdan aqdemdir bu
 Saña bir vaq' a diyem bâ 'iş-i mâtemdir bu
 Dinle bu vâkı' ayı vâkı' a-ı gâmdır bu
 Kışsa-ı şâh-ı şehîdân-ı mûkerremdir bu

*Ben o sultân-ı kerempereve kurbân olayım
 Gelicek şehri-gâm-ı mâtemi giryân olayım*

Kerbelâ kışsası süz-efgen-i cism ü cândır
 Sîneler fikr ile bu vâkı' ayı süzândır
 Kimde var hubb-ı Hüseyn ol eşer-i îmândır
 Ehl-i îmâna bu dem vaqt-ı gâm u aHzândır
 Mevsim-i firqat ü rûz-ı elem-i hicrândır
 Mâtem-i şâh-ı şehîdân celîle's-şândır
 Ehl-i tevîd ki bu vâkı' adan giryândır

Şübhesiz kaçre-i eŖki sebep-i gufrandır

*Hubb-ı evlād-ı nebīde bulunur fevz ü necāt
Mazhar-ı ‘afv u emān ola havāric heyhāt*

Kerbelā vākı‘ ası vākı‘ a-ı müşkildir
Fıkr olundıkca buña şabr nice kâbildir
Keder eyyāmı ki re’s-i sene-i şāmildir
Böyle dünyā-yı denīden ne şafā hāşıldır
Rāhat eyler o ki bu vākı‘ adan gāfildir
Vākıf-ı hālde ārām ü sükün zā’ildir
KıŖşa-ı şāh-ı Hüseyñ Āfet-i cān u dildir
Nice kan ağlamayım varsa tarīķ bildir

*Kim ki ihlāş ile ol pādīşaha bende olur
Rüz u şeb mātem idüp hüzn ile giryende olur*

Necl-i Zehrā vü ‘ Alī nuhbe-i evlād-ı nebī
Yādigār-ı Ėasen ü şıbt-ı resül-i ‘ Arebī
Kerbelānıñ şeh-i qudsī sipeh-i münteħibi
‘ Ālemiñ aña ‘ubūdiyyet iken öz talebi
Düşmān bilmedi kaçr-i şeh-i ‘ ālī nesebi
Öyle sultāna cefā gördi revā kaçm-ı gābī
O pelīdiñ yoğimiş zerrece dīn ü edebi
Mü’minīñ aña nasıl kılmaya kīn ü gāzebi

*Kātıl-ı şıbt-ı Resül oldu Yezīd-i menhüş
Bir kaçā eyledi kim itmez anı millet-i Rūs*

Küretü’l-‘ ayn-ı ‘ Alī zīnet-i zānū-yı Resül
Cevher-i cān-ı Ėasen ya’ ni Hüseyñ ibn-i Betül
Serverān-ı harem-i dīne salub feyz-i şümül
Şeref-i rütbeti ol gāyete bulmuş ki vüşül
Rif at-i menzilesin derkde ‘ ācizdir ‘ uķül
Bu kaçdar olmuş iken nezd-i Ėüdā’ da maķbül
Böyle bir servere gādr itdi Yezīd-i maķzül
Nasıl eyler bu işi mü’min olan kaçm u kaçbül

*Buğzuma gāyri sükūnet mi gelür bir şeyle
Nice la’n itmeyim Allah için inşāf eyle*

Hazret-i şah-ı Hüseyin iken imâm-ı bi'l-hak
 Aña mahşûş iken 'aşrında hilâfet muṭlak
 Öyle sultân-ı mu'allâya felek neyledi bak
 Şimdi kan ağlayub itse n'ola ezhâr-ı şafak
 Server-i dîni yem-i hûna kılub müstağrak
 Gördi evreng-i Süleymâna bir 'ifrit-i aḥak
 Bunda bir sırr-ı garîb olduğı zâhir ancak
 Farq ola tâ ki sa'id ile şakî bâtil u ḥak

*Nisbet-i âl-i Muhammed'dir 'alâmet-i sa'id
 Kim şakîdir olur elbetde tarafdâr-ı Yezid*

Gel ne dünyâya ne 'uqbâya nigâh eyleyelim
 Cism-i mâtem-zedeye dâğ açub âh eyleyelim
 Felek âyînesin âh ile siyâh eyleyelim
 Kıddimiz bâr-ı melâl ile kutâh eyleyelim
 'Ömrümüz râh-ı muḥabbetde tebâh eyleyelim
 Rûz u şeb firqat ile mâtem-i şah eyleyelim
 Ân be ân la'n-ı Yezid itmeğı râh eyleyelim
 La'net ol dîve günâh ise günâh eyleyelim

[17]

*Buğz-ı a'dâ-yı veliyy şâ'ibe-i gayrettir
 Hubb-ı evlâd-ı Nebî vâsıta-ı rahmettir*

Çâre-nih şive-i taqdîr ile ez-ḥükm-i kadîm
 Olmuş ebnâ-yı beşer çün iki şıfâ taqsîm
 Birisi fazl-ı sa'âdetle bulub feyz-i 'amîm
 Birine saldı şekâvet eşer-i şuğl-i zemîm
 Şınf-ı es'addan olub şah-ı şehîdân kerîm
 Kısm-ı dîğere de Yezid oldu ḥabâşetle vesîm
 Olub âniñçün o ḥar ḥalkı ile ehl-i caḥîm
 Oldılar lâyıq la'net bir alây kavm-i le'im

*Varsa la'n itmede ol kavm-i le'im bîmiñ
 Kıl nazâr âşirine sûre-i İbrâhimiñ*

Terk-i iqbâl-i fenâ kıldı Hüseyin-i mazlûm
 Rağbet-i câh-ı bekâ kıldı Hüseyin-i mazlûm
 Tâlib-i Ḥakka nidâ kıldı Hüseyin-i mazlûm
 İntihâb-ı sü'edâ kıldı Hüseyin-i mazlûm

Meyl-i ahkām-ı kazā kıldı Hüseyn-i mazlûm
 Kerbelâ hâkini cā kıldı Hüseyn-i mazlûm
 Teşne-leb 'azm-i Hüdâ kıldı Hüseyn-i mazlûm
 Özini Haqqa fedâ kıldı Hüseyn-i mazlûm

*Kim Hüseyne kûl ola bâ-eşer-i 'ışk-ı Hasen
 Hüsn-i hâl ile dü-'âlemde olur müstaşen*

Çurretü'l-a' yân-ı fahr-ı dü-serâdır Haseneyn
 Naqd-ı kâm-ı dil-i kerrâr-ı Hüdâdır Haseneyn
 Dü-ciger-pâre-i sultân-ı nisâdır Haseneyn
 Serverân-ı harem-i Âl-i 'abâdır Haseneyn
 Mihr ü mâh-ı felek-i şıdğ-ı şafâdır Haseneyn
 Neyyireyn-i şeref-i evc-i 'alâdır Haseneyn
 Sû-yı Haqkdan bize ihsân u 'ağâdır Haseneyn
 İki kandîl-i fûrûzân-ı hedâdır Haseneyn

[18]

*Eşer-i mihrleriyle pür olub kalb-i münîr
 Nûr-ı İmânımızı eyleye Mevlâ tekşîr*

Yâ Rab ol pâdişeh-i her-dü-serâ hürmetine
 Murtezâ vü Hasen ü fahr-ı nisâ hürmetine
 Yâ Rab ol şâh-ı şehîdân-ı Hüdâ hürmetine
 Zînet-i dîn halef-i Âl-i 'abâ hürmetine
 Bâkır u Ca' fer-i pür-şıdğ u vefâ hürmetine
 Mûsa-ı Kâzım u sultân-ı Rızâ hürmetine
 Şeh-i Tağî vü Nağî 'izz ü 'alâ hürmetine
 Hasen 'Askerî vü nûr-ı hedâ hürmetine

*O şehinşâhlara bende-i hâş eyle beni
 Düşmüşem varğa-ı hicrâna halâş eyle beni*

Girye kıl nevhalâr it eşk nişâr eyle Seniğ
 Akıdub hûn-ı dili naqş-ı 'izâr eyle Seniğ
 Dâğ açub sineñe biñ şerha şümâr eyle Seniğ
 Dâğñı merhem-i zağm-ı dil-i zâr eyle Seniğ
 Gıceyi gündüze kat nâleyi kâr eyle Seniğ
 Rûzı şeb firqat ile leyli nehâr eyle Seniğ
 Her nasıl eyler iseñ hüzn ile var eyle Seniğ

Mâtem-i şâh-ı şehîdâna medâr eyle Senîh

*Her sene tâzeleyüb mâtemini âh ideyim
'Ömrüm âhir olıcak derd-i gamıyla gideyim*

(Mersîye Berâ-yı Cenâb-ı Şehîd-i Kerbelâ İmâm-ı Hüseyn-i Müctebâ)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn
Fê' ilâtûn Fê' ilûn

Dehre ol dem ki Muharrem denî-lân mâh gelür
Dil-i sevdâ-zedeme bin gam-ı cân-gâh gelür
Yâdına vaq' a-ı şeh-zâde-i hem-câh gelür
'Aqlım ol hayret ile gâh gider gâh gelür
Derd ile her nefesimden şerer-i âh gelür
Her kılimden nağm-ı nâliš-i Allah gelür
Bu melâl ile cihândan baña ikrâh gelür
Leb-i efsûsıma şad hayf u şad eyvâh gelür

*Ben nasıl mâtem idüp cân u ciger dâğlamayım
Çâk çâk eyleyerek sînemi kan ağlamayım*

Gelicek vâkı' a-ı şâh-ı şehîdân yâda
Düşdi bir âteş cân-süz-ı dil-i nâ-şâda
Öyle cevr itdi ki ol şâha 'adü dünyâda
Görmedi kavm-i Yahûdîden anı 'ibâda
Nice zâlim dimeyim şol felek-i bî-dâda
Neler itdi o şehinşâh-ı kerem-i mu' tâda
Tâb-ı germâ ile leb-teşne idüp şahrâda
Tîg-i gâdr ile şehîd itdi yed-i a' dâda

*Buldı rahmetiñe Raḥmânı Hüseyn-i mazlûm
Oldı müstağraḳ la 'net bir âlây kavm-i zulûm*

Yıkılıb çarḳ düşüb mihr ü kevâkib ḥâke
Sarsılıb ḥâk-i zemîn çıksa sezâ eflâke
Kerbelâyı boyayub ḥûñ-ı Hüseyn-i pâke
Kıydı gaddâr felek âl-i şeh-i levlâke
[19] Kudreti yok mu idi kim idüğün idrâke
Ne diyem âh o mürüvvetsiz olan bî-pâke
Düşdi nâr-ı gam u endüh-ı dil-i şad çâke
Yanarak başladı dil nâle-i âteş-nâke

*Åh idersem bu harãretle yanar nãre felek
TutuŖur sũziŖ-i feryãdum ile ins melek*

Õyle server ki Hasen ile Hũseyin-i tãhir
Cedd-i emcedleri maħbũb-ı cenãb-ı Kãdir
Eb-i zĩ-Ŗãnlarĩ Ŗĩr-i Hũdã-yı Kãhir
Mãder-i pãkleri Fãtmatũ'z-Zehrãdır
Hĩlkatinde biriniñ Ŗems-i kerãmet zãhir
Tal' atinde biriniñ nũr-ı velãyet bãhir
Cevr iden anlaraãyã nasıl olmaz kãfir
İtdi cũ'ret buña bir nice le'in-i fãcir

*Ben o kãfirleri la'netle iderdim ta'dãd
İstemem eylemem ismi ile dũŖmenleri yãd*

Ne kadar mũcrim isem de sen idũp 'afv-ı kuŖũr
Kılma yã Rab beni Ŗãh-ı Ŗũhedãdan mehcũr
Dergehinde bulayım kendime bir cã-yı huźũr
Dãhil-i Ŗaf-ı kilãb eyleyũb ile mesrũr
Hãzret-i fãhr-ı resũl 'ıŖŖına ey Rabb-i Ğãfũr
Perde-i maĖfiretiñle gũnehim kıl mestũr
EŖer-i 'ıŖŖlarĩ kalbimi kıl sun pũr-nũr
Eyleme Ėãk-i der-i ãl-i 'abãdan beni dũr

*Kũllarĩ olma Ŗenĩh'iñ Ŗeref ũ 'izzetidir
MaĖŖadı ancak o Ŗãhãnĩñ 'ubũdiyyettir*

(Mersiyeye Berã-yı Ŗãh-ı Ŗehĩdãn-ı Kerbelã)

Mefũlũ/Fãilãtũ/Mefãilũ/Fãilũn

Mãh-ı muħarrem irdi diyũb Ŗimdi Yã Hũseyin
Åh eylerim berã-yı Ŗeh-i mũctebã Hũseyin
RũŖen-ĉerãĖ-ı ãl-i resũl-i Hũdã Hũseyin
Virdi Hũdã yolunda kaźãya rızã Hũseyin
Oldı bu dem Ŗehĩd-i Ŗeh-i Kerbelã Hũseyin
Nũr-ı dũ-ĉeŖm-i Fãtĩma vũ Murtezã Hũseyin

‘ Āşık mı ol ki dîdesini pür-nem eylemez
 Hâke nişâr iden dūr-i eşkiñ kem eylemez
 Mü ’minleri bu vaq‘ a nice pür-gam eylemez
 Müslim olan bu günde nasıl mâtem eylemez
Oldı bu dem şehîd-i şeh-i Kerbelâ Hüseyn
Nūr-ı dü-çeşm-i Fâtıma vü Murtezâ Hüseyn

Cünbân iderdi mehdini Cibrîl gâh gâh
 Hâbîde olsa ol şeh-i kerrübiyân-sipâh
 Kıldı cefâ dirîğ aña a‘ dâ-yı kîne-hâh
 Giryân olub idersem ‘ aceb mi figân u vâh
Oldı bu dem şehîd-i şeh-i Kerbelâ Hüseyn
Nūr-ı dü-çeşm-i Fâtıma vü Murtezâ Hüseyn

Çeşmân-ı hûñ-feşândan akup eşk bitmede
 Halk-ı cihân hep âh diyüb âh işitmede
 [20] Bu günde bang-ı âh u nevâ çarha gitmede
 Sükkân-ı arz u ehl-i semâ mâtem itede
Oldı bu dem şehîd-i şeh-i Kerbelâ Hüseyn
Nūr-ı dü-çeşm-i Fâtıma vü Murtezâ Hüseyn

Yâ rabb be haq-ı Hazret-i sultân-ı enbiyâ
 Şâhân-ı ehl-i Beyt’den itme beni cüdâ
 Kıl cismimi türâb-ı der-i şâh-ı Lâ-fetâ
 Olsun bu vaqt-ı pür-gama cân u cihân fedâ
Oldı bu dem şehîd-i şeh-i Kerbelâ Hüseyn
Nūr-ı dü-çeşm-i Fâtıma vü Murtezâ Hüseyn

Yâ Rabb be-Hazret-i şeh-i Hayber-küşâ ‘ Alî
 Yâ Rabb be- hürmet-i Hasen-i ahsen-i Velî
 Sînemde nūr-ı ‘ışkların ile mütecellî
 Giryân olam gelince Muharrem diyüb belî
Oldı bu dem şehîd-i şeh-i Kerbelâ Hüseyn
Nūr-ı dü-çeşm-i Fâtıma vü Murtezâ Hüseyn

Geldikce yādıma o şeh-i kām-rânım âh
 Nâr-ı firâk ile yanyor cism ü cânım âh
 Mişl-i Senîh zâr kılub hem-zebânım âh
 Bu maţla‘ oldı şimdi medâr-ı figânım âh
Oldı bu dem şehîd-i şeh-i Kerbelâ Hüseyn

Nür-1 dü-çeşm-i Fâḫıma vü Murtezâ Hüseyin

(Mersiyeye Berâ-yı Sıbt-ı Nebî Cenâb-ı Hüseyin-i Velî)

Meḫâ' ilün / Fe' ilätün / Meḫâ' ilün / Fe' ilün

Muḫarrem irdi bu demlerde zıkr-i şâh idelim
Maḫâm-ı şiven ü efsüsü cây-gâh idelim
Derünü leşker-i endüha şâh-râh idelim
Giyüb libâs-ı siyeh-reng-i mâtem âh idelim
Cenâb-ı pâk-i Hüseyin için âh u vâh idelim

Gelince vaḫ' a-ı sultân-ı Kerbelâ yâda
Düşer bir âteş-i cân-süz kalb-i nâ-şâda
Bu demde guşşadan âdem olur mı âzâde
Zamân-ı mâtem ü ğamdır göñül bu ešnâda
Cenâb-ı pâk-i Hüseyin için âh u vâh idelim

Dirġ u ḫayf o ciger-pâre-i Cenâb-ı Betül
Şehîdâ eyledi 'âzm-i vişâl-gâh-ı Resül
Bak işte geldi o dem vaḫt-i mâtem itdi ḫulül
Olub bu vaḫ' ayı yâd ile girye-nâk ü melül
Cenâb-ı pâk-i Hüseyin için âh u vâh idelim

O nür-ı dîde-i sâkı-yi ḫavz-ı Kevşer'den
Dirġ eyledi bir kaḫre âbı ehl-i fiten
Çün oldı âteş-i ğayret derüna süz-efgen
Nişâr-ı cüy-ı sirîşk eyleyüb be-'ışk-ı Ḥasen
Cenâb-ı pâk-i Hüseyin için âh u vâh idelim

Ne rütbe vardır o şeh-zâde-i mükerremde
Ki câ-nişîn idi zânü-yı faḫr-ı 'âlemde
Şehîd olub yed-i ğadr-i Yezîd-i azlemde
Cinâna oldı ḫirâmân bu vaḫt-ı mâtemde
[21] *Cenâb-ı pâk-i Hüseyin için âh u vâh idelim*

Yezîd-i mel' anet-endîş ü Şemr-i dîv-nihâd
O şâh-ı 'âleme eyvâh kıldılar bî-dâd
Ḥüdâ'dan itmedi ḫavf İbn-i Şa' d u İbn-i Ziyâd
Hezâr la' net eyle cümlesin idüp ta' dâd
Cenâb-ı pâk-i Hüseyin için âh u vâh idelim

Fezâ-yı haşrde yâ Rab be-ḥakk-ı Āl-i ‘abâ
Beni E’imme-i İsnâ ‘Aşer’den itme cüdâ
Muḥibb ü müntesibiz anlara Senîḥ-âsâ
Diriz gelince Muḥarrem idüp bu güne nidâ
Cenâb-ı pāk-i Ḥüseyn için âh u vâh idelim

(Der Mübâhât-ı Nisbet-i Celîle-i ‘Alevîye)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn
Fê‘ ilâtûn Fê‘ ilûn

Bende-i şîr-i Ḥüdâyim ‘Alevîyim ‘Alevî
Âsitânında gedâyım ‘Alevîyim ‘Alevî

Aḥmed ü Fâṭıma-ı şıbteyn ü ‘Alîdir şâhım
Çâker-i Al-i ‘abâyım ‘Alevîyim ‘Alevî

Râh-ı Bû-bekr ‘Ömer ‘Osḡmân u ‘Alî’ye el-ḥâḡ
Şıdḡla cân-fedâyım ‘ulvîyim ‘ulvî

İtmiş Allah maşûn Rafz u Yezîdiyyetden
Seniyy-i râst-edâyım ‘Alevîyim ‘Alevî

Ḥaşmına ḡaşm-ı kavî yâr-ı ‘Alî’ye yârım
Düşmen-i kizb ü riyâyım ‘Alevîyim ‘Alevî

Fâ’izûn didi beni Ḥaydar ile Şî‘asına
Tâlib-i fevz-i beḡâyım ‘Alevîyim ‘Alevî

Kim o sultâna muḡâlifse teberrâ iderim
Ben Senîḡ ehl-i velâyım ‘Alevîyim ‘Alevî

(Taḡmîs i Nazm-ı Mîr Kâzım Der Na‘t-ı Pāk-i Cenâb-ı İmâm-ı
Hümâm)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn
Fê‘ ilâtûn Fê‘ ilûn

Şeb-çerâḡ-ı ḡânedân-ı Muştafâ’sın Yâ Ḥüseyn
Nûr-ı çeşm-i Ḥaydar u Ḥayrû’n-nisâ’sın Yâ Ḥüseyn
Pertev-efrûz-ı tecellî-yi Ḥüdâ’sın Yâ Ḥüseyn
Şem‘-i şeb-i pîrâ-yı bezm-i ibtilâsın Yâ Ḥüseyn
Merd-i gerden-dâde-i tîḡ-i Rızâ’sın Yâ Ḥüseyn

Olmadı dünyā saña cāy-ı sürür Allah bir
 Hāşılıñ oldı bütün hüzn ü melāle münhaşir
 Kılmadı def -i keder āyİne-i ṭab' iñ ne sır
 Hātır-ı meksürİña rāhat-ı mekr bİgānedir
Her belā-yı dehr-i dūna āşināsın Yā Hüseyn

Mihr-i Haqq' sını 'arş-ı 'ulvīdir eñ evvel menziliñ
 Nūr-ı zāt-ı Lem-yezel' dendir zuhūr-ı şāmiliñ
 On sekiz biñ 'ālemi olmuş muḥiṭ el-ḥaḳ diliñ
 Bir vücüb-āşār-ı mümkindir vücūd-ı kāmiliñ
Vech-i Haqq sırr-ı cenāb-ı Kibriyā'sın Yā Hüseyn

Ṭal' atıñdır māh-ı burc-ı es' ad-ı peygamberi
 Hāzretiñdir gevher-i dürc-ı vücūd-ı Ḥaydarı
 Āyet-i nūr-ı 'Alī nūruñ özüñdür mazharı
 Sende cem' oldı velāyetle nübüvvet cevheri
Lü 'lū-i baḥreyn-i 'izzet ü Işfāfāsın Yā Hüseyn

Ey çerāğ-ı çeşm-i Ḥaydar kırrretü'l-' ayn-ı Betül
 Cevher-i terkībiniñ derkinde 'ācizdir 'uḳül
 [22] Fażl-ı zātıñ serverān-ı 'āleme salmış şümül
 Sendedir ḥulḳ-ı ḥasen sırr-ı 'Alī feyz-i Resül
Nūr-ı Zehrā zübde-i Āl-i 'abāsın Yā Hüseyn

Teşne-gān-ı ümmet olurlar dem-i rüz-ı cezā
 Çeşme-sār-ı cūd-ı ihsānıñda sırāb-ı şafā
 Vālidiniñdir sākī-yi Kevşer 'Alfıyü'l-Murtetzā
 Ğam degil olsañ susuzlukla şehīd-i Kerbelā
Çeşme-i āb-ı bekā 'ayn-ı 'atāsın Yā Hüseyn

Eylediñ izhār āşār-ı kerīm-i muṭlaḳı
 Oldı baḥr-ı cūdınıñ ḥalḳ-ı cihān müstağraḳı
 Kā 'inātiñ ḥāşılı sensin melāz-ı eşfaḳı
 Senden ister kām dil ger mücrim ü ger müttakı
Server-i dīn melce '-i bāy u gedāsın Yā Hüseyn

Fırkatıñ āteş bırakdı cān-ı ğam-perverdime
 Düşdi āb ü tāb-ı eşk-i germ ü āh serdime
 Dād-ḥāh oldım yetiş bu nāle-i şebgerdime
 Bİ-kesim dergāhıña düşdüm meded kıl derdime
Ehl-i derde sen melāz u mültecāsın Yā Hüseyn

Dergehinden dūr mecrūḥü'l-fü 'ādım lüṭf kıl
 'Abd-i memlūkım diyü yād eyle ādım lüṭf kıl
 Neyl-i vaşla ḥāşıl eyle i' timādım lüṭf kıl

Şerbet-i cām-ı şehâdetdir murādum lütf kıl
Kābil-i hācāt erbāb-ı recāsın Yā Hüseyn

Āteş-i hasretle yandım tākātım tāk oldı tāk
 Hānumān-ı sīneme hicriñ bırakdı ihtirāk
 Kalmadı şabr u mecālīm el-firāk āh el-firāk
 Yakdı cānım dökdi kanım nār u tığ-i iştıyāk
Merhamet kıl merhamet kân-ı vefāsın Yā Hüseyn

Mücrimim mücrim esir-i pençe-i emmāreyim
 Rū-siyāhım bāb-ı ihsāna ne yüzle varayım
 Maḥz-ı ‘ işyānım Senih-āsā gārib āvāreyim
 Ben kemīne ‘ abd-ı ‘ āciz Kāzım-ı bî-çāreyim
Sen serir-ārā-yı mülk-i innemāsın Yā Hüseyn

Dem-be-dem buldıkca aḥvāl-i zamāne inkılāb
 Seyr ü taḥvīl-i burūc itdikce māh u āfitāb
 Pāyidār oldıkca heft iklīm ü çarḥ-ı nüh-kıbāb
 Zātınā ecdādınā olsun şalāt-ı bî-ḥesāb
Tā ki zīnet-baḥş-ı ḥāk-i Kerbelāsın Yā Hüseyn

(Erzurum’da Defn-i Ḥāk-i ‘ İtır-nāk olan ‘ Abdürrahman Gāzī
 Ḥāzretlerine Söylenmiştir)

Fā’ ilātün / Fā’ ilātün / Fā’ ilātün / Fā’ ilün
 Fe’ ilātün Fe’ ilün

Ey Ebū'n-naşr-ı mağāzī-yi şehâdet-‘ ünvan
 Ve’y şahābī-i benī Ḥāzret-i ‘ Abdurrahmān

Fāhr-ı kevneyn ü ‘ Alī vü Hüseyn ‘ işkı içün
 Kıl Senih’e reh-i Mevlāda şehâdet ihsān

(Der Medḥ-i Ḥāzret-i Pīr-i Dest-gīr-i Cenāb-ı Mevlāna Ḳuddise
 Sırrahu)

Meḥā’ ilün / Fe’ ilātün / Meḥā’ ilün / Fe’ ilün

Kuruldu devlet-i feyz iktisāb-ı Mevlāna
 Uruldu nevbet-i nāy u rebāb-ı Mevlāna

Kemāl-i fāhr ile şāhān rüy-ı ‘ ālem olur
 Gedā-yı dergeh-i devlet-me’ āb-ı Mevlāna

[23] Olur cinānda cihāndan ziyāde şa‘ şa‘ a-pāş
Şükūh u kevkebe vü ferr ü táb Mevlāna

Bilā-nihāyet ü bî-imtināndır ‘ālemde
‘İnāyet ü kerem-i bî-ḥesāb Mevlāna

Yegāne gevher-i nā-yāb-ı kân-ı ḥikmetdir
Der-i vücūd-ı kerāmet-nişāb Mevlāna

Cemāda cevher-i insān virir kılırsa nazar
İder tūrābı zer iksīr-i nāb-ı Mevlāna

Künüz-ı remz-i ehādīş ü mağz-ı Kur’an’dır
Kitāb-ı meşnevī-yi müstetāb-ı Mevlāna

‘Uyūn-ı ‘āleme kuhlü’l-cevāhir olsa sezā
Gubār-ı ravza-ı müşgīn-tūrāb-ı Mevlāna

‘Uluvv-i ḳadr ile ‘arş-ı berīne hem-serdir
Sükūf-ı dergeh-i sebzīn-ḳıbāb-ı Mevlāna

Şunūf-ı ehl-i niyāza küşādedir dā’im
Der-i ‘ināyet-i ni‘me’l-me’āb-ı Mevlāna

Der-i ‘aḫsına maḳbūl ‘ābid ü ‘aşı
Muḫī‘ ü mücrime meftūḫ-ı bāb-ı Mevlāna

Sipihr-i mihr-i cemāl-i ḥüdā ki olmuşdur
Cenāb-ı Şems-i Veliyy āfitāb-ı Mevlāna

Ṭarīḳ-i Ḥaḳḳı bulur sālīkānı çünkim olur
Mürīde mürşid-i hādī kitāb-ı Mevlāna

Hemişe devr ü semā‘ eylemezdi eylemese
Nücūm u mihr ü sipihr intisāb-ı Mevlāna

Edā-yı şükr idemem oldığım ne devletdir
Ġulām-ı ḫalka-be-guş-ı cenāb-ı Mevlāna

Olur mı böyle şeref kim tevāfuḳ ide Senīḫ (128)
‘Adād-ı nāmıma lafza ḥesāb-ı Mevlāna (128)

Zihī sa‘ ādet-i ṭāl‘ i ki Ḥaḳḳ beni kılmış
Derinde dāḫil-i şaf-ı kilāb-ı Mevlāna

Revân-ı pākine kılun selâm her demde
Benim gibi nice yüz biñ rikâb-ı Mevlâna

(İstimdâd Ez-asitân-ı Hüdâvendigâr-ı Rûm)

Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn

İdüp hall ' uqđemi kurtar beni bu kayd-ı miñnetden
Yed-i müşkil-küşâña kaldı iş yâ Hâzret-i Monlâ

O rütbe ' âcizim kim tākâtim yok dâd u feryâda
Zahîrim dest-gırimsin yetiş Hâzret-i Monlâ

(Der Medḫ-i Sulṫânü'l-Evliyâ Hâzret-i Kuṫb-ı Geylânî)

Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn

Çün olmuş hıṫta-ı câh-ı tecellî-gâh-ı mülḫaḫ
Zemîn ü âsumân kevn ü mekân yâ gavs-ı Geylânî

Daḫîl-i dergeh-i ihsân kim ' âlem-i daḫîlîndir
Meded yâ bâz-ı eşheb el-emân yâ gavs-ı Geylânî

(İstimdâd Ez-Cenâb-ı Kuṫbü'l-Aḫṫâb Seyyid Aḫmedü'r-Rıfâî)

Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn / Fe' ulûn

Lüṫf it ki bu cân-güzâr derdiñ
Ḥâşıl ola emr-i indifâ'î

' Âcizlere merḫamet idersiñ
Yâ Hâzret-i Aḫmedü'r-Rıfâ'î

(Der Medḫ-i Hâzret-i ' Âziz Maḫmûd Hüdâyî Ḳuddise Sırrehü'l-Mübîn)

Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn / Meḫâ' ilûn

Ğubâr-ı ḫâkiñe rüy-ı niyâzı eyle sâyide
Tazarru' kılbu ' âlî türbe-i pāk-i Hüdâyide

Senḫâ her biri ḫandîliniñ necm-i Hüdâyide
Münevverdir meh ü mihr-i felekden Rüşenâyide

(İsti' táf Ez Hazret-i Seyyid Nizameddîn Kuddise Sirrehü'l-Mübîn)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Nazım-i cevher-i silke'l-le 'āl-i cūd-ı himmetsin
Der-i lütfuñla eyle rişte-i ümmidimi tezyîn

Dil-i şad-pāremi cem' eyle ihsān it terahhum kıl
Perişān hālime yā Hazret-i Seyyid Nizameddîn

[24](İstimdād Ez Hazret-i Mısrî Kuddise Sırratü'l-ālî)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Senh-i zār ümîd-i himmet eyler hâk-i pâyînden
Kerem kıl bu niyâzı itme redd yā Hazret-i Mısrî

Elim çekmek ne mümkin olmadıkca maḫlabım hâşıl
Sarıldım zeyl-i ihsāna meded yā Hazret-i Mısrî

(İstirhām Ez-Cenāb-ı Nureddîn-i Cerrāhî)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Derünüm zaḫm-nāk-i nişter-i pür-zehr-i miḫnettir
Ḥakīm-i himmetiñ kıl sun baña tedbîr-i cerrāhî

Kerem kıl merhem-i lütfuñdan olsun yārama çäre
Ayā sultān-ı Nüreddîn cenāb-ı pîr-i cerrāhî

(İstimdād Ez- Cenāb-ı Seyyid Hāşim)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Esîr-i dām-ı ālâyım koma kayd-ı keşâkeşde
Açıl sun 'uqde-i cān u dilim yā Hazret-i Hāşim

Cenāb-ı cedd-i pākîñ Ḥaydar-ı Kerrār için ölsün
Yed-i lütfuñla ḥall it müşkilim yā Hazret-i Hāşim

(Der Mübahāt-ı Nisbet-i Tarīkāt-i ‘Alī-yi Mevleviye)

Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilūn
Fē’ ilātūn Fē’ ilūn

Bende-gān-ı der-i sulṭān-ı Celāl ‘ūnvānız
Maṭbah-ı ‘ışķına ser-dāde olan ḳurbānız
Cān-fedā itmek iḳūn muntazır-ı fermānız
Ḥāşılı ḥalka-ı ‘uşşāķda ser-gerdānız
Mevlevīyiz şeref-i zümre-i dervīşānız

Ne ḳadar hıc degilsek de bak ‘ūnvānımıza
Rāci’ iz zerre gibi şems-i dıraşşānımıza
Reşk ider çarḥ-ı felek şevket-i dīvānımıza
Bende-i Ḥāzret-i ḥünkār dinūr şānımıza
Mevlevīyiz şeref-i zümre-i dervīşānız

İntisāb eyleyeli bār-geh-i Monlāya
Mā’iliz zevķ u semā’ ile ḳudūm u nāya
Nice şükr eyleyelim bu kerem-i Mevlāya
Mazharız ‘āṭifet-i Ḥāzret-i Mevlānāya
Mevlevīyiz şeref-i zümre-i dervīşānız

Şevķ ile velvele-i nāye nevā-baḥş oluruz
Kāse-i çarḥ-ı tarab-zāye şadā-baḥş oluruz
‘Işķla āyīne-i ḳalbe cilā-baḥş oluruz
Bezm-i ‘uşşāķa semā’ ile şafā-baḥş oluruz
Mevlevīyiz şeref-i zümre-i dervīşānız

Nola esrārımızı bilmeşe ehl-i inkār
Aşınā añlar anı yāda olınmaz izḥār
Biz Senīḥ eyleyelim şükr ü sipāsı tekrār
Olmuşuz müntesib-i bāb-ı cenāb-ı Ḥünkār
Mevlevīyiz şeref-i zümre-i dervīşānız

(Merşiye-i Cān-güdāz)

Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilūn
Fē’ ilātūn Fē’ ilūn

‘Azm idüp Ḥaḳķa büyük vālide-i pāk-ḥışāl
Māder-i müşfikam eyler idi tesķin-i melāl
On beş ay soñra kılub ol daḥī ‘ōmrin ikmāl
Eyledi rıḥlet-i vuşlat-geh-i Ḥaḳķ celle Celāl
[25] Hem-serim bārī baña baḥş ide derdim müte’āl

Ki teselliyle beni dā'im iderdi hoş-ḥāl
 Geçmedin beş ay olub ol daḥī ḥayrān-ı cemāl
 Bir bir oldum nice hicrāna dūcār ile ḥayāl
Ne büyük vālide ne vālide kaldı ne 'ıyāl
Baḥā bilmem ne olur ğayrı eḥaşş-ı āmāl

O büyük vālidemi sorma ki bir cevher idi
 Baḥā cān vālide-i müşfikama māder idi
 Seyyide Şāliḥa Ḥāḫūn vefā-perver idi
 Gerçi şüretde nisā dinse de ma'nen er idi
 O göçüb vālidemiñ cismi de ğamdan eridi
 O da rihlet idicek merḥem-i dil hem-ser idi
 O daḥī kalmadı kim ḥüznümü def eyler idi
 Her biri ya'nı tesellide ḥayāt-āver idi
Ne büyük vālide ne vālide kaldı ne 'ıyāl
Baḥā bilmem ne olur ğayrı eḥaşş-ı āmāl

Māder-i müşfikama mişl olamaz bir āne
 Hem muḥibbeydi o hem mazḥar idi 'irfāne
 Şıdqla mu'tekide olmağla Mennāne
 Ḥāl idi kendisine çille-i dervişāne
 İtmedi ya'nı güler yüzle nazar devrāne
 Çün değil cāy-ı ferah çarḥ müslimānāne
 Ḥazret-i Fātıma'dan mazḥar olub iḥsāne
 Cümlesi lāyık ola mağfıret-i Raḥmāna
Ne büyük vālide ne vālide kaldı ne 'ıyāl
Baḥā bilmem ne olur ğayrı eḥaşş-ı āmāl

Görme çok hicri ile yandığımı nār-ı ğama
 Pek vefā perver idi ol ḥarem-i muḥtereme
 İtirākı beni dūş eylemesün mi eleme
 Kim üçünciydi ḥaḫīkatde iki vālideme
 Benim uğrıma taḥammüller idüp çok siteme
 Geçdi cāndan beni terk itmedi gitdi 'ademe
 Olsun iḥsān-ı Ḥadīce'yle sezā çok ni'ema
 Neme lāzım bu cihān ğayri benim dāḫī neme
Ne büyük vālide ne vālide kaldı ne 'ıyāl
Baḥā bilmem ne olur ğayrı eḥaşş-ı āmāl

Biri mebtüne oldu der-i Ḥaḫka pūyān
 Rihletinde birine nūr-ı cemāl oldu 'ıyān
 Vaz'-ı ḥamlında birin kıldı şehīde Raḥmān
 Ya'nı her birine bir ğüne olındı iḥsān
 Sāye-i lütf-ı Muḥammed'de ol üç verd-i cinān
 Ḥamdülillah kerem-i 'izzete oldu şāyān

Anlara nisbet ile 'izz ü şerefdir bu hemân
 Cāndan itdi beni bîzâr Seniḥâ hicrân
Ne büyük vâlide ne vâlide kaldı ne 'iyâl
Baḥâ bilmem ne olur ğayrı eḥaşş-ı âmâl

(Büyük Vâlidem Merḥūmeniñ Seng-i Ḳabrine Ḥaḳḳ Olunan Ḳıṭ' adır

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Nādide bir güherdi bu merḥūme seyide
 Nesl-i cenāb-ı pāk-i Ḥüseyn-i şehīdden

Mebṫüne-i şehīde olub irdi vuşlata
 Kurtuldu ḳayd-ı miḫnet-i va' d ü va' idden

(Mersīye-i Süz-nāk-i Dİger)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Ben şimdi isterim duyayım her maḥallden āh
 Mu' tādım oldu ğāyet ḫüzn ü keselden āh
 Kurtuldu ḫall-i ' uḳde-i dil muḫtemelden āh
 Seyr it ne geldi başıma ḫükm-i ezelden āh
Ol şeb-çerāğ-ı mihr ü vefā çıkdı elden āh
Nā-ĝāḫ söndi şem'-i murādım ecelden āh

Gülsem gülerdi ağlasam ol demde zār idi
 Yansam yanımca mum gibi dā'im yanar idi
 Olsam ğama düçār baḥâ ğam-ĝüsār idi
 El-ḳışşa pek vefālî ḫaḳıḳatli yār idi
Ol şeb-çerāğ-ı mihr ü vefā çıkdı elden āh
Nā-ĝāḫ söndi şem'-i murādım ecelden āh

Ḥoş-ḫāl idik biri birimiz ile ḫānede
 Bir çift murg-ı mūnis idik şānki lānede
 Kāş olmayaydı böyle muḫabbet miyānede
 Bir mişli yok muḫaddere idik zemānede
Ol şeb-çerāğ-ı mihr ü vefā çıkdı elden āh
Nā-ĝāḫ söndi şem'-i murādım ecelden āh

Oldı şehīde saldı Ḥüdā'ya revānını
 Seyr-i cemāl-i Ḥaḳka revān itdi cānını
 Devr-i felekde kurmamış idi cihānını
 Vuşlat-serā-yı ḫuld ide Rabbim mekānını
Ol şeb-çerāğ-ı mihr ü vefā çıkdı elden āh
Nā-ĝāḫ söndi şem'-i murādım ecelden āh

Rûhı olub Hâdıce-i Kübrâ'ya hem-civâr
 Görün cenâb-ı Fâtıma'dan lüft-ı bî-şümâr
 Yâ Rabbi hem de zevcine vir şabra iktidâr
 Zîrâ ki şimdi böyledir ağlar Seniñ-zâr
Ol şeb-çerâğ-ı mihr ü vefâ çıkdı elden âh
Nâ-gâh söndi şem'-i murâdım ecelden âh

(Mersiye-i İrtihâl-i Ferzend-i Fakır)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün
Fê' ilâtün Fê' ilün

Ümm-i merhûmesi müştâk idi cân-pâresine
 Aldı dâğ urdı dil-i vâlid-i bî-çâresine
 Cân atub yavrucağım mâder-i gam-hâresine
 Saldı hüzn ü gam-ı hicrân ben âvâresine
 [27] *İrişüb emr-i İllâhî cigerim pâresine*
Zehr-i kahr ekdi firâkı yüregim yâresine

Çâr sâl evvel idüp mâderi rûhun teslîm
 Pederinden de cüdâ itmiş idi hüküm-i kadîm
 Hem garîb idi vefâtında bu hem tıfl-ı yetîm
 Hâkık Te'âlâ nola her vechle itse tekrîm
İrişüb emr-i İllâhî cigerim pâresine
Zehr-i kahr ekdi firâkı yüregim yâresine

Tıfl iken 'âzım olub gurbet ile ol ma'şüm
 Cismini kıldı meşâkğ-ı sefer âhîr mağmûm
 Hep bahâne bu esâsı ecel emr-i ma'lûm
 Ben bî-çâreyim ancak bu kederle mağmûm
İrişüb emr-i İllâhî cigerim pâresine
Zehr-i kahr ekdi firâkı yüregim yâresine

Dili tıfl gibi söyler idi şîrîn kelimât
 Tatlı tatlı sözi şekkerdi lebi kand-ı hayât
 Mağdem-i hâdim-i lezzât ile âh itdi vefât
 Vire Allah dem-i hicrinde baña şabr u şebât
İrişüb emr-i İllâhî cigerim pâresine
Zehr-i kahr ekdi firâkı yüregim yâresine

Tıfl-ı yek-sâle iken dergeh-i Mevlânâ'da
 Baş kesüb olmuş idi bende vü bende-zâde
 İrmedin seniyy-kemâle bu fenâ dünyâda
 Açdı bir yâre dahî hicri dil-i nâ-şâde
İrişüb emr-i İllâhî cigerim pâresine

Zehr-i qahr ekdi firākı yūregim yāresine

Çünkü bir ismi Muhammed idi bir ismi ‘Alî
Anda cem‘ olmuş idi ism-i nebî nām-ı velî
Pāk gitsün diyü bu sırr ile ‘ömrüm bedeli
Aldı ma‘ şüm iken Allah anı geldi eceli
İrişüb emr-i İllāhî cigerim pāresine
Zehr-i qahr ekdi firākı yūregim yāresine

Bir oğuldu bir oğul vālid-i miḥnet-keşine
Virmemişdi reh-i imkân kader kardāşına
Henüz ikmāl-i şühür itmedin altı yaşına
Virdi zaḥmet-i maraž mevt o nāzik başına
İrişüb emr-i İllāhî cigerim pāresine
Zehr-i qahr ekdi firākı yūregim yāresine

Ben nasıl oldum ise şāh-ı Hüseyne çāker
Oğlumun da ola metbū‘ı ‘Alî-yi Aşger
Cümlemiz bendeyiz evlād-ı Resüle yekser
Bu muḥabbet olucak mücib-i aḫzān ü keder
İrişüb emr-i İllāhî cigerim pāresine
Zehr-i qahr ekdi firākı yūregim yāresine

Bir nice derde düçār olmuş iken şad eyvāh
Rūzımı mātem-i ferzend daḫl kıldı siyāh
Şabr u temkîn vire bî-çāre Senlḥ’e Allah
Ben nasıl ağlamayım inlemeyim itmeyim āh
İrişüb emr-i İllāhî cigerim pāresine
Zehr-i qahr ekdi firākı yūregim yāresine

[28] (Mersiyeye-i ‘Azîz Efendi Ḥaṭîb-i Ḥazret-i Hüdāyî Kıddise Sırahı)

Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün
Fē‘ ilātün Fē‘ ilün

Ağla ey çeşm-i firāķ ol gülbün-i bāğ-ı edeb
Oldı pā-māl hazān ḥākiyle yeksāndır bu şeb
Gülşen-i nesl-i hidāyetdendi ol ‘ālî neseb
Nev-bahār-ı ‘ömrine virdi ḥalel dā’ ü ta‘ eb
Doldı diller dīdeler ḥün-ābe-i ḥasretle hep
Vaķ‘ a-ı hicrāna kimler ağlamaz yanmaz ‘aceb

Bülbül-i naḥl-ı ḥiṭābet gülbün-i ‘irfān idi
 Ās-tān-ı pīrde bir ‘andelīb-i elḥān idi
 Şübhesiz insān-ı kāmīl dīnmeḡe şāyān idi
 Mātemiyle yandı cānlar bir bulunmaz cān idi
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḡasretle hep
Vaḡ‘a-ı hicrāna kimler aḡlamaz yanmaz ‘aceb

Vaşf olunmaz ḡilḡat-i Maḡmūd u ḡūsn-i sīreti
 Türbet-i pāk-i Hūdāyīden düzülmüş ḡıyneti
 Kıldı me’vā işte anıḡcūn civār-ı Ḥāzreti
 Buldı ol Ḥaḡḡı velī aḡbābı yakdı firḡati
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḡasretle hep
Vaḡ‘a-ı hicrāna kimler aḡlamaz yanmaz ‘aceb

Mazḡar-ı ḡulḡ-ı Muḡammed bir ‘azīzū’l-ḡadr idi
 Āsmān-ı rüḡd ü ‘irfāna münevver bedr idi
 Tekye-ḡāh-ı şafvet ü İḡānda zīb-i şadr idi
 Bizleri kıldı cūdā gerdūn ki ḡaşdı ḡadr idi
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḡasretle hep
Vaḡ‘a-ı hicrāna kimler aḡlamaz yanmaz ‘aceb

Böyle bir zāt-ı edeb ü nāzık ü ḡāḡır-şinās
 Kim leṡāfet bŷy-ı ḡül ḡulḡından eyler iḡtibās
 ḡülşen-i ‘ōmründen itdikde ecel ref’-i esās
 Eyledi ḡarḡa resīde girye vŷ feryādı nās
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḡasretle hep
Vaḡ‘a-ı hicrāna kimler aḡlamaz yanmaz ‘aceb

Zākir ü merşīye-ḡān idi muḡıbb-i Āl idi
 Hem de mi’rāciye vŷ mevlidde bī-emşāl idi
 Ṭarz-ı ḡūb u ḡilm ü ‘ıffet kendüsünde ḡāl idi
 Nice dil-ḡūn olmayım bir aḡsenū’l-aḡvāl idi
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḡasretle hep
Vaḡ‘a-ı hicrāna kimler aḡlamaz yanmaz ‘aceb

Mürşidi idi anıḡ bir şāḡıb-i fehmi reşīd
 Feyz-i zāt-ı kāmīlinden oldı el-ḡaḡ müstefīd
 ‘Ömri āh olsa ne olurdu birāz dāḡı medīd
 Böyle bir ḡulḡ-ı ḡūsn bir anda oldı nā-bedīd
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḡasretle hep
Vaḡ‘a-ı hicrāna kimler aḡlamaz yanmaz ‘aceb

[29]Rāh-ı Şa‘ bānide müstaḥlefdi ol ḥayre'l-ḥalef
 Māh-ı şavm-āsā virirdi çarḥ-ı devrāna şeref
 Eyledi şehir-i Recebde cism-i nāsūtın telef
 Gerçi ol ‘ıyd-i cemāle irdi ammā şad esef
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḥasretle hep
Vaḳ‘a-ı hicrāna kimler ağlamaz yanmaz ‘aceb

Oldı zāyi‘ bülbül-i gülşen-serā-yı Üsküdār
 Ser-be-ser reng-i ḥazān giydi fezā-yı Üsküdār
 Ba‘ d-ezīn āgāze-i ğamdır nevā-yı Üsküdār
 Mātemiyle ağladı bāy ü gedā-yı Üsküdār
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḥasretle hep
Vaḳ‘a-ı hicrāna kimler ağlamaz yanmaz ‘aceb

Kılmadın sinn-i şelāşine resīde müddetin
 Gülbün-i gülzār-ı firdevs itdi serv-ķāmetin
 Bu ḥaber artırdı yād u āşinānıñ rıḳḳatin
 Nāgehān gūş eyleyince vāḳı‘ āt-ı rıḥletin
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḥasretle hep
Vaḳ‘a-ı hicrāna kimler ağlamaz yanmaz ‘aceb

Al olurdu çehresi farḥ-ı ḥayādan gül gibi
 Liḥyesiyle ‘ārızı pūr-zīb idi sūnbül gibi
 İftirāḳıyle dağıldı ‘aḳlımız kākül gibi
 Mātemi dünyāyı nālān eyledi bülbül gibi
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḥasretle hep
Vaḳ‘a-ı hicrāna kimler ağlamaz yanmaz ‘aceb

Rāh-ı Ḥaḳḳa gerçi kim oldı seferber ol edīb
 Kūşe-i hicrānda kaldık ne çāre biz ğarīb
 Ḥazret-i Mevlā hemān iḥsān ide şabr u şekīb
 Eşk-i mātem dāne-i ğamdır bize artık nasīb
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḥasretle hep
Vaḳ‘a-ı hicrāna kimler ağlamaz yanmaz ‘aceb

Sāye-i nūr-ı nübüvvetde o Maḥmūde'l-ḥışāl
 Cedd-i pākiyle berāber ola dil-sīr-i cemāl
 Rūḥ-ı pāk için idüp her dem du‘ā-yı bī-mişāl
 Matemiyile böyledir ağlar Senīḥ pūr-melāl
Doldı diller dīdeler ḥūn-ābe-i ḥasretle hep
Vaḳ‘a-ı hicrāna kimler ağlamaz yanmaz ‘aceb

(Müşemmen Der Tazmîn-i Maṭla' -ı Meşhûr)

Mef' ulû / Fâ' ilâtü / Meḫfâ' ilü / Fâ' ilün

Bezm-i firâka dîdemi cām-ı cem eyledim
 Hûn-ı sirîşki bâde ile tev'em eyledim
 Sâkî-yi derd ü gâmla dili hem-dem eyledim
 Şahbâ yerine nûş-ı şarâb-ı gam eyledim
 Cāna elimle bâde-i nâbı sem eyledim
 ' Âlemde hîc idilmeyecek ' âlem eyledim
Çeşm-i 'alîl-i ḫasret ile bezm eyledim
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledim

[30] 'ıyd-ı sa'îd irişdi cihân oldı pür-sürür
 ' Uşşâk dest-pûs-ı nigâriyle kıldı sūr
 Dünyāya saldı şubḫ-ı meserret ziyâ vü nūr
 Halk-ı zemâne kesb idüp âsâyiş-i ḫuzūr
 ' Âlemde kalmadı gām devrānda fütūr
 Pâ-bûs-ı yârdan feḫaṭ oldım faḫîr-i dūr
Çeşm-i 'alîl-i ḫasret ile bezm eyledim
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledim

Bir ḫüzn ü guşşalı dem imiş bu dem-i firāk
 Bir derd-nāk-i' âlem imiş ' âlem-i firāk
 İşnâ-yı 'ıyd düşdi baña mâtem-i firāk
 Herkese zevḫ u neş'e ve bende gam-ı firāk
 Yoğidi dilden özge baña hem-dem-i firāk
 Oldı o da ne çāre helāk sem-i firāk
Çeşm-i 'alîl-i ḫasret ile bezm eyledim
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledim

Âşâr-ı 'ıyd eyledi def'-i gam u miḫen
 Cûş-ı şafâdan oldı göñüller ferîḫ üşen
 Seyrâne çıkdı tâze nihālân çemen çemen
 Açıldı ' âlemin yüzi gül gibi neş'eden
 Ammâ bu mübtelâ yine mağmûm u nâlezen
 Halk-i cihân ḫurrem ü şād oldı cümleden
Çeşm-i 'alîl-i ḫasret ile bezm eyledim
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mâtem eyledim

Baḫt-ı siyâh u çarḫ-ı sitem-perver-i denî
 Dür eyledi mu'âyede-i yârdan beni
 Ben ḫandeyim maḫall-i neşâṭ u şafâ ḫanî
 Cāy itdim 'ıyd-gāha bedel künc-i şîveni
 Oldum Senîḫ-i zâr gibi ḫüzn maḫzeni

Bu iřtiyāk ile anub ey meh-cebīn seni
Çeşm-i 'alīl-i ĥasret ile bezm eyledim
İl 'ıyd-ı ekber eyledi ben mātem eyledim

(Tercī' -i Bend)

Mef' ūlū / Meřā' ilūn / Fe' ūlūn

Ey ġamzesi mest-i nāz u pūr-kīn
 Ve'y nesīm-i nigāhı āfet-i dīn
 Ey şeker dehānı hıç-der-hıç
 Ve'y zūlf-i siyāhı çīn-ber-çīn
 Ey çeşmi ĥarāb-ı cām-ı naĥvet
 Ve'y la' li řarāb-nāb-ı řīrīn
 Ey ģaddi Nihāl-i bāġ-ı ' işve
 Ve'y 'arız-ı alı verd-i rengīn
 Ey kākŭlŭ sŭnbŭl-i semen-bŭ
 Ve'y şurresi ġıbġa-ı reyāhīn
 Ey nāz ile ġŭftesi nemek-rīz
 Ve'y 'işve vŭ ĥandesı şeker-çīn

Bir řŭĥ-ı melek-ĥıřālsin sen
Mihr-i felek-i cemālsin sen

[31] Cānā ne o çīn çīn ebrŭ
 Cānā ne o 'anberīn ġīsŭ
 Cānā ne o bāġ-ı 'arızında
 Sŭnbŭl gibi kākŭl-i semen-bŭ
 Cānā ne belā-yı dil-siyehdir
 Ol siĥr-i nigāh-ı 'ayn-ı cādŭ
 Ĥayrān ider āhuvān-ı ĥŭsni
 Ol çeşm-i siyāh-ı reşk-i āhŭ
 Hiç var mı miyān-ı dilberānda
 Sen gibi perīveř-i melek-ĥŭ
 Ģayrī ne diyem ben āĥ efendim
 Doġrusuñ arar iseñ sŭzin bu

Sen ōzge belā-yı cān imişsin
Sŭziř-figen-i cihān imişsin

Āteř-zen-i tāb u řākāt olduñ
 řŭr-efgen-i ĥāb u rāĥat olduñ
 Kim görse olur seni ġiriftār

Sinn hâşılı başka âfet olduñ
 Hün-ı dil-i ‘ aşık içdi gamzeñ
 Sinn mest-i girân-ı naḥvet olduñ
 Mâh-ı ruḥuñ irişüb kemäle
 Bedr-i felek-i melâḥat olduñ
 Âyineye ‘ arz idüp cemâliñ
 Bâdî-yi kemâl-i ḥayret olduñ
 Ünsiyet iderken ‘ aşıkıñla
 Ahû-yı fezâ-yı vaḥşet olduñ

*Güş eyle yegân yegân ḥâlim
 Saña ideyim beyân ḥâlim*

Bir kerre görüp cemâliñi âh
 Dil ‘ aşık-ı zârıñ oldı nâ-gâh
 Cânâ degil ihtiyârım elde
 Olmakda saña fütâde billah
 Kıldıñ beni mübtelâ-yı ḥüsnüñ
 Bir nîm nigeḥle ḥâh u nâ-ḥâh
 Sen kaşı kemâniñ oldı sînem
 Tîr-i gam-ı ‘ ışkına nişân-gâh
 Âşâr-ı muḥabetiñle her şeb
 İtsem ne ‘ aceb figân cân-gâh
 Bildirmedi kimse saña ḥâlim
 Aḥvâlime olmadıñ sen âgâh

*Dil virdiğim için itme âzâr
 Tedbîr nedir elimde nem var*

Gördüm seni ṭab‘ ıma muvâfiḳ
 Oldum saña cân u dilden ‘ aşık
 Bî-raḥm çıkub cefâda oldıñ
 Bi'l-cümle sitem-girâna fâ’iḳ
 Âşâr-ı vefâ ümîd iderken
 Düşmezdi saña bu bî-vefâlık
 Ola kûlına bu rûtbe âzâr
 Râzı mı olur cenâb-ı Ḥâlîḳ
 Bildir ne ise baña günâhım
 ‘ Işkıñda ya oldığım mı şâdîḳ
 Şayân iken iltifâta evvel
 Kıldıñ eni şimdi cevre lâyıḳ

[32] *Söyle gazaba sebep ne oldu*
Bādī-yi sitem ‘aceb ne oldu

Zār itme beni ki zār olursun
 Bir zālîme sende yār olursun
 Netdiñ ise baña hep bulursun
 Cevr ü siteme düçār olursun
 Dām-ı ğamına olub giriftār
 Dil-beste-i zülfi-yār olursun
 Her tārı olub saña birer mār
 Göñlüm gibi tār-mār olursun
 Bir serv-i kâdde olub hevâ-dār
 Cûlar gibi bî-karār olursun
 Bir gül-femiñ ‘ışkına olub düş
 Zār itmede çün hezār olursun

Cinsiyle virir cezâsın ey mäh
Şek itme ki müntakimdir Allah

Za‘ f ile vücûdı dönse nâle
 ‘Âşık yine eyler âh u nâle
 Uşşâkda kim taħammül eyler
 Bu çekdiceğim ğam u melâle
 Hecr âteşine gelür mi tākāt
 Yok çäre ki ben irem vişâle
 Hâlim bilüb eylemezsin inşâf
 Yok bende de kudret ‘arz-ı hâle
 Bârî negeh-i teraħhum eyle
 Koydıñ beni ‘ışkla bu hâle
 Senden geçemez cefâlar iyme
 Bî-hüde Seniñ bî-mecâle

Bî-çäre esîr-i hayretiñdir
Vaķf-ı ğam-ı bî-nihâyetiñdir

(Terklb-i Bend-i mu‘aşşer)

Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilün

Diñle ey pâdişeh-i kişver-i nâz
 ‘Arz-ı hâle ideyim ben âġâz
 Keşf olub sinedeki nükte vü râz
 Añlaşılsun ne imiş süz u ğüďâz
 Nice âh eylemeyim tül u dirâz

Olduk 'āşık-keş ü bîgâne-nevâz
 Kudretim yok ki idem 'arz-ı niyâz
 Sen bilüb hâlimi raḥm eyle birâz

*İzîrârı saña düş oldu dilim
 İhtiyârım ile 'āşık değilim*

Düşeli hüsnüñe ey yūsuf-ı cān
 Eylerim girye çü pîr-i Ken'ân
 Duramam sensiz olursam bir ân
 Görinür çeşmime 'âlem zindân
 Gözimi eyledi hicriñ giryân
 Oldı dünyâ baña beytül-aḥzân
 Kıl beni lütf-ı cemâle şâyân
 İtme üftâde-i çâh-ı hüsrân

*Dest-i gam ey şeh gül-i pîrehenim
 Câme-i şabrımı çâk itdi benim*

[33] 'Arızîñ cânımı yakdı nâre
 Kâkülün gönlümü çekdi dâre
 Tîğ-i 'ışkıñ seniñ ey meh-pâre
 Eyledi sînemi pâre pâre
 Tâkatim yok benim âh ü zâre
 Olmuşam haste-dil ü bî-çâre
 Oldı 'ışkım bir oñulmaz yâre
 Gel devâ eyle dil-i bî-mâre

*Çâre-i derd-i füzûnum sensin
 Merhem-i dâğ-ı derûnum sensin*

Olduñ âteş-zen-i ḥâb u râḥat
 Kıldıñ ârâm-ı sükûnum gâret
 Gönlüm eylerken ümîd-i ülfet
 İtdiñ âhü gibi benden vaḥşet
 Tutduñ agyârım ile ünsiyet
 İtmediñ ḥâlime raḥm u şefkat
 Getürir mi buña âdem tâkat
 Yakışur mı ey meh-ḫâl'at

*Evveli 'ışka beni düş itmeñ
 Soñra inşâfi ferâmûş itmeñ*

Olalı hüsniñe cânım meftûn
 Dilde ‘ışkıñ komadı şabr u sükûn
 Gelmede yaş yerine çeşmime hûn
 Ben nasıl olmayayım zâr u zebûn
 Doldı derdiñle derûn u bîrûn
 Oldı gitdikce melâlim efzûn
 Saña itmez mi eşer âh-ı derûn
 Böyle nolsun beni itmek maḥzûn

*Sen terk eyleyemez olsa helâk
 Dest-i cevriñde Seniñ-i ğam-nâk*

(Tazmîn-i Müseddes)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn
Fe‘ ilâtûn Fe‘ ilûn

Beni Mecnûn ideli leyli-i zülf-i dildâr
 İtmez oldı dil-i sevdâ-zede bir yerde qarâr
 ‘İşkla başıma dar oldı benim dâr-ı diyâr
 Kays-ı şeydâ gibi şahrâlara düşdüm nâ-çâr
*Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr
 Âh dir âh işidir şimdi muḥaşsal dil-i zâr*

Vermiyor sevdiceğimden baña bir kimse haber
 İtmez oldı buradan varsa şabâ dâhî güzer
 Bu figâna nice tākāt getirür kalb-i beşer
 Dağ u taşa idiyor nâlelerim şimdi eşer
*Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr
 Âh dir âh işidir şimdi muḥaşsal dil-i zâr*

Eşkimi ‘ışk benim seyl gibi çağladıyor
 Dûd-ı âhım feleğe karaları bağladıyor
 ‘Âleme itdiğim efgân yürek dağladıyor
 Taşa te’sîr idiyor dağları ağladıyor
 [34] *Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr
 Âh dir âh işidir şimdi muḥaşsal dil-i zâr*

‘İşkla ey büt-i şîrîn-leb-i naḥvet-i mu‘ tâd
 Cismimi râh-ı muḥabbetde sen itdiñ berbâd
 Tîşe-i âhla urdukca mişâl-i Ferhâd
 Kûh u hāmûn idiyor şimdi elimden feryâd
*Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr
 Âh dir âh işidir şimdi muḥaşsal dil-i zâr*

Ey kılan 'ışkla mecnûna Senîh'i tev'em
 Gel gör ahvâl-i perîşânımı kıl rahm u kerem
 Hâline itmişidi Kays-ı vuhûşu mahrem
 Yok baña küh u beyâbandan özge hem-dem
Âh idersem bile âh itmege başlar kühsâr
Âh dir âh işidir şimdi muhaşsal dil-i zâr

(Taẓmîn-i Maṭla' -ı Nef'î Efendi)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn
Fê' ilâtûn Fê' ilûn

Semt-i vaşla ne dil gamzede bir râh bilür
 Ne çeküb hasreti şabr-ı gam-ı cân-gâh bilür
 Ne şebin fark ider oldı ne seher-gâh bilür
 Düşmüşem bir gama kim hâlimi yok âh bilür
Çekdiğim derdi ne hem-hâne ne hem-râh bilür
'Âşıkım hâl-i dil-i zârımı Allah bilür

Gördüm ol mâh-veşi gitdi irâdem elden
 Oldum üftâde-i hasret-keşi biñ cânla ben
 İştiyâkı ile çekdim nice endüh u mihen
 Yine bir ben bilürüm bir de Hüdâ-yı zül'men(zül'minen)
Çekdiğim derdi ne hem-hâne ne hem-râh bilür
'Âşıkım hâl-i dil-i zârımı Allah bilür

Kodı pervânesini şem' gibi geçdi o mâh
 Nâr-ı hicrâna düşüb yandı derûnım nâ-gâh
 Baş çeküb aşdı serimden şerer-i âteş-i âh
 Bir ciger-süz-ı belâdır bu ki Allah Allah
Çekdiğim derdi ne hem-hâne ne hem-râh bilür
'Âşıkım hâl-i dil-i zârımı Allah bilür

Bir zamân cân ile cânâna olurken hem-dem
 Şimdi peygüle-i hicrânda kaldım pür-gam
 Müşkilim halli için bir yere gelse 'âlem
 Olamaz hâl-i perîşânıma kimse mahrem
Çekdiğim derdi ne hem-hâne ne hem-râh bilür
'Âşıkım hâl-i dil-i zârımı Allah bilür

Dideden gâ'ib olub şem' -i ruḥ-ı cânânı
 Âteş-i hasret ile yandı Senîh'iñ cânı
 Kim bilür dildeki süz-ı gam-ı bî-pâyânı
 Kime ta'rif ideyim vâkı'a-ı hicrânı
 [35] *Çekdiğim derdi ne hem-hâne ne hem-râh bilür*
'Âşıkım hâl-i dil-i zârımı Allah bilür

(Tesdīs-i Maṭla‘)

Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilūn
Fē‘ ilātūn Fē‘ ilūn

Ey beni maḥzūn kılub düşmenlerim şād eyleyen
 Hâtırım vîrân dil-i aġyârı âbâd eyleyen
 Sen deġil misin baña biñ derd İcâd eyleyen
 Yâdı maḥrem âşinâ-yı ‘ ışkıyı yâd eyleyen
Ey beni cevri ü cefâ bâbında mu‘tâd eyleyen
Özgeler birle vefâ kaşrını bünyâd eyleyen

Ben gedâ-yı müstemendim sen şeh-i ‘ âlî-cenâb
 Şehlere düşmez kıla düşmüşlere zulm ü ‘ itâb
 Devlet-i ḥüsnünde ben çekdikce biñ kaḥr u ‘ azâb
 Böyledir bî-çâre gönlümden saña dâ‘im ḥitâb
Ey beni cevri ü cefâ bâbında mu‘tâd eyleyen
Özgeler birle vefâ kaşrını bünyâd eyleyen

Günde yüz biñ kerre âh itsem saña kılmaz eşer
 Deçdi ‘ ömrüm derd ile rûz- firâk itmez güzer
 Dîde-i inşâf ile kıl ḥâlîme bir kez nazâr
 Vâkıf olsañ ḥâlîme bil ki saña te‘şîr ider
Ey beni cevri ü cefâ bâbında mu‘tâd eyleyen
Özgeler birle vefâ kaşrını bünyâd eyleyen

Nice biñ kerre cefâ itse gelür baña vefâ
 Olmasun âġyâr ile tek yâr o şüh-ı pür-cefâ
 Ger bu ṭavr u cevri terk itmezse lâzımdır baña
 Eyleyem ḥâk-i ser-i küyunda bu resme nidâ
Ey beni cevri ü cefâ bâbında mu‘tâd eyleyen
Özgeler birle vefâ kaşrını bünyâd eyleyen

Herkes ‘ âlemde Senîḥ-âsâ saña ‘ âşık mıdır?
 Turalım kim ‘ âşık olmuş ben gibi şâdık mıdır?
 Baḥş-i ‘ ışkıñda raķîb üftâdeñe fâ‘ik midir?
 Böyle ġadr-endişlik söyle saña lâyıķ mıdır?
Ey beni cevri ü cefâ bâbında mu‘tâd eyleyen
Özgeler birle vefâ kaşrını bünyâd eyleyen

(Tesdîs-i Maṭla‘ -1 Hilmîgirây-1 Sultân)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn

Sanma ye’s-i maḥz ile künc-i ferâgat bekleriz
Rûz-ı feth-i maṭlabı sâ‘ at-be sâ‘ at bekleriz
Beklemekmiş vaqtini her şey’iñ ‘ âdet bekleriz
Kurtulunca ḥârdan gülzâr-ı vuşlat bekleriz
Ol şehi âgyârdan tehlîse firşat bekleriz
Gayret-i Haḫḫ tâ-zuhûr idince elbet bekleriz

İtmede gerçi raḫîb-i dün ‘ arz-ı iğtirâr
Ḥayme-i iḫbâli ammâ kimseniñ bulmaz qarâr
Gösterir bir reng her gün inḫilâb-ı rûzgâr
Bu raşad-gehde zamânın gözleyüb leyl ü nehâr
[36] *Ol şehi âgyârdan tehlîse firşat bekleriz*
Gayret-i Haḫḫ tâ-zuhûr idince elbet bekleriz

Sıdḫla bâb-ı tevekkülde durub şâbit ḫadem
Şive-i taḫdîre ḫayrân olmuşuz bî-şavt u dem
Kimseniñ yanında hiç lâf urmayız lâ ve na‘ em
Hâcet ü ümmîdimiz Allah’ dandır dem-be-dem
Ol şehi âgyârdan tehlîse firşat bekleriz
Gayret-i Haḫḫ tâ-zuhûr idince elbet bekleriz

Ḥâl-i ‘ âlem nice bin ḫâle girer bir ḫâlden
Çarḫ ider İmâ buni tecdîd-i mâh u sâlden
Sanmasın fâriğ bizi ümniyye vü âmâlden
Şimdilik vâreste olmuşsak da ḫıyl ü ḫâlden
Ol şehi âgyârdan tehlîse firşat bekleriz
Gayret-i Haḫḫ tâ-zuhûr idince elbet bekleriz

Her ne derd olsa ‘ ilâci ḫaḫ olunmuşdır bile
Bir gün elbet ḫall ü âsânı olur her müşkile
Böyle kalmaz rûzgâr itme te’essüf nâfile
Gözleyüb bir vaḫt-i merhûnun Senîḫ-i zâr ile
Ol şehi âgyârdan tehlîse firşat bekleriz
Gayret-i Haḫḫ tâ-zuhûr idince elbet bekleriz

(Tesdîs-i Maṭla‘ -1 Nedîm Efendi)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn

Görmemişdim bir iki üç sâldir cânâ seni
Nev-nihâl-i ter ḫayâl eyler idim ḫâlâ seni

Şimdi gördüm doğrusı evvelkiden ‘alā seni
 Serve beñzetmiş bu zībā kıdd-i müsteşnā seni
Ṭıfl-i nāzım kim büyütdi böyle bî-pervā seni
Kim yetişdirdi bu güne servden bālā seni

Hāyli demlerdir çekerdim iştiyāk u hasretiñ
 Şimdi gördüm böyle cāy itdi gönülde hayretiñ
 Doğrusı sensin nihāl-i nāzı bāğ-ı naḥvetiñ
 Serve beñzetdim görünce tāze naḥl-ı kāmetiñ
Ṭıfl-i nāzım kim büyütdi böyle bî-pervā seni
Kim yetişdirdi bu güne servden bālā seni

Gül-sitān-ı ‘ışkda ey serv-ı kıdd u gül-‘ izār
 Gönlümi kıldıñ benim bülbül gibi nālān u zār
 Gülşenimde eşk-i çeşmiñ itmediñ dirseñ nişār
 Kılmadımsa çünkü rāhıñda sirişkim cūy-bār
Ṭıfl-i nāzım kim büyütdi böyle bî-pervā seni
Kim yetişdirdi bu güne servden bālā seni

Nev-civān iken saña ey dil-rübā dil bağladım
 Göz diküb neves-nihāl-i kāmetiñçün ağladım
 Şerḥden dil lāle-zāra döndi sīnem dāğladım
 İşte bu maṭla‘ ile da‘ vā-yı ‘ışkım sağladım
 [37] *Ṭıfl-i nāzım kim büyütdi böyle bî-pervā seni*
Kim yetişdirdi bu güne servden bālā seni

Servler gibi gelüb refāre ey neves-nihāl
 Ḥāk-sār-ı ‘ışkıñı eyle yoluñda pāy-māl
 ‘Aşık-ı şādıklığım inkāra var mı ihtimāl
 Bir cevāb ister Senñ ‘ayb olmasun ammā sū’āl
Ṭıfl-i nāzım kim büyütdi böyle bî-pervā seni
Kim yetişdirdi bu güne servden bālā seni

(Tesdīs-i Maṭla‘-ı ‘İzzet Monlā Efendi)

Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilūn
Fē‘ ilātūn Fē‘ ilūn

Gam-ı ‘ışkı hele ol ‘ışkla gam-ḥārda gör
 Gönlüñü kayd-ı ser-i zūlf-i siyeh-kārda gör
 Dā’imā sevdiğini meclis-i ağıyārda gör
 Ne belālar var imiş miḥnet-i dil-dārda gör
Sen de kendiñ gibi bir zālime ol yār da gör
Saña derdim diyemem gel yüreğim yar da gör

Hele itsün seni bir şüha giriftâr Allah
 Başlasun eylemeğe cevrini efzûn ol mâh
 Hâl-i 'âşık ne imiş bir bir olursun âgâh
 Şimdi tefhîm idemem çekdiğimi ben saña âh
Sen de kendiñ gibi bir zâlîme ol yâr da gör
Saña derdim diyemem gel yüreğim yar da gör

Her zamân cevr ü cefâlar göresin yâriñden
 Lâl ü mebhût olasın ta' n-ı ağıyâriñden
 ' Âlemi zâr idesin nâle-i bî-zâriñden
 Bilesin hâl-i dil-i 'âşık-ı gam-hâriñden
Sen de kendiñ gibi bir zâlîme ol yâr da gör
Saña derdim diyemem gel yüreğim yar da gör

İtdiğünçün bu kadar 'âşıka bî-cürm ' azab
 Bir gün elbette peşimân olacaksın buña heb
 Çekeceksin gam-ı cânân ile biñ renc ü ta' b
 Hâşılı ey şeh-i 'âşık geş ü hünî meşreb
Sen de kendiñ gibi bir zâlîme ol yâr da gör
Saña derdim diyemem gel yüreğim yar da gör

Sevdiğün dilberi taħrîk iderler ruķebâ
 Her ne itdiñse Seniñ'e ider ol meh de saña
 Halk dir 'âşıka raħm itmeyene böyle sezâ
 Bulmayub çäre idersin gam ile vâveylâ
Sen de kendiñ gibi bir zâlîme ol yâr da gör
Saña derdim diyemem gel yüreğim yar da gör

(Müseddes)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün
Fç' ilâtün Fç' ilün

Bir nefes ehl-i dili sanma cihânda şen olur
 Gülşen-i 'âlem anıñ dîdesine kül-hen olur
 [38] Nâr-ı endüh ten-i zârına süz-efgen olur
 Ateşin câme-i gam cismine pîrâhen olur
Hâşılı ehl-i diliñ hâtırı pür-şîven olur
Hâl-i zârı sebeb-i tesliyet-i düşmen olur

Ehl-i irfânı cihân guşşadan âzâd itmez
 Gamla vîrâne olan gönülünü âbâd itmez
 Kağrı gün var ki yeni bir sitem îcâd itmez
 Çäre yok 'ârifi 'âlemde felek şâd itmez
Hâşılı ehl-i diliñ hâtırı pür-şîven olur
Hâl-i zârı sebeb-i tesliyet-i düşmen olur

Anlar ayā niçün āh ile sipihri yıkmaz
 Varsa erbāb-ı derūn cev̄r ü cefādan bıkmaz
 Bir nefes yok ki tenin cendere-i ğam sıkılmaz
 Bir zamānda eşer-i hūzn-i dilinden çıkmaz
Hāşılı ehl-i diliñ hātırı pūr-şīven olur
Hāl-i zārı sebep-i tesliyet-i düşmen olur

Heves-i māl ü menāl ‘ākile şāyān değil
 Bunu fehm eylemeyen şāhib-i ‘irfān değil
 Ben bu efkār ile cāndan geçerim şān değil
 Gönlüme kesb-i feraḥ kâbil-i imkân değil
Hāşılı ehl-i diliñ hātırı pūr-şīven olur
Hāl-i zārı sebep-i tesliyet-i düşmen olur

Ben Senîhâ nice bir derd ile mecnūn olayım
 Boynuma silsile-i fikr-i dırāzı dolayım
 Sararub zerd-i ālāmla böyle solayım
 Şimdiden soñra bu maṭla‘ la tesellî bulayım
Hāşılı ehl-i diliñ hātırı pūr-şīven olur
Hāl-i zārı sebep-i tesliyet-i düşmen olur

(Tesdīs-i Maṭla-ı Meşhūr)

Mef’ ulū / Fā’ ilātū / Meḫā’ ilū / Fā’ ilūn

Hey hey ne bu âteş ki yer itdi ciğerimde
 Biñ kül-ḫen-ı ‘ışk oldı nihān her şererimde
 Eşkim bu ḫarāret tüketüb çeşm-i terimde
 Hūn-āb-ı ciger oldı ‘ayān dīdelerimde
Sevdā-yı muḫabbet esiyor şimdi serimde
Tagyire nedir çāre bu varmış kaderimde

Her lahza olurken nigerān bāğ-ı cemāle
 Hicrān beni pūr-dāğ-ı melāl itdi çü lāle
 Mānend-i hezār itmedeyim derd ile nāle
 Eyvāh ḫazān irdi gülistān-ı vişāle
Tagyire nedir çāre bu varmış kaderimde
Sevdā-yı muḫabbet esiyor şimdi serimde
 Bī-çāre gönül şimdi yem-i firḫate düşdi
 Girdāb-ı belāya tutulub ḫayrete düşdi

[39]Başdan aşub emvāc-ı keder miḫnete düşdi
 Keştī-yi ten ‘ummān-ı ğam-ı ḫasrete düşdi

Tagyire nedir çāre bu varmış kaderimde
Sevdā-yı muḫabbet esiyor şimdi serimde

Fikreyle serencāmımı bir kerre ne oldı
 Bak dîdelerim ağlamadan hûn ile doldı
 Ser-dest-i kazâ gönce-i maqşüdümü yoldı
 Beñzim sararub bād-ı gam-ı hicr ile soldı
Tagyîre nedir çâre bu varmış kaderimde
Sevdâ-yı muhabbet esiyor şimdi serimde

Dilde şerer-i hicr-i büt-i ' işve-gerim var
 Eflâke çıkar âh-ı dil-i şu' le-verim var
 Oldum yine üftâde-i gam derd-i serim var
 ' Işık ile Senîh arz-ı cünûna seferim var
Tagyîre nedir çâre bu varmış kaderimde
Sevdâ-yı muhabbet esiyor şimdi serimde

(Tazmîn-i Mısrâ' -1 cenâb-ı Gâlib Dede Efendi Kıdduse Sırrehu)

Mef' ulû / Fâ' ilâtü / Meşa' ilü / Fâ' ilün

Şüh-ı cihân mı şâh-ı melâhat-nişân mısın?
 Tîğ-i nigehele kâtil-i üftâde-gân mısın?
 Çeşm-i siyehle fitne-i âhir zamân mısın?
 Bilmem nesin sen âfet-i cân u cihân mısın?
Canân mısın belâ mısın âşüb-ı cân mısın?

' Âlem esîr-i dâm-ı ser-i zülf-i pür-ğamiñ
 Dünyâ belâ-yı ' ışkıñ ile zâr u pür-ğamiñ
 Cânlar helâk ider o nigâh-ı demâdemiñ
 Söyle nesin sen olmadık ' âlemde maħremiñ?
Canân mısın belâ mısın âşüb-ı cân mısın?

Esbâb-ı ħüsn mecma' ıdır vech-i rüşeniñ
 Ğamzeñ maħall ü merkezidir nâz u şiveniñ
 Yağmaya virdi ' aql u dili çeşm-i pür-feniñ
 Artık nigâh-ı pür-fiteniñden amân seniñ
Canân mısın belâ mısın âşüb-ı cân mısın?

Cânân isen eğer ne bu cân alıcı edâ
 Yâhüd belâ iseñ ne içün bizden ibtilâ
 Âşüb-ı cân iseñ n'ola bu la' l-i cân-fezâ
 Bildir ne ise doğrusı ey şüh-ı meh-likâ
Canân mısın belâ mısın âşüb-ı cân mısın?

İzhâra nâr-ı ' ışık-ı dili ihtirâz ile
 Yandı Senîh-i zâr bu süz u güdâz ile
 Geldi su 'âl içün saña yüz biñ niyâz ile

Böyle kirişme ' işve sitignā vü nāz ile
Canān mısın belā mısın āşüb-ı cān mısın?

(Taḥmīs-i Ğazel-i İmāmü'l- ' Aşıkın-i Fuzūlī-yi Bağdādī)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Çarç olub seyl-i sirişke sū-be-sū baḥr u berim
 Kaṭre kaṭre yaş ile ' ummān kesilmiş her yerim
 [40] Biñ ḥabāb itmiş ' ayān her kaṭrede eşk-i terim
Her ḥabāb-ı eşkime bir 'aks salmış peykerim
Pādişāh-ı miḥnetim tutmuş cihānı leşkerim

Cevher-i ' ışkem benimçün āteş-i ğāmdır miḥek
 Şāmlar cismim yanar nār-ı firāke şubḥa dek
 Dūde-i sūz-ı muḥabbetdir vücūdum itme şek
Ehl-i kaḍrım yanalı 'ışk odına pervāne teg
Sūrme-i çeşm eylemişler şem' ler ḥākisterim

Dāğ-ı gülgün ile sanma cismimi gülşen sakın
 Kül-ḥen-i pūr-sūz-ı ' ışkındır fezā-yı ten sakın
 Hiç āteş-pāreden olmaz tehī kül-ḥen sakın
Cismimi yakdıñsa pā-māl itme göñlümden sakın
Kül-ḥenim eksik değıl ḥākisterimde aḥkerim

Çarḥ-ı derdim gerdişimden almak istersen ḥaber
 Muṭṭaşıldır hey'et-i devrimde aḥkām-ı keder
 Qur' a-ı encüm-şināsa döndi cismim ser-te-ser
'İşk ser-gerdānıyım göğsümde yer yer dāğler
Bir sipihr-i sā 'irim şābit cemī' -i aḥterim

Kılmağa tezyīn bānū-yı muḥabbet peykerin
 Dür-i dīde zāhir itmişdi dür-i yektāların
 Nākıd-ı ' ışk eyleyüb tanzīm zīb ü zīverin
Çeşm tār-ı cismime düzmüşdi eşkim güherin
Aḥ kim çarḥ üzmüş ol tārı dağılmış gevherim

Micmer-i sūz-ı muḥabbet yakdı cismim ' üd teg
 Parlayub evvel tenim kül oldı soñra od teg
 Maḥv u nā-būdum görünsem de eğer mevcūd teg
N'ola her sā'at od üstünde durursam dūğ teg
'Üd-ı bezm-i 'ışkım āteşdir bisāf u bisterim

Ben Senlī'im ' ışk u savdādır naşībim ez-kaḍım
 N'ola ma' zūr itseler erbāb-ı ' aql-ı müstakīm

Bende ne fikr-i selâmet var ne kayd-ı neng ü bîm
Ey Fuzûlî çok melâmetden beni men' itme kim
Ben nihâl-i gülşen-i derdem melâmetdir yerim

(Taḥmîs-i Muṭarraf Ğazel Esrâr Dede Efendi)

Fâilâtûn / Fâilâtûn / Fâilâtûn / Fâ'lûn

Gitdiñ ammâ amân ey şâh-levendim tiz gel
 Orada çok uzama zûlf-i kemendim tiz gel
 Telḥ-kâm itme beni ey lebi ḳandem tiz gel
Meclis-i vuşlatiña gâyet özendim tiz gel
Beni çok yollara bakdırma efendim tiz gel

Gel gel ey rûḥ-ı revân-baḥş-ı dil nâ-çârım
 Gideliden berü sen derdiñ ile bî-mârım
 Pek mükedder ḡam-ı hicriñ ile ḥâl-i zârım
Geçmeden vaḳti yetiş eyle benim tîmârım
Ḥastayım pister-i hicrâna dõşendim tiz gel

Seni görmeyeli bu dîde-i ḥûn-efşânım
 Ağlayub yaş yerine çıkdı cigerden kanım
 Yâda geldikçe vişâliñde geçen devrânım
Arturub girye vü feryâdı dil-i nâlânım
 [41] *O ḳadar ağladığım ben de beğendim tiz gel*

Belimi bükdi beni ḥâke düşürdi firḳat
 Oldı dil vâdî-yi miḥnetde esîr-i ḥayret
 Kalmadı cism-i nizârımda tüvân u ṫâḳat
Pây-mâl oldum amân bâr'î idüp sen şefḳat
Dest-gîr ol baña ey serv-i bülendim tiz gel

Bilürüm 'ahde vefâ eylediğîñ gerçektir
 Şefḳatiñ ḥaḳḳıma bî-reyb ü gümân ü şektir
 ṫâḳat olsa baña çekdirme dimem ḡam çekdir
'Âşıḳa lâzım olan firḳate şabr itmektir
Lîk yok şabra mecâl 'işve-pesendim tiz gel

Yakmadan baḥr u berî âteş-i 'ıřḳ-ı Esrâr
 Dönmeden ḳulzüm-i girdâba sirişk-i ḥûn-bâr
 İtmeden cûş yem-i 'ıřḳ-ı Seniḥ-i bî-zâr
Olmadan ağlayarak eşk-i terim tîfân-vâr
Keşti-i nâza süvâr ol da efendim tiz gel

(Taḥmīs-i Ğazel-i Müşārü'l-İleyh)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn
Fē' ilātūn Fē' ilūn

Gitdi o dilber-i pākīze-edā gelmez mi?
 Ḥaste-i hicre vişāliyle devā gelmez mi?
 Çeşmime seyr-i cemāliyle cilā gelmez mi?
 'Acebā ol şanem-i māh-liķā gelmez mi?
Ḳaddimi yār-ı firāk itdi dūtā gelmez mi?

Yār idüp 'azm-i sefer cānımı incitmişidi
 Ağlamakdan gözümüñ yaşı akup bitmişidi
 Gönlüme gerçi teselliler idüp gitmişidi
Gelürüm diyū hezār 'ahd ü yemīn itmişidi
 'Acebā ḥāṭına va'd ü vefā gelmezmi?

Ḳanı ol 'ālem-i vuşlatda geçen neş'e vü keyf
 Kesdi cān u dili ālām-ı firāk oldı çü seyf
 Aradan itdi güzer nice şitā vü nice şayf
 Ḥaber-i yār deĝil bŷy bile gelmedi ḥayf
Yoḥsa bu semtlere bād-ı şabā gelmez mi?

Levḥ-i ümmīdimi tārik-i hicr itdi siyāh
 Düşdi dil deyr-i ĝam u miḥnete ḥāh u nā-ḥāh
 Kāfir ağlar baña itdikce fiĝān cān-ĝāh
 Hicrle şüret-i bī-rūḥ gibi kaldım āh
Bu ḳuluñ ḥāṭırına hiç şanemā gelmez mi?

Bir nigāh it nazar-ı şefḳat ile bak n'oldum
 Āh kim tā-be-ĝülü derd ü ĝamıñla doldum
 Şarşar-ı hicr ü firākiñle sarardım soldum
 Ḥasret-i al-i ruḥuñla müteĝayyir oldum
Rŷy-ı ümmīdimize reng ü şafā gelmez mi?

Hem **Senīḥ** 'āşık-ı bī-tāb u mecāl idi saña
 Hem de lŷṭfuñ ile hem-bezm-i vişāl idi saña
 İltifāt eylemek ŷftādeñe ḥāl idi saña
 Böyle bīĝāne edā ḥayli muḥāl idi saña
Va'diñ Esrār ile yādiña eyā gelmez mi

[42](Tahmîs-i Ğazel-i Rüşdî Efendi)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn
Fê' ilâtûn Fê' ilûn

Rûz-ı vaşlıfıda görünce felek eyvâh beni
 Şâm-ı hicrâna düçâr eyledi nâ-gâh beni
 Mażhar-ı nûr-ı cemâl itmiş iken âh beni
Gitdi hasretle koyub yalnız ol mâh beni
Bu güne saklar imiş Ğazret-i Allah beni

Bezm-i cem' iyyetimiz bulmuş iken zîb-i kemâl
 Eylemezdim bu perîşânlığı hiç fikr ü hayâl
 Ğâtırâ gelmez iken âh ne hâl oldu bu hâl
Saña vuşlat müte'essir bâna şabr itme muğâl
Añarım ağlıyarak gâh seni gâh beni

Devr-i hicriñde demem yok ki geçe şivensiz
 Şöyle bir âteş-i süzân gibiyim kül-ğensiz
 Cânımı renc-i firâk eyledi güyâ tensiz
Müteferriğ olub eczâ-yı vücûdum sensiz
Âr ider itmeğe sâyem dağı hem-râh beni

Görmedim böyle 'uluvv-i zâr gelince bugüne
 Şu' lesi mişl-i fûrûzân-ı düzağ görüne
 Şöyle bir nâr-ı ciger-süz ne mümkün ki söne
Korkum oldur şerâr-ı âteş ile döne döne
Çıkarır göklere bu âh-ı seher-gâh beni

Hâlime bak ki benim şimdi **Senîhâ** n'oldum
 İbtîlâ-yı Ğam u miñnetle sarardım soldum
 Ne kıyâfet bu ki hicrân elemiyle buldum
Rüşdiyâ mâtem ile Ğûsn-i mücessem oldum
Göricek fark idemez 'ayn-ı âğâh beni

(Tahmîs-i Ğazel-i Cāvîd Beğ)

Meñâ' ilûn / Meñâ' ilûn / Meñâ' ilûn / Meñâ' ilûn

Felekler birbirine girdi berç-i âh u vâhımdan
 Melekler yandı nâre süz-ı 'ışk-ı sine-gâhımdan
 İdersem dür u mehcür olduğumçün âh-ı evhâmdan
Şeb-i mehtâb olur peydâ şerâr-ı dūd-ı âhımdan
Şihâb-ı lem'a-ı hasret uçar burc-ı nigâhımdan

Beni bezm-i behişt-i vaşdan dūr itdi cānānım
 Dirîgā dūzah-ı hicrāna düşdi kalb-i sūzānım
 Yanub hākister oldı nār-ı hasretle ten ü cānım
Fezā-yı āteşin-i 'ışka düşdüm germ-i cevlanım
Şuā'-yı şu'le-i cevvalē kalkar gerd-i rāhımdan

Eşer itse bu tāb-ı 'ışk şāh tā ki bī-şübhe
 Döner mi hūn-ı eşk-i dīde-i nem-nāki bī-şübhe
 İdersem āh olur tābiş-resān eflāki bī-şübhe
 Eğer bu sūz-ı hasretle girersem hāke bī-şübhe
Olur fevvāre-i āteş-feşān peydā giyāhımdan

Cefā-yı baht u nahs-ı tālī' imden mi nedir āyā
 Barışmaz yıldızım ol māh-ı mihr-efrūz ile aşlā
 Murādım üzre dönmez mi diyü çarh-ı sitem-peymā
 Vücūdum nokta nokta kur' a-ı ahter-şinās-āsā
Bulunmaz cāy hālī dāğ-ber-dāğ-ı siyāhımdan

[43] Senîh-āsā kılub kilik-i güherle nazmımı taḥrîr
 İderken cevher-i ṭab' ımı ehl-i sūḥan tevķîr
 Olunmazken dūr-i eş'ārıma kaṭ' a bahā taḥdîr
 Sa' idā-yı sūḥan-sāzı ne mümkün eylemek tanzîr
Şadef-veş çıksa Cāvîd lü 'lū-i manzûm şifāhımdan

(Taḥmîs-i Ğazel-i ' İzzet Monlā Efendi)

Mef' ulü / Fā' ilatü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Bir ṭıfla dil virüb o perî dil-sitān iken
 Olmuş düçār-ı 'ışk henüz nev-civān iken
 Bîmār imiş devā-yı dil-i 'āşıkān iken
Bir derde uğramış nigehi derd-i cān iken
Düşmüş belāya kendi belā-yı cihān iken

Şebnem gibi sirişkiñi her dem nişār ile
 Gül-zār-ı 'ışka uğramış ol gül-'izār ile
 Demsāz-ı nāle imiş efendim hezār ile
Bir gül-cemāle 'āşık olub āh ü zār ile
Bülbüllük itmede ne 'aceb gül-sitān iken

Aḫvāl-i 'āşıkı bile meydān-ı 'ışkıñda
 Düş oldı derd-i müşkile meydān-ı 'ışkıñda
 Düşdi o dil-şiken dile meydān-ı 'ışkıñda
Bir nev-resīde şūḥ ile meydān-ı 'ışkıñda
Ceng eyleyüb bozuldı şeh-i ḫüsn-i ān iken

Bir kılmış anı halka-ı kākülle der-kemend
 Kim kendi dāhi itmiş o nev-resteye pesend
 Şāh-ı serîr-i hūsn idi ol şūh-ı şeh-levend
Bir kāfir eylemiş anı zūnnār-ı zülfe bend
Erbāb-ı 'ışka dahl idici müslimān iken

Gāhice añsun 'aşığı incitdiği günü
 Zulm ü cefası cānımıza yetdiği günü
 Gördük anında rāh-ı gama gitdiği günü
Zālim unutmasun bize cevr itdiği günü
Şimdi amān amān dir imiş bī-amān iken

Oldum cihānda işte gönül nā'il-i merām
 Buldum bu hāl ile yine bir neş'e-i temām
 Nālān u zār iderdi beni yār şubh u şām
'Uşşāka müjde aldım o zālimden intikām
Eylermiş āh bādī-yi āh u figān iken

Böyle gerekdir 'aşığına şefkat itmeze
 İtmışdi hākisār Senîh'i eze eze
 Hāli sonuında oldu resīde bu merkeze
'İzzet yazık o şāha ki eyler mübāreze
Bir tıfl-ı ney-sūvār ile şāhib-kırān iken

Envār-ı 'ışk-ı Hazret-i hūnkār-ı dest-gîr
 Kāndil-i bī-fer ü gamı kıldı ziyā-pezîr
 Şevki derūnum eyledi tābende vü münîr
Sīnemde hūz-ı cān idi rāz-ı derūn-ı pîr
Esrār-ı 'ışk ketm-i 'ademde nihān iken

(Tahmīs-i Gāzel-i Nef'î Efendi)

Meḫā' İlün / Meḫā' İlün / Meḫā' İlün / Meḫā' İlün

Felekden ref'-i āşār-ı zemistān olduğın görsem
 Cihān āzāde-i endüh u aḫzān olduğın görsem
 [44] Cemāl-i gülşeni güllerle ḫandān olduğın görsem
Bahār irse yine seyr-i gülistān olduğın görsem
Güzel seyr eylemek 'uşşāka āsān olduğın görsem

Doğub mihr-i feraḫ bulsa şafā 'ālem bu günlerde
 Şerefbaḫş olsa şāhn-ı gülşene her māh-peykerde
 Gidüp ayır siyeh-rüy-ı felekden ref' olub perde
Leḫāfetden görünse āsumānî 'aksi her yerde
Çemende başka bir 'ālem nümāyān olduğın görsem

Felek rahm eylemez hüzn ü kederle maḥv olub bitsem
 Bu derdin def' ine bilmem ki çäre n'eyleyüb n'etsem
 ' Aceb olmaz mı bende şahn-ı sa' d-âbâda dek gitsem
Yine rez-duḡterin peydâ idüp 'azm-i kenâr itsem
Ġamiñ ḡatırda nâ-peydâ vü pinhân oldıġın görsem

Pür itse nâlesi bâġı hezâr 'uşşâk-ı nâlânıñ
 Açıldıkça mişâl-i ġonce-ter vechi cânânıñ
 Sararsa çehresi reşk ü ḡasedden verd-i ḡândânıñ
Kızarsa gül gül olsa tâb-ı meyden rüyı ḡübânıñ
Ruḡ-ı cânânı hem gül hem gülistân oldıġın görsem

Gidüp şahn-ı gülistâna civân-ı nâz-perverler
 Kılınsa 'ayn-ı 'işret-ḡâne-i Cemşid her yerler
 Şarâb-nâb-ı şevḡ-efzâ ile bir olsa sāġerler
Şafâdan birbiriniñ sînesin çâk itse dilberler
Güzeller mest olub dest ü girbân oldıġın görsem

Çıkub ol demde ben de bâde vü dilberle mehtâba
 Vireydim sâġı vü muḡribile sûret 'âlem-i âba
 Olunca pîrehen çâk ol perî meyl eyleyüb ḡâba
Bakup ki sîne-i cânâna ki câm-ı mey-i nâba
Dil-i dîvâne berr ü baḡre sulḡân oldıġın görsem

Senîḡ-âsâ budur fikr ü ḡayâlim her dem ey Nef'î
 Ki âmâde kılub cânân ile câm u Cem ey Nef'î
 Olaydım keyfim üzre neş'e-yâb u ḡurrem ey Nef'î
Muḡaşsal böyle bir ġün görmeden ölürsem ey Nef'î
Felek ben ölmeden ḡâkiyle yeksân oldıġın görsem

(Taḡmîs-i Ġazel-i Kemâl Efendi)

Mef' ulü / Fâ' ilätü / Meḡfa' ilü / Fâ' ilün

Ma 'mül iken kemâl-i nezâket o şüḡdan
 Çekdim cihânda nice felâket o şüḡdân
 Geçmem ölür isem de nihâyet o şüḡdan
Görsem de şad-hezâr ḡaḡâret o şüḡdan
Gelmez yine lisâna şikâyet o şüḡdan

Olmuşdur ez-ḡadîm o meh-rüya kâ' ide
 Cevr ü cefâ vü naḡvet ü etvâr-ı zâ'ide
 Tedbîrimiz dokundu ḡuşül-i maḡâşide
Rû-mâli-i zemîn-i recâdan ne fâ'ide
Yokdur ümîd-i lüḡf u 'inâyet o şüḡdan

Bir gün idüp Őah fe-i r yında ha t zuh r
 Kalmaz o  n zam n-ı Őab hat ider m r r
 Bilkim gelür  abi' at-i ' uŐŐ kda f t r
 Bilmez mi '  lemi o  adar itmesün gur r
 Z 'il olur bu h sn   mel hat o Ő hdan

[45] Ben istemem ki göstere her lahza r -yı dil
 Elden hem n bırakmasun inŐ fu muttaşıl
 N z u teg f l nden anı  iŐtik  değil
 Hep cevr   bi-vef liğina katlanurdı dil
 Bir kerre görmüŐ olsa ri'  yyet o Ő hdan

Zann itme kıŐŐa-ı dil   c n n nih n olur
 Hep s ylen r bu v k ' alar bir zam n olur
  hir lis n-ı n sa düşüb r y-gün olur
 'UŐŐ k içinde baŐlıca bir d sit n olur
  ekdiklerim olunsa hik yet o Ő hdan

H n-rizlik o m h-veŐi  eski k rıdır
 Bi  ha çere bedel nigeht-i fitne-k rıdır
 M dam kaşdı katlı-i esir n-ı z rıdır
 C n virmek 'aŐıku n sebep-i ifti arıdır
 Bizden fed -yı r h u iŐ ret o Ő hdan

Bi-ih iy r sevdim o t ze civ nımı
 Kesdi Sen h far -ı muhabbet am nımı
 Fehm eyle bundan ' işk-ı dil-i n -t v nımı
 Bin kerre günde kılrsa cef  yaksa c nımı
 Mümkün değil Kem l fer gat o Ő hdan

(Tahm s-i G zel-i H l m Gir y Sult n)

F ' il t n / F ' il t n / F ' il t n / F ' ilün

S z-ı ' iŐkım mihr-i raŐŐanım bilür bilmezlenür
 R zımı  Ő b-ı devr nım bilür bilmezlenür
 Kimse bilmez sanma ihv nım bilür bilmezlenür
 H limi '  lemde c n nım bilür bilmezlenür
 Ol tec h l-pişe fett num bilür bilmezlenür

Y r h limden tec h l-i iltiz m eyler hem n
 G Őına girmez ne r tbe eylesem  h u en n
 Sen yine sanma değildir v k f-ı h l-i haz n
 Söylemez far -ı teg f lden o Ő h-ı n zen n
 Yo sa ey dil r z-ı pinh nım bilür bilmezlenür

Hicre yokdur nihāyet çekdiğim hüzn ü gama
Söylenilmez derd bu hem-rāha yāhūd hem-deme
Düşmedim 'ālemde ben bir yār-gār-ı maḥreme
'*Āşinā-yı 'ışk olub bîgāne oldum 'āleme*
Görse ḥālim şimdi yārānım bilür bilmezlenür

Tutalım Mevlā baña gam çekmeği farz eylesün
Kalmadı şabr u taḥammül dil meğer qarz eylesün
Eylemez izhār-ı 'ışk icāb-ı bi'l-farz eylesün
Bulmadım bir kimse kim ḥālim saña 'arz eylesün
Kimi bilmez kimi sulṭānım bilür bilmezlenür

Yār bilmez mi **Seniḥā** nazm u inşā nüktesin
Fehm ider ol vākıf-ı remz ü mezāya nüktesin
İstemez şerḥ eylemek nezdinde aṣlā nüktesin
Şi'rimiñ ta'rife ḥacet mi Ḥalīmā nüktesin
Ol tecāhül-pişe fettānım bilür bilmezlenür

[46](Taḥmīs-i Gazel-i Faḫr Efendi)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Eyleyüb dergāh-ı lüṭfuñ mültecā-yı iltifāt
Āb-ı rülar dōkdüm ey mihr ü berā-yı iltifāt
'*Āşık-ı nā-çarıña gelmez mi cā-yı iltifāt*
Ḥayli demdir eylerim senden recā-yı iltifāt
Bāri bir kerre beni eyle sezā-yı iltifāt

Bundan evvel maḥremiyyetle iderdiñ müfteḥir
Ḥāliyāsından düşüb yād oldı ḳalbim münkesir
Bir zamān üftādeñe lüṭfuñ olurken münḥaşir
Şimdi bu bîgānelikler 'āşika lāyık mıdır?
Bunca müddet olmuş iken 'āşinā-yı iltifāt

Eyleyüb fermān çeşmiñ ḡamze-i ḡaddāreye
Tîḡ-i çeşm ile helāk irse dil-i āvāreye
Böyle söz ḥaddim deḡildir sen gibi meh-pāreye
'*Arz-ı ḥüsn itmez iseñ de 'āşık-ı bî-çāreye*
Gāhice göster aña bāri liḳā-yı iltifāt

Mihr ü meh gibi görüb ruḡ-sārıñ eyyām u liyāl
Bedr-i şām ülfet olmuşken seniñle ber-kemāl
Devr-i nā-hemvār-ı çarḡ ile dirîḡ irdi zevāl
Muḳtezā-yı ḡāl'i'imdir var ise ey meh-cemāl
Altı aydır olmadıñ ḡal'at-nümā-yı iltifāt

Vâkıf olmuş iken âhvâl-i Senîh-i kemtere
 Cevr ile ânı bile saldı gam u miñnetlere
 Bir cesâretle dinelmez artık ol meh-peykere
Bir nigâh-ı iltifât eyle Faṭin-i aḥkere
Âsitânında seniñ olmuş gedâ-yı iltifât

Reşk ider eş'âr-ı pâkim görse Selmân u Zahir
 Nazm-ı güftâr iderim bâ-feyz-i pîr-i dest-gîr
 Oldı bu taḥmîs-i renginim daḥî şüret-pezîr
Gerçi kim nazm-ı sa'îd-i kâmile olmaz nazîr
Söyledim bu şi'r-i rengini berâ-yı iltifât

(Muḥammes)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün
Fê' ilâtün Fê' ilün

Nice âh itmeyim ey dîdesi âhü-yı Ḥoten
 Firḳatiñ ḥâtırımı eyledi vaḳf-ı şiven
 Ğam-ı hicriñ beni ağlatdı şen oldı düşmen
 İntikâmım komasun Ḥazret-i Rabb-i Zû'l-men
Beni benden beter olsun ayıranlar senden

Hasret-i kâkül ü ruḥsârıñ ile âh iderim
 Ğam u hicrânıñ ile geçmede şâm u seherim
 Oldı ceyḥûn gibi kan ağlamadan eşk-i terim
 Gözümün yaşı içün bâri Ḥüdâ'dan dilerim
Beni benden beter olsun ayıranlar senden

Bir dem ayrılmaz idiñ 'âşıkınıñ yanından
 Ref'-i eşk eyler idiñ dîde-i giryânından
 Ruḳebâyı ide mehcür Ḥüdâ cânından
 Ayrılub cân deĝil vuşlat-ı cânânından
Beni benden beter olsun ayıranlar senden

[47]Derd-i hicrân ile râḥat yüzine ḥasret olub
 Düşsün ağyâr elime vaḳf-ı gam u miñnet olub
 Ben gibi kalsun o da ḥaste-dil-i firḳât olub
 Derdine ya'nı devâ itmede bî-tâḳat olub
Beni benden beter olsun ayıranlar senden

Düş olub hem-çü Senîh 'ışkıña bî-zâr oldum
 Bulmadım çâre gam-ı ḥasrete bîmâr oldum
 Ḥâşılı Ḥazret-i Neş'et gibi nâ-çâr oldum
 Şabri güç çâresi güç derde giriftâr oldum
Beni benden beter olsun ayıranlar senden

(Muḥammes)

Müfte' ilün / Müfte' ilün / Fā' ilün

‘İşkîna ey meh-veş-i dil-ḥāh āh
Düşdi bu sevdā-zede nā-gāh āh
Gāh sükün itmedeyim gāh āh
Ḥasret-i rüyîla dil ey māh āh
İtmede şeb tā-be seher gāh āh

Hicr-i firākîñ ile ey meh-cebîn
Oldı dil-i gam-zede zār u ḥazîn
Şubḥ u mesā eylerim āh u enîn
Tekye-i ‘ışkıñda olalı mekîn
Vird-i zebāndır baña her gāh āh

Añlamadıñ āh benim n'oldıgım
Hep seniñ içün sararub soldıgım
Görmediñ ey māh fenā buldıgım
Bilmediñ ‘ışkıñla ḥarāb oldıgım
Olmadıñ aḥvālime āgāh āh

İki gözüm kıldı beni mübtelā
Bu ḳadd-i mümtāz bu ḥüsn ü edā
Ḥālîmi bildirmedi kimse saña
Hicriñ ile oldı efendim baña
Derd ü belā hem-dem ü hem-rāh āh

Yakdı beni yakdı bu nār-ı firāk
Başladı cūşa elem-i iftirāk
Ḥāl-i Senîḥ'e hele bir kerre bak
Tākatimi kesdi gam-ı iştiyāk
Āh amān āh amān āh āh

(Muḥammes der Tazmîn-i Mışra')

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Ḳande olsa mübtelā cānān ile rāḥatlanur
Yār ile mesrūr olur āgyār ile miḥnetlenür
Firḳat ü vuşlatda dürlü dürlü keyfiyyetlenür
Yā'ni her yer ‘aşıka ḥāle göre ḥāletlenür
Gāh olur ḡurbet vaḥan gāhı vaḥan ḡurbetlenür

‘ Aşıkñ semt-i vañanda yäre irmezse eli
 Yeğdir ol ğurbet ki andan ola göñli neş’eli
 Söyleyem doğrusını işte kelāmñ mücmeli
 Hāle bak şādī vü ğamda yok mekāmñ medħeli
Gāh olur ğurbet vañan gāhī vañan ğurbetlenür

[48] Göñlümi hem-demliĝiñ eyler beni mesrūr u şen
 Sen yanımda olmasañ dünyā olur beytül-ħazen
 Hāşılı mecbūr ki ey ğonce-i nāzik-beden
 Hicr ü vaşlıñdan ‘ ibāretdir seniñ ğurbet vañen
Gāh olur ğurbet vañan gāhī vañan ğurbetlenür

Yār-i hem-bezm olıcak ğurbet virür ħalbe sürür
 Dar olur çeşme vañan cānāneden olunca dūr
 Şevķ ü ğam esbābına vābestedir zīrā umūr
 Her maħalde eyleyüb bir dürlü keyfiyyet zuhūr
Gāh olur ğurbet vañan gāhī vañan ğurbetlenür

‘ Aşıkā ğurbet vañan mevcüddur leyl ü nehār
 Nāz u lütf-ı dilbere mevķüfdur bu āşikār
 Gelmeşe maħzün ider gelse Seniñ’i neş’e-dār
 Laħza laħza bezm-i ‘ uşşāķa gelüb gitdikçe yār
Gāh olur ğurbet vañan gāhī vañan ğurbetlenür

(Muħammes Der Taẓmīn-i Maṭla‘)

Meḫā’ ilün / Fe’ ilātün / Meḫā’ ilün / Fe’ ilün

Ġarīb bülbul-i hicrim çemenden ayrıldım
 Çemen ne sen gibi ğonce-dehenden ayrıldım
 Görür müsün beni ey şüh ħanden ayrıldım
Diyār-ı ğurbete geldim vañenden ayrıldım
Vañan gözümde deĝil āh senden ayrıldım

Ķanı şu dem ki vañan baña cāy u mesken idi
 Seniñle ‘azm-gehim geşt-zār u ĝülşen idi
 Hülāşa neş’e-i bezmiñle ħāṭırım şen idi
Diyār-ı ğurbete geldim vañenden ayrıldım
Vañan gözümde deĝil āh senden ayrıldım

Cüdāyım işte saña hem-nişīn ü hem-dem iken
 Bak oldum ülfete bīĝāne ünse maħrem iken
 Vañanda ya’ ni seniñ şoħbetiñle ħurrem iken
Diyār-ı ğurbete geldim vañenden ayrıldım
Vañan gözümde deĝil āh senden ayrıldım

Firâkdır beni bu şehrde garîb kılan
 Dil-i şikestemi bî-şabr u nâ-şekîb kılan
 Yine kavuştura bu hasreti naşîb kılan
Diyâr-ı ğurbete geldim vaţenden ayrıldım
Vaţan gözümde değil âh senden ayrıldım

Dil-i Senîh ki şevk-i vaţanla mālîdir
 Velî cemâliñ anîñ revnağ-ı hayâlidir
 Okur bu maţla‘ı kim şimdi hasbihâlidir
Diyâr-ı ğurbete geldim vaţenden ayrıldım
Vaţan gözümde değil âh senden ayrıldım

(Muhammes Der Tazmîn-i Mısra‘)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn

Çäre-sâz-ı dil iken ‘ışkla nâ-çâr olduñ
 Derd-i ‘aşık ne imiş işte haberdâr olduñ
 Yâ‘ ni bir yâre düçâr olmağıla yâr olduñ
 ‘Aks-i hüsnuñ görüb ol âyinede zâr olduñ
Sen de kendin gibi bir şûha giriftâr olduñ

[49] Seni ‘uşşâkıña beñzetdi efendim o perî
 Nâzıñı kalb-i niyâz itdi muhabbet eşeri
 Añlamazken ğam-ı üftâdeñi aldıñ haberi
 Bu mücâzât-ı Hüdâ’dır dir isem yok mu yeri
Sen de kendin gibi bir şûha giriftâr olduñ

‘Aşıkıñ şevk-i taħassürle bakınca yüzüñe
 Acımazdıñ idüp izhâr-ı ğazab öksüzüñe
 Şimdi ol âfetiñ ‘ışkı eşer itdi özüñe
 Kāküli dām-ı muhabbet olub âhü gözüñe
Sen de kendin gibi bir şûha giriftâr olduñ

Vâkıf olsañ nazar-ı ‘aşık-ı ğam-hârlara
 Nâz u naħvetleri başlar idiñ izhârlara
 Şimdiden soñra sözüñ var mı o nâ-çârlara
 Ta‘ n iderken ğam-ı ‘ışkıñla giriftârlara
Sen de kendin gibi bir şûha giriftâr olduñ

Fehm idüp meylini ‘irfân ile ol meh-pâre
 Ağlasa ğandeler eylerdi Senîh-i zâre
 Hastedir kendi devâ-yı dil iken bî-çäre
 ‘İşka yâr oldı disem şimdi ‘aceb mi yâre
Sen de kendin gibi bir şûha giriftâr olduñ

(Muḥammes Der Tazmîn-i Maṭla')

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Vişāliñçün ne rütbe eylesem de bezl-i maḫdüri
Müyesser olmadı maḫşüdüm oldum bezminiñ düri
Baña taḫşış kıldıñ genc-i hicr ü şām-ı deycürü
Unutduñ küşe-i tārîk-i miḫnetde bu mehcürü
Düşer mi saña böyle bî-vefālîklar gözüm nürü

Beni türlü nevāzişlerle evvel eylediñ memnün
Görüb lütfuñ ğamı yād itmez olmuşdı dil-i maḫzün
Ferāgat eyleyüb şimdi efendim eylediñ dil-ḫün
Unutduñ küşe-i tārîk-i miḫnetde bu mehcürü
Düşer mi saña böyle bî-vefālîklar gözüm nürü

Alib ' aqlım beni kıldıñ belā-yı ' ışkla nā-çār
Ĝam-ı hicr ü firāḫıñ eyledi derd-i dilim düş-vār
Ĝarîbimdir diyüb hiç itmediñ aḫvālim istifsār
Unutduñ küşe-i tārîk-i miḫnetde bu mehcürü
Düşer mi saña böyle bî-vefālîklar gözüm nürü

Revā mı şāniña terk eylemek bu zār u nā-çārı
Ferāmüş eylemek lāyık mıdır üftāde-i zārı
Su 'al itseñ n'olur aḫvālimi bir kerrecik bārı
Unutduñ küşe-i tārîk-i miḫnetde bu mehcürü
Düşer mi saña böyle bî-vefālîklar gözüm nürü

Serimde fikr-i zülfüñ kara sevdā eyledi peydā
Beni beytü'l-ḫazende terk idüp gitdiñ tek ü tenhā
Senîḫ-i zārıñ oldı sensiz āḫir vālih ü şeydā
Unutduñ küşe-i tārîk-i miḫnetde bu mehcürü
Düşer mi saña böyle bî-vefālîklar gözüm nürü

[52](Tevārîḫ ü Evvel-vādîde Ba' z-ı Kıṭa' āt)

(Üsküdār'da Şeyh Cāmi'-i Şerîfî derûnunda mevzû'-ı maḫall ta'zîm olan miftāḫ-ı şerîf)

(Beyt-i Hüdāvü na'leyn-i muḫteremîn Hazret-i Muştafa maḫām-ı 'ālsine taḫrîr olunan kıṭ'adır.)

Meḫ' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Şart-ı edeble dāḫil ol ey ṭālib-i Hüdā
Mevdü' dır bu ma' bed-i 'ālîde ḫabbezā

Miftāh-ı pāk-i beyt-i cenāb-ı Hüdā ile
Na' leyn-i zāt-ı Hāzret-i sultān-ı enbiyā

Na' leyndir müşerref-i aqdām-ı Aḥmedī
Miftāhdır kilīd-i der-i beyt-i Kibriyā

Ya' nī cenāb-ı pīr-i Hüdāyī ḫalīfesi
İbn-i devāt-ı 'ārif-i Ḥaḳḳ Şeyḫ Muştafā

Te'sīs idüp bu cāmi' -i envār-ı lām' ī
Kıldıkda soñra 'azm-i tecellī-geh-i beḳā

Necl-i mükerrerem-i ḫalef-i Şeyḫ Ṭalibī
Kim āsitān-ı pīrde şeyḫ idi çün aña

Kılmış idi hediye bu iki teberrüki
Merḫūm ḫān-ı Meḫmed-i rābi' teyemmünā

Ol dāḫi cāmi' -i peder-i kām-kārīne
Va' z eyledikde oldı ziyāret-geh-i 'alā

Sen de kemāl-i ḫürmet ü ta' zīm-i pākile
Gel ol ḡubār-ı ḫākine rū-māl ü çehre-sā

Hem cāmi' -i şerīf bu hem tekye-i münīf
Āyīn-i Celvetī sürülür bunda ḫāliyā

Şeyḫi Ḥasīb Efendi daḫl şıdḳ-ı ḳalble
İfā-yı ḫüsn-i ḫıdmete itmekde i' tinā

Şeyḫ ü mürīd ü zākir ü zevvārına Senīḫ
Kılsuñ şefā' atıyle Resül-i Hüdā 'atā

(Bursa'da Kā'in Türbe-i Muḳaddes-İ Hāzret-i Sultān-ı Emīre
Ta' līḳ Olunan Kıṭ' adır.)

Meḫfāilün / Feḫlātün / Meḫfāilün / Feḫlün

Olur hemīşe cibāh ana meh-i mālişḡāḫ
Basīte-i ḫarem-i türbet-i Emīr-i Kebīr
Senīḫ derk olunan menziletten 'ālıdır
'Uluvv-i mertebe-i Hāzret-i Emīr-i Kebīr

(Bursa'da Vâki' Türbe-i Mu'athtar-ı Hazret-i Üftâde'ye Ta'İlk Olunan Kıt'adır.)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Hulūş-ı ḳalble gel mültecā-yı 'âlemdir
Der-i 'ināyet-i pîr-i kebîr-i Üftâde
Eliñ alub seni koymaz ayaklar altında
Senîh olur düşına dest-gîr-i Üftâde

(Hazret-i Hüdâyi Kuddise Sırrehu'l-'Âlî-yi Âsitân-ı Feyz-i Nişân-ı Bâbına Tahrîr olunan Târihdir.)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Pîr-i Maḫmūd-ı Hüdâyi'niñ 'uluvv-i himmeti
Âsitânın eyledi ma' mûre vü zerrîn ḳıbâb

Rû-yı mihrîñ ferş idüp eyler bu bâba ser-fürü
Ḳadd-ḫamîde olmuş âniñçün sipihr-i bî-ḫnâb

Sa'y ile kesb-i şafâ kıl kim bu dergâh-ı büleñd
Ḳa'be-i 'uşşâḳdır olmuş muḫâf-ı şeyḫ ü şâb

Bendesin envâr-ı Hû ile kılub rüşen-çerâğ
Ol 'âziz Celvetî eyler derûnun lem' a-tâb

Cüy-bâr-ı feyz ü himmet kim der-i iḫsânınıñ
Çeşme-sâr-ı cânîbinden revândır âb tâb

[53] Levḫ-i bâba yazdı bir maḫla' Senîh-i kemterîn
Kıldı her mışra' da bir târiḫ u terkîm ü ḫesâb

Oldı dergâh-ı Hüdâyi bendeye ḫayrû'l-me'âb (1272-1272)
Şıdḳ ile gel âsitân-ı ḳuḫb-ı 'âlemdir bu bâb (1272-1272)

(Bursa'da Ceddîm cenâb-ı Hâce-i Emîn-i Naḳşibendî Türbe-i Şerîfine Ta'İlk Olunan Kıt'adır.)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Yâ Emîn-i ḫâcegân-ı Naḳşibendî feyzle
Ḳalbimi naḳş-ı sivâdan pâk idüp kıl müncelî
Nisbetiñ faḫr-ı Senîh olsun kim olmuş Hazretiñ

Nuḥbe-i nesl-i Muhammed şu'be-i āl-i 'Alī

(Murād-ı Mollā Şeyḫī Efendi Merḥūmuñ Te'sisine Muvaffak olduđı
Dārü'l-Meşnevī Vaşfinda Kıt' adır.)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Şeyh-i 'ālī menzilet-baḥşende-i feyz ü Murād
Kim odur āgāh sırr-ı Ḥazret-i Mollā-yı Rüm
Feyz-i pır-i Mevlevī'yi 'āleme 'ilān için
Kıldı dārü'l-Meşnevī'yi kenz-i 'ulyā-yı 'ulüm

(İstāvrozda Müceddeden İnşā olunan Bedevī Dergāh-ı Şerīfine
Tārīḫdir.)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Şeyḫ-i āgāh-ı Ḥazret-i Aḥmed Bedevī
O Ḥüseyn ism ü 'Alī nesl ü nesb-i zāt-ı şerīf

Yapdı bir dergeh-i nev-dā'ire istāvrozda
Oldı tevḫīd-i Ḥüdā merkezi bu ḥayr-ı laḫīf

Bir düşer biñde şu tārīḫ pesendīde **Senīḫ**
Eser-i 'abd-i Ḥüseyn oldı bu dergāh-ı münīf (1273-1273)

(Tārīḫ-i Ta'mır-i Cāmi'-i Şerīf Der Kāḫıköy)

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Semiyy-i Bāyezīd ol Kethüdā-yı şāḫibü'l-ḥayrın
Kāḫī-küyında iḫsāsı idi bu cāmi'-i vālā

Muḫaddem muḫterik olmuş idi şimdi esāsından
Tokādī Ağa-zāde Muştafa Beğ eyledi inşā

Senīḫ eyle şalā tārīḫ ile iḫvān-ı İslāma
Be-cā i' mār olundı bu 'ibādet-gāh pek 'ālā

(Tārīḫ-i Ta'mır-i Mescid-i Münīf Der Kāḫıköy)

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Cenāb-ı Ḥān Selīm-i Evveliñ 'aşr-ı şerīfinde
Olub Ca'fer Ağa bābü's-sa'āde ağası ḫaḫḫa

Bu vālā mescidi kılmuşdı inşā Kādi-küyında
Mürür-ı vaqtile oldı qarın-i ihtirāk ammā

‘İmāretde eşer mefkūd olub tā kim maħallinde
Kānādīli nücüm olmuşdı şaqq fī-ķubbe-i bālā

Bu kerre Uzun ‘ Abdāh Pāşā-zāde ‘ Abdī Beğ
Esāsından kılub tecdīd ma‘ mūr itdi ser-tā-pā

Senīh i‘ lān kıl ehl-i sūnnete tārīh mu‘ cemle
Kılındı Hāmdillah Ca‘ fer Ağa ma‘ bedi ihyā (1275-1276)

(Tārīh-i Ta‘ mīr-i Bulgurlı Mescid Der Üskūdār)

Meḫā‘ ilūn / Meḫā‘ ilūn / Meḫā‘ ilūn / Meḫā‘ ilūn

Bu yerde bir bir şāhib-i eşer-i Şa‘ bān Efendi’niñ
Binā-yı hayrı olmuşdı harāb u mūnhedim nā-gāh

[54] Anı Bağdādli-zāde-i Cenāb-ı Hācı Ahmed Beğ
Yeñi başdan idüp ta‘ mīr ihyā kıldı eyvallah

Senīh āgāh kıl tārīh ile cümle cemā‘ āti
Kılındı bu sene tecdīd bu zībā ‘ ibādet-gāh(1265-1266)

(Tārīh-i Semā‘ -ı Dervīş Ahmed Rūşdı Beğ)

Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilūn

Nūr-ı mışbāh-ı kerāmet sır-ı Hāķķ Celle Celāl
Kıub-ı ‘ ālem gavs-ı ‘ āzām Hāzret-i Monlā Celāl

Bedr-i ‘ ışķ u şems-i şevķinden bulan nūr-ı kemāl
Meh gibi noķşāna irmez gün gibi görmez zevāl

Dāderim el-ħaķ rızā-cū-yı cenāb-ı pīrdir
Oldı evlādı daħī bende-i şıdk-ı iştīmāl

Cümlesinden işte Ahmed Rūşdı Beğ kim şevķle
Hādım-i der-gāh olub her emre kıldı imtişāl

Eyledi taḫşīl-i icrā-yı semā‘ ile şafā
Otuz altı gün kılub bu emr-i hayra iştigāl

Oldı nā’ il iki nezr-i pırde biñ ni‘ mete
Ba‘ dezīn ğayri ne ihsānlar görür eyle hayāl

Feyz-i Hakk'a kesb-i istihkāk idüp hakke'l-yakīn
Hakk'la hakk olsun 'azīm bulsun esrār-ı kemāl

Bu iki mısra'na inṭāk-ı İlahīdir Senlḥ
Her birinden çıkdı bir tāriḥ bī-miṣl ü hemāl

Kimyā-yı 'ışk-ı Yā Hū nāmın altun eyleyüb (1269-1279)
Sikke-i Monlā'ya şāyān oldı Rüşdī Beğ bu sāl (1269-1279)

(Tārīḥ-i Liḥye-i Emīn Beğ)

Meḥfā' ilūn / Meḥfā' ilūn / Meḥfā' ilūn / Meḥfā' ilūn

Sezā Mīr-i Emīn'e nāzım-ı mülk-i hüner dirsem
Ḥaṭ u inṣāda māhir münṣī-yi zībā raqamdır bu

Ne ḥaṭ kim şāhid-i ma'nāya her bir noktası pür-ḥāl
Ne inṣā gerden-i bīkr-i ḥayāle bir dizi lū'lū

Ne ḥaṭ ol mertebe virmiş beyāz kāğıda revnaḥ
Dökülmüş yāsemen-zār üzre güyā sūnbül ü şeb-bū

Naẓīr olmaz bu dil-keş ḥaṭta olursa olur ancak
'İzārında nümāyān liḥye-i müşğīn ü 'anber-bū

Küşād-ı liḥye kıldı ḥācelik ile nişān aldı
O zāta Hakk itdi bir anda iḥsān üç şeref Yā Hū

Kıla iḳbāl ile Hakk 'ömrini ol rütbe efzūn kim
'Adād-ı sāli olsun liḥye-i pākindeki her mū

Senlḥā çıkdı şakk-ı ḥāmeden bu dil-nişīn tāriḥ
Okundı şafḥa-ı ḥūsn-i Emīn Beğ'de ḥaṭ-ı dil-cū

(Tārīḥ-i Liḥye-i 'Alī Beğ)

Meḥfā' ilūn / Fe' ilātūn / Meḥfā' ilūn / Fe' ilūn

Yegāne dūrre-i beyzā-yı kān-ı isti'dād
Sütüde-gevher-i deryā-yı 'aḳl u fikr ü şu'ūr

Cenāb-ı mīr-i 'aliyy-i ma'ārif-ārā kim
Naẓīrin itmedi rü'yet cihānda çeşm zuhūr

Meh-i temām-ı sipîhr-i hüner kim eylemedi
Kemāl-i zāt ile tekmîl ma' rifetde kuşur

Zihî hüner-ver-i kâmil ki rüy-ı âlemde
Nazîre-i haţ u inşası olmadı manzûr

Qarîn-i hilkat-i pâki maĥâmid-i bisyâr
Ĥamîr-i mâye-i zâtı meĥâsin-i mevfûr

[55] Kûşâd-ı liĥye ile kıldı sünneti icrâ
Kemāl-i feyz ile itsün Cenâb-ı Ĥaĥĥ me'cûr

Senîĥ eyledim ezber ĥadıĥ-ı târîĥin
Okundı şafĥa-ı ĥüsn-i 'Alî'de âyet-i nûr (1265-1266)

(Târîĥ-i Liĥye)

Mef' ulü / Fâ' ilâtü / Meĥâ' ilü / Fâ' ilün

Bir kâtib-i yegâne kûşâd itdi liĥyesiñ
Mes' ud ide Cenâb-ı Ĥüdâvend-i Zül-minen

Geliñ Senîĥ eyledi târîĥini raĥam
Vech-i ĥasebni kıldı bakın ĥüsn-i ĥaţ hemen (1274-1275)

(Târîĥ-i Liĥye-i Muĥtâr Efendi)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Münşî-yi zîbâ-raĥam Muĥtâr Efendi kim anıñ
Mişli nâdirdir bu ' âlemde ĥaţ u inşâ ile

Feyz-yâb olmaz mı ol kim liĥyesiñ kıldı kûşâd
Ĥazret-i maĥbûb-ı Ĥaĥĥ'ın sünnetin icrâ ile

Ĥîn-i irsâlinde cevherle didim târîĥini
Fer bula Muĥtâr Efendi liĥye-i zîbâ ile (1261-1262)

(Târîĥ-i Liĥye-i Sâti' Efendi)

Mef' ulü / Fâ' ilâtü / Meĥâ' ilü / Fâ' ilün

İrsâl-i liĥye eyledi Sâti' Efendi çün
Rûĥ-ı peyamberi o ki şâd itdi şa' d ola

Düşdi becā Senîh bu târîh mu‘teber
Sâti‘ Efendi lihye küşād itdi sa‘ d ola (1258-1208)

(Târîh-i Lihye-i Vaşfi Efendi)

Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

Ṭal‘ at-ı Vaşfi Efendi lihye-i şeb-gün ile
Ebr içinde oldı güyā bir meh-i pertev-fezā

Cevherin hāmeyle taḥrîr eyle târîhin Senîh
Rü-yı Vaşfi‘yi bu ân ḥaṭṭ kıldı zîbāyiş-nümā (1272-1222)

(Târîh-i Te‘ehhül)

Meḫā‘ ilün / Meḫā‘ ilün / Meḫā‘ ilün / Meḫā‘ ilün

Yegāne gevher-i ‘irfāndır zāt-ı kerem-kārı
Ḳarin-i feyz-i cāvîd eylemiş Aḫmed Beğ‘i Bārî

Odur tābında mihr-i ‘ālem-efzūz-ı sa‘ādet kim
Cebīninde fūrūzān devlet ü iḳbālîñ envārı

Odur raḫşende māh-ı pertev-endüz-ı aşālet kim
Nihādında nümāyān feyz-i isti‘dādîñ āşārı

Odur maḫdūm-ı pākîze-şiyem zāt-ı mükerrerem kim
Ne rütbe vaşf olunsa andan efzūn ḫüsn-i etvārı

Te‘ehhül ile kıldı sūnet-i peygamberi icrā
İdüb ḫoşnūd rūḫ-ı Ḥazret-i maḫbūb-ı Ğaffārı

[56] Bu sāl bāhirū‘l-iḳbāl-i ferruḫ-fāl-i ‘ālîde
İdüb sūr-ı velīme kıldı el-ḫaḫ himmetin cārı

Te‘āl-Allah zihī sūr-ı sūnen pîr ekber olmuşdur
Ḥilāf-ı şer‘ - i peygamber olan ḫālātdan ‘ārı

Hemān mevlūd-ı ilād eyledikce leyl-i ḫubla
Ṭulū‘ itsün o zāt-ı ekremiñ maḫdūm-ı bisyārı

Senîhā bed‘-i cem‘iyyetde yazdım dil-küşā târîh
Te‘ehhül kıldı Cāvîd Beğ mübārek eylesün Bārî (1260-1210)

(Tārīḥ-i Vilādet-i Birāder-zāde)

Fājlātūn / Fājlātūn / Fājlātūn / Fājlūn

Bi'l-bedāhe söyledim tārīḥ-i mlādın Senīḥ
Kıldı 'Abdullah Beğ'i Ḥaḫḫ ziynet-i mehd-i şühüd (1259-
1209)

(Tārīḥ-i Vilādet-i Hemşire-zāde)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Kıldı hemşireme bir duḫter-i pākīze kerem
'Ömr-i bigāye 'atā ide ğanı Sübhānım

Çıkdı bir mışra'-ı ğarrā ile tārīḥi Senīḥ
Geldi dünyāya bugün Fāḫıma Zehrā Ḥānım (1266-1266)

(Tārīḥ-i Vilādet)

Meḫfā' ilūn / Meḫfā' ilūn / Meḫfā' ilūn / Meḫfā' ilūn

Bir oğlum oldı didim ismine Muḫammed 'Alī
Kemāl-i 'ömr ile virsün şalāḥ-ı ḫāl Ḥüdā

Bu lütf-ı Ḥaḫḫ'a teşekkürle söyledim tārīḥ
Ḥüdā Senīḥ'e Muḫammed 'Alī'yi ğördi sezā (1268-1268)

(Diğer)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn
Fē' ilātūn Fē' ilūn

Oğlıma dindi Muḫammed 'Alī itdikde velūd
Ḥaḫḫ anı şāliḥ ider pır ider inşallah

Sāl-i mlādına ḫüsn-i nazar oldı tārīḥ
Kesb-i ḫüsn-i nazar-ı pır ider inşallah (1268-1268)

(Tārīḥ-i Vilādet-i Birāder-zāde)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn
Fē' ilātūn Fē' ilūn

Virdi Hakk zât-ı Rızâ-cüya Gıyâseddîn'i
Şeref-efzâ-yı vücüd oldı 'Ömer beğ müjde

Vâlidini göreler pîr-i be-lütf-i Yezdân
Zîb-i eyvân-ı velûd oldı 'Ömer Beğ müjde

Eyle î lân beşâretle bu târihi Senih
Ziynet-i mehd-i şühûd oldı 'Ömer Beğ müjde (1270-1270)

(Târih-i Vilâdet-i Hemsîre-zâde)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Lütf idüp Fâzıl Efendi'ye Hüdâ şulbünden
Kıldı ihsân yine bir böyle Şerîfe Hânım

Yazdı milâdına be-inşa' bu târihi Senih
Yümnle mehde şafâ geldi Hanîfe Hânım (1271-1271)

(Târih-i Vilâdet)

Müstef' ilûn / Müstef' ilûn / Müstef' ilûn / Müstef' ilûn

[57] Mîr Emîne Kibriyâ bir necl-i pâk itdi 'aâ
Mîlâdı buldı habbezâ bir vaqt-ı es'adda vukû'

Bir mısra' -ı ferhunde-fâl târih-i tâma oldı dâl
Kıldı çü mâh-ı nev bu sâl Ahmed Şüreyyâ Beğ tultü' (1266-1266)

(Târih-i Vilâdet)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn
Fe' ilâtûn Fe' ilûn

Muşafa Seyyid Efendi'ye virüb bir necl Hakk
Bezm-i şâdide o zâtı eyledi minâ-be-kef

Çarh-ı gerdün ser-firû eyler bu târihe Senih
Mehdi kıldı tâli'-i Seyyid Muhammed pür-şeref (1258-1258)

(Tārīḫ-i Vilādet)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Şol ' Ārif Efendi kim odur ḫāfız-ı Qur'an
Bir oğlu doğub eyledi geh-vāreyi tezyin

Düşdi aña bir mışra' ı zībā ile tārīḫ
Olsun dileriz Aḫmed efendi Şerefeddin (1268-1278)

(Lafzullah Efendi Ḥafidi Rızā Beğ Vilādetine Tārīḫdir.)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Maḫz-ı ' ināyetden mır-i cemāle el-ḫaḫḫ
Bir zādeyi yegāne baḫş itdi Ḥazret-i Ḥaḫḫ

Pır-i ' aziz Maḫmūd zāt-ı cenāb-ı Ḥāşim
Ol mır-i Ercümendi iḫşāna kıldı el-yak

Hem vālidin-i pāki hem cedd ü ceddeseyle
İtsün o tıflı Mevlā ' ömr-i ḫavile mülḫaḫ

Tārīḫini mücevher kıldı Senīḫ tanzīm
Oldı ' Alı Rızā Beğ mehd-i şühūda revnaḫ (1272-1277)

(Tārīḫ-i Ta' mır-i Cısr Der Tırnova)

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Bu şehr-i Tırnova'da pır Gāzı Mır Fırüz' uñ
Zamān ile ḫarab olmuşdı cısr-i hikmet-āmūzı

Müdir-i Tırnova pādişāh-ı pāyelūsundan
Muḫammed Beğ ki merḫūmıñ odur nesl-i dil-efrūzı

Kılub te'sis-i bünyān ḫayr-ı ceddin eyledi tecdīd
Bu ḫidmet cānib-i Mevlā'dan oldı zātına rūzı

Esāsından Senīḫ i' mār idince söyledim tārīḫ
Muḫammed Beğ bu sāl itdi binā bu cısr-i fırūzı (1275-1276)

(Tārīḥ-i Çeşme-i Der Asitâne)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn
Fē' ilātūn Fē' ilūn

Kapu Ağasınıñ işte bu maḥallde bulunan
Çeşmesi bir nice yıldan beri olmuşdı ḥarāb

[58]Şimdi Maḥmūd Beğ Efendi idüp inşā yeniden
Kıldı ḥāşıl pederi rūḥı için ecr ü şevāb

Vākı' ā bir eşer-i ḥayr-ı ceml oldı temām
Tā ki bu çeşmeden içdikce su eşyāḥ u şebāb

Zāde-i İnce ' Alemdār Muhammed Pāşā
Ola ser-çeşme-i Kevşer'den İlāhi sīr-āb

Didi ' aştāne şu tārīḥ-i muşanna' la Senīḥ
Akdı bu çeşmeden al iç Ḥüsneyn ' ışkına āb (1273-1273)

(Tārīḥ-i Çeşme-i Der Şehr-i Dırama)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Yemm-himem Ḥācı Şerīf Ağa-ı ' ālī meşrebiñ
Ḥulḫ-ı pākin eylemiş nāmı gibi Mevlā şerīf

Zāt-ı vālāsı Dırama'ya olub kā'im-maḫām
Her yerinde eyledi inşā nice ḥayr-ı münīf

Birisi ez-cümle ḥānlarda bu ' ālī çeşmeyi
Yapdırub ' aştāne icrā eyledi mā-yı ḥaffif

Meşreb ü ṭāb' ı gibi yapdırdığı bu çeşmeniñ
Āb-ı pāki dāḥī hem şīrīn ü hem şāf u nazīf

Yaşayub pek çok cihānda çeşme-i iḫbālden
Ola sīr-āb-ı zülāl-i maḫşad ol zāt-ı zarīf

Āb-ı gevher oldı bu tārīḥde cārī Senīḥ
Teşneler içsün bu dil-cü çeşmeden mā-yı laṭīf (1261-1261)

(Tārīḫ-i Çeşme Der Semt-i Ḥaydar)

Mef' ūlū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

İtmişdi Ḥācī ' Ārif Ağa rihlet-i beḳā
Rūḫiçün oldı bunda revān āb-ı cān-fezā

Dil-teşne-gāne söyledi tārīḫini Senīḫ
Āb iç bu çeşmeden gel o merḫūma it du' ā (1269-1279)

(Tārīḫ-i Ketebe)

Mef' ūlū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Ġālib Efendi'dir şeref-i nesl-i Hāşimī
Şūrī vū ma' nevī bula Ḥaḳḳ'dan kemāl-i feyz

Nesh ū şülüşde bir ketebe aldı kim o zāt
"Ḥayrū'l-kitābe"dir aña tārīḫ-i sāl-i feyz (1269-1279)

(Tārīḫ-i Tab' -ı Nuḫbetū'l-Eṭfāl)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Rüşdi-i şāḫib-hüner şubyān içün bir nev eşer
Yapdı kim taḫşilde teshil ider resm ū rehi

Ḥarf-i mu' cemle didim tārīḫ-i temşilin Senīḫ
Tab' olundı Nuḫbetū'l-Eṭfāl pür-ma' nī zihī (1273-1273)

(Tārīḫ-i İrtihāl)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

'Azimet kıldı 'amm-ı mihribānım rahmet-i Ḥaḳḳ'a
Dem-i hicrānıdır kan ağlasun çeşmān-ı giryānım

Senīḫ'iñ eşki bu tārīḫde dürr-i yetim oldı
Cemāle göçdi yā Hū cum' a vaḳti Fāṭıma Ḥānım (1269-1279)

[59] (Tārīḥ-i İrtihāl)

Meḥ ülü / Fā ilātü / Meḥ fā ilü / Fā ilün

Kıldı şehīde Ḥazret-i Ḥaḳḳ eyleyüb naşīb
Zevcem Ḥadīce Ḥānım'a ḥüsn-i neticeyi

Nür-ı cemāle irdi o merḥūme vākı' ā
Hicri baña bir eyledi gündüzle giceyi

Pek müşkil oldı ḥāl-i firākı baña ecel
Hicri-ı 'ıyāle gerçi düçār itdi niceyi

Ebvāb-ı rahmetiyle küşād eylesün Ḥüdā
Ḳabrinde sū-yı cennete nice derīceyi

Tārīḥ-i mu' cemiyle temennī ider Senīḥ
Cār-ı Ḥadīce eyle İlähi Ḥadīce'yi (1269-1279)

(Tārīḥ-i Dİğer)

Meḥ fā ilün / Meḥ fā ilün / Meḥ fā ilün / Meḥ fā ilün

'İyālim zümre-i nisvāna ḥāş olmuş şehādetle
Göçüb oldı yetīm oğlum 'Alī ferzend-i dil-ḥāhı

Senīḥ 'azm itdi tevḥīd üzre Ḥaḳḳ'a söyledim tārīḥ
Ḥadīce genciken oldı şehīde buldı Allahı (1269-1279)

(Tārīḥ-i İrtihāl)

Meḥ fā ilün / Meḥ fā ilün / Meḥ fā ilün / Meḥ fā ilün

Birāder-zādem El-seyyid Muḥammed Mīr Şükri'niñ
Göçüb necl-i necībi vāşıl-ı ḳurb-ı mucīb oldı

Vişāl-i Ḥaḳḳ'a irdi gerçi ol tıfl-ı nesīb ammā
Firāḳıyle ne çäre vālidini nā-şikīb oldı

Ġulāmydı eyā 'an-cedd Celāleddīn-i Rūmī'niñ
Şabāvetle eğerçi ḥiddetinden bī-naşīb oldı

Ġül-i tārīḥini eşkim Senīḥ itmez mi pür-jāle
Bu yıl Mīr Emīn bāğ-ı cināna 'andelīb oldı (1269-1279)

(Tārīḥ-i İrtihāl)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn
Fē' ilātūn Fē' ilūn

Fevt olub vālidesi oğlumu itmişdi yetīm
 Tıfl iken göçdi bu da virdi baña hüzn-i ' azīm

Edneh semtine gitmişdi lām cecdi ile
 İtdi Haḫk'a Kara ' İbsālū'da rûḥun teslīm

Henüz ikmāl-i şühür itmeden altı yaşına
 Şeş-cihātı baña dar itdi olub böyle ' adīm

Nev-gulāmı idi Hünkār-ı Celāleddīn'iñ
 Mevlevī-ḫāne-i firdevse gidüp oldı muḫīm

Kıl raḫam eşk-i dü-çeşm ile bu tārīḥi Senīḥ
 Cān atub kıldı Muḫammed ' Alī Beğ seyr-i na' ĩm (1273-1273)

(Tārīḥ-i İrtihāl Mu'abbir ' Ārif Efendi)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Cihānıñ vāḫı' ā bir düş gibidir müddet-i ' ömri
 İrişür göz yumub açınca vaḫt-ı mehline ḡāye

Görün işte Mu'abbir ' Ārif Āḡāḫı kim nā-gāḥ
 Göçüb ḫāb u ḫayāle döndi zātında olan māye

[60] Dinilse ibn-i seyrin-i zamān lāyıḫdı şānında
 İşāret eyle çün me'mūr idi ta' bīr-i rü'yāda

Muḫibbiydi ṫarīḫ-i Mevlevī vü Naḫşibendī'niñ
 Dilinde cevher-i ḫubb-ı Resūl olmuşdı pīrāye

Görüb evlād u ehli şabr ile ecr ü mükāfātın
 Ola merḫūm nā'il rü'yet-i dīdār-ı Mevlā'ya

' Araḫ sanma Senīḫā mıṣra' ım tārīḥ-i cevherdir
 Bu yıl ' Ārif Efendi şüretin ḫalb itdi ma'nāya (1274-1274)

(Tārīḫ-i Fevt-i muvaḳḳit Zeynel Efendi)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Rub' -1 meskūnuñ deġildir rub' -1 sâ' at müddeti
Zâyi' itme vaḳtiñi gözle Hüdâ'nın ṭâ' atin

Devr-i çarḫ işte Hâcı Zeynel Efendi'yi dirîġ
Döndürüb semt-i beḳâya urdı bang-1 rıḫletin

Mihrümâh Sultân muvaḳḳit-hânesinde çok zamân
Bir hüner-perver muvaḳḳit idi savdı nevbetin

Şan' atında yelkovan gibi dönüb pervâneye
Hiç daḳıḳa fevt itmezdi görürdi ḫudmetin

Hâzret-i Yûsuf Nebî ḫaḳḳı için faḫr-1 resûl
İltizâm itsün şefâ' atle ḫuşûl-i raḫmetin

Geldi vaḳti söyledim mu' cemle tārīḫin Seniḫ
Çaldı Zeyne'l-'âbidin'in cânı âḫir sâ' atin (1275-1276)

(Tārīḫ-i İrtihâl)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫfâ' ilü / Fā' ilūn

Mektüb-1 şadâret-'uzma-1 mümeyyizi
Râşid Efendi'ye vire şabr u sükûn Hüdây

Aldı Şerife duḫter-i nev-restesin ecel
Naḳd-1 revân u cevher-i cânın idüp hebâ

Hüsn-i neticeye irüşüb vaż' -1 ḫamlle
Feyz-i şehâdet oldı bu merḫûmeye sezây

Gül-naḫl-1 bâġ-1 'iffet idi iki ḡoncesin
Terk ile kıldı gülşen-i 'adnı çemen-serây

Amm-1 şefîḳa vü peder-i mihribânına
Saldı firâḳı ġirye-i mâtemle hüy u hây

Hicrânı yaktı zevci Muḫammed Efendi'yi
Deldi derûnun eyledi nâlân mişâl-i nây

Bir Fâtiḫa'yla şad ide rûḫ-1 revânını
Ḳabrinden eyedikçe güzer yâd u âşinây

Tārīhi tām yazdı Senîh irtihâline
Olsun Hâbibe Hânım'a Yâ-Rabb na'îm-i cây (1273-1273)

(Tārīh-i Vefât-ı İfâkat Hânım)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Fâtıma Hânım ifâkat bulmayub hummâdan âh
On yedi yaşında kıldı dâr-ı 'adnı cilve-gâh

Eylemişdi vâlidî Edhem Ağa 'azm-i Yemen
Fırkatinde oldu bu merhûmeniñ 'ömri tebâh

Böyle bir nev-reste duhter elden aldırđı n'ola
Mâtemiyle itse amm-ı mihribânı âh u vâh

[61] Hayf kim hem nev-civân hem nâ-murâd itdi vefât
Nañl-ı kaddi olmamışken meyve-dâr oldu kütâh

Vâlidiniñ hâşıl-ı 'ömriydi hem bir dânesi
Ol perîşân dilleri şâyân-ı şabr itsün Allah

Kaatre-i eşk olsa lâyıķ nokta tārīhe Senîh
Çäre-sâzı olmadı göçdi İfâkat Hânım âh (1273-1273)

(Tārīh-i İrtihâl)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn
Fê' ilâtûn Fê' ilûn

Her gelen göçdi benim gibi bu fânîden 'aceb
Kimseye dâr-ı karar olmaz mı bu miñnet-serây

Bir nihâl-i bâğ-ı 'işmetdim esüb bād-ı ecel
Nañl-ı cismim hâk-ı kabre saldı bā-emr-i Hüdây

On sekiz sâle resîd olmuş iken senem henüz
Eyledi bād-ı havâdiş 'ömrimi mañv u hebây

Baña nisbet bu şehâdetdir sa' âdetdir hele
Eyledi nâr-ı verem zîrâ derûnum hem-çü nây

Eşk-i fırkat doldı lakin dîde-i ihvânıma
Müşkil oldu dâder ü hemşireme bu mâcerây

Eylesün bir Fātiha ihdā bakup da geçmesün
Hāk-i kabrimden güzer itdikce yād-ı aşınāy

Hāme-i mu' cemle tahrīr itdi tārīhim Seniḥ
Göçdi nā-gāh ' Āiše Hānım cinānı kıldı cāy (1269-1279)

(Tārīḥ-i İrtihāl)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Ben ki Biñbaşı Emīn Ağa'nın
Duḡteriydim az olub devrānım

On yedi yaşına girdikde henüz
Nā-murād aldı beni Yezdānım

Kılmadı çāre ṭabīb ü hāce
Bulmadı kimse benim dermānım

Baña nisbetle şehādetdir bu
Yandı çün nār-ı veremden cānım

Bir Şerīfe idim amm u pederim
Oldı mātem-zede-i hicrānım

Dedi tārīḥimi fevtimde Seniḥ
Buldı me'vā Hībetullah Hānım (1273-1273)

(Tārīḥ-i Vefāt)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Hāce-gāndan ol Selīm Şābit Efendi'niñ dirig
Duḡter-i nev-restesin aldı sipihr-i bī-vefāy

On iki yaşında ol gül-gonce-i neşküfteyi
Soldırub bād-ı hevādiş eyledi maḥv u hebāy

İtdi çün ' işret-i maḥrem içre bu mātem zuhūr
Vālideyniyle berāber kıldı ' ālem hūy u hāy

Zīb-i gülzār-ı cinān oldukca ol nevres-nihāl
Vālideynin mazḥar-ı şabr eylesün bārī Hūdā

Jāle-dār oldı gül-i tārīḥi ol ma' şūmeniñ
Kıldı Yā Hū ' Āiše Şiddīka Hānım ' adnı cāy (1273-1273)

[62] (Tārīḫ-i İrtihāl-i ‘Azīz Efendi Ḥaṭīb-i Ḥazret-i Hüdāyī)

Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilūn

Nesl-i ‘ālī-yi Hüdāyī'den bu zāt-ı bî-mişāl
Bir ‘azīzū'l-ḳadr efendi idi kıldı irtihāl

Ol edīb-i genc iken ‘ilm ü şalāḫ ü ḫilmle
Mazḫar-ı ḫulḳ-ı Muḫammed eylemişdi Zū'l-celāl

Hem ḫaṭīb ü hem imām-ı āsitān-ı pīr idi
Minber ü miḫrābı zeyn eylerdi eyyām u leyāl

Mevlid ü merşiye vü āyīn mi‘rāciyede
Nādir ü bî-mişl idi ol zākir-i şīrīn-maḳāl

Rāh-ı Şa‘bānī'de müstaḫlefdi geldikde Receb
Kalmadı şehr-i şiyāma eyledi ‘ıyd-ı vişāl

Cedd-i pāki yanına aldı nesl-i zātını
Zerresin cezb itdi mihr-i ‘āzām burc-ı kemāl

Mübtelā-yı hicri olsun mazḫar-ı ecr-i cemāl
Rūḫını kıldıkca Ḥaḳḳ şāyān ‘āzāz-ı cemāl

İrtihāl ü defnine tārīḫ-i tām oldu Senīḫ
Ḳurb-ı Maḫmūd'ı maḳām itdi ‘Azīze ḫüsn-i ḫāl (1272-1277)

(Tārīḫ-i Fevt-i Muḫtār Efendi)

Meḫā’ ilūn / Meḫā’ ilūn / Meḫā’ ilūn / Meḫā’ ilūn

Şehīd-i Kerbelā'ya oldığıçün bende ‘ālemde
Göçüb Muḫtār Efendi buldı Ḥaḳḳ'ı ‘aşr-ı mātemde

Muḫibb-i ḫāndān u bende-i şāh-ı şehīdānıñ
Olur encām-ı ḫāli böyle elbet vā-pesīn demde

Olub şeyḫi cenāb-ı Ğālib-i Bandırmevī-zāde
Çün olmuşdı nişāb feyż-i rāh-ı Celvetī hem de

Sükūnet-pişe idi şāḫib-i ‘ilm ü taḫammūldi
Belāya şabr iderdi vaḳt-ı kerb ü mevsim-i ḡamda

Ola sīrāb-ı Kevşer rūḫ-ı pāki dest-i Ḥaydar'dan
Çün ağlardı demādem mātem-i sıbḫ-ı mükerrerimde

Senîh eyler beyân târîh-i mühmel vaç' a-1 hicrin
Bu yıl Muhtâr Efendi virdi rûh 'aşr-1 Muharremde (1273-1273)

(Târîh-i Fevt-i 'Arab Şeyh İsmâ'îl Efendi)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Bende-gân-1 gavs-1 Geylânî'den işte nâgehân
Oldı bir şeyh-i zamân-dîde reh-i Hâkğ'a revân

Zâkir-i Hâkğ idi mâhirdi ilâhiyyâtda
Tekye-gâh-1 'âlemi pür-şevk iderdi her zamân

Allah Allah olmuyor maħrûm emekdâr-1 tarîğ
Nuğğ-1 ehlullah kırâ'at eyleyüb bak virdi cân

Mağfîret-cüy oldı bu târîh-i mu' cemle Senîh
Şeyh İsmâ'îl Efendi'ye mekân olsun cinân (1273-1273)

(Târîh-i İrtihâl)

Meğfâ' ilün / Fe' ilâtün / Meğfâ' ilün / Fe' ilün

Cenâb-1 Şeyh mûkerrem Selîm Efendi'yi
Behişte sevğ idüp evvel sipîhr-i bî-encâm

Bu gözde zevce-i pâki Amîne Monlâ'yı
Karîn-i mevt idicek oldı câyı dârü's-selâm

[63] Bu yevm-i tâsi' mâh-1 Muharrem itdi zuhûr
Ğam-1 firâğ ile evlâdı kıldı mâtemi tâm

Senîh yazdı be-intâğ-1 Hâkğ bu târîhi
Cinânı kıldı Şerîfe Amîne Monlâ makâm (1273-1273)

(Târîh-i İrtihâl)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

'Ar'ar kaddi Kavaklı Muştafa Ağa'nıñ âh
Hâkisâr oldı esince şarşar-1 bād-1 ecel

Fevt olub bād-1 hevâdişle o merd-i rûzgâr
Nev-bahâr 'ömrine faşl-1 hâzân virdi hâlel

Göçdi nişf-ı mäh-ı mâtemde şehidân 'ışkına
Rûhını sır-âb ide Kevşerle Rabb-i Lem-yezel

Söyledi târih-i fevtin harf-i 'mu' cemle Seniñ
Kıldı dâr-ı 'adnı Seyyid Muştafa Ağa maħall (1270-1270)

(Târih-i İrtihâl)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Ehl ü evlâdını terk ile Seyyid Ağa'nıñ
Zevce-i şâdıkası oldı revân 'uqbâya

Çâr evlâdı kalub duñter ü ferzend olarak
Düşdiler mâtem-i hicriyle ğam u sevdâya

Göre Yâ Rabbi cinânda o Şerife Hânım
Hâzret-i Fâtıma'dan mekremet-i bîğâye
Şahn-ı 'adnı idicek câ didi târih Seniñ
Oldı firdevs maħall Fâtımatü'z-zehrâ'ya

(Târih-i İrtihâl)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Mîr 'Abdullah kıldı irtihâl
Cân atub nâgeh huzûr-ı Hâzrete

Çarh-ı gerdün zâtını gerdümeden
Kıldı üftâde zemîn-i riñlete

Çâr u nâ-çâr ola Hakk elbet olur
Çâreler yokdur kazâ-yı kudrete

Silk-i teşrifâtı bir dürr idi
Ola müstağrak bihâr-ı rahmete

Fâl-ı ğufrân oldı târihim Seniñ
Rûh-ı 'Abdullah da gitdi cennete (1272-1272)

(Târih-i İrtihâl)

Mef' ülü / Fâ' ilâtü / Meñâ' ilü / Fâ' ilün

'Älemleri fenâya virir 'âlem-i fenâ
Bâkı değildir 'ademe dünyâ-yı bî-vefâ

Elbet gelen gider bu cihân-ı harâbdan
Olmaz mekân kimseye bu kârbân-serâ

Devletde olmuş idi kapucı başı bu zât
Bulmuş idi rikâb-ı hümâyûnda i' tilâ

[64]Ammâ hemîşe pişesi zühd ü şalâh idi
Endîşesi rızâ-yı Hüdâ idi dâ'imâ

Hâk'â nihâyetinde göçüb hüsni hâlle
Rûh-ı revânı eyledi dârü'n-na'îmi câ

Huld-ı berinde Hâzret-i peygamber 'ışkına
Müstagrağ ide ni'et-i dîdârına Hüdâ

Târîh-i irtihâlini mu'cemle söyledim
Buldı mekân cinânda Hâcî Muştafa Ağa (1268-1268)

(Târîh-i Vefât)

Fâilâtûn / Fâilâtûn / Fâilâtûn / Fâilûn

Kimseye mihr ü vefâsı olmayub bu 'âlemiñ
Dâr-ı miñnet oldıñın fehm idicek bî-iştibâh

Cân atub hâce-i hüsni Taşsîn Efendi mâderi
Fâtıma Hânım getürdi dâr-ı firdevsi penâh

İhtiyâre Şâliha Hâtûn idi olsun hemân
Mültecâsı Hâzret-i Zehrâ-yı 'âlî-ğadr ü câh

Ahmed-i Muhtâr ile Kerrâr u sibteyn 'ışkına
Rağmet ü gufrânına şâyân ide Rab-i İlah

Göçdi tevhid üzre bu târîhde 'âdna Seniğ
Fâtıma Hânım beğâyı eyledi ârâm-gâh (1273-1273)

(Târîh-i Vefât)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Bir civân oğlı Hâcî Neş'et Efendi'niñ dirîğ
İrdi mevt on üç yaşında tıfl iken oldı hebây

Kâm-ı cânıydı tarîk-i nâzenîn-i Mevlevî
Bu yola ma'sûm iken eylerdi her şey'ni fedây

Pişesi âyîn idi endîşesi ism-i Celâl
Kesb idüp seyr-i semâ' ile şafâ dinlerdi nây

Cilve-i hikmet zuhûr-ı feyz-i Hakk'dır şübhesiz
Bir şabî kim ola bu sırr-ı mübîne âşinây

Allah Allah ism-i zâtıyla idüp teslîm-i rûh
Saldı nâsa vâlidîniyle berâber hûy u hây

Vâlid-i bî-çâresiyle mâder-i mehcûrını
Firkatinde mazhar-ı şabr-ı cemâl itsün Hüdây

Mâtem eyler gûş iden târihîni ağlar Senîh
Kıldı Nâfiz Beğ gidüp menzilîne me'vâ-yı cây (1273-1274)

(Târîh-i İrtihâl)

Mef' ulû / Fâ' ilâtû / Me'fâ' ilû / Fâ' ilûn

Pâşâ Baba dimekle şeref-yâb-ı eşhâr
Bir şeyh idi o zât ki merd-i reh-i Hüdây

Bu dergeh-i şerîf-i Rufâ'î'de hayli dem
Çok sâlikâne Hakk için olmuşdı reh-nümây

'Azm-i Hicâz idüp harem-i pâk-i Mekke'de
Hakk oldu Hakk'la nâ-geh idüp terk-i hûy u hây

Târîhi vârid oldu be-ilhâm-ı Hakk Senîh
Me'vâda buldı Şeyh Muhammed Efendi cây (1272-1273)

[65] (Târîh-i Vefât)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Meslek-i pîr-i Rufâ'î'den yine bir nîk-nâm
Eyledi nâ-gâh 'azm ravza-ı dârü's-selâm

Mu'temed idi muşallî vü emîn ü şâf-dil
Mu'tekid idi şerî' atde tarîkde temâm

Hâfiz-ı Kur'an idi hem seyyid-i vâlâ-neseb
Gâh ider id mü'ezzinlik olurdu gâh imâm

Dest-gîri hamse-i Al-i 'abâ olsa n'ola
Bende-i evlâd-ı peygamberdi bâ-ihlâş-ı tām

Kıldı tārīhin raqam eşk-i niyāz ile Senīh
Cennetü'l-me'vā ola 'Ārif Efendi'ye maqām (1275-1270)

(Tārīh-i İrtihāl)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Yemen'den soñra olmuş idi Kārşa vāli-i vālā
Muḫammed Sırrı Pāşā kıldı rihlet dār-ı 'uqbāya

O destūr ibn-i destūr-ı aşālet-māye kim nesli
Vezīr idi çıkınca on 'aded ecdād u ābāya

Atası vāli imiş Konya'da ḫīn-i velūdında
Gulām itmiş bunu yek-rūze iken bāb-ı Monlā'da

Müşīr-i Mevlevī-siret muḫibb-i her tārīkatdi
Muḫabbetle ḫakīkatde iderdi faḫr-ı bī-gāye

Reh-i 'ışk u vedādı kaḫ' idüp bulmuşdı şevkıyle
Tārīk-i Ḥaydarī vü Kanberī'de ḫayli sermāye

Şefī' i rüz-ı maḫşer ḫamse-i Al-i 'abā olsun
İrişün rüh-ı pāki rahmet-i Bārī Te'ālā'ya

Senīh eyler du'ā hū ile fevtinde yazub tārīh
Mu'īn ola ḫabīb-i Ḥaḫḫ Muḫammed Sırrı Pāşā'ya (1274-1274)

(Tārīh-i Vefāt)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Ser-efrāz-ı ricāl-i şāniye el-ḫāc 'İzzet Beğ
İdüb 'azm-i bekā oldı sebeb feryād-ı evlāda

Samakov şehrine kā'im-maqām olmuşdı evvelce
Gelüb āb u hevā tebdīline göçdi Burūsā'da

Çeküb maḫdūmın amm-ı miḫribānı yanına aldı
Meğer ferzendine ḫasret çekermiş ḫuld-ı me'vāda

Çün itdi na'şını Ḥaḫḫ Ḥazret-i Sultān Emīr'e cār
'Aceb mi rühı olsa cilve-ger firdevs-i 'ālāda

Kılub rûhun revân dâri's-selâm-ı 'adna cân atdı
Olub bî-zâr qahr u ibtilâdan dâr-ı dünyâda

Müsellemdi hayâ vü hilm ü hüsn-i hulûk u eṭvârı
Senîḥ ol zât-ı ekrem nâ'il olsun cennet-âbâda

Bu târiḥ ile vaḥdâniyyet -i Ḥaḳḳ'dan kıl istirḥâm
Kıla 'İzzet Beḡ'î i' zâz Bâri' şahn-ı 'uḳbâda

(Târîḥ-i İrtihâl)

Meḫâ' ilün / Fe' ilâtün / Meḫâ' ilün / Fe' ilün

Yine bir on beş on altı yaşında duḡter-i nâz
Cihâmı terk idüp itdi behişt-i rahmeti cây

Henüz ḫacle-geh-i kâmi revş itmiş iken
Çerâḡ-ı 'ömrini bād-ı ḫevâdiş itdi hebây

[66] 'Aceb mi olsa maḳâm-ı şehâdete vâşıl
Ki süz-ı nâr-ı veremden derünü yandı çü nây

Cinânda vâlid-i merḫûmı Mîr İbrâḫîm
Kerîmesin emel eylermiş itdi baḡş Ḥüdây

Firâḳı mâder ü ihvân ü zevc ü ḫâherini
Düçâr-ı mâtem idüp âh ü vâha kıldı sezây

Senîḥ çakdı be-eşk-i niyâz târiḫi
Kıla na'îmi Neḫise Veliyye Ḥânım cây (1274-1274)

(Târîḥ-i Vefât)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün
Fe' ilâtün Fe' ilün

Fâḫîma Ḥânım gibi bir nev-civânı rûzigâr
Saldı ḳabre on dokuz yaşında itdi ḫâkisâr

Nâm-dâşî Ḥâzret-i Zehrâ idi zât-ı Betül
Eylesün lüṭf u şefâ'atle İläḫî kâm-kâr

Murḡ-ı rûhı uçmaḡa pervâz idince kuş gibi
Bir küçük yavrusı kaldı lânesinde zâr u zâr

İftirāk-ı zevci İbrāhīm Efendi'ye dirîğ
Gülşen-i dünyâyı itdi kül-ğen-i pür-süz-ı nār

Buldı merhūme teverrümle şehâdet menzilin
Akrabâsın mazhar-ı şabr eylesün Perverd-kār

Düşdi bā-eşk-i tazarru' işte târih-i Senîh
Fâtıma cennetde Zehrâ'ya ide Yâ Rabbi cār (1274-1274)

(Târîh-i İrtihâl)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Edhem İbrāhīm Efendî tıfl iken merhūm olub
Vâlidî Şâkir Efendî gördi âlâm-ı temâm

Hem şabî hem renc-i hummâdan şehîdâ fevt ile
Eyledi on bir yaşında rihlet-i dârü's-selâm

Ṭâ' ir-i bāğ-ı cinân oldukca ol ma'şüm-ı pāk
Vâlideynin mazhar-ı şabr eylesün Rabbü'l-enâm

Nār-ı hicri yakdı bu târihde kalb-i Senîh
Kıldı İbrāhīm Efendî gülşen-i 'adnı maqām (1274-1274)

(Târîh-i Fevt-i Şeyh-i Tekye-i Zeyrek)

Meḫfâ' ilün / Fe' ilâtün / Meḫfâ' ilün / Fe' ilün

Ḥalîl Efendî o şeyh-i ḫalîm-i sîret kim
Ṭarîk-i Ḥazret-i Şa' bân idi ṭarîk aña

Kerîm-i ḫaşlet ü zât-ı şalâh-perver idi
Hemişe pîşesi taqvâ vü zühd idi Ḥakk'a

Cenâb-ı muḫterem-i kuṭb idi bu dâ'irede
Çekerdî merkez-i irşâda sâliki tenhâ

Dayanmadı bu kühen tekye-gâh-ı fânîye
Çün oldı ḫân-ḫah-ı 'adna müttekâ-pîrâ

Senîh Fâtiḫa-güy ol beyân-ı târiḫe
Ḥalîl-i 'âbide cây oldı gülşen-i me'vâ (1274-1274)

[67] (Tārīḫ-i İrtihāl)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Bende-gân-ı āl ü evlād-ı 'Alī'den nāgehān
Bir muḥibb-i şādık oldu dār-ı 'uqbāya revān

Muḳtedā vü mülteḫāsıyla tarīḫ-i nāzenīn
Bir musallī merd-i şāliḫdi münīb-i ḫāndān

Muştafā vü Murtezā Zehrā vü sıbteyn-i güzīn
Rüz-ı maḫşerde şeffī' ü şāḫibi olsun emān

İltifāt-ı sākī-yi Kevşerlebā-lütf-i Ḥüdā
Ḥavz-ı raḫmetden ola sır-āb-ı feyz-i cāvidān

Ḥamse-i Āl-i 'abā 'avniyle bu tārīḫde
'Adn ola rüḫ-ı Ḥācī Tevfīḫ Efendī'ye mekān (1274-1274)

(Tārīḫ-i İrtihāl)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Bende-gân-ı Al-i Ḥaydar'dan yine bir zāt kim
Muḫliş-i pāki şeffī' olmuşdı nāmı Muştafā

Cāmi' -i ḫulḫ-ı ḫasendi gençlikde nāgehān
Şiddet-i ḫummādan itdi 'azm-i ḫurb-ı Kibriyā

Vālideyn ü 'amm u evlād u aḫ u hem-ḫābesi
Giryē vü zār eyleyüb mātemler itdi aşdıḫā

Bendesiydi dergeh-i Bandırmevī'niñ ced-be-ced
Ḥazret-i Hāşim Efendī'yi bilürdi mültecā

Zikr idüp tārīḫini Ḥaḫḫ'a niyāz eyler Senīḫ
Hü didi göçdi şeffī' ola şeffī' -i Muştafā (1274-1274)

(Tārīḫ-i İrtihāl)

Meḫā' ilün / Fe' ilātün / Meḫā' ilün / Fe' ilün

Değildir ādeme çünkim cihān maḫall-i refāh
Cinānu kıldı Muḫammed Emīn Efendī penāh

Ṭarīḳ-i feyz-eşer-i Celvetî'ye bende olub
Hemişe zâtına vaşl-ı Hüdâ idi dil-hâh

Şalâh-pîşe idi ehl-i Haḳ'dı ol rütbe
Ki semt-i ma'şiyete eylemezdi 'aṭf-ı nigâh

Çün itdi rûhunu ism-i Celâl ile teslîm
Budur 'alâmet-i hüsn-i ḳabûl eyvallah

Veremle göçdi yiğirmi sekiz yaşında dirîğ
İde ḫazîn-i firâḳın ḳarîn-i şabr İlah

Senîḫ yazdı du'â birle fevtine târiḫ
Emîn Efendî'ye olsun behişt menzil-gâh (1275-1276)

(Târîḫ-i Dîger)

Meḫâ' ilûn / Fe' ilâtûn / Meḫâ' ilûn / Fe' ilûn

Senîḫ yazdı be-' arz-ı niyâz-ı târiḫin
Maḫalli rûḫ-ı Emîn'îñ behişt ola âmîn (1275-1276)

[68] (BAHR-I TAVİL)

(Mışra‘ -1 Evvel)

Meḫā‘ ilū

Bārīñ Allah eyā bağçe-i ḫüsn ü melāḫat çemenistān-ı leṭāfet ki bu çağında olan feyz-i şebāb ü şeref-i ḫükm-i civān saña bir faşl-ı bahār olmuş anıñ kuvvet-i te’şir-i şafāsıyle şüküfeñ açılıb neşv ü nemā bulmuş ‘acib hey’etine girmiş ki femiñ gonce-i teşküfte-i zībā vü lebiñ nādire-i berg-i gül-i ḫamr ve ruḫuñ lāle-i zīnde vü ra‘nā ve gözün nergis-i mestāne vü şehlä ve saçın sünbül-i berceste-i büyā ve ḫaṭṭıñ sebz-i ter gāliyā-pırā ve ḫaddiñ serv-i ser-efrāz-ı dil-ārā vü ḫırāmān-reviş-i cū-yı bahārı gibi dil-cū-yı feraḫ-zā

(Mışra‘ -1 Sānī)

Meḫā‘ ilū

Ya‘nı bu tarz ile sen nesim-i çemen-ārā-yı şabāḫatle güşâyende olan gülşen-i hoş-tarḫ u gülistān-ı müferriḫsin efendim ‘acebā ḫıdmetine bende gerekmez mi veyā bağçe-i behiştine bülbül-i şūrīde vü nālende gerekmez mi yāḫūd serv-i sehī ḫāmetiñe ḫumrı-ı āvāre vü efgende gerekmez mi işte saña bu evşāf ile pırāste vü rābiṭa-ı ‘ışk u muḫabbetle kemer-beste vü elhān-ı hezārı ve nevāyı ile ārāste ber taşır işkeste per ü bāl getirdüm nazar it ḫāline bir kere su’āl eyler iseñ kim diyü nānı dil-i şeydā

(Mışra-1 Sālise)

Fāilātūn

Gelmiş dehr gerçi seniñ nazırñ olamaz bülbül-i şūrīde vü nālānıñ olan ‘āşık-ı zārñ dehen ü la‘l ü ‘izārıñdaki bu teng ü leṭāfetle şafā-yı gül ü gül-gonce vü gül-berg çemende bulamaz lakin efendim bu zamānlar ki dem-i faşl-ı bahār oldı bu hengām-ı feraḫ-ı mevsim gülgeşt ü güzār oldı eğer rağbet ü iḫbālñ olursa gidelim izn-i şerifñle dil-i ḡam-zedeyi dāḫī berāberce alub bağı temāşā idelim reşk-i ruḫ-ı alif ile sen güli feryād u fiḡānım ile ben bülbül-i şerminde vü dem-beste idüp incidelim eyleyelim ‘ālem-i nev-rüz

(Mıṣra‘-ı Rabi‘)

Fə‘ ilātün

Lakin ol şartla kim duymasun el ya‘ ni bu eşnâda raķlb olmasun
engel ki bilür misin efendim o ne hâr u nice mekkâr u ne ‘ allâķ-ı
siyeh-kârdır Allah maşûn eyleye şerrinden amân nâmını yâd
itmeyelim gülşen-i ‘ ayş-ı ıarab-efzâmıza bir bâb-ı ğam u ğuşşa
ğuşâd itmeyelim cândan ehıbbâmız ile kendü şafâmızda olub
neş’e vü cünbüşlere bir vâdî-yi nâr-ı fitne bulub encümen-i
efrüz olalım ğaylî zamândan berü dem-beste vü ğâmüş olan
âvâre SeniĦî sühân-ârâ idecek yol bulalım tâ kim o bî-çâre daĦî
şevķ-i cemâliñle ola nâdire-pîrâ

[70]İBTİDÂ-YI ĞAZELİYYÂT

(Münâcât)

Mef‘ ulü / Meğâ‘ ilün / Meğâ‘ ilü / Fə‘ il

Mazhar kılub envâr-ı tecellîye müdâm
Yâ Rabb eşer-i cevher-i ‘ ışķ it sözimi

Tâ kim olayım neş’e-i ma‘ nî ile mest
MeyĦâne-i şüretde bırakma özimi

ĦARF-İ ELİF

(1)

Mef‘ ulü / Fâ‘ ilâtü / Meğâ‘ ilü / Fâ‘ ilün

Şabrım tükendi ‘ ışķ görüñdi sefer baña
İtdim sefer bu oldı Ħazardan beter baña

Aldı şafâ-yı Ħâtırımı Ħaşılı firâķ
Her ķande olsam oldı muķarrer keder baña

Ben râzıyım serimde olan ibtilâlara
Ħaķ’dan gelür muķadder olan Ħayr u şer baña

Ħün-ı sirişķ ü laĦt-ı ciĦerdir şarâb u nuķl
‘ İşret-serây-ı ğamda olan mâ-Ħazer baña

Yok ihtimâl zaĦm-ı diliñ iltiyâmına
TîĦ-i firâķ o mertebe itdi eşer baña

Gayb eyledim bu hayret ile kendi kendimi
Kimler virir Seniñ özümnden haber baña

İki cihānda bār-geh-i istināddır
Bāb-ı 'aṭā-yı Hāzret-i hayrū'l-beşer baña

(2)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Bezm-i 'ışka mahremim ehl-i şafā dirler baña
Cümle yārān-ı muhabbet merḥabā dirler baña

Düşmüşem bir leylī-yi ḥüsnüñ belā-yı 'ışkına
Deşt-i gāmda 'āşık-ı mecnūn-edā dirler baña

Bir nefes yokdur ki cān mehcūr ola cānāndan
Bilmeyüb bu ḥāli yārından cüdā dirler baña

Görse rastūlar beni dārū'ş-şifā-yı 'ışkda
Bir devāsız derde düşmüş mübtelā dirler baña

Yādlar bilmez beni bīgāneye bīgāneyim
Aşinā-yı 'ışk olanlar aşinā dirler baña

[71]Mülk ü mālā devlet ü iqbāle itmem iltifāt
Ben Seniñ'im çāker-i Al-i 'abā dirler baña

Kimseye 'arz-ı 'ubūdiyyetle kılmam ser-firū
'Abd-ı memlūk-ı 'Aliyü'l-Murtezā dirler baña

(3)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Giryedir taḥşil şevk ü neş'ede vādi baña
Dil-ḥarāb olmakladır 'ālemde ābādi baña

Lahza lahza çarḥ alub ḥüznüm virür ḥayfā sürür
Aşināyı yād idüp mahrem ider yādi baña

Deşt-i 'ışk içre nedir farkım benim Mecnūn'dan
Şol kadar var konmamış Kaysiñ hemān adı baña

Kühken bir dağı hedm itmiş 'acebdir kim bu 'ışk
Eylemiş dāğ-ı derün biñ küh Ferhād'ı baña

Sā' at-i 'ömrüm şümār olur sayılmaz çekdiğim
Hadden aşmışdır sipihriñ cevri ü bî-dādı baña

Maşraf-ı çeşme nuķūd-ı eşkim itmezdi vefā
Olmasa hūn-ı ciğerle kalbiñ imdādı baña

Şübhesiz gūm-rāh olurdum Hāzret-i pīrin Senīh
Böyle maşrūf olmasaydı feyz-i irşādı baña

(4)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

İtdikce çeşm-i sāhiri sihr ü fisūn baña
Gīsüsü oldı silsile-bend-i cūnūn baña

Ben mest-i cām-ı meygede-i 'ışk u hayretim
Sākī piyāle-i mey-i gülgūn-ı sun baña

Ruḫsār-ı lāle-fāmda ḫāl-i siyāhınıñ
Naqş-ı ḫayāli olmada dāğ-ı derūn baña

Ol serv-ḫadd-i 'işve-gerī gördüğüm gibi
Kıldı vedā' şabr u ḫarār u sūkūn baña

Kalmam tarīḫ-i zūlmet-i hicrānda Senīh
Nūr-ı çerāğ-ı pīr olıcak reh-nūmā baña

(5)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

'Ālem o mehle 'ālem-i imkāndır baña
Yoğise böyle vādi-i ḫūsrāndır baña

Yār olamyınca bāde elem bezm kūnc-i ḡam
Nāy u nevāy-ı muṭribi eḡāndır baña

Bilsūn de mübtelālīğımı tek o şāh-ı ḫūsn
Cevri ü cefā iderse de iḫsāndır baña

İḫyā-yı 'ışkıyım ben o 'İsā-lebiñ
Kim feyz-i lā' li māyede cāndır baña

Oldım Senīh bendesi ḫūnkār-ı ekberiñ
Melce' iki cihānda o sultāndır baña

(6)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Kāmrān-ı vaşl iken düşdüm cemālinden cüdā
Kāni' oldum olmayım bārī hayālinden cüdā

Şekker-i la' liñle ey āyīne ruḥ pūr-güy idi
Lāldir tūḫī-yi dil-şīrīn maḳālinden cüdā

Doğsa her gün başına bir gurre-i garrā-yı 'ıyd
'Ayn-ı mātendir baña müşgīn hilālinden cüdā

Güşe-i tarīḳ-i firḳatde garīb-i ḫayretim
Düşmüşem şām-ı gāma şubḫ-ı vişālinden cüdā

Bülbül-i 'ışkım gül ü gülşen cemālīñdir seniñ
Gülsitānı neylerim ruḫsār-ı āliñden cüdā

'Aynıma her naḫl-ı gülşen berḳ-i süz-efgen gelir
Eylesem 'azm-i çemen nevres nihālinden cüdā

Ġam yeme bir gün Senīḫā hazret-i Monlā seni
Vāşıl-ı cānān idüp eyler melālinden cüdā

(7)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

[72]Bābıñ ki oldı bār-geh-i müstened baña
Lāyık mı urma pādīşehim dest-i red baña

Sensin devā-yı derd-i dilim ey ḫabīb-i cān
Bī-çāre düşmüşüm meded eyle meded baña

Bir rütbe iltifātıña şāyeste eyle kim
Ağyār seyr idüp kıla reşk ü ḫased baña

Sermest-i cām-ı bāde-i hicr ü felāketim
Şāḫbā sirişk-i çeşmim olur tā ebed baña

Olsun anam babam yoluna hep fedā Senīḫ
Besdir cihānda Ḥazret-i Sultān Veled baña

(8)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Lāzımdır itmek 'ayn-ı 'adüdan ḫazer saña
Ey nür-ı çeşmim ırmeye tā bed-nazer saña

Āfākı tutdı āh-ı seher-gāh-ı 'āşıkın
İtmez mi ey şabāḫ-ı melāḫat eşer saña

Pervāne olsa dil ne 'aceb şem' -i ḫüsnüñe
Bir başka tāb virdi ruḫ-ı şu' le-ver saña

Lāyık mı çāk çāk idesin tığ-i nāz ile
Düşdücce biñ niyāz ile üftādeler saña

'Āşıkdan āhü-yı ḫarem-āsā remıdesin
Vaḫşī gazāl dinse sezādır eğer saña

Kıl 'arz-ı ḫāline nazar ey pādişāh-ı ḫüsn
Geldi Senîḫ-i dil-şüde-i derbeder saña

Ey ḫāme genc-i himmet-i ḫünkārdan mıdır?
Bu nazm-ı gevherin eşer-i mu' teber saña

(9)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün
Fē' ilātün Fē' ilün

Nerede kaldı nazar-bāz ola 'uşşāk saña
Kıyamaz bakmağa gözle dil-i müştāk saña

Ṭal' atin 'arz idicek ref' eyle gisūlarıñı
Şeb kalur nisbet ile 'ālem-i işrāk saña

Var o ḫālet ki mizāciñda laṭif ü nāzik
Büy-ı güldür var ise māye-i aḫlāk saña

'Ālem-i ḫüsnün ebrūlarıñ ey māh hilāl
Bedr ü ḫürşid ruḫ u cebhe-i berrāk saña

Bu ne himmet kim ider ḫāzret-i ḫünkār Senîḫ
Ān-be-ān merḫamet ü ref'et ü eşfāk saña

(10)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Virdi revnāk leb ü zülf'ü ruḥ-ı berrāk saña
Yandı şām u şafaḳ u şubḥla āfāk saña

İştıyākım ḥarem-i ḥüsnüñedir ğayre deĝil
Saña müştākım efendim saña müştāk saña

Sandıñ eĝlence nevā nevḥa-ı pür-süz-ı dil
Şāh-nāzım ne gelür nāle-i 'uşşāk saña

Sevdiğim mekrine aldanma raḳīb-i dūnuñ
Hilekerlikler ider dā'im o 'allāk saña

Zülfı sevḍāya salub la'li şifā virdi Senḥ
Vech-i yāriñde midir ef'ı ü tiryāk saña

(11)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

'İşķiñ itdim iştirā cānā gönül virdim saña
Cevher aldım işte naḳd-āsā gönül virdim saña

Ben ḥarīdār-ı metā'-ı iltifātım sevdiğim
Ğayri nem var vermeĝe ammā gönül virdim saña

Nev-bahār ḥüsnüñi seyr eyleyince zār olub
Bülbül oldım ey gül-i zībā gönül virdim saña

Bulmayub dīvāne-dil zencir-i zülfüñden rehā
Mişl-i mecnūr ey gözi leylā gönül virdim saña

'Āşķiñ şūrīde-i şeydā olur ey fitne-cü
Çok mu olsam en daḥl rüsvā gönül virdim saña

[73]' Aḳlım aldım ey perī evvel görüşte kalmadı
Şabr u sāmān ü şekīb aşlā gönül virdim saña

Ben Senḥ-i zār-veş 'aşķılıĝım ketm eylemem
Diñle rāzım eylemem ifşā gönül virdim saña

(Müşterek)

(12)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫfā' ilü / Fā' ilün

(Ş) Ey āfet eylemez eşer ā u enİN saña

(S) Mennā-yı şefkat oldı dil-i āhenİN saña

(S) Şahrā-yı nāz u ' işvede vahşİ ğazālsin

(Ş) Ḥayrān olur bu tarz ile āhū-yı ÇİN saña

(Ş) Bu ' ālem-i ḫarābda bir āferīdeyi

(S) Rencīde itmediñse hezār āferİN saña

(S) SengİN-dil āfet oldıĝın İmā ider hemān

(Ş) Zİnet içün deĝildir o faşş-ı nigİN saña

(Ş) Bir ben miyim cemāliñe meftūn u mültecā

(S) Yıldız kadar fütāde var ey meh-cebİN saña

(S) Meydān alurdı tevsen-i ṭab' İñ Senİḫ-ves

(Ş) Eşref müsā' id olsa zamān u zemİN saña

(Ş) Dāreynde gōñül olur elbetde mültecā

(S) Bāb-ı cenāb-ı Ḥaydar-ı Kerrār-ı dİN saña

(ḤARFÜL-BĀ)

(13)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫfā' ilü / Fā' ilün

Ben āteş-i firāka yanub aĝladım bu şeb

Cān u cihāndan usanub aĝladım bu şeb

Maḫmūr-ı cām-ı bezm-i vişāl oldıĝım içün

Şahbā-yı ḫūn-ı eşke anub aĝladım bu şeb

Rū 'yāda bezm-i vaşla irüb ḫānde itmişim

Ta' ḫīb-i hicr ile uyanub aĝladım bu şeb

La' liñ kanı olurdı şeker-rİz-i iltifāt

Ol demleri o zevki anub aĝladım bu şeb

Cū-yı ' aṭā-pirāyda itfā hemān Senİḫ

Ben āteş-i firāka yanub aĝladım bu şeb

(H A R F Ü L - T Ä)

(14)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Sākiyā sun 'āşıka bir cām-ı tām-ı iltifāt
Olsun ol neş'eyle sermest-i mdām-ı iltifāt

Çekdiğim hamyāzeler hālā humārıdır anıñ
Yār şām-ı vaşda sunmışdı cām-ı iltifāt

Hod-perestem bezm-i nahvetde girān mest olalı
Tutmadı la'li şarāb-ı lāle-fām-ı iltifāt

Şöyle dursun pursiş-i hāl eylemek ol şāh-ı hūsn
Rast gelse 'āşıka virmez selām-ı iltifāt

Hākisār oldım yoluñda pāyimāl olmak için
Şehsüvārım itmediñ 'atf-ı zamān-ı iltifāt

Sen idelden taht-gāh-ı cevri ü istignāyı cāy
Ey şeh-i hūbān boş kaldı maķām-ı iltifāt

Farf-ı istignā ile hāmüşdür yoħsa o şüh
'Āşıka söyledi elbet bir kelām-ı iltifāt

Bir nigāh-ı luţf iderse biñ 'itāb eyler baña
Tab'-ı cānānımda yok aşlā devām-ı iltifāt

Bir mu'ammādır ki yok ma'nāsı kalmışdır meğer
Nā-müsemā ism-i vālā ittisām-ı iltifāt

Feyzi var olsun sa'īd-i nükte-perdāziñ Senih
Bir gāzelle eyledi te'yīd-i nām-ı iltifāt

Söyleyüb bende nazīre sāye-i Hūnkār'da
Zāt-ı vālāsından itdim iğtinām-ı iltifāt

(15)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

[74] Bir nigāh it mā-melek olsun fedā-yı iltifāt
Naqd-i cān ise daħī cānā bahā-yı iltifāt

Şâf-dil bir 'âşıkıñ iken ne sırr kim olmadı
Baña mir 'at-ı ruhuñ şüret-nümâ-yı iltifât

Yâda gelmez 'âşık-ı dîrîne bezm-i yârda
Dâ'imâ bîgânelerdir âşinâ-yı iltifât

Bir nigâh it baña hâk-i kem' iyâr isem dahî
Kâdrim altun eyler elbet kimyâ-yı iltifât

Çok keder gördüm 'itâb-ı yâr ile ammâ yine
Gitmiyor hâtırdan evvel ki şafâ-yı iltifât

Şimdi maḥmûr-ı mey-i hicrim olurken bir zemân
Bezm-i vuşlatda qarîn-i neş'e-hâ-yı iltifât

Gözlerim baḥr-ı sirişk oldı hayâl-i vaşlla
Ağlarım geldikce yâda mâcerâ-yı iltifât

Eyleme me'yûs 'azîz başıñ için şâhım beni
Dergeh-i iḥsânıña oldım gedâ-yı iltifât

Ḥazret-i Monlâ Senîḥ iḥsân ider her dem baña
Ġamı itmezse eğer cânân sezâ-yı iltifât

(ḤARFÜ'L-ŞĀ)

(16)

Meḫâ'ilün / Fe' ilâtün / Meḫâ'ilün / Fe' ilün

Zuhûr-ı 'ışka cemâl-i ḥabîb imiş bâ' iş
Ġurûr-ı ḥûsne dil-i nâ-şekîb imiş bâ' iş

Ne eylemişse idüp ol şehi gücendirmiş
Fırâk-ı yâre nifâk-ı raķîb imiş bâ' iş

Devâ umarken o meh-pâre derdim itdi füzûn
Helâk-ı ḥaste-i 'ışka ḫabîb imiş bâ' iş

Götürdi dâne-i ḡam ḫırmen-i firâka beni
Bu deşt-i miḫnet geşte naşîb imiş bâ' iş

Beni füsûn-ı nigâhıyle kıldı dîvâne
Cünûnuma o büt-i dil-firîb imiş bâ' iş

Senîh kuhl ide kör rüşenâyî çeşme
Gubâr-ı ravza-ı Al-i Hâlib imiş bâ' iş

(HARFÜ'L-CİM)

(17)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

O bütüñ kâle-i hüsni o kadar buldı revâc
Kim bahâsı olamaz Rûmdaki bâc u harâc

Bâde-i la' liñi sun mest-i şeb-i hasretiñe
Haste-i derd-i humâra olunur meyle 'ilâc

Âşinâ bir nigehe görmeyüb aşlâ şâyân
Yüzüme bakmadı âh ol şeh-i bigâne-mizâc

Reml döktüm nuḡat-ı hâlle ruhsârînda
Yine râz-ı dehenin idemedim istihrâc

Kalması görmediği luḡf u kerem bâbînda
Hâzret-i pîr Senîh'i kime eyler muhtâc

(18)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Nazar eyler misin aḡyâr-ı felek-meşrebe hîc
İtdi ol mehle kırân oldu ḡarab-nâk u behîc

Kıldı cem' iyyet-i 'uşşâk hezârân diller
Baḡlayub zülfi-i perişânîña her bir ḡam u pîc

Akalı su gibi ol Edirneli şûḡa gönül
Lücce-i eşkime nisbet görünür ḡatre Merîc

Kârın 'uḡbâda ziyâna düşürür kâsid olur
Sevḡ-i dehr içre iden pîşe-i küfri tervîc

Târ-ı sevdâya Senîh işte dolaştı zihnim
Zülfi-i yâri göricek ḡam-be-ḡam u pîc-â-pîc

(H A R F Ū L - H Ā)

(19)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Ey perī-peyker temennā-yı vişāl eyler Seniḥ
 'Aqlım aldırımıŝ yine fikr-i muḥāl eyler Seniḥ

[75] Fāriğ olmaz rüz u şeb şevk u hevā-yı yārden
 Gāh ruḥsārın gehī zūlfūn ḥayāl eyler Seniḥ

Başına bir būriyā-pāre yakup biñ zār ile
 Āsitān-ı ŝāh-ı ḥüsne 'arzıḥāl eyler Seniḥ

'Işkla dil-ḥastesin var mı cevāba kudretiñ
 Bir gün elbet ḥāliñi yāriñ su 'āl eyler Seniḥ

Şimdi her ḥālindeki noḫşānına itme nazar
 Bir gün 'avn-ı pīr ile kesb-i kemāl eyler Seniḥ

(20)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Nasil olmaz o perī cāzibe-i maḥbūb Seniḥ
 Nigeḥ ü dīdesidir fitne vü āşūb Seniḥ

'Uḫdelerden bulamaz ḥalkā-ı zūlfünde rehā
 Bağlıdır silsilelerle dil-i meczūb Seniḥ

Cifr-i 'aqlıyla ḥesāb eyleyüb iḥrāc itdim
 Yāridir ḡayrı değil dūnyede maḥlūb Seniḥ

İltifātıyla beni 'ışkıña mecbūr itdiñ
 Sendedir sende efendim dil-i meclūb Seniḥ

Manşib-ı 'ışk-ı şeh-i ḥüsni buyurdı ibkā
 Yazılıb nev-ḥaḫ-ı ruḥsārıyla mektūb Seniḥ

(H A R F Ū L - H Ā - Y I M U ' C E M)

(21)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Mefā' ilū / Fā' ilūn

La' liyle reşk-i bāde vü peymānedir o şūh
Ammā şarāb-ı nāz ile mestānedir o şūh

Yāda bütün mu'āmele-i maḥremānesi
Hep āşinā-yı 'ışkla bîgānedir o şūh

Bîhūde mi müselsel ider gîsū-ānını
Zencir-i bend-i 'āşık-ı dîvānedir o şūh

Encüm meyānesinde nasılsa meh-i münîr
Hübān-ı şehr içinde de bir dānedir o şūh

Yok 'āşıkıyla zerrece ünsiyyeti Senîh
Bilmem perî mi hūr mı āyā nedir o şūh

(HARFÜ'D-DĀL)

(22)

Meḥ' ūlū / Fā' ilātū / Meḥā' ilū / Fā' ilün

Tutmuşdı cāy sîne-i sūziş-eşerde derd
Derd-i dilimden uğradı biñ dürli derde derd

Geh āh serd idüp dökerim gāh eşk-i germ
Düşdi muḳārenetle baña germ ü serde derd

Āh u pür-āteşiyle yürekler yanar tüter
Bir mübtelā ki eyleye ḥāşıl ciğerde derd

Şiḥḥat taḥallūf eyledi bîgāne oldı ḥāb
Kıldı refākat 'āşıkā şām u seherde derd

Bāb-ı cenāb-ı pîre daḥîl olmuşum Senîh
Süd eyleyüb baña zarar o derde derd

(23)

Meḥ' ūlū / Fā' ilātū / Meḥā' ilū / Fā' ilün

'Uşşāk içinde olmadı zāhir farîh ü şād
Heyhāt olur mı 'ışkla ḥātır farîh ü şād

Hîçe sayub bu 'ālemiñ ālām umiḥnetin
'Ākil hemîşe olsa sezādır farîh ü şād

Herkes birer sebep ile ızhār-ı hūzn ider
Halk-ı cihānda varsa da nādir farīh ü şād

Sor ehl-i hūzne kıymet-i şād ü ferahını
Müstāgni-i neşāt u şafādır farīh ü şād

Bir gün olur Seniḥ-i dil-efgārı da ider
İhsān-ı pīr feyz-i me'āşir farīh ü şād

(H A R F Ū ' Z - Z E L)

(24)

Mefā' ilūn / Meḥā' ilūn / Meḥā' ilūn / Meḥā' ilūn

O şūhuñ rengi gül-ruhsār-ı dil-cūsından itmiş aḥz
Mu'anber būyü sūnbül-zūlf-i şebbūsından itmiş aḥz

[76] Gazālān-ı Ḥoten ol nāz-perver şūh-ı fettāniñ
Nigāh-ı vaḥseti çeşmān-ı āhūsından itmiş aḥz

Nasıl teshīr-i 'uşşāk itmede yār olmasun māhir
Fisūñkārān siḥri çeşm-i cādūsından itmiş aḥz

Orān mihrāb-āsāsın şeklini ol cāmi' -i hūsniñ
Muḥavves resm-i vālā-ṭāḳ-ı ebrūsından itmiş aḥz

Senīhā cem' -i efkār idemez dil o perī şāniñ
Perīşān olmağı var ise gīsūsından itmiş aḥz

(H A R F Ū ' R - R Ā)

(25)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḥā' ilū / Fā' ilūn

Ḥaṭtı gelince tābiş-i hūsni füzūn olur
Envār-ı mihr ebr ile sūziş-nümün olur

Hengām-ı ḥaṭda 'āşiqiñ artar muḥabbeti
Faşl-ı bahār bā' iş-i farṭ-ı cünün olur

Baş gösterince ḥaṭtı leb üzre sanur gören
Bir nice mūr şekker için ser-nigün olur

İmlāya geldi hūsni cemālinde şöyle kim
Dendāni sīn u ṭırrası ḥā kaşı nūn olur

Bir rütbe müşg-rîz ki zülf-i mu' anberi
Reşkiyle nâfe-i Hoten'in bağı hün olur

Oldıkca kıdd-i yâr ser-efrâz-ı 'izz ü nâz
Yanında serv-i ser-keşîñ iqbâli dün olur

Çeşm-i siyâhi öyle belâ mübtelâya kim
Her bir nigâhı fitne vü mekr ü fisûn olur

Ey gül lebiñ firâkı ile ağladıkca ben
İki gözüm iki kadeh-i la'l-gün olur

Yandı Senîh âteş-i mekr-i rakîbden
Her fitnessi şerâre-i süz-ı derûn olur

(26)

Meḫā' ilûn / Fe' ilâtûn / Meḫā' ilûn / Fe' ilûn

O dîde kim ham-ı zülf-i nigârdan görünür
Ġazâla der ki kemend-i şikârdan görünür

Nüzûl-ı şâ' ika-ı 'ışka lâzım isti' dâd
Bu nükte-süz derûn-ı çi-nârdan görünür

Tutar bir âl ile elbette 'andellîb-i dili
Şu reng kim göze ol gül'-izârdan görünür

Eserse bād-ı şabâ vech-i şâhid-i maḫşûd
Şikâf-ı perde-i ġisû-yı yârdan görünür

Vücûd-ı 'âşîkı baḫr-i sirişk olunca muḫîḫ
Döner o fülke ki yemmede kenârdan görünür

Miḫâl-i mürçedir gül-be-şekker evsetinde
O ḫaḫ ki gerd-i leb-i la' l-bârdan görünür

Zamîr-i şâfa ider 'ışk-ı cilve kim eşkâl
Olursa âyîne ḫâlî ġubârdan görünür

Ferâġat ehli berîdir ziyân u fâ'ideden
Cihânda sûd u zarar kesb ü kârdan görünür

Senîh eyle nazar ḫüsn-i şüret-i ma'na
Kelâm-ı Kâzım-ı hikmet-şi'ârdan görünür

(27)

Meḫā' ilūn / Fə' ilātūn / Meḫā' ilūn / Fə' ilūn

Sipihre devr-i cemālinde kesr-i şān görünür
Ki bir hilāline nisbet dü ebruvān görünür

Felekde bedr değıldir naķışadan 'ārī
O meh-liķāda temām-ı ḫūsn-i ān görünür

Eğer olursa da yaḫşī nigāh-ı merḫameti
'İtāb-ı ğamzesi 'uşşāķa pek yamān görünür

Dehān-ı yār şu rütbe nihāndır gözden
Temeşşül eyleyüb ol şekle şānki cān görünür

Şikāf-ı ṭurrada mānend olur mı ṭal' atine
Seḫāb içinde meğer mihr-i āsumān görünür

[77] Eşerde ğamzesi Mirriḫ ile muķābildir
Felekde ṭāli' i yoklandı ḫükmi kān görünür

Rumūz-ı nokṭa-ı ḫāle ḫabīr mi bilemem
Seniḫ-i dil-şüde zāhirde nüktedān görünür

(28)

Fə' ilātūn / Fə' ilātūn / Fə' ilātūn / Fə' ilūn

Zülfüni perde-i ḫürşīd-i cemāl eyledi yār
Şubḫ-ı ümmīdimi hem-reng-i leyāl eyledi yār

Görinüb mişl-i perī 'aqlımı aldı gitdi
Baña bilmem ki ne itdi ne ḫayāl eyledi yār

Bilmedim 'āşıkıñım ben dimeden başka cevāb
ḫālim ol dem ki nezāketle su'āl eyledi yār

Gönlümi açmağı rabṭ itdi ferāğ-ı zülfe
'Uķdemiñ ḫallini ta' līķ-i maḫāl eyledi yār

Şüret-i ḫālini naķş itdi süveydā-yı dile
Saldı sevdā baña ḫāl evsetne ḫāl eyledi yār

Eylesün ' aşık-ı dīvānesi her gün bayrām
Ebruvānın felek-i hūsne hilāl eyledi yār

Kılub āyīnemi hūrşīd-i ruhiyle tenvīr
Sīneden ref' -i kūdūrāt u melāl eyledi yār

Gösterib gül gibi ruhsārını zār itmek için
' Andelīb-i dile bu reng ile āl eyledi yār

Bend idüp silsile-i zūlfine mānend Seniḥ
Aldı ' aqlım beni dīvāne mişāl eyledi yār

(29)

Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün

Şevk-i ruhsār ile dil encümen-i yāre gelür
Şānki bülbüldür o gül seyrine gül-zāre gelür

Gice doğdı sanuram mihr-i cihān-ārāyı
Her ne şeb bezm-geh-i şevke o meh-pāre gelür

Farḥ-ı mesti mey-i nāz u edādandır hep
Eşer-i ḥāb kim ol nergis-i bī-māre gelür

Lāl ider tūḫī-yi güyāyı ol āyīne-cemāl
Şekkerīn la' li ne dem nāz ile güftāre gelür

Baḥr-ı sevdāya gönül düşdi ḡam-ı zūlfi ile
Ne yaña kılsa teveccüh öñüne käre gelür

Ḳadd-i dil-cūsına ḡayretde kalur serv-i sehī
Naḥl-i nāzım ne zemān su gibi refāre gelür

[78]O kadar hūş-rübādır o perī hūsne kim
Seyr-i dīdārına ' aqlı giden āvāre gelür

Mazḡar-ı feyz olur ol bende ki şıdḡ ile Seniḥ
Āsitān-ı kerem-i Ḥāzret-i Hünkāre gelür

(30)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Ḥışmla ḡamzeñ ne dem cellād-ı ḡün-efşān olur
Cān virmek ' aşık-ı dil-ḡasteye āsān olur

Tîg-i gamzeñden düşer Mirrîh bîm ü dehşete
Ey şeh-i hûnî ser-i küyînda yüz biñ kân olur

La' liñ eyler mürde-i şad-sāleye ilkā-yı rūh
Zindeye gamzeñ belā-yı nāgehān cān olur

Hasret-i la' liñle çeşmim gârķ-ı baħr-ı eşk olub
Şaf-ı hûnîni müjem çün pençe-i mercān olur

Fikr-i ebrü vü cemāliñle idersem āh kerem
Korkarım hürşîd ü mäh-ı āsumān sūzān olur

Himmat-i Monlā-yı Rûm ile Senîh-i nükte-senc
Rûmda taħsîñle mānende-i Hassān olur

(31)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Dil ki şol kākülde bend-i 'uķde-i teşhîrdir
Her şikencinde nice dîvāne dūr zencîrdir

Öyle bir fettān-ı hüsñüñ olmuşam meftûnı kim
Her nigāh-ı çeşmi bir āşüb-ı 'ālem-gîrdir

Taş dikerse pehlivānlıkda n'ola ol kaşı yā
Ebruvān u navek-i müjgān kemān u tîrdir

Resm olunmuş ol kadar naķş u hayāl-i hüsñ-i yār
Deyr-i hātır şāñki bir büt-hāne-i taşvîrdir

Bu şeref yetmez mi 'ālemde Senîh-i zāre kim
Çehre-sāy-ı hāk-i der-gāh-ı cenāb-ı Pîrdir

(32)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

'Āşıķıñ gelse o meh yanına cānānesidir
Ruķebā çok görüyor anlarıñ āyā nesidir?

Neşve vābeste-i şahbā-yı leb-i şîrîni
'İşve-i peymāne-keş nergis-i mestānesidir

Çāk çāk oldı düşüb turrā-yı pıç-ā-pıçe
Zülf-i hamdır hamınıñ varsa gönül şānesidir

Ne ‘aceb çekse ham-ı zülfi ile zencire
O perñiñ dil-i sevdā-zede dīvānesidir

Āteşin-ārız-ı yār ile dil-i sūzānım
Bezm-i ‘ışkıñ bu gice şem‘ ile pervānesidir

Servi hayretde koyub cüyü iden bī-ārām
Kadd-ı bālā ile reftār-ı levāndānesidir

Nice kul olmayayım Hāzret-i Hünkāra Senih
Baña bu feyz-i şahñ himmet-i şāhānesidir

(33)

Mef‘ ulü / Fā‘ ilātü / Meḫā‘ ilü / Fā‘ ilün

Bir ‘aşıkñ ki tāli‘i sa‘ da qarın olur
Cānāmı böyle mihr-i ruḫ u meh-cebīn olur

Gitse diyār-ı Çin’e sezādır o tuḫfe kim
Evşāf-ı turra-ı siyeh ‘ānberīn olur

Her ḫalkası o kākül-i müşgīn ü pür-ḫamıñ
Gıbta-fezā-yı ḫabla-ı ‘aḫḫār-ı Çin olur

Kāfir mi dīde mi ne dinür bir belası var
Kim her nigāhı ‘āşıka āşüb-ı dīn olur

‘Ayb olunur mı cinneti ānıñ ki sevdiği
Böyle perī-mişāl büt-i nāzenīn olur

Eksik değıl Senih kelāmında āb ü tāb
Vādī-yi köhne ḫarḫın ile nev-zemīn olur

[79]Bāb-ı cenāb-ı pīri iden melce’ vü me’āb
Semt-i merāma vāşıl olub kām-bīn olur

(34)

Mef‘ ulü / Fā‘ ilātü / Meḫā‘ ilü / Fā‘ ilün

Gül-zāre ‘andelibi idüp rāh-rev-i bahār
Açdı hezār gönçe-i güli nev-be-nev bahār

Şahbâ-yı lâle-fâm ile bir gül-‘ izârsız
Bulmam şafâ-yı gülşeni olmuş velev bahâr

Şevk-i tarabla bülbüli kıldı terâne-sâz
Ol gül-‘ izâra çaldırıyor peşrev-i bahâr

Açdı cemende nev-be-nev ezhârî ‘ âşıkâ
Güyâ lisân-ı hâlâ dir tâze sev bahâr

Gül gîbi buldı gülşen-i tab‘ imda perveriş
İşte Senîh böyledir âşâr-ı nev bahâr

(35)

Meḫâ‘ İlün / Meḫâ‘ İlün / Meḫâ‘ İlün / Meḫâ‘ İlün

Civân-ı dil-sitânım bir perî-rû şûh-ı esmerdir
Ser-i zülfünden ehl-i ‘ ışka biñ sevdâ muḫarrerdir

O naḫl-ı nevrese her şeb nem-i ekşimle bâr olmam
Mizâc-ı nâzenîni berg-i gülden nâzik ü terdir

O mâhiñ tal‘ at-i pür-nür u hâl-i tâbdârından
Çerâğ-ı mihr-i rüşen dîde aḫter-i münevverdir

Ḥayâl-i tal‘ atiyle zerre-âsâ bî-ḫarâr oldum
O mihr-i evc-i ḫüsni görmedim ben ḫayli günlerdir

Beni geh iltifât geh teğâgülle ider ḫayrân
O tıfl-ı nâzenîni hem nâzik ü hem nâz-perverdir

Nigâhı mest ü çeşmi ḫaste-i bî-tâb-ı nâz olmuş
Göñül bî-mâr-ı ‘ ışkıñan bu da bir derd-i âḫirdir

Senîh ol tıfl-ı nâz-ı nevresin ruḫsâr-ı âlinde
Ḥaḫ-ı nev-ḫîz sanma sāye-i zülf-i mu‘ anberdir

Olur sîr-âb elbet çeşme-sâr-ı feyz-i himmetden
O kim ‘ atşân-ı ‘ ışk-ı Ḥazret-i sâkı-yi Kevşer’dir

(36)

Meḫâ‘ İlün / Meḫâ‘ İlün / Meḫâ‘ İlün / Meḫâ‘ İlün

Değil bir gün ya bir hafta yaḫûd bir âya kalmışdır
Tulû‘ -ı mihr-i maḫşad ‘ âlem-i uḫrâya kalmışdır

Bu gün dil yârine vâşıl olub dermân-ı ğam bulmaz
Devâ-yı derdi ol bî-çâreniñ ferdâya kalmışdır

Ğarîb-i şâm-ı ye'sim öyle kim ta' biri nâ-kâbil
Ümîd-i rû'yet-i yâr 'âlem-i ma'nâya kalmışdır

Dükân-ı dil harîk-i cism ü cânda yandı hep ammâ
Metâ'-ı 'ışğdan bir haylice sermâye kalmışdır

İrüb encâma devr-i bezm-i 'ayşî mest-i hicrânîñ
Huşûl-i keyf-i tâmı bir kadeh şahbâya kalmışdır

Çü tûfî şekker-i la' lîñ ile pür-guy iken şimdi
Tekellümden Seniñ-i 'âciz ü bîvâye kalmışdır

Beni bu kayd-ı miñnetden 'aceb kimler ider âzâd
Küşâd-ı 'uğde-i dil himmet-i Monlâ'ya kalmışdır

(37)

Meñâ' ilün / Fe' ilâtün / Meñâ' ilün / Fe' ilün

Ne yâverim olur 'âlemde yâr kalmışdır
Ne ğamlı göñlüme bir ğam-küsâr kalmışdır

O yârdan baña her dem berâber olmak için
Sirişk-i dîde-i ter bir güzâr kalmışdır

O bülbülüm çemenistân-ı 'ışğ u şevkde kim
Benimle bañs-i nevâda hezâr kalmışdır

Fedâ-yı yâr u ferâğ-ı muħabbet elde deĝil
O bence ħâric-i ez-ıktidâr kalmışdır

Diĝer kapuya satılmaz olub ezelde Seniñ
Ğulâm-ı bâb-ı Ğüdâvendigâr kalmışdır

(38)

Meñ' ulü / Fâ' ilâtü / Meñâ' ilü / Fâ' ilün

[80]Nâzı güzellere o şeh-i nañvet öğretir
Ğâhiş-kerân-ı 'işveye çok şan' at öğretir

Eyler ħayâli dîde-i 'âşığdan ictinâb
Böyle perî-edâya kim ünsiyyet öğretir

Öyle remidedir ki o vahşî gazâl-ı nâz
Âhûya dîdesi nîgeh-i vahşet öğretir

Ĥübân-ı ‘ işve- pervere bir nîm-nigâh ile
Biñ türlü nâz u naĥveti ol âfet öğretir

Kânûn-ı cevri eyleyüb icrâ o şâh-ı ĥüsn
Ĥübâna öğreilmeyecek ‘ âdet öğretir

Bilmezse şimdi yâr kitâb-ı muĥabbeti
Bir gün felek o dersleri elbet öğretir

Ders-i kemâli es‘ ad-i tahrîrden Senĥ
Öğrenmeĝe sen eyler iseñ gayret öğretir

(39)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn

Mehveşim ‘ arz-ı cemâl itdikce mihr-efrûz olur
Âteşin ruĥsâr-ı gül-günü taĥammül-süz olur

Böyle bir meh-pâre-i mihr iştihâr olsa n'ola
Sevdiĝi ol ‘ aşıkın kim ĥâlî‘ i firûz olur

Her ne rûtbe rûzımı şâm itse fikr-i kâkûli
Mihr-i ruĥsârın ĥayâl itdikce şâmım rûz olur

Kâr ider câna bulaşmaz kana nevk-i ĝamzesi
Kağrı bir nevk bu rûtbe çâbûk ü dil-dûz olur

‘ Işk u şevk ü zülf ü rûyınla Senĥın sevdiĝim
Gicesi kıddar sa‘ id ü gündüzi nev-rûz olur

(40)

Mef‘ ulü / Fâ‘ ilâtü / Mefâ‘ ilü / Fâ‘ ilûn

Ĥüsn ü cemâl ü câzibesi bî-bahâ nedir
Ol pâdişâh-ı kişver-i nâza bahâ nedir

Reftâre gelse kâmet-i bâlâsı ‘ âleme
Âşüb-ı rûsteĥîz belâdan nişânedir

Şayd itse göñlümi ne‘ aceb zülf ü ĥâl-i yâr
Anlar şikâr-ı murĝ-ı dile dâm u dânedir

Sunmuş gâzabla kabza-ı gaddâreye elin
Varsa yine o gânzelerinî kaçdı cânedir

Çeşm ü nigâhı itdi nice mübtelâ helâk
Âfet değıl de ol büt-i fettân yâ nedir?

Gönlüm cemâl-i dilbere âyînelik ider
Müjgânlarım o zülf-i perîşâna şânedir

Gitmem ölünce dergeh-i Hünkâr'dan Seniñ
Câ-yı penâh u melce'im ol âsitânedir

(41)

Meñâ' ilün / Meñâ' ilün / Meñâ' ilün / Meñâ' ilün

Mu'anber gîsü-ân zîb-âver-i ruhsâr-ı âliñden
Ne sünbüldür o kim tarh-efgen-i bâğ-ı cemâliñdir

Dil-i âvâreme hüsñüñ gibî bir şayd-gâh olmaz
Şikâr-ı murğ-ı 'ışka dâm u dâne zülf-i hâliñdir

Seni fikr itmeden bir lahza olmam ey perî hâlî
Benim ârâm-ı cânım rüz u şeb fikr ü hayâliñdir

Sen ol cevher-fürüş-ı çâr-sü-yı hüsñ ü ânsın kim
Dehânñda şaf-ı dendân değıl 'ağd-i lâliñdir

Düşelden geşt-zâr-ı 'ışka ey âhü-yı rem-gerde
Enîs-i bezm-i fikrim vahşet-i çeşm-i gâzâliñdedir

Beni tütî gibî şîrîn güftâr eyleyen böyle
Seniñ âyîne-i vechiñ leb-i şekker-mişâliñdir

Ğazel tarh eylediñ çün mu' arız 'ışk u muhabbetde
O şâh-ı hüsne taqdîm it Seniñhâ 'arz-ı hâliñdir

(42)

Meñ' ulü / Fâ' ilätü / Meñâ' ilü / Fâ' ilün

[81] Her gün o şüh 'âşık-ı hoş-güya nâz ider
'Âşık değıl bütân-ı cefâ-cüya nâz ider

Vahşî gâzâl dirsem 'aceb mi ol âfete
Bir fitnedir ki dîdesi âhüya nâz ider

Bir semte yok temâyüli ol serv-kâmetiñ
‘Uşşâkı sũ-be-sũdir o her sũya nâz ider

Güftâre gelse fũti-yi güyâ hamûş olur
Reftâre gelse kıddi akan sũya nâz ider

Hĩç bir kapuya sâye-i Hũnkâr’da Seniñ
İtmez tenezzũl ‘arz-ı tekâ-pũya nâz ider

(43)

Mef’ ũlũ / Fâ’ ilâtũ / Meşfâ’ ilũ / Fâ’ ilũn

Nâz eyledikce ‘aşıkâ ‘aşık niyâz ider
Bakmaz yine niyâza o meh-pâre nâz ider

Yok bir netice sözleri hep kıyl ü kâldir
‘Aşık eğerçi mebhâş-ı zũlfũn dirâz ider

Hĩç hâlime terařhumı yokdur dimem feķať
Lũtf itse de o mâh cefâsından âz ider

Ki biñ tegâfũl ile idũp hâlimi yamân
Gâhĩce bir nigâh-ı tařammũl-gũdâz ider

Bu bende-i kâdĩmini elbet cenâb-ı pĩr
Bũyle Seniñ řâ’ir-i ma’ nâ-ťırâz ider

(44)

Meşfâ’ ilũn / Meşfâ’ ilũn / Meşfâ’ ilũn / Meşfâ’ ilũn

Hezârân zâr ile gũnlũm ruş-ı cânâna şasretdir
O bũlbũldũr ki güyâ ğonce-i hândâna şasretdir

Hirâs-ı câna dũřmũş ğamzesinden hem yine müřtâķ
Gũnlũ çũn muşterizdir vuşlatından yâna şasretdir

Biri bĩmâr-ı derdiñdir biri ‘iřkıñla kan ağlar
Seniñ çeřmiñe nergis la’liñe peymâne şasretdir

İder şad çâk fırsat bulsa Mevlâ virmesũn temkĩn
Raķĩb-i dũn hũn-ı ‘aşık-ı nâlâna şasretdir

Bulaydım sũrme eylerdim Seniñhâ kuhl-ı çeşm-âsâ
Gözũm hâk-i der-i pĩr-i Celâl ‘ũnvâna şasretdir

(45)

Meḩā' ilūn / Meḩā' ilūn / Meḩā' ilūn / Meḩā' ilūn

Sürāg-1 ' ışk kim ehl-i muḩabbet reh-nümünıdır
 Çerāg-1 āh-1 ' āşık meş' al-i tābiş-füzünıdır

Ser-i küyında tiğ-i ğamzeñ eyler günde yüz biñ kan
 Amān ey şāh-1 naḩvet çeşm-i maḩmuruñ ne ḩünıdır

Seniñ dıdeñ gibi bir sāḩir-i cādū-firīb olmaz
 Dil-i ' uşşākı teşḩir eyleyen mekr ü füsünıdır

Hemişe mest-i cām-1 ' ışkıñ özge ' ays u nüş eyler
 Şarāb u nuḩl aña laḩt-1 dil eşk-i la' l-günıdır

Burūsā'da Seniñ ol çeḩre-sā-yı Mevlevi-ḩāna
 Ki ḩāk-i bār-gāh-1 ' āşıkıñ kuḩl-i ' uyünıdır

Bu ravza bir ziyāret-gāh-1 aḩdesdir ki medfūnı
 Cenāb-1 şeyḩ-i ' ālī menzilet Aḩmed Cününıdır

ḩuluñ ey pādişāh-1 mülk-i ma' nā bābıña geldi
 ḩuzūra er mağānī cevher-i şıdḩ-1 derünıdır

(46)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḩā' ilū / Fā' ilūn

Bunlar perī-mişāl iken māḩ-pāredir
 Birisi mihr ü birisi meh-i tāb-dāredir

Burc-1 cemāle birisiniñ bedr-i rüyı māḩ
 ḩālī sipihr-i ḩūsne biriniñ sitāredir

Birisiniñ ' izārı ne deñlü beyāz ise
 Zülf-i siyāḩı biriniñ ol rütbe ḩāredir

Ger olmasa iki büt-i fettān böyle sen
 Dirdim ḩūdā zamānede bir dāne yāredir

Birisiniñ çeḩ-i ruḩı üftāde dillere
 ḩablü'l-metīn gibi resen-i zülfün āredir

[82] Pes görme bunları ruḩ-1 bī-ḩatda biriniñ
 Güyā kitābda nuḩaḩ-1 bī-' ibāredir

Ol sehlere Senîh kûl olmuşsa da yine
Her ilticâsı bâb-1 Hüdâvendigâr'edir

(47)

Meḫ' ulü / Fâ' ilâtü / Meḫâ' ilü / Fâ' ilün

Ol dem hevâ-yı zülfüñ ile göñlüm âh ider
Düd-1 kebüd-1 âhı sipihri siyâh ider

Bîzâr idersen 'âşkıñı cevri ü ğadr ile
Söyle bu zulmi bendesine kankı şâh ider

Seyyâh-1 deşt-i 'ışkı olub ol perî-veşîñ
Durmaz dil-i ğarîb hemân 'azm-i râh ider

Bir bî-vefâ belâya düşürdüm ki göñlümi
Ne hâlimi su 'âl u ne bir nîm-nigâh ider

Kesmem ümîdimi der-i Hünkâr'dan Senîh
Eylerse baña merhamet ol pâdişâh ider

(48)

Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün

Cemâliñ kim mu' ammâ-yı be-nâm-1 hüsne ma' nâdır
Eğer sen olmasañ ism-i melâhat nâ-müsemmâdır

Dil-i dîvâneyi zencîrlerle bağlasañ durmaz
Hevâ-yı zülf-i şeb-günüñ başında kara sevdâdır

Ruḫñda reml dökdi nokta-1 hâl olmadı zâhir
Fem-i yârimde ğaybül'-ğayb esrârî hüveydâdır

Hırâmıñ dil-pesend ü kâmetiñ mümtâz u müsteşnâ
Efendim şavr u şarziñ hep biribirinden 'âlâdır

Külâh-1 iftiḫârı çarḫa hem-ser olsa çok görmem
Senîh-i kemterîn-pâye gedâ-yı kûy-1 melâdır

(49)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫfā' ilü / Fā' ilün

' Āşık ' aceb mi olsa mişāl-i hezār-ı zār
Feryādı itdi kendine ol dil-figār kār

Mehcür ider hezārı gülünden ' aceb midir
İtse vişāl-i gönce ile iftiḫār ḫār

Eyler o mehle ' āşıka karşı müşāḫabet
Hiç itmiyor raķīb-i ḫabāset-şi' ār ' ār

Nā-gāḫ düşdi şā' iḫa-ı ' ışık cānıma
Yakdı derünü sīnemi mişl-i çenār nār

Olur Senlḫ sāye-i Monlā'da kām-bīn
Eylerse aña himmetin ol şehir-i yār yār

(50)

Meḫfā' ilün / Meḫfā' ilün / Meḫfā' ilün / Meḫfā' ilün

Ġazālān-ı Ḥoten bīgāne-hā-yı ādemiyyetdir
Ol āḫū-yı remīde āşinā-yı ādemiyyetdir

N'ola şubḫ u mesā cān atsa ' āşık kūy-ı cānāna
Derünü meyl-i cennet muḫtezā-yı ādemiyyetdir

Olub insān-ı kāmīl cevher-i şāf ol ḫaḫīḫatde
İden altun türābı kimyā-yı ādemiyyetdir

Değildir zāhid-i ḫar behre-yāb-ı feyz-i insānı
Hemān sermāyesi bir edd' ā-yı ādemiyyetdir

' Aceb mi ol perīye eylemezse bu ğazel te'şīr
Senlḫā nazm-ı rengīnim berā-yı ādemiyyetdir

(51)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫfā' ilü / Fā' ilün

Sūnbül-şikenc ṭurra-ı cānānı andırır
Nergis-nigāḫ dīde-i mestānı andırır

Her bir nigāhı günde biñ ‘aşık helak ider
Çeşm-i siyāhı sām u nerīmānı andırır

Sevdā-yı çeşm ü kākül ü hāl-i siyehle dil
Şām-ı firākda ‘Arabistān’ı andırır

[83] Sarkar kitāb-ı hüsñüne İmān ider gibî
Kāfirse dāhi zülfi müselmānı andırır

Vechinde hālka hālka durub zülf-i pür-hamı
Gencine üzre ejder-i pıçanı andırır

Ma‘ nā-yı Meşnevî’de celîdir Senîh feyz
Sırr-ı hafisi Hâzret-i Qur’an’ı andırır

Neydir hezār gülşen-i ‘ışk-ı cenāb-ı pîr
Zîrā nevāda bülbül-i nālānı andırır

(52)

Meḫ’ ulü / Fā’ ilātü / Meḫā’ ilü / Fā’ ilün

‘İşkıñ bu sînemi güzelim dāğ-dār ider
Elbet bahārı gülşeni eşküfa zār ider
Geldikce yāda gonce-fem ü gül’ izārıñ āh
Mānend-i ‘andelîb gönül āh ü zār ider

Fikr eyledikce cünbüş-i refār-ı kāmetiñ
İnşāf olunsa dil nice şabr u qarār ider

Her tār-ı çîn-i zülfüñi bir mār idüp hayāl
‘Aqlım hevā-yı ‘ışk ile dil tār-u-mār ider

Kendinden işte gitdi gönül bî-qarār olub
‘Āşık olan ya şabr u ya terk-i diyār ider

Öyle hücüm ider ki dile ceyš-i miñnetiñ
Sînemden ‘akl u fikr ü şu’ rüm firār ider

Feyz-i Senîh himmet-i Monlā’yı Rüm’dur
Bak ānı nice şā’ ir-i zü’l-iqtidār ider

(53)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Binüb zevrak-çeye maḫbüb u meyle Göksu'ya çekdir
Bu 'ālem 'ālem-i āb eyleyüb def'-i ğam itmekdir

Değil gerd-i lebinde ḫāl-i 'anber fām-ı cānāniñ
O kim hestī vü niṣtī-yi dehāna noḫta-ı ūşekdir

Yalanım yok biraz nā-mihribāndır neyleyem yoḫsa
Ne dersem vaşf-ı ḫüsnünde o meh ruḫsāre gerçekdir

Eşi varsa konulsun yanına bir dāḫi 'ālemde
O meh bu çifte benlerle bu ğisūlar ile tekdir

Dehānı tengdir tā öyle kim bir türlü söz sığmaz
Lisānı ol büt-i şirīn-lebiñ zann itme peltekdir

Olur mı ihtiyācım maṭbah-ı ḫünkār'dan ğayre
Nevāl-i suğra-ı iḫsānı baña ḫāzır ekmekdir

(54)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Rüyiñdaki leṭāfeti kim ğisuvān virir
Anı ne gül-sitān u ne sünbül-sitān virir

Bir ūşemmesin ḫaṭā o zūlf-i mu'anberiñ
Biñ nāfe-i ḫaṭāya viren rāy-ğān virir

Reftāre gelse bāğda ol nev-nihāl-i nāz
Gül-naḫl ḫaddi cünbüş-i serv-i revān virir

Bī-ihtiyār mest ü ḫarāb eyler 'āşıkıñ
Şol cām-ı lāle-fāmı kim ol nev-civān eyler

Öyle remidedir ki nigāh itse nergise
Ol şūḫ vaḫşet-i nazar-ı āḫū-ān virir

Şekl-i femi o gül-bün-i bāğ-ı melāḫatiñ
Gül-ğonce-i riyāz-ı 'ademden nişān virir

Gül-rüyımı görenler o ğonce-femiñ Senliḫ
Bülbül mişāl göñlün nāle-künān virir

(55)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Nār-ı fırkatle o kim muhterik ü ğam-zededir
 Gülşen-i 'ālem aña külhen ü āteş-gededir

'İşkla yanmada yok serzeniş ü feryādım
 Bu taħammül ki ne bülbülde ne pervānededir

[84] 'Adem-ābāddadır varsa şalāh u ārām
 Bu cihānıñ ğam u ğavgāsı 'azım-i 'Arabdadır

Devlet-i faqr u fenā ehline beñzer mi o kim
 Meyli ālāyiş-i cāh u şeref-i mesnededir

Kıl ricā himmetini sāye-i Monlā'da Senlĥ
 Mālik-i mülk-i kerem Ĥazret-i Nu' mān'dadır

(56)

Fā' ilātün / Meḫā' ilün / Fe' ilün

'Āşıkım ĥāb u rāhatım yokdur
 Ĥasteyim tāb u tākātım yokdur

İbtilā-yı firāqdır derdim
 İhtimāl-i ifākatım yokdur

Aldı etrāfımı yem-i ĥasret
 Mevc ü ğamdan selāmet yokdur

Yār birdir ölünce bir bilürim
 Özgelerden ĥikāyetim yokdur

Nice mümkün deĝilse yāri fedā
 'İşkdan da ferāgatım yokdur

Baña varsa Senlĥ dermān bul
 Ĥasteyim tāb u tākātım yokdur

Her niyāzım cenāb-ı Ĥünkāra
 Ğayri sultāna ĥacetim yokdur

(57)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Åh o meh-pāre bu dem 'azm-i reh-i niş eyler
Nūşımı 'āşık-ı firqat-zedeye niş eyler

'İşret-ābād-ı hayālimde hayāl-i sākī
Her şeb āmāde-i bezm-i şarab u 'ayş eyler

Nāvek-i gamzeleri āh o kemān ebrūnuñ
Çāk idüp sīnemi her dem beni dil-riş eyler

'Āşık oldur ki reh-i gamda olub ser-gerdān
Farq-ı hayretle ferāmūş-ı pes ü piş eyler

Görmedim Hāzret-i Monlā gibi Hūnkār Senīh
Şehleri dergeh-i ihsānına derviş eyler

(HARFÜ'Z-ZĀ)

(58)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Geh tegāfūl geh nigāh-ı rahm ider gāhice nāz
'Āşıkından hāşılı geçmez o şūh-ı dil-nevāz

Ka' be-i kūyı o şūhun cāmi' -i 'uşşākdır
Olsa ebrüsü n'ola mihrāb-ı erbāb-ı niyāz

Ger olaydım hāşret-i refār u güftārīñ ile
Hāk-i kabrimde olurdı kebg ü tūfī lāne-sāz

Vaqt-ı firqatde n'olur hālim Hūdā göstermesün
Bezm-i vuşlatda olunca ben de bu sūz u güdāz

Bir devāsız derde düşmüş ki gönül yok çāresi
Vaşl-ı yāre hem çeker hāşret hem eyler ihtirāz

Varsa esb-i şab' ma mağrūr olan gelsün Senīh
Çok hūnerdir eşheb-i kilkimle itmek terk ü tāz

Sāye-i Monlā'da oldum mazhar-ı envā' -ı feyz
Çok mı itsem nükte-sencān içre kesb-i imtiyāz

(59)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Şevk-i dîdârîñ ile ' aşık-ı nālān uyumaz
Şu' le-i şem' ile pervāne-i sūzān uyumaz

Püse-çîn olmağa hābinde iken havf iderim
Çeşm-i mesti uyusa gāmze-i fettān uyumaz

Fikr-i zūlfūñ ile ey şūh-ı perī-şān bu gice
Hāb-ı ' aşık dağılıb oldı perīşān uyumaz

Şeb-i meh-tābda uykumı girer dîdelere
Seyr-i rüyıñla gözüm ey meh-tābān uyumaz

[85] Hāb-ı gafletle Senīhā irişilmez Hāq' a
Rāh-ı maqşūdda sā' İ-yi şitābān uyumaz

(60)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Gülşen-i vaşlda ağıyār şıfat-ı hār olmaz
Bülbül-i ' ışka rekābet gibi āzār olmaz

' Aşık-ı zāra rekābet kāmı nādānlıktır
Bunda ' irfānı olan zerre kadar bār olmaz

Bir gün elbet haş olur perde şabāh-ı hūsne
Kāmı bir rüz kim encāmı şeb-i tār olmaz

O mehiñ her nigehe haste-i bītāb olıcak
Mā' il-i nergis-i mesti nice bīmār olmaz

Zehr-i āzār-ı ' adū cānıma kār itdi Senīh
Döndüm ol hasteye kim kābil-i tīmār olmaz

(61)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Nağme-i sāz u şarab bādī-yi gāmdır sensiz
Cām-ı ber-bāde-i Cem kāse-i semdir sensiz

Gerçi esbāb-ı şafā işte bu şeb āmāde
Līk sermāye-i hūzn ü gam vehmdir sensiz

Meyi gam nāyı elem her nağmı mātem olur
Tutalım bezm ıtarab-hāne-i Cem'dir sensiz

Gel tabībim dil-i bīmārıma tīmār eyle
'Āşıkıñ haste-i hicrān u elemdir sensiz

'Ays u nūşı n'ola terk itse firākıñla Seniñ
Cām-ı ber-bāde-i Cem kāse-i semdir sensiz

(62)

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Baña Ya' kûb-veş 'ālem olub beytül-hāzen sensiz
Dem-ā-dem ağlarım ey Yūsuf-ı gül-pîrehan sensiz

Nice günler seniñ müstagrağ-ı nûr-ı cemāliñken
Efendim zulmet-i firkatde kaldım şimdi ben sensiz

Sirişk-i çeşmimi seyr eyle bir Ceyhün-ı hün oldı
Nice kanlar akıtdım yaş yerine dīdeden sensiz

Seniñ gül-ruḫlarıñdan başka bir şeyle açılmaz dil
Güşāde-hātır olmam ya' ni ey gonce-dehen sensiz

Olurken şekker-i la' lifle tütler gibī güyā
Hüş oldı Seniñ şā'ir-i rengin-i sühen sensiz

(Kemāl Efendî'nin beş 'aded mışra'ına soñradan birer mışra'-ı
evvel 'ilāvesiyle ḫāşıl olunan gazeldir.)

(63)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

(S) Pek çabük işkest olur bir şı'sedir ey tıfl-ı nāz
(K) İnkisār-ı kalb-i maḫzūnumdan eyle ihtirāz

(S) Şem'-i ruḫsāriñ ile her şeb nice cānlar yaar
(K) Sanma bir pervāneye maḫşüşdur sūz u güdāz

(S) İtme dūr-i 'ayn ile nağd u güher 'ömri telef
(K) Kimseye dökdürmesün Rabb'im dūr-i eşk-i niyāz

(S) Sen şabîbim şerbet-i la' liñle itmezseñ devâ
 (K) Haste-i derd-i firâke kimse olmaz çâre-sâz

(S) İltifât it 'âşıkân içre Senîh-i kemtere
 (K) Bende-i dîrîne ki gelsün Kemâl-i imtiyâz
 (HÂRFÜ'S-SÎN)

(64)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Beni mecnûn ideli kâkûl-i leylâ-yı heves
 Oldı dîvâne gönül silsile-peymâ-yı heves

Nağş olub fikr ü hayâli o büt-i tersânîñ
 Deyr-i dil oldı bu şüretle kilîsâ-yı heves

Menzil-i kâmin alınlar iremez gâyetde
 Hayli vüs' atlicedir sâha-ı gubrâ-yı heves

[86] Keşti-i dil bulamaz sâhil-i maqşûda vuşûl
 Her ne dem cûş u hurûş eylese deryâ-yı heves

Ne güherler bulurum sâye-i Monlâ'da Senîh
 Nazmda bir suheni eylesem icrâ-yı heves

(HÂRFÜ'Ş-ŞÎN)

(65)

Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün

Mey-i âşinâm saña hûn-ı dil-i 'âşık şarâb olmuş
 Yanub nâre ciğerler bezm-i 'ışkıñda kebâb olmuş

Yazılmış haḫḫ-ı zerrîn-fâm ile divân-ı hûsnüñde
 Dü-ebrü iki mışra' dır ki beyt-i intiḫâb olmuş

Mey-i engür mı nüş itdi yâ maḫmûr-ı fitrî mi
 Bu rütbe çeşm-i bîmârîñ neden mest ü ḫarâb olmuş

Ruḫ-ı cânânda yüzden ziyâde sâde ben saydım
 O müşğîn-i ḫaller kim ḫâric ez-'add u ḫesâb olmuş

Görenler ḫaza-ı şâh-ı gedâya iltifât itmez
 O mehveşle yazılmış mâcerâmız bir kitâb olmuş

Senîh aıla ne Hünkâr-ı mu'azzamdır cenâb-ı pîr
Enâma âsitân-ı himmeti püşt ü me'âb olmuş

(Gâzel-i Müşterek Bâ-Eşref Efendi)

(66)

Meḫfâ' ilün / Meḫfâ' ilün / Meḫfâ' ilün / Meḫfâ' ilün

(S) Ruḫ-ı cānāna revnaḫ ḫāl-i ḡubar Çİnden gelmiş

(Ş) Ki ruḫsâr-ı sipihre zîb ü fer pervînden gelmiş

(Ş) Remîde tab' dır ünsiyyet itmez hiç âdemle

(S) Henüz ol âhû-yı vaḫşî diyâr-ı ÇİN'den gelmiş

(S) Sebük-ḫüy olma çün sîm-âb ey rûḫ-ı revânım kim

(Ş) Şarâb-ı nâbe ḫürmet mâye-i temkînden gelmiş

(Ş) Tehî zann itme şādî vü ḡurûr-ı ḡamze-i yâri

(S) O bir Tâtâr'dır yaḡma-ı 'aql u dînden gelmiş

(S) Virûr ḡül-zâr-ı ḫüsne neşve-i dîḡer ḫaṭṭ-ı nev-ḫîz

(Ş) Letâfet çünki bâḡa sünbül-i müşḡİnden gelmiş

(Ş) N'ola fûlk-i dil ursa karaya çün baḡr-ı efkâra

(S) Temevvüc hep hevâ-yı kâkül-i pür-çİnden gelmiş

(S) Senîḫ-i bende-i Âl-i 'abāya faḡr-ı bî-pâyân

(Ş) Bütün Eşref Külâḫ u ḫırқа-ı peşmînden gelmiş

(ḤARFÜ-Ş-ŞÂD)

(67)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Mültezim ülfet-i ḫalk içre bu dem 'arz-ı ḫulûş

Hem nifâḫ üzre cihân itmede hem 'arz-ı ḫulûş

Şimdi fark olmuyor 'âlemde münâfik muḫliş

İdiyor ḫâl-i nifâḫında ümem 'arz-ı ḫulûş

Ben neyim 'arz ideyim bende ḫulûş olmayacak

Nâsa olmuş turalım emr-i ehem 'arz-ı ḫulûş

Sözi şādık özi kâzib değilim sevdiğimi
Severim sevmediğime idemem ' arz-ı hülüş

Bİ-tekellüf bilür ihlâşımı Hünkâr Seniñ
İstemez ol şeh-i iklîm-i kerem ' arz-ı hülüş

(H A R F Ü Z - Z Â D)

(68)

Mef' ulü / Fâ' ilätü / Meşâ' ilü / Fâ' ilün

Hükm-i kaderle her kim ider ittişâl-i feyz
Kaşd-ı beşerle irmez aña infişâl-i feyz

Her şahşa bir tecellî ile rû-nümün olur
Büt-hâne-i taşavvura sığmaz hayâl-i feyz

Bilmem kalur mı vâdi-i harmânda teşne-leb
Ser-çeşme-i kaderden içenler zülâl-i feyz

Ƙahr u Celâl dehrden âzâde sır olur
Mir'at-i şali' inde görenler Cemâl-i feyz

' İzz ü şeref kelân kişiye muttaşıl gelür
Allah virirse böyledir İcâb-ı hâl-i feyz

Dergeh-i Mevlevî'ye Seniñ intisâbdır
İki cihânda ma' na-ı lafz-ı kemâl-i feyz

İkbâliniñ kemâline pek olma kim harîş
Ƙârîñ zevâle ırmeye mânend-i âl-i feyz

[87] (H A R F Ü T - T Â)

(69)

Fâ' ilätün / Fâ' ilätün / Fâ' ilätün / Fâ' ilün

Hüsn-i diğer virdi gül-ruşsâre-i dil-dâra haş
Gülşen-i bî-mişl idi beñzetdi sünbül-zâra haş

Oldı Mışrî harcı gayri ol büt-i şekker-lebim
Şubh-ı hüsnün şama döndürdi gelüb ruş-sâre haş

Mârlar olmaz hücûm-ı mürdan âzâde-ser
Naş-ı kâdr irâş ider zülf-i siyeh-gerdâre haş

Ŧarh-ı gülşen üzre deste deste şebbûlar gibi
Pek yaraşdı şafha-ı ruhsâr-ı âle kare haş

Mebhâş-ı hüsünde bî-hûde uzar bu kıl ü kâl
'Âşık-ı dîdâra olmaz mâni' nezzâre-i haş

Her ne dem çıksa ruş-ı âl üzre yanub maşv olur
Âteşe düşmüş sipende beñzerdi bî-çâre haş

Eyler aşvâlin Senîh inbâ lisân-ı hâlle
'Arz-ı hâl için gerekmezdir ki Hünkâra haş

(HARFÜ'Z-ZÂ)

(70)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Çîn-i zülfünde gönül şâneden olmaz maşzûz
Hânesinde kişi bigâneden olmaz maşzûz

Ŧurrasında bakamaz hâline dil zîrâ murğ
Dâma pâ-beste iken dâneden olmaz maşzûz

İstemez kalmağı dil bend-i ham-ı zülfünde
Murğ-ı âvâredir ol lâneden olmaz maşzûz

Görse vâdî-yi muhabbetde kaçar benden Kays
Ehl-i 'aql ülfet-i dîvâneden olmaz maşzûz

Vaşlla neş'e bulur va' deye kanmaz gönül
O haşikat diler efsâneden olmaz maşzûz

Şem iden la' liñi ta' dâd idemez hâllerin
Mest olan sübha-ı şad-dâneden olmaz maşzûz

İdeli mest Senîh'i mey-i 'ışk-ı Hünkâr
Neş'e-i bâde vü peymâneden olmaz maşzûz

(H A R F Ü L - ' A Y N)

(71)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Dökdi benimle gözyaşımı dâne dâne şem'
Meclisde az mı yandı baña yana yana şem'

Süzân-ı 'ışk olanlarıñ ahvâlini bu şeb
Çekdi lisân-ı hâlle silk-i beyâna şem'

Nür-ı cemâl-i yârim açar zulmet-i dili
Yoğsa ne mihr ü mâh gerekdir baña ne şem'

Pervâne mi yanar yalñız her şeb 'ışkla
Bak dūd-ı âhım çıkarır âsumâna şem'

Dergâh-ı pırde dil-i pür-süz eyle Seniñ
Biz de varub uyandırırım 'âcizâne şem'

(72)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Hâl-i lisân ile dil-i süzânım andı şem'
Zan itme bezm-i ışkda bî-hüde yandı şem'

Yandım çerâğ-ı şem' le 'ışka o demde kim
Pervânesiyle gittim 'ademde nihândı şem'

Yağın eritdi cismini maḫv itdi ḫâşıl
Şeb tâ-be-şubḫ süziş-i 'ışka dayandı şem'

Ben zulmet-i firâkla târîk-dil idim
Meclisde gerçi dün gice pertev-feşândı şem'

Dîdâr-ı yârdan giceler ahz-ı nür için
Başında süz-ı 'ışkla bezme dadandı şem'

Gördi fetâyla süz-ı felâket yaşın döküb
Hâl-i Seniñ'e çok acıdı ḫayli yandı şem'

Dalmaz gözi şabâḫa kadar ḫâb-ı ḡaflete
Nür-ı çerâğ-ı Şems-i velîden uyandı şem'

[88] (H A R F Ū ' L - Ğ A Y N)
(73)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Gözde eşk ü dilde âteş serde sevdâ tende dâğ
Düşmüşüm bir hâle kim hicriñle kim dağlardan ırağ

Gülşen-i dehre irer âh-ı hazînemden hazân
Ger bahâr-ı vuşlatıñdan dūr idersem 'azm-i bâğ

Cân hayâlimde değıl cânândan kesmem tam'
'Ömrden vazgeçmişem İmândan gelmez ferâğ

Bâla-ı 'uşşâk ile bir mi nevâsı zâhidiñ
Beñzemez feryâd u zâr-ı 'andelîbe kâğ zâğ

Şevki efvzün olmada günden güne varsa Seniñ
Âfitâb 'ışk-ı Şemseddîn'den yakmış çerâğ

(H A R F Ū ' L - F E)

(74)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilūn

Yer yer döküldi şafḫa-ı ruḫsâr-ı yâre zülf
Gencîne üzre beñzedi piçide mâre zülf

Zabı idemezdi kimseler âvâre gönlümi
Dâm-ı belâ-yı 'ışka düşürdi ne çâre zülf

Puşide oldı Ka' be-i ḫüsn-i cemâline
Örtüb siyâh perde ruḫ-ı ḫâb-dâre zülf

Kıldı beni bu rütbe perişân 'aceb midir
Yüz tutsa bād-ı âhım ile târumâre zülf

Mestânelikle öldüriyor mübtelâyı çeşm
Âşiftelikle nâz idiyor rûziğâre zülf

Dârü's-şifâ-yı 'ışkda dîvâne itdi hayf
Zencîr-bend olub bu dil-i bî-ḫarâre zülf

Seçmem sefid ü sürḫi bakınca 'izârıñıa
Sevdâlara düşürdi beni âh o kare zülf

Bâg-i 'izârîñ olalı gülşen-tırâz-ı hüsñ
Bir deste süñbül oldı o bâg-ı 'izâre zülf

Ĥürşîdi zir-i ebrde zann eylerim Senîĥ
Dökdükce mihr-i rüyına ol mâh-pâre zülf

(75)

Meḥ' ulü / Fâ' ilâtü / Meḥfa' ilü / Fâ' ilün

Fesden çıkub döküldi o ruhsâr-ı âle zülf
Güyâ felekde oldı meh-i hüsne hâle zülf

Bağlanmışidi silsile-i 'ışk-ı yâre dil
Gelmiş değil iken daha fikr ü ĥayâle zülf

Çok kal' a zabt ider giderek ĥısn-ı dil gibî
Serdârlık idüp sipeh-i ĥaḥ u hâle zülf

Ey gül-' izâr süñbül ü şeb-bü-yı ter gibî
Zîb-âver oldı gülşen-i hüsñ ü cemâle zülf

Kıldı ĥadîs-i 'ışkı muḥavvel bu şeb Senîĥ
Oldı sebep uzun uzadı kıl ü kâle zülf

(76)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Olsa da bezm-i ḥarabda silleden bî-zâr def
Ĥoş görüb âhengini bozmaz yine nâ-çâr def

Bezm-i 'uşşâka nevâ-sâz olsa santür u kemân
Başlar âheng-i feraĥ-nâk itmeğē izĥâr def

Her belâya 'âşık-ı miĥnet-keş ü şeydâ gibî
Çâk çâk olsa yine göğsün gerer her-bâr def

Meclis-i 'ayş-ı ḥarab-nâke çevirdi dâ'ire
Yan çizüb ĥüzn ü gamı mânende-i pergâr def

Bir kemikle bir deri kalmış kemâl-i za'fdan
Var ise olmuş kudüm-ı 'ışkla bîmâr def

Sînesin yer yer döküb 'arz eyler aĥvâl-i dilin
Kande görse bir büt-i zîbâ-yı meh-ruhsâre def

Himmet-i pîr ile muṭrib-hâne-i eş'ârda
Çok mıdır çalsa uşûliyle Senîh-i zâr def

[89] (ḤARFÜ'L-KAF)
(77)

Mef' ulü / Fâ' ilätü / Meḫfâ' ilü / Fâ' ilün

Kıldıkca gönlüm âh ile izhâr-ı dâğ-ı 'ışk
Her bir şerâr-ı sînem olur bir çerâğ-ı 'ışk

İki cihânda baña iki şey muhâldir
Biri fedâ-yı yâr u birisi ferâğ-ı 'ışk

Her bir nefesde biñ gam-ı cân-gâh ider zuhûr
Bir lahızacık teneffüse yokdur mesâğ-ı 'ışk

Yansa yakılsa cân n'ola her gâh sînede
Süz-ı muḫabbet ile o yandı ocâğ-ı 'ışk

Güm-râh idi bu vâdi-i ḫasretde Senîh
Aldı cenâb-ı pîre götürdi sūrâğ-ı 'ışk,

(78)

Mef' ulü / Fâ' ilätü / Meḫfâ' ilü / Fâ' ilün

Bâğnî ki kâmetiñ gibi nevres-nihâli yok
Sensin o tâze serv-i sehî kim mişâli yok

Olmaz nazîr zerre kadar âfitâb aña
Bir mihrdir ki ṭal'at-i cânân zevâli yok

Ta' bîr-i cüz'î lâ-yetecezzâ kadar gönül
Söz var dehân-ı dilbere ammâ me'âli yok

Çeşmân-ı mesti ḫaste-i nâz olmuş öyle kim
Bir nîm-nigâh itmeğe dâḫî mecâli yok

Küffâr için gâzâ gibidir şer'-i 'ışkda
Katl-i raḫîb itmeniñ aşlâ vebâli yok

Doğdukca mihr kevkeb ü şeb bî-vücüd olur
Bak tâb-ı ḫüsni var o mehiñ ḫaṭ u ḫâli yok

Ol āfete eliñde ise virme gōñlüni
Bence Senñ sevmemeniñ iħtimāli yok

(79)

Mef' ūlū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Oldı dü-çeşmim eşkle mecrā-yı iħtiyāk
Cüş u ħurūşa başladı deryā-yı iħtiyāk

'Işķ u muħabbetile o leylī nigeħ beni
Mecnūn-veş itdi bādi-i peymā-yı iħtiyāk

Olur vişāl-i yār ile ta' bīr-i 'āşıķıñ
Firķat şebinde gördiği rü 'yā-yı iħtiyāk

Mehcūr ikende şekker-i la' lin ħayāl ile
Tūñl-yi dil olur yine gūyā-yı iħtiyāk

Görsem de yāri fark idemem ol ķadar beni
Mest itdi bezm-i 'işķda şahbā-yı iħtiyāk

Çok çektim iftirāķiñi ūķ oldı ūķatim
Āħ itmeyem mi ben daha şekvā-yı iħtiyāk

Bir derddir ki āni çekken mübtelā bilür
Mümkün değıl lisān ile inbā-yı iħtiyāk

Dergāħ-ı pırde yine çok ağladım Senñ
Feryād u nāle eyleyicek nāy-ı iħtiyāk

(80)

Mef' ūlū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Cām-ı kederle gōñlümi mest itdi iftirāk
Āyīne-i şafāmı şikest itdi iftirāk

Bezm-i belāda mest-i şarāb-ı muħabbeti
Sāķl-yi ğamla dest-be-dest itdi iftirāk

Kaşr-ı vişālden düşürüb ħāk-i miħnete
Bālā iken aķāmımı pest itdi iftirāk

Eyvāħ sā'ir-i çemen-i şevķ-i vuşlata
Genc-i melāl-i cāy-nişest itdi iftirāk

Her şüret ile albim idüp münkesir Senı
 yine-i şafamı sekest itdi iftirak

[90] (ARFÜ'L-KEF)
 (81)

Mea' ilün / Fe' ilätün / Mea' ilün / Fe' ilün

Düseydim ah yola hak-i Kerbelä diyerek
 Gideydim 'ıkla menzil kücä kücä diyerek

Görüb makäm-1 hüsnü çekeydim ol haremîñ
 Ğubär-1 hak-1 derin çeşme tütüyä diyerek

O ravzadan da idüp 'azm-i hakipä-yı 'Alı
 Varaydım işte harem-gäh-1 Murtezä diyerek

Olaydı säye-gehim bär-gäh-1 şah-1 Necef
 Düşüb o baba zihl cäy-1 ilticä diyerek

Senı-i zär mebähät ider be-amdillah
 Benim ğuläm-1 der-i al-i Muştafä diyerek

(82)

Fe' ilätün / Fe' ilätün / Fe' ilätün / Fe' ilün

Gönlüme itdi eğer 'ık-1 taammül-şikenîñ
 Bilmiş ol 'aşıkıñ oldum seniñ ey mäh seniñ

Sarılsam yeri var abl-1 metin-i zülfe
 Beni üftäde-i 'ık eyledi çäh-1 zekaniñ

Her nigähı nice biñ türlü lisän bilse eğer
 Didesi çeşmiñe beñzerdi ğazäl-1 Hoteniñ

Düd-1 efsüsa derünun memerr eyler ahir
 add-i dil-cüyüñä takıldı nihäl-i semeniñ

Reşk-i rüy u fem ü zülfüñle girer bir bir yine
 Läle vü ğonce vü şeb-büsü fezä-yı çemeniñ

Yarıma ande baña girye naşib oldı Senı
 Ağlarım 'ıkı ile rüz u şeb ol şüh-1 seniñ

Şerefim nisbet-i Kerrâr-ı Hüdâ'dır el-haqq
Kemterin çâkeriyim Hâzret-i Veysü'l- Kâreniñ

(83)

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Ne cām-ı mey ne de renc-i humâr-ı derd-i sevdâ çek
Hemîşe fikr-i Hâkḫ kıl sübḫa-ı ezkâr-ı Mevlâ çek

Merâmıñ menzil-i tevḫid-i Hâk'da pehlüvânlıkısa
Hâdeng-i lâyı at zihgîr-i femden ḫavs-ı illâ çek

Bu günlükdür cihânıñ zevḫi ḫavf eyle ' iḫâbundan
Basılma ḡaflete endîşe-i aḫvâl-i ferdâ çek

Olub maşdüḫ-ı âdem terk-i iblîsiyyet isterseñ
Makâm-ı hicv ü taḫḫîr-i beşerden pençe vü pâ çek

Ziyâd olsun hemân demler şafâlar ' ışḫ u şevḫ ile
Senîḫâ maḫbah-ı Hünkâr'da ḡülbang-ı Monlâ çek

(84)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Nev-bahâr-ı ḫüsnsün rüyuñ ḡülistânıñ seniñ
Her ruḫuñdur bir ḡül-i şad-berg-i ḫandânıñ seniñ

Ḡoncesin kıldıñ hezâr ehl-i dili zâr u nizâr
Sâde bu ḡülşende bülbüller mi nâlânıñ seniñ

Ka' be'dir dîdâr-ı pâkiñ ḫâl-i ruḫsârıñ ḫacer
Bi' r-i Zemzem mi nedir çâh-ı zenaḫdânıñ seniñ

' Aḫl u temkîn şabr u cân u dil mi kor ' uşşâḫda
Şîve vü refâr u ḫüsn ü cezbe vü ânıñ seniñ

Mekr ile teşḫîr ider evvel nazarda dilleri
Fitne-i âḫîr zamândır çeşm-i fettânıñ seniñ

Vâlih-i zülfüñ ider mecmû' -ı ' aḫlın târumâr
Bulamaz cem' iyyet-i ḫâḫır perişânıñ seniñ

Olmasaydı çeşm ü hâl ü kâkülünden karalar
Nürdür dirdim ser-â-ser vech-i tâbânîni seniñ

Žabı idüp hüsniñ temâşadan göz açdırmaz baña
Çeşmiñ olmuş tığ-i gamzeyle nigeħ-bânîni seniñ

Gülbün-i nev-reste seyr itse dimek âsân idi
Gülbün-i nev-restedir qadd-i hırâmânîni seniñ

Ğamzesi şimşir-i kîn olmuş mizâcî âteşin
El-ğazer ey dil yakar cânîni döker kanîni seniñ

[91] Merhamet kıl cā-be-cā göster cemāl-i hüsniñi
Olmuş ey meh-rû Seniñ-i zâr hayrânîni seniñ

(85)

Meřā' ilün / Fe' ilātün / Meřā' ilün / Fe' ilün

Lebindeki haı-ı nev pâydar olur giderek
Kenār-ı ma' den-i la' le hişār olur giderek

Şikāf-ı la' ile bir sūz çıkub dehānından
Vücūd-ı cevher-i ferd āşikār olur giderek

Çoğalmağa haıı-ı nev yüz tutub 'izārında
Tecemmu' -ı fiten-i rüzigār olur giderek

Uzansa da dem-i firqat vişāli muntehibdir
Nihāyet-i şeb-i yeldā nehār olur giderek

Soğukluğı geçüb ol şūhuñ ülfete ısınur
Şitā mübeddel-i faşl-ı bahār olur giderek

Şafā-yı vechini ta' bîr idüp haıı-ı nev-ħız
Kederle āyinemiz pür-ğubār olur giderek

Zamān zamān güzer itdikce çin-i zülfünden
Şemim-i bād-ı şabā müşk-bār olur giderek
O tıfl-ı nāzı göreñ nice şābı şeyħ eyler
Civānlar 'ışkı ile ihtiyār olur giderek

O naħl-ı terden ümîd-i timār-ı vaşl- iderim
Nihāl-i tazedede de berg ü bār olur giderek

Bulunca böyle terakki leṭāfet-i ḥüsnüñ
Nigeh cemāliñe ey şüh bār olur giderek

Cezāda cinsin ‘amelde olunca bir gün o mäh
Seniḥ-i zār gibi dil-figār olur giderek

(86)

Meḥ ulü / Fā ilātü / Meḥā ilü / Fā ilün

Kılsa revāna cānib-i ‘uşşāka yār seniñ
Rağbetle meyve-i dil olur sīb-vār seniñ

Seyr it Ḥicāz’da Ḥacerü’l-esvedin olur
Māliş-geh-i cibāh-ı şağār u kibār seniñ

Cüş-ı sirişkim eyler eşer ḳalb-i dilbere
Seylābeden olur nitekim raḥne-dār seniñ

Nādir gelür zühūra hele şaḥş-ı mu’ teber
Sāḥilde var mı cins-i güherden hezār seniñ

Merd-i şabürü farṭ-ı ta’ addı şedīd ider
Ḍarb eyleseñ şerāre kılar āşikār seniñ

Hep devr-i dā’ime düşilür celb-i dānede
Eyler mi āsiyābda meḳş ü ḳarār seniñ

Kılmaz hevā-yı ‘ışḳ eşer saḥt-ı dillere
Oynar mı esse her ne ḳadar rüzigār seniñ

Koyma raḳībi ḥāk-i deriñde sürünmesün
At başın ezmek için aña hem-çü mār seniñ

Nā-cinsine muḳārin olan tiz olur telef
Āteşde dursa sudan irer zār zār seniñ

‘Arz eyle kem’ iyār ise de nazmıñı Seniḥ
Elmās olur be-feyz-i Ḥüdāvendigār seniñ

Sen Nā’ilī Efendī ile Mīr Fā’iḳ’e
Yap bir nazīre kim ola cevher-‘ iyār seniñ

(87)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Ağyāra ğamze istemez atsun nigār seniñ
Lāzım mı tıĝ-i katle ider cāna kār seniñ

Eṭrāfin aldı saht-ı dilān şöyle ol gülün
Sandım ki çekdi ma' den-i la' le ḫiṣār seniñ

Ḥürşid-i ' ışk ider mi eşer kalb-i zāhide
Virseñ cilā olur mı meh-i tābdār seniñ

Lütf eyleseñde merḫamet umma raḫıbden
Ḳābil mi terbiyetle vire berg ü bār seniñ

Herkes taḫammülünce olan ḫamli kaldırır
Engüşte hiç olur mı nigān üzre bār seniñ

[91] Eyller şikeste şāf-dilānı ḫaşın mizāc
Görmez misin zücāce virir inkisār seniñ

Fā' iḳ Beĝ'e nazıre yapub virme dür Senḫ
Cevher-furūşa itme gibī bir gūzār seniñ

(88)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Ey kāşı kemān öyle ki te 'şır-i nigāhın
Sancıldı ciger-gāhıma dek tır-i nigāhın

Cellād-ı cihān olsa n'ola ğamze-i ḫün-rız
Geçmiş eline ḫabza-ı şimşir-i nigāhın

Çekmezdi anı bend ü kemende ḫam-ı ğisū
Murĝ-ı dil-i zār olmasa naḫcır-i nigāhın

Geçse ne ' aceb her ser-i müjgānına biñ cān
Ḥalka sumıcak pençesini şır-i nigāhın

Şahbā-yı muḫabbet ile ey dīdesi maḫmür
Mest itdi beni neş'e-i tekrır-i nigāhın

Āzādeyi meftūn ider ūftādeyi mecnūn
Çok fitnedir aşüb-ı cihān-gır-i nigāhıñ

Kıldı nazar-ı ‘āḫfetiñ hāhişin efzūn
Leb-teşne Senîḫ olmadı dil-sır-i nigāhıñ

(89)

Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilūn

Dām-ı dil kurmuş olub piçinde mū gīsūlarıñ
Düşdi göñlüm gördi kim günden berü gīsūlarıñ

Çok göñül ūftāde çok āvāreler mecnūn olur
Var ken ey leyli-nigeh mādām bū gīsūlarıñ

Mülk-i fesden kaçd-ı Rūm itmiş meğer cünd-i ‘ Arab
Rūyiña kılmış külāhıñdan gülüvv gīsūlarıñ

Yā miyān-ı ehl-i İslām’a Fireng itmiş hulül
Şahñ-ı ruhsāra yayılmış sū-be-sū gīsūlarıñ

Yarım ay sandım görünce tal’ atıñ bu vechle
Bedr-i hūsnūñ kaplamış ey māh-rū gīsūlarıñ

Gül-ruh-ı aliñ görüb olmuş giribān çāk-ı reşk
Seyr idüp sūnbüller itmiş ser-firū gīsūlarıñ

Çeşm-i bīmāriñ Senîḫ’e gayri efsūn itmesün
Saldı sevdā başına ey fitne-cū gīsūlarıñ

(90)

Meḫā’ ilūn / Fe’ ilātūn / Meḫā’ ilūn / Fe’ ilūn

Esır-i ‘ışkıña bend-i belā mıdır zūlfüñ
Qarār-gāh-ı dil-i mübtelā mıdır zūlfüñ

Demādem itmede şeb-bū vū sūnbüli ta’ ḫır
Şemīme baḫş-ı nesīm-i şafā mıdır zūlfüñ

Cemāle cim ile mim oldu dīde vū deheniñ
O lafzıñ işte kaç(d)ıñ elfi lā mıdır zūlfüñ

Muqayyed eyledi zencir-i 'ışkıña özini
Senih'e silsile-i ibtilā mıdır zülfün

(91)

Meḥ' ulü / Fā' ilätü / Meḥā' ilü / Fā' ilün

Cānā dökünce şafha-ı ruhsāre kākülün
Reşk ile oldı ḥālī perişān sünbülün

Bir şey sebih olur mı ruḥ u la' l-i yārime
Başka şafā vü neş 'esi vardır gülün mülün

Bāğ-ı muḥabbetiñde ider rüz u şeb fiğān
Ey gonce-fem seniñ dil-i zār oldı bülbülün

Bir türlü mübtelālığıma vākıf olmadıñ
Oldum helāk-i 'ışk nedir bu tegāfülün

Ḥaylī zamāndır ol güle ḥasretsin ey gönül
Bir laḥza iftirākına yokken taḥammülün

[93] Bir 'abd-ı aḥkariñdir eyā Murtezā ' Alī
Olsun Seniñ ḥāk-i süm-pā-yı düldülün

(92)

Meḥā' ilün / Meḥā' ilün / Meḥā' ilün / Meḥā' ilün

Beni lāl eyledi ey dil-rübā refṭār u güftārıñ
Seniñ ol mertebe şırın-edā refṭār u güftārıñ

Dehān-ı tengiñe söz sığmaz olmaz ḳaddiñe mānend
Ne dinse vaşf olundıkca sezā refṭār u güftārıñ

Seniñ kebg-i ḥırāmān ile tūḫı-yi şeker-ḥāya
Olur reşk-āver ü ḥayret-fezā refṭār u güftārıñ

Olub dem-beste kendinden geçer elbetde kim görse
İder 'uşşāk-ı zārı mübtelā refṭār u güftārıñ

Ḳaddiñ serve dehāniñ gonceye teşbih cā 'iz mi
Bulunmaz çünki anlarda şehā refṭār u güftārıñ

Akan sular durur tūfī-yi gūyālar olur hāmūş
Senlĥ-āsā görünce dil-küşā reftār u güftārıñ

Sūhan-sencān olursa vādi-i tanzīrde pūyān
Olur bil kim seniñ medĥ ü şenā reftār u güftārıñ

(93)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḡā' ilū / Fā' ilūn

Oldum şināver-i yem-i 'ışkı bir āfetiñ
Ka' rīne daldı dil yine baĥr-ı muĥabbetiñ

Sen ıanġı semtiñ āfet-i cān u cihānısın
Kim dirler ismiñe nedir ey māh şöhretiñ

'ıŝkıñ ne ĥāle koydı beni yok mı sevdiğim
Hıçbir nigāh-ı merĥametiñ lūḡ u şefkatiñ

Fıkr ü şu' ūr u 'aġl u dil u şabrım aldı āh
Ĥüsn ü cemāl ü cāzibe vū nāz u naĥvetiñ

Dünyāya virdi zelzele reftār-ı dil-keşiñ
Çarĥa bırakdı velvele ol serv-i kāmetiñ

İĥsān ider Senlĥ saña pādişāh-ı Rūm
'Arz it der-i 'ināyetine arsa ĥācetiñ

(94)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḡā' ilū / Fā' ilūn

Ĥaġkımda ĥadden aşmıŝ iken bİ-imānlıġıñ
Her dem raġıb-i dūna nedir mihribānlıġıñ

Kıl inkisār-ı ġalb-i ĥazīnimden iĥtirāz
Gel alma āhımı var efendim cıvanlıġıñ

Bİ-iĥtiyār 'ıŝkıña dūş eyledi beni
Ey nev-civān bu şūĥluġuñ dil-sitānlıġıñ

Kıldıñ yamān ĥālimi ĥıç virmeyüb amān
Ey şūĥ-ı bİ-amān nedir bu yamānlıġıñ

Kıydañ Senîh'e sînesini çäk çäk idüp
Ey tiğ-i gamze böyle nedir hün-feşanlığın

(95)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Böyle efsün eyledikce çeşm-i fitne-cūlarıñ
Mağv olur sihri birün 'ālemdeki cādūlarıñ

Āfitāb-ı bī-fürüg eylerdi mihr-i 'ārızın
Gün-be-gün sarkub anı setr itmese gīsūlarıñ

Mihr-veş mümtāzsın olmuş cemāliñ ber-kemāl
Nağşdan 'ārī değılken hūsni çok meh-rūlarıñ

Nāfe-i Çin hem-şemim olmaz şikenc-i zülfüñe
Bağrı pür-hündur anıñ-çün reşkle āhūlarıñ

Nev-bahār-ı hūsñ ü ānsın ey nihāl-i ter seniñ
'Ārız u gīsūlarıñdandır gül ü şeb-būlarıñ

Āsumānda kim bakar ūrşid ü māha var iken
Āfitāb-ı tal' atıñ ile hilāl ebrūlarıñ

Gülsitān-ı hūsñ ü ānıñ reşk-i sünbül-zār olur
Zib-i ruhsār eyledikce kākül-i hoş-būlarıñ

[94] Seyr idüp kadd-i sehī vü cünbüş-i reftāriñı
Sevrler hayrān olub kalmaz qararı cūlarıñ

Çok dil-i şeydā Senîh-āsā saña meftūn olur
Böyle efsün eyledikce çeşm-i fitne-cūlarıñ

(96)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Zehr-nāk itdi beni şöhet-i vā' iz çü şereng
Sākiyā sun baña pān-zehr-i şarāb-ı gül-reng

Bāde-i nağme ile kāse-i tanbūr dolub
Muṭribā meclis-i 'işretde olunsun āheng

Dem-be-dem na' re-i mestāneye dem-sāz olsun
Eyleyüb nağmeye āgāz-ı kemān u def ü çeng

Şaykal-ı 'ışk ile vir āyīne-i kâlbe cilā
Şafha-ı sīnede koyma gam-ı devrān ile jeng

İntisāb-ı der-i Hünkār'dır 'ālemde Senîh
Kenz-i 'Alīyā füyûzāt-ı İlähî'ye medeng

(97)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Bir lahza iştiyākına yokken taḫammülün
Hāliñ nedir gönül dem-i hicrinde ol gülün

Eğlencem oldu dāğ-ı derün eşk-i la' l-gün
Yok arzū vü ḫāhişi şimdi gülün mülün

Ben 'andelīb-i bāğ-ı firākım hemşe zār
Maḫşuş iken terānesi pür-faşla bülbulün

Tezyîn idince bāğıñı sen ey bahār-ı 'ışk
Var ise dūd-ı āh siyāh oldu sünbülün

Eyler seni merāmıña vāşıl hemān Senîh
Düş āsitān-ı püre füzün it tevessülün

(ḤARFÜ'L-LAM)

(98)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Gülsitān-ı nāzda gördüm ki ol nev-reste gül
Şubḫ-dem ber-deste cām almış gelür bir deste gül

Gülşen-i ḫüsn içre olmuş ol nihāl-i nevresin
Zülfüne āşifte sünbül rüyına dil-beste gül

'Arız-ı āliñ ḫarāvet virdi çin-i zülfüne
Güyyā gülşende oldu sünbüle peyveste gül

Soldırır bir gün ḫaḫñıñ verd-i bahār-ı ḫüsnüñi
Hiç ḫazān-ı dehrden gördük mi bir vāreste gül

Hil' at-i zî-kıymet-i şāhāne itmeme iltifāt
Ben Senîhâ dergeh-i Monlâ'da giydime deste gül

(99)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Naḥl-i nâzım komasun levḥ-i cemāl üstüne gül
Seyr iden rüyını eyler mi ḥayāl üstüne gül

Senden özge idemem bir ruḥ-ı zîbāya nigāh
Sevdiğim koklayamam ḡonce-i āl üstüne gül

La' l ü dendān u dehānıñ değil ey cevher-i cān
Kondı zeyn olmak için dürc-i lâ'l üstüne gül

Ađladıñ ḥayli zamān hicri ile ġayri göñül
Gördüñ ol gül-femi şimdi o melāl üstüne gül

Virdi revnaḡ ruḥ-ı āl ol ḡad-ı ra' nāya Senîḡ
Nitekim zîb virir tāze nihāl üstüne gül

(100)

Meḡ ulü / Fâ' ilâtü / Meḡâ' flü / Fâ' ilûn

Ḥadden füzün olmuş idi ārzü-yı dil
İtdi o māh-pāre hele meyl-i sū-yı dil

Zencire bend idüp birisi öldürür biri
Var ise zülf ü ġanzesi olmuş 'adü-yı dil

Zülfünde cāy buldı yalarken şabā ile
Bād-ı hevāya ġitmedi bu cüst-cü-yı dil

[95] Maḡmür çeşmini ġöricek mest-i nâzımıñ
Şahbā-yı 'ıḡ u şevḡle doldı sebū-yı dil

Her cevrine taḡammül iderdim o meh-veşiñ
Bir kere mübtelāsına ġösterse rü-yı dil

Bîġāne olmuş idi Senîḡ āşināsına
İtdi o māh-pāre hele meyl-i sū-yı dil

Dîdârına nigâh idicek hayret el virüb
Oldum hamûş kalmadı hiç güft-gü-yı dil

(101)

Mef' ulü / Meḫā' ilü / Meḫā' ilü / Fe' ulün

Gösterdi baña pādîşehim rü-yı tegâfül
Kaşd itdi dil ü cāna hülāgü-yı tegâfül

Ümmîd-i şemîm-i kerem eylerken o gülden
Derd-i sere uğratdı beni bü-yı tegâfül

Vaḫşîliğe yüz tutdı hayâli nazarımdan
Yârîñ olalı dîdesi âhü-yı tegâfül

Tefrîk ü 'ıyâr itdi televvünle şebâtın
Vezn eylesün 'uşşâkı terâzû-yı tegâfül

Yok semtine hiç uğradığı mihr ü vefânıñ
Ol şüh ideli 'azm-i reh kûy-ı tegâfül

Maḫremse de bîgânelik izhâr idüp eyvâh
Aḫvâlimi bilmez o cefâ-cü-yı tegâfül
Ol mâh olıcak mest-i girân-ḫâb-ı sitiğnâ
Bî-çâre Senîḫ oldı gâzel-gü-yı tegâfül

(102)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Olıcak cāy dile dâr-ı şifâ-yı kâkül
Der-kemend itdi ânı bend-i belâ-yı kâkül

Gülşen-i zîb-ver-i ḫüsne tarâvet virdi
Sünbül-âsâ şiken-i ğâliye-sâ-yı kâkül

Dil deĝil murĝ-ı hümâ olsa daḫî şayd eyler
Dâne-i ḫâlle ol dâm-ı każâ-yı kâkül

Olalı gönlüm o leylî nigehiñ mecnûnu
Başım üzre uçuyor murĝ-ı hevâ-yı kâkül

Nice zabı eyler idiñ urmasa ger zencîre
Dil-i dîvânemizi silsile-hâ-yı kâkül

Köhnedir sözleri ba' z-ı kudemā-yı ' aşrın
Çün ruḥ-ı pîr olamaz zîb-nümā-yı kākül

Sünbül-i bāğ-ı merāmımdır anıñ-çün kıldım
Ben Senîhā bu dil-i zārı fedā-yı kākül

Kılmıř inşād Faṭn-i sūḥan-ārā-yı be-nām
Bir dil-ārām ḡazel behr-i şenā-yı kākül

' Ārız-ı şāhid-i ma' nāya virir revnaḡ zūlf
Bir sūḥan kim oluna nazm-ı berā-yı kākül

(103)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Ḥāl-i āşüb-geriñ oldı mu' in-i kākül
Fitnelerde olamaz ḡayri emîn-i kākül

Dil-i üftādeyi zencîrler kıyūya düşürür
Çāh-simîn-i zeḡan u ḡabl-ı metîn-i kākül

Dil-i dīvānem olub pādîşeh-i mülk-i cünün
Taḡt-ḡāḡ oldı aña şāh-nişîn-i kākül

Reşkle nāfe-i mülk-i Ḥoten olsun dil-ḡün
Müşḡ-rîz oldıḡı dem āḡū-yı çîn-i kākül
Berg-sāz-ı sūḡan oldıkca Senîhā kılmam
Sünbūlistāna şebîḡ oldı zemîn-i kākül

Tutmasa silsile-i ' ışḡ-ı cenāb-ı Ḥünkār
Dili zabṡ eyleyemez ḡalkā-ı çîn-i kākül

(104)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

[96] Olsa da tîḡ-i ḡam-ı hicr pūr-yare ḡönül
Yine şerḡ eyleyemez çekdiḡini yāre ḡönül

Bulmadı derd-i ḡam-ı ḡasrete bir çāre ḡönül
Oldı nā-çār kalub ḡaste-i bî-çāre ḡönül

Yine bir pāresi āzāde değil zülfünden
Gerçi oldu kırılıb cevri ile biñ pāre gönül

Çāk çāk eyledi bī-çāreyi tır-i nigehi
Bir kaşı yāya urıldı yine āvāre gönül

Kerem ülfet olıcak yārine süz-ı ‘ışkı
Yanarak yakılarak başladı izhāre gönül

Künc-i ğamda yine feryād u figān eylersin
İltifāt itmedi mi saña o meh-pāre gönül

Çāre-hāh ol elem-i hasrete mānend-i Senīh
Yüz sürüb hāk-i der-i Hāzret-i Hünkāre gönül

(105)

Fā’ ilātün / Fā’ ilātün / Fā’ ilātün / Fā’ ilün

Virüb efkārıma ğısū-yı perīşānı hālel
Oldı sevdā-yı muhabbetle dimāğım muhtel

Boyanır kanlara boyunca şaf-ı müjgānım
Rüz u şeb naqş-ı hayālīñ-çün idüp ceng ü cedel

İştıyāk-ı leb-i la’ liñle efendim her şeb
Hün-ı dil nüş iderim bāde-i hamrāya bedel

Çeşm ü ebrü ruḡ u ğısūsı ser-ā-ser maṭbū‘
Görmedim hüsne pīrāste bir böyle güzel

Rū-yı ‘ālemde Senīh ol şeh-i mülk-i hüsnuñ
Seyr-i dīdārıdır ancak baña aqşā-yı emel

(106)

Mef’ ulü / Fā’ ilātü / Meḡā’ ilü / Fā’ ilün

Meftün-ı hüsni yār-ı perī-şānsın ey gönül
Sevdā-yı kāküliyle perīşānsın ey gönül

Oldı cünün-ı ‘ışkıla muhtel mizāciñ āh
Zencīr-i bend-i kākül-i cānānsın ey gönül

Varsa açıldı ğonce-i maqşūd çünki sen
Cüz’ice şimdi hurrem ü hāndānsın ey gönül

Deryā gibi ‘aceb mi olursa temevvücūñ
Bir kaçresin ki reh-rev-i ‘ummānsın ey göñül

Tāb-ı fūrūğ himmet-i Şems eyle çün Senñh
Şubh-āşinā-yı leyle-i hicrānsın ey göñül

(HARFÜ'L-MİM)

(107)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

İtdiğñ zevk-i nihāndan haberim var haberim
Benim ol bābda cānā zararım var zararım

Bırağub hāliñi zūlf ü hañña meyl ideli
Hind'den Çin ü Hıñā'ya seferim var seferim

Varsa cām-ı Cem'ññ 'ālemde benim de ey şūh
Vaşf-ı la' liñ gibi rengñ eşerim var eşerim

Medh-i dān-dān ile dizdim bu kadar dūr-i şimñ
Rište-i nazmımda haylī güherim var güherim

Bir gün ol kātıl-i hūn-hār kıyar cāna diyü
Ġamze-i yārdan ey dil hāzerim var hāzerim

Dāğ-ı ğam şerha-ı hicrān ile pürdür sñnem
Sevdiğim söylemem ammā nelerim var nelerim

Çarha fahr eylerim 'ālemde dise 'ārif-i Rüm
'Abd-ı dirine Senñh'e nazarım var nazarım

(108)

Meñā' ilün / Meñā' ilün / Meñā' ilün / Meñā' ilün

Hırāmān oldu nāz ile o şūh-ı dil-sitān gördüm
Yine reftāre geldi serv-i bāğ-ı hūsn ü ān gördüm

Ne kendim gibi bir üftāde-i mecnūn eşer buldum
Ne de yārim gibī reşk-i perl şūh-ı cihān gördüm

Hayāl-i kākül-i cānān ile varmış idim hāba
Bu gece vāqı' amda 'aķreb ü mār u çiyān gördüm

[97] İdince ārz-u-yı seyr-i dehān-ı teng-i dildārı
O dem ketm-i ‘ademde kendimi gūyā nihān gördüm

Nice olmam Senīhā müstemendi ‘ārif-i Rūm’uñ
Der-i lütfundan ihsān u ‘aṭā-yı bī-gerān gördüm

(109)

Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilūn

Neş’e-i la’ liñ kadeḥ nūş olmayınca bilmedim
Rāz-ı çeşmiñ mest ü medhūş olmayınca bilmedim

Ḥalka-ı zencīr ü sevdā-yı cününü ey perī
İbtilā-yı zūlfūñe dūş olmayınca bilmedim

Maḥv idüp fikr ü şu’ūrı ḥayret-ender-ḥayretiñ
Zevḫini şevḫle bī-hūş olmayınca bilmedim

Ḥālet-i pervāneyi ey şem’-i şeb-pīrā-yı ḥüsn
Sūziş-i ‘ışkıñla ḥāmūş olmayınca bilmedim

Maḥv olunca aradım rāz-ı dehān-ı dilberi
Reng-i sevdādan siyeh-pūş olmayınca bilmedim

Ḥulle-i cennet ne şeydir Ḥāzret-i Pīr’iñ Senīḥ
Dergehinde ḫırḫa ber-dūş olmayınca bilmedim

(110)

Meḫā’ ilūn / Fē’ ilātūn / Meḫā’ ilūn / Fē’ ilūn

Elimden āh o civān ihtiyārım aldı benim
Ḥırām-ı kāmēti şabr u ḫarārım aldı benim

Ne ‘aḫl kaldı ne ārām u dil helāl olsun
Ḥarāmī nigeḫi cümle vārım aldı benim

Fenāya virdi ten ü cānım itmeyüb raḡbet
Feḫaṭ göñül gibi bir bir güzārım aldı benim

Bütün bütün idüp aḡyāra āşinālıklar
Selāmımı nice nāz ile yārım aldı benim

Muķābil olmağla rū-yı yāre āyīne
Şikeste olsa n'ola inkisārim aldı benim

Hücūm-ı leşker-i 'ıŝkıñ çalub şehā galebe
Bu hıŝn-ı dil gibi muĥkem hıŝārim aldı benim

Senlĥ 'ışk u hevā serde ıztırār ider
Elimden āh o civān ihtiyārim aldı benim

(111)

Meĥfā' ilūn / Meĥfā' ilūn / Meĥfā' ilūn / Meĥfā' ilūn

Nigāh 'iffeti cānānına eylerse noķŝān çeşm
Bulub feyz-i cemālinden ŝeref olmaz fūrūzān çeşm

Güler aĥvālime ben ağladıkça farı-ı ŝevķinden
Esīr-i 'ıŝkıñı giryān diler ol ŝūĥ-ı ĥandān çeşm

Nazardan rūyını eyler ĥırāset tġ-i ġamzeyle
Virir mi ehl-i 'ışka ruĥŝat-ı nezzāre-āsān çeşm

Şaf-ı müjġānın itmiş secde bir miĥrāb-ı ebrūya
Kılar her bir nazarda nice biñ kāfir müselmān çeşm

Ne ĥūnīdir sinān u ĥançer ü tġ ü kemānı var
Ki cem' itmiş nigāh u ġamze vū ebrū vū müjġān çeşm

Cemāl ile celāli cem' kılmıŝ ŝūret-i ĥūsnūñ
Lebiñ baĥŝāyiŝ-i rūĥ eyler ammā nez' ider cān çeşm

Ġedā-yı cān Senlĥ'e ni' met-i dīdār-ı cānāndır
Açar anıñ içün seyr-i cemāl-i yāre her ān çeşm

(112)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Nāle itmezdim kemān u neyle dem-sāz olmasam
Sīne dökmezdim def ü kānūna hem-rāz olmasam

Ke's-i re'sim kāse-i ŝanbūra dönmezdi benim
Ġūŝmāl nağme-i muṭrīble ser-bāz olmasam

Şavt-ı bülbül fikrin itmezdim dehân-ı gonceden
Sâmi' -yi elhân-ı şüh nağme-perdâz olmasam

[98] Nev-bahâra haşr iderdim nâlemi bülbül gibî
'Andelîb-i bâğ-ı 'ışk gonce-i nâz olmasam

Şumrı-ı tab' ım terennüm-sâz olur mıydı Senîh
Mâ 'il-i serv-i kad-i yâr-i ser-efrâz olmasam

(113)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Ruğlarıyle gülsitândır rû-yı cânânım benim
Zülf-i haşdır sünbül ü şeb-bû-yı cânânım benim

Pâyına her serviñ eşkim akıdır cûlar gibî
Hicr-i refâr-ı kad-i dil-cû-yı cânânım benim

Kendisi hüsn ü leâfetde melek çeşmi gazâl
Ünse mâ 'ildir egerçi hü-yı cânânım benim

Her nigâhı biñ lisân ekler hele zâr-ı dile
Tercemândır dîde-i pür-gû-yı cânânım benim

Her dem bād-ı şabâ müşğîn ü 'anber-rîz olur
Varsa olmuş reh-güzârı gû-yı cânânım benim

Türlü efsün eyler 'uşşâka o Hârûtî nigâh
Pek belâdır gamze-i cādû-yı cânânım benim

Kıl nazar dîvân-ı hüsnünde rübâ' idir Senîh
Haş-ı leble oldı çâr-ebrû-yı cânânım benim

(114)

Meşâ' ilün / Fe' ilâtün / Meşâ' ilün / Fe' ilün

Ağardı rîş-i siyâhım civân arar gezerim
Açıldı tañ yeri ben şem' -dân arar gezerim

O şâh-ı nâza 'acebdir ki gamzesi var iken
Beyân-ı râza diğercemân arar gezerim

Hemîşe küy-ı nigârı dolaşmadan garazım
Nişâr-ı cân idecek bir zamân arar gezerim

O kendi kendine kılmış şikenc-i zülfünü cāy
Ben ise murg-ı dile āşiyān arar gezerim

Ne var yok yere maḥv-ı vücūd idersem eğer
Cemāl-i yārde şekl-i dehān arar gezerim

Kemend-i ‘ ışkını takmış dolaştırır şehri
O meh-likāyı keşān-ber-keşān arar gezerim

Senīḥ ümīd-i nazīreyle nükte-sencāndan
Bu nev-zemīnde ben hem-zebān arar gezerim

(115)

Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilūn

Zülfüne meylimi men’ itse de ‘ aḳla uyamam
Şevb-i sevdādan efendim dil-i zārı soyamam

Hep ḥayāl-i ruḥ u la’ liñ iledir ağladığım
Eşkimi böyle tehī gül gibi āla boyamam

Sīr-i çeşm oldum eğerçi ni’ am-ı ‘ ālemden
Lezzet-i ni’ met-i dīdārīña ammā doyamam

Şīşedir ‘ aks-i fem ü kākül ü ruḥsārīña dil
Gonce vü sūnbül ü gül olsa birine koyamam

Fikr-i zülfün bürümüş başını mānend-i Senīḥ
Şevb-i sevdādan efendim dil-i zārı soyamam

(116)

Meḥfā’ ilūn / Fe’ ilātūn / Meḥfā’ ilūn / Fe’ ilūn

Ne cūş-ı ‘ ışka taḥammül ne ‘ azm-i rāh iderim
Durur durur bakarım rü-yı yāre āh iderim

Dehān u ‘ arız u gīsü-yı yārdan başka
Ne gonceye ne gül ü sūnbüle nigāh iderim

Gelince mihr-i ruḥuñ yāda şām-ı deycūrı
Şu’ ā-yı āteş-i āhımla şubḥ-gāh iderim

Nihāyet-i emelim rü’yet-i cemālīñdir
Bulunmaz ol daḥi her laḥza gāh gāh iderim

Görünce 'arız-ı billüruñ üzre turralarıñ
Bir âh ile felek âyİnesin siyâh iderim

[99] O şühı hem-dem-i bezm-i rakİb gördükce
Zuhür-ı gayret-i 'ışkıyle âh u vâh iderim

Senİh hıdmet-i Hünkâr-ı Rüm'dur şerefim
Ne meyl-i devlet ü ne arzû-yı câh iderim

(117)

Mef' ulü / Fâ' ilatü / Meġâ' ilü / Fâ' ilün

Çıkmaz hayâlden leb-i cânânımız bizim
Ey dil tehİ pür olmadı peymânemiz bizim

Şayd olmasun mı murğ-ı dil olmuş ol âfetiñ
Gİsüsü dâm u ħâl-i ruġı dânemiz bizim

'Âşıkdan âhu-yı ħarem-âsâ remİdedir
Vaġşİdir âh o çeşmi ġazâlânemiz bizim

Her demde bezmimizden ayâġı kesilmiyor
Söyle rakİb ey büt-i zİbâ nemiz bizim

Biz turfe-rind-i bâde-keş-i ħayretiz n'ola
Yek reng olursa mescid ü meyġânemiz bizim

Meşşâtalık ider ruġ u ġİsüya çeşmimiz
Müjġân u dildir âyİne vü şânemiz bizim

Mest olmuşuz şarâb-ı muġabbetle ey Senİh
Çıkmaz hayâlden leb-i cânânemiz bizim

(118)

Meġâ' ilün / Meġâ' ilün / Meġâ' ilün / Meġâ' ilün

Benim mādâm vaġf-ı ħasret-i dildârdır ġönlüm
Deġil cân u cihân her kârdan bİzârdır ġönlüm

Ben ol sermest-i cām-ı iftirâķim bezm-i ġurbetde
Ciġer kanıyla dolmuş sâġar-ı ser-şârdır ġönlüm

Benim tedbİr-i dermânımda restûlar kalur ħayrân
Devâsız ħastedir hicrân ile bİmârdır ġönlüm

Ferahdan vahşet eyler arzû-yı zevk-i vaşl itmez
Enîs-i telhî-yi zehr-i firâk-ı yârdır gönlüm

İderdi görse Mecnûn-ı melâmet-kâr anı ta' yîn
Fezâ-yı 'ışk u sevdâda katî bî-'ârdır gönlüm

Cemâl-i 'ışkdan her lahza bir 'âlem ider peydâ
Firâz-ı Tûr-ı ma' nîde tecellî-zârdır gönlüm

Senîh olsa 'aceb mi cevher-i İmân ile memlû
Mağall-i feyz-i 'ışk-ı Hâzret-i Hünkârdır gönlüm

(119)

Mef' ulû / Fâ' ilâtû / Meḫâ' ilû / Fâ' ilûn

Şâm-ı firâkda o kadar sîne dağlarım
Ezfûn olur nücûm-ı felekden çerâğlarım

Sevdâ değil serimde benim halka halka dūd
Künc-i belâda mâtem idüp kara bağlarım

Fikr-i şabâh-ı vuşlat ile şâm-ı hicrde
Her ânı biñ yıl 'add u şimâr eyler ağlarım

Mevc-i gamıñ düşüb öñüne baħr-ı 'ışkda
Seylâb-ı eşk-i çeşm ile su gibi çağlarım

Mücrim diyü bu rütbe çürütme beni Senîh
İhsân-ı pîr ile işi maşşerde sağlarım

(120)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Bâğ-ı hicrânında mânend-i hezâr ey gonce-fem
Eyleme murğ-ı dili nâlân u zâr ey gonce-fem

Bir nihâl-i tâzesin Mevlâ nazardan saklasun
Görmedim sen gibi şüh-ı gül-'izâr ey gonce-fem

Kâkülûñ sünbül ruħuñ güldür lebiñ gül-berg-i ter
Gülşen-i hüsne cemâliñ nev-bahâr ey gonce-fem

Bâğa gel seyr ü şafâlar it gül açıl gülleri
Reng-i ruhsârîñla eyle şerm-sâr ey gonce-fem

Olma sen azürde-i hâr-1 nigâhım tek beni
İştîyâkıñ eylesün zâr u nezâr ey gonce-fem

[100]Bülbül-i gülzâr-1 'ışkıñ bâg-1 hicrâna salub
Hâr-1 cevriñ ile itme zaħm-dâr ey gonce-fem

Ağladıkca hasret-i gül-berg-i la' liñle Senîh
Şebnem-i eşki saña olmaz mı bâr ey gonce-fem

(121)

Mef' ulü / Fâ' ilâtü / Meşâ' ilü / Fâ' ilün

'İşkıñla der-fiğânlar idüp âh çekdiğim
Gel ey benim firâkıñı her gâh çekdiğim

Sen âfitâb-1 hüsnsün it şubh-dem tülü'
Ey tal' at içün âh-1 seher-gâh çekdiğim

Bir gün cezâsını göriceksin cefâlarıñ
Kalmaz eşersiz âh idüp Allâh çekdiğim

Cevr itmedinse öldür buyur bâri kurtulam
Senden yeter benim nedir ey mâh çekdiğim

Çekmem Senîh sâye-i Monlâ'da hiç elem
Hep iştîyâk-1 hıdmet-i dergâh çekdiğim

(122)

Meşâ' ilün / Meşâ' ilün / Meşâ' ilün / Meşâ' ilün

Hayâl-i âteşin-ruhsâr-1 dildâr eyledim yandım
Derünüm tâbiş-i hüsñüyle pür-nâr eyledim yandım

O mâha açmadım ben süziş-i 'ışk-1 dil ü cânım
Su 'âl itdiyse de gâhıce inkâr eyledim yandım

Belâ-yı âteş-i hicrâna düşdüm gerçi maħv oldum
Ve likin yâre izhâr itmeğe 'âr eyledim yandım

Ne lâzım bülbül-âsâ fâş-1 râz itmek çü pervâne
O şem'-i hüsne terk ü nâle vü zâr eyledim yandım

Olub kalbim çerâğ-1 'ışk-1 Şemseddîn Tebrîzî
Senîh öz cânıma bu süzişi kâr eyledim yandım

(123)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Yäre olunmaz ise de ikrār sevdiğim
Sorsa eğer ben eylemem inkār sevdiğim

Görsem belā helāk olurum görmesem belā
Bir derd-i müşkil oldı baña yār sevdiğim

Hıç sorma hālimi a gönül bilmiyor musun
Bir nev-reside şüh-ı sitem-kār sevdiğim
Tek itmesün tegāfül ile hālimi yamān
Ben rāzıyım iderse de āzār sevdiğim

Ben böyle çāk çāk olayım iştiyākla
Tek olmasun saña niğehim bār sevdiğim

Ṭab'-ı Seniñ böyle nice nev-zemān bulur
İtdikce meyl ü rağbet-i eş'ār sevdiğim

Olmuş şeh-i kalem-rev-i hüsn ü cemāl iken
Derviş-i bāb-ı Ḥazret-i Hünkār sevdiğim

(124)

Meḫā' ilün / Fe' ilätün / Meḫā' ilün / Fe' ilün

Bu hāl-i 'ışkı kim añlar kimiñle söyleşeyim
Maḫāl-ı 'ışkı kim añlar kimiñle söyleşeyim

Seniñ dehān u miyānıñ kime şenā ideyim
Ḥayāl-i 'ışkı kim añlar kimiñle söyleşeyim

Beyāza çekme de müsvedde-i ğamı gönlüm
Me'āl-i 'ışkı kim añlar kimiñle söyleşeyim

Baña cevāb virir var mıdır bir 'āşık 'aceb
Su'āl-i 'ışkı kim añlar kimiñle söyleşeyim

Seniñ Ḥazret-i Monlā'yı vaşf iderdim lîk
Celāl-i 'ışkı kim añlar kimiñle söyleşeyim

(125)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Bigānelerle 'arbede-perdāzdır sözüüm
Yārān-ı 'ışka hem-dem ü hem-rāzdır sözüüm

[101]Üstād-ı ders-i mekteb-i 'irfāndır dilim
Furkān-ı 'ışk-ı Hāfız-ı Şirāzdır sözüüm

'Uşşāk-ı sūz-nāk nevāsiyla germ olur
Ol gül-'izāra nağme-i şehnāzdır sözüüm

Cāmī'yi feyz-i neş'esi mest-i müdām ider
Meyhāne-i belāgate dem-sāzdır sözüüm

Oldum medīha-gü-yı hüdāvendigār-ı Rüm
Anıñ için Senīh ser-efrāzdır sözüüm

(126)

Müstef' ilātün / Müstef' ilātün

Olsun fedā sen cānā ne göñlüm
Cānım fedādır cānāne göñlüm

Sūzişle döndi biryāne göñlüm
'İşkıñla nice bir yāne göñlüm

Müm gibi yandı bu şeb olub āh
Şem'-i cemāle pervāne göñlüm

Yār āşinā-yı hicrān idelden
'Aql ile oldı bigāne göñlüm

Söz almıyor hiç uslanmıyor āh
Dīvāne göñlüm dīvāne göñlüm

Artık ayılmaz artık ayılmaz
Mestāne göñlüm mestāne göñlüm

Feryād-ı nāye olmakda dem-sāz
Beñzer Senīh-i nālāne göñlüm

(127)

Meḫā' ilūn / Fe' ilātūn / Meḫā' ilūn / Fe' ilūn

Belā-yı 'ışka giriftār olan gōñülceğizim
Benim dü-çār-ı ğam-ı yār olan gōñülceğizim

O tıfl-ı ğonce-fem ü gül-ruḫa olub mecbūr
Hezār-ı zār gibī zār olan gōñülceğizim

Devā nedir 'acebā derd-i bīdevāña seniñ
Fırāş-ı hicrde bīmār olan gōñülceğizim

Ne derddir bu ne ḫāl-i ḫarābdır acırım
Yazık yazık saña nā-çār olan gōñülceğizim

Olur o bābda olursa kām-bīn Seniñ
Gedā-yı dergeh-i Ḥünkār olan gōñülceğizim

(ḤARFÜ'L-NUN)

(128)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Āfitāb-ı ḫüsnüñe baksam ne rütbe dūrdan
Ḥīre-nāk olur gözüm farḫ-ı ŝu' ā-yı nūrdan

Ebr-i zūlfūñ mihr-i ruḫsāresin itdikce niḫāb
Şubḫını farḫ idemez 'āşık ŝeb-i deycūrdan

Bir ğün elbet ḫaḫ olur peyveste çīn-i zūlfūñe
Mārlar çūnki rehā bulmaz hūcūm-ı mūrdan

Nāle itmekde ser-i 'āşık o ŝūḫ-ı muḫribiñ
Bezm-i 'ıŝkıñda kalur mı kāse-i ḫanbūrdan

Olsa biñ pāre yine 'aksiñ durur her pārede
Gōñlümūñ farḫı budur āyīne-i meksūrdan

Çeşm-i ter itmez hūcūm seyl-i eşkimden ḫazer
Hīç islanmıŝda pervā mı olur yağmūrdan

Rūz u ŝeb ŝāyāndır izḫār-ı melāl itsem gōñül
Çekmediğim kalmadı çarḫ-ı sitem-mevfūrdan

Hazret-i Mîr Nihād'a pey-rev olmaktır Seniḥ
Maḩşadım bu rütbe bezl-i gayret ü maḩdûrdan

(129)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Fâriğ olsun ' ışka dermân isteyen tedbîrden
Şîve-i taḩdîr-i ḩaḩ vârestedir tagyîrden

Ol periyi celb içün siḩr itseñ olmaz kâr-ger
Çeşm-i cādûsı anı kılmış berî teşhîrden

Bulmadı dîvâne gönlüm kayd-ı zülfünden rehâ
' Işkla mecnûn olan âzâde mi zencîrden

[102]Cevher-i ' ışkıyle mir'at-i derûnım şâf iken
Gönlüm ol âyîne-ruḩ ḩâlî değıl tekdîrden

Günde yüz biñ sine çâk eyler nice kanlar döker
Nevk-i tîr-i ğamzesi kalmaz yine te'sîrden

Fitneler dâḩî ḩalâşa çâre bulmaz yârimiñ
Çeşm-i fettânı gibi âşüb-ı ' âlem-ğırden

İktisâb-ı feyz ü ikmâl-i ma' ârifdir Seniḩ
Maḩşadım nazm-ı Kemâl-i ekremi tanzîrden

(130)

Mef' ulû / Fâ' ilâtû / Mefâ' ilû / Fâ' ilûn

Bir laḩza yok ki reng-i ruḩı gül gül olmasun
' Aşık nasıl o ğonce-feme bülbül olmasun

Ṭarḩ-efgen oldu ğülşen-i ḩüsn-i cemâline
Zülf-i siyâḩ sandığımız sünbül olmasun

Mest-i şarâb-i la' liyiz olsun da tek o şûḩ
Olmazsa bezm-i ' ışkda câm-ı mül olmasun

Her şeb cünûn-ı ' ışkla dîvâne gönlümüñ
Sevdâ taḩayyül itdiğı ol kâkûl olmasun

İzhâr-ı ' ışk maqşadıñ ammâ sakın gönül
Yâr infi'âl ider ise soñra zül olmasun

Ol şem' -i hüsñ ' arz-ı cemâl itmiyor Senîh
Pervâneler gibî nice yanub kül olmasun

Çande liqâ-yı şahid-i kâmin görür o kim
Kuhl-ı dü-çeşmi hâk-i süm-i düldül olmasun

(131)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Berg-i gül reng bulur ' arız-ı dil-cüsünden
Sünbül aşifte olur zülf-i semen-büsünden

Şehr-i Bağdâd gibi kişver-i dil oldı harâb
O civânıñ sitem-i çeşm-i Hülâgü'sünden

Dilde kim ' ışk ola ızmârı olur mı kâbil
Şem'in elbet görünür şu' lesi fânüsünden

Nazarım gâh ruḡ u gâhıce zülfünde kalur
Bâğ-ı hüsñüñ geçemem lâle vü şeb-büsünden

Ka'be-i hüsni n'ola kıble-i ' uşşâk olsa
Tâk-ı mihrâb bedîdârdır ebrüsünden

O perî şâna gönül vireli ' aql u fikrim
Târ-u-mâr oldı perîşân-ı gîsüsünden

Deşt-i hüsñ içre Senîhâ o gazâl-i nâzik
Şekl-i vahşet göririm dîde-i âhüsünden

(132)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Ben fedâ-yı cân iderken ol cefâ-cü yâr için
Eyledi hayfâ beni yârim fedâ ağıyâr için

Nergis-i bîmâr-ı yâre haste gönlüm düş olub
Haste-i ' ışk olmuşum ol nergis-i bîmâr için

Rü'yet-i dîdâr-ı cânân cân bağışlar ' aşıka
Cânımı virsem n'ola ben bir nefes dîdâr için

Âteş-i âhım söyünmez eşkim efzün olmasa
Gözlerim çok yaş döker bir âh-1 âteş-bâr için

Yâr için ağyâr cevrenden melûl olma Seniñ
Bülbülân bîzâr olur hâr-1 gül-i gülzâr için

(133)

Meḫā' ilūn / Fe' ilātūn / Meḫā' ilūn / Fe' ilūn

Gönülde mevc uralı bād-1 ârzü-yı vaḫan
Dimāgımı idiyor müşg-bâr-1 bü-yı vaḫan

Bu dâr-1 ğurbete mihmân olanlar itmişdir
Yine berî berî ardınca 'azm-i sū-yı vaḫan

Fezâ-yı hicr ü ğarîbîde teşne-leb kaldım
Hüdâ ide beni dil-sîr-i âb-1 cū-yı vaḫan

[103]Şinâha kalmadı tākāt bihâr-1 firḫatde
Huzûr-1 cân için oldum kenâre-cū-yı vaḫan

Seniñ dâmen-i lütf-1 'Alî'ye pekce sarıl
Kim oldur 'izz ü velâyetle âb-1 rû-yı vaḫan

(134)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Bu ma' lūm oldu ey bülbül kemâl-i âh u zârîndan
Benim gibi cüdâsın sen de varsa gül-'izârîndan

Görem dirseñ cemâl-i şâhid-i maḫşûdı sil 'âşık
Ğubâr-1 ğafleti mir'at-i ḫalb-i jeng-bârîndan

Keşîde-pâ-yı bezm-i vuşlat olduñ öyle kim ey mâh
Dil ü dîde seniñ ye's ile fâriğ intizârîndan

Sa'âdet devlet-i faḫr u fenâ taḫşîlidir yoḫsa
Ne ḫâşıldır seniñ ey çarḫ câh u i' tibârîndan

Bulub vaşl-1 İlâhî ḫaḫ ile ḫaḫ olmak isterseñ
Seniñ-i zâr maḫv-1 şarf olub geḫ cümle vâriñdan

(135)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Yārelandı ciğirim nevk-i Sinān-ı gamdan
Öyle kim eylemem ümmid-i devā merhemden

Kendi kendimle de ünsiyyete yokdur imkān
Vaḥsetim var o kadar nev'-i benī ādemden

Hūzn-i maḥzım o kadar banga duyar sem'-i dilim
Nağme-i rāḥatü'l-ervāḥ dem-i mātemden

Cāndan itdi beni bızār bu ye's ü ḥırmān
Bāng-ı cān-sūz-ı vedā' urmadayım 'ālemden

Semden āsar-ı ḥayāt ummadır 'ayniyle Senīḥ
Şaḥt ümmidini itmek dil-i bī-çāremden

(136)

Meḥ' ulū / Fā' ilātū / Meḥā' ilū / Fā' ilūn

Bir laḥza yok ki dīdelerim pūr-nem olmasun
Ben gibi kimse gaḥḥ-ı yem-i mātem olmasun

Zaḥm-ı diliñ nasıl ovmayım iltiyāmını
Bir yāre kim cihānda aña merhem olmasun

Göñlüm mişāl-i geşt-i ḥırmān u ye'sdir
Bir dil kim anda farḥ-ı sürür u gam olmasun

Her ān olanca varını maḥv u hebā ider
Mülk-i 'adem didikleri bu 'ālem olmasun

Mümkün mi ḥurrem eyleme ḳalb-i ḥazını hiç
ḳalb-i ḥazın ki bir şey ile ḥurrem olmasun

Cānım libās-ı cismden 'ārī diler seni
Tā kim ḥarīm-i vaşlda nā-maḥrem olmasun

Bir dil ki kān-ı cevher-i ḥubb-ı 'Alī değıl
Mişl-i ḥazef Senīḥ hem olsun hem olmasun

(137)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Bir gün ayrılmaz iken zerre kadar yanından
Düşdi mehcür gönül mihr-i dıraşşânından

Ben gibi derdine dermāndan olunca me'yūs
Çāresiz haste-i hicrān usanur cānından

Gitdi cem' iyyet-i hātır o perī şānıñ āh
Olalı böyle cüdā zülf-i perīşānından

Çeşmim isrāf ile şarf itdi tüketdi eşkin
Eyle imdād aña ey dil ciğerim kanından

Cānımı alsa da cānānıma irgürse beni
Haq kemāl-i kerem ü rahmet ü ihsānından

Cismi cāndan gözi nūrundan ayırmak gibidir
İtmesün dūr Hüdā kimseyi cānānından

[104]Āteşin āhları şimdi Senīh-i zārıñ
Ne şererler çıkarır sīne-i sūzānından

(138)

Meḫā' ilün / Fe' ilātün / Meḫā' ilün / Fe' ilün

Dü-çeşm-i eşk-feşāndır şühüd-ı kalb-i ḫazīn
Olur sirişk ile müşbet vücūd-ı kalb-i ḫazīn

Şafaq değil seherī oldı çarḫa ' aks-endāz
Şuā'-yı nāle-i āteş-nümūd-ı kalb-i ḫazīn

O māhıñ āteş-i hicriyle yanmış āhından
Döne döne çıkar eflāke dūd-ı kalb-i ḫazīn

Görür mi nūr-ı tecellī-yi Haqq'ı ḫaqqı ile
Küşāde olmasa çeşm-i şühüd-ı kalb-i ḫazīn

Senīh muṭrib-i ' ışk-ı cenāb-ı Monlā'da
Nevā-yı nāy ile birdir sūrūd-ı kalb-i ḫazīn

(139)

Mütefâ' ilün / Fe' ülün / Mütefâ' ilün / Fe' ülün

Sen idüp yamân hâlim bu kadar yamânlığından
Komadıñ emâne zâlim beni bî-amânlığından

Yine ey belâlı âfet gareziñ helâk u gâret
Dil ü cân mı var selâmet bu belâ-yı cânlığından

Saña ey nigâh-ı fettân ne diyem belâ-yı cânsın
Nice dâd u nice feryâd hele cân-sitânlığından

' Acebâ saña düşer mi bu kadar sitem-geh evvel
Kanı merhâmet iderdiñ baña mihribânlığından

Ruḥ-ı âliñ üzre benler sipeh-i siyeh belâdır
Saña yüz tutarlar ey meh şeh-i ḥüsn ü ânlığından

Kuluna olur mı râzî bu kadar cefâya Allah
Güzelim gel alma âhım ḥazer it civânlığından

Kerem it kuluñ Seniḥ'e meded ey cenâb-ı Hünkâr
Umarım ḥuşül-i kâımım şeh-i kâmrânlığından

(140)

Mef' ülü / Fâ' ilätü / Meḥâ' ilü / Fâ' ilün

Gözüm ḥîre-nâk olur bakamam ferr ü tâbdan
Ezfün pertev-i ruḥ-ı yâr âfitâbdan

Taklîd-i ebruvâni için meh hilâl olub
Ḥüsnünden irdi mihr zevâle hicâbından

Yakmaz mı âteşe ciğerim hiç o mest-i nâz
Maḥmûr olunca ḥaḥ olunur çün kebâbdan

Vâ' iz ḥaḳîḳati ne bilür 'ilmi olsa da
Âgâh olur mı maḥfâza râz-ı kitâbdan

Dergâh-ı pîrden beni Rabbim ayırmasun
Buldum ne buldum ise Seniḥâ o bâbdan

(141)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Ḥavf ider şîr-i dilân gamze-i bürrânından
 Cân bulur mürde-i hicrân leb-i ḥandânından
 Sahtdır celle-i 'ışkı o kemân ebrûnuñ
 Çäk olur tîr ü sinân nâvek-i müjgânından

Öyle bir gamze-i ğaddâre esîr oldum ki
 El-'ıyâz ile gezer biñ belâ yanından

Dil deĝil murĝ-ı hümâ olsa giriftâr eyler
 Kurtuluş yok ḥam-ı ğisû-yı perîşânından

Ḥâlini zülf-i perîşâna ider şâne beyân
 'Âşıkıñ bahşle çäk-i girîbânından

Câm-ı 'ışkıyla o şûhuñ n'ola mest olsa Senîḥ
 Feyz alur neş'e-i mey nergis-i mestânından

Ḥaqqıma lütf u kerem Ḥazret-i Monlâ'dandır
 Beni dūr eyleme yâ Rab der-i iḥsânından

(142)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḥfâ' ilü / Fā' ilūn

[105]Virdim o tıfl-ı nâza göñül nev-civân iken
 Akdım su gibi pâyına nevres fidân iken

Kim görse olmaz âh esîri o meh-veşiñ
 Böyle sinân-ı gamzesi cellâd-ı cân iken

Çeşmi daḥî bak oldı musahḥir o gamzeye
 Her bir nigâhı fitne-i âḥir-zamân iken

'Uşşâkı çok mı mest ü ḥarâb olsa dem-be-dem
 İksîr-i la'li böyle mey-i erguvân iken

Olmuş rakîb münkir-i 'ışkım geçen gice
 'Âşıklığım o meh-veşe gündün 'ayân iken

Elbet Senîḥ dergeh-i Monlâ'da feyz alur
 Mâdâm peşt ü melce'i ol âsitân iken

(143)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Ĥāb girmez gözüme kākül-i şeb-tārîñ için
Gice yıldız sayarım ĥāl-i siyeh-kārîñ için

Bugün ağlatma firāķıñla gözüm nürü beni
Sen de bir gün ola giryān olasin yārîñ için

'İllet-i 'ışkıma bā' iş nigeħ-i mestîñdir
'Āşık-ı ĥaste dilim nergis-i bīmārîñ için

Murg-ı dil gülşen-i 'ışkıñda olub bülbül-i zār
Başladı nāleye gül-ğonce-i ruhsārîñ için

Bir içim su idiğün bu daħi işrāb eyler
Dinilür cü-yı revān cünbüş-i reftārîñ için

Gündüzün fikr-i ruĥuñla iderim mihri ĥayāl
Gice yıldız sayarım ĥāl-i siyeh-kārîñ için

Sahn-ı feyz-i eşerîñ işte delil oldı Senñĥ
Müdde'āña himem-i Ĥāzret-i Ĥünkār'îñ için

(144)

Meḥ' ulü / Fā' ilātü / Meḥā' ilü / Fā' ilün

Dīvānedir seniñ ĥam-ı ĥisūña bend olan
Bulmaz rehā bu silsileden der-kemend olan

Gül-naĥl-ı tāze mi ya nihāl-i semen midir
Ĥaddîñ mi yoĥsa serv gibî ser-bülend olan

Ben gibi mübtelā-yı cünün-ı muĥabbete
Beñzer mi kâbil-i eşer-i nuş u pend olan

Öz gönlümün beğendiği dildār başkadır
Kılmaz beni firifte 'ālem-pesend olan

Ĥam-yāze-i dili ne bilür çeşm-i mest-i yār
Görmez ĥumār ehl-i ĥamı neş'e-mend olan

Biñ türlü niş-i ĥuşsa ile girye-nāk olur
Bir kerrecik bu ĥam-kede de nüş-ĥand olan

Mahrûm olur mı lütf-ı 'Alîden cenâbına
Mişl-i Senîh-i müstenid ü müstemend olan

(145)

Mef' ulû / Fâ' ilâtû / Meḫfâ' ilû / Fâ' ilûn

Âşüb-ı kâkülûn yüze çıkdı şiken şiken
Rû-yı cihâna saldı cüyüş-ı fiten fiten

Çeşmiñ sokuldu zîr-i ham u çîn-i zülfüne
Olmaz mı çünki cā-yı gâzâl-ı Ḥoten Ḥoten

Görmem nazîr-i zülf ü ruḫuñ nev-bahârda
Açmış eğerci lāle vü şeb-bû çimen çimen

Mecbûr-ı 'ışkıñ oldığımı bilmiyor musun
Söyle bu rütbe nâz u tegâfûl neden neden

Dil vâşıl oldu ka' rına düşmüş müdür 'aceb
Böyle fütâde olalı çâh-ı zeḫan zeḫan

Yok mâcerâ-yı 'ışkıyı taḫrîre ihtiyâr
Cismimde gerçi dâğlar oldu dehen dehen

[106]Ahlâk-ı Aḫmedîdir anıñ maşdarı Senîh
Olmuş o rütbe ḫulḫ-ı imâm-ı Ḥasen Ḥasen

(146)

Meḫfâ' ilûn / Fe' ilâtûn / Meḫfâ' ilûn / Fe' ilûn

Bilince dil o mehiñ 'ışka rağbet eylediğın
Beyâna başladı meyl ü muḫabbet eylediğın

Olursa ben gibi bîmâr eğer o nergis-i mest
'Aceb mi çünki çeker herkes elbet eylediğın

Ḥakîm-i muḫlaḫı seyr it ki ḫaste-i 'ışka
Mu' âlic eyledi bâdî-yi 'illet eylediğın

Bakınca âynaya yâr-ı dil-i mükedder olur
Ki 'aksiniñ daḫi çekmez rekâbet eylediğın

Benim gibi anı da bir perî idüp meftûn
Özünde bulsa gerekdir ol âfet eylediğın

Görünce hüsünü benden beter olub rüsvây
Unutdı 'ışkımı zâhid melâmet eylediğın

Senîh şükr iderim Hakk'a zıkr idüp kavlini
Gedâ-yı dergeh-i şah-ı velâyet eylediğın

(147)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Cânıma cân katulır lezzet-i güftârından
Ağzımın tadı gelür la' l-i şeker-bârından

Dür-i dendânına nisbet sayılır seng-i güher
Kızarı la' l görünce lebinî 'ârından
Derdine bâdededir çâre ne dem 'âşıkına
Hastelikler irişe nergis-i bîmârından

Sûk-ı dâd u sited-i 'ışkda derd aldı gönül
Anı men' itme ki fâriğ olamaz kârından

Var ise yandı yine nâz-ı muhabbetle Senîh
Görünür 'ışk eşeri süziş-i 'eş'ârından

(Ziyâ Beğ ve Fağın Efendi ile Müşterek Gazeldir.)

(148)

Me' ulü / Fâ' ilâtü / Me' ulü / Fâ' ilün

(F) Gönülüm şikenc-i zülf-i siyeh-kâre düşmesün

(S) Kâfir mişâli halka-ı zünnâre düşmesün

(Z) Zinhâr o âhu-yı haremî şayd için gönül

(F) Deşt-i belâda pençe-i âzâre düşmesün

(S) Düşsün belâ-yı kâkülüne tek 'esîr-i 'ışk

(Z) Gamzeñ gibi bir âfet-i mekkâre düşmesün

(F) Mânend-i Kays leyli-yi zülfün gören seniñ

(S) Mecnün olub ne hâlle küh-sâre düşmesün

(Z) Peymâne 'aks-i la' l-i lebiñ görmesün sakın

(F) Sâkı o mâh hâne-i humâre düşmesün

(S) Ben ' aşıkım o gonce-feme hem-çü ' andelîb
 (Z) İnşâfa gel ki nice gönül zâre düşmesün

(F) Sevdî o mâhı merdüm-i çeşmim gibi gönül
 (S) Envâr-ı hüsni dîde-i ağıyâre düşmesün

(Z) Düşsün düşenler ' ışkına ol nev-resîdeniñ
 (F) Gönüm hemân o tıfl-ı ziyân-kâre düşmesün

Gördi Senîh-i zâre Faţîn'e ' atâsını
 Ğayrî Ziyâ nasıl der-i Hünkâre düşmesün

(HARFÜ'L-VAV)

(149)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Beñzedir kendüsini kâkül-i yâre şeb-bû
 Sünbülîstânda meşhûdum olur her şeb bu

Bâğ-ı hüsniñ ne ' aceb faşl-ı bahâr itdi ' ayân
 Gonce-fem gül-ruğ u süsen haş u sünbül gîsû

Göz diküb yâri büyütdüm küçücük yaşımdan
 Eşk-i çeşmim virüb ol nağl-ı gül-nevrese su

[107] Cüy-veş suyuna meyl eyleyüb akdı diller
 Gelicek su gibi refâre o kadd-ı dil-cû

Hüsnde hür u melek gibi velî bigâne
 Tutmamış âh o perî câzibe hiç insle hû

Ba' d-eziñ subha-keş ü ma'il-i mihrâb olalım
 Yeter ey dil heves-i hâl ü hayâl-i ebrû

Ğalaşa dergehidir melce'-i ' uşşâk Senîh
 Hâkine ğâyet ta' zîm eyle sür cebhe vü rû

Hâl-i müşkilse eğer maşşadîñ ihlâşla gel
 İlticâ kıl ki der-i Hâzret-i şârihdir bu

Nısf-ı nezr oldı buna beyt-i hoş-âyende ğazel
 Diyelim ' ışk u dem-i Hâzret-i Mevlânâ hû

(150)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Ey dıde cüst-cüda ideñ yāri gū-be-gū
Eyle nazar ki geldiñ aña işte rü-be-rü

Terk eyledi teğāfūli ' arz-ı cemāl idüp
Geldi maḫām-ı nāzdan ol māh-rü beru

Gönlüm o naḫl-ı nāzın akup ḫākipāyına
Cü-yı sirişkin itdi revān dıde sū-be-sū

Bul cāy mişl-i şāne gönül çāk çāk olub
Gīsü-yı yāri ara ḫurasında mū-be-mū

Eyle nazar Senñ gibi ' gayri ḫüsnüne
Ey dıde cüst-cüda ideñ yāri sū-be-sū

(ḤARFÜ'L-HA)

(151)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Göz dikdi şāh-bāz-ı nigeḫ murğ-ı cānına
Çeşmi süzüldi ' aşkıñıñ girdi kanına
Ta'yīb ider mi ḫālet-i ' ışq u cününımı
Bir kez bakan perī-veşimiñ ḫüsn ü ānına

Bu ḫüsnle o neyyir-i evc-i melāḫatıñ
Şāyān dinürse ger şeh-i ḫübān şānına

Tır-i belāyı nāvek-i müjgānı çāk ider
Ḳavs-ı ḫuzah nazır olamaz ebruvānına

Lā-ḫavle gamzesinden o ḫün-rız āfetiñ
Mirriḫ reşk ider nigeḫ-i cān-sitānına

Var mı sūḫan-verān zamānda nazıre-gü
' Aşrıñ Senñ şā' ir-i āteş-zebānına

Nevmīd-i feyz ider mi beni hıç cenāb-ı pır
Düşdüm ümīd-i himmet ile āsitānına

(152)

Mütefâ' ilün / Fə' ulün / Mütefâ' ilün / Fə' ulün

Nedir ol edā-yı şîrîn o hürām-ı nāz-kāne
O nigāh-ı vaḥşet āyîn olur 'ibret āhuvāne

O belālî çeşm-i ḥün-rîz o nigāh-ı fitne-engîz
Müjesin çü tîğ-i ser-tîz geçürür ḥarîm-i cāne

İdüb 'işveler ol āfet dil ü cānım itdi gāret
İderim muḥabbet elbet o civān-ı dilsitāne

Naẓar-ı tebessüm-i ḥüb ḳad-ı serkeş-i dil-āşüb
Revişi edāsı mergüb nedir ol şehe bahāne

Severim o nev-civānı viririm yolunda cānı
Yakar āteşim cihānı çıkar āhım āsumāne

Nigehi fütāde gözler ki helāk-i cān özler
Boyadı o kanlı gözler beni böyle al kane

Gam-ı ḥasretiyle doldı yine bak sarardı soldı
Düşüb āteşe gül oldu dil-i zār yane yane

Göñül aldırub ḳarārın yine ḥayret oldu kārın
Var ise Senîḥ-i zārın bu kelām-ı 'āşîḳāne

Beni āldı derd-i efkār saña kaldı ḥāl-i nā-çār
Meded ey cenāb-ı Ḥünkār kerem it bu nā-tüvāne

(153)

Mef' ulü / Fā' ilätü / Meḥfā' ilü / Fā' ilün

[108]Dil vāşıl olmadı bugün eyvāḥ yārine
Kaldı ümîd-i vuşlat-ı dildār yarına

Sünbül mi gül mi ḡonce mi fülful midir bakın
Gîsūsına dehānına ḥāl ü 'izārına

Alsa 'aceb mi devr-i ruḥ-ı yāri ḥāller
Hindûlar ictimā' ider āteş kenārına

Bir kerre bak belā vü ḳazā söylerim saña
Çeşm-i siyāhına nigeh-i fitne-kārına

Şimdi Senîh şâ'ir-i Monlâ-yı Rûm'dur
Olmaz nazîre şî'r-i belâgat-şî'ârına

(154)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Eşk-i hûn-în iderim şarf-ı berây-ı neş'e
Bezmede bâde olur çünkü fedâ-yı neş'e

Şevk-i la'liñ beni ol mertebe ser-mest itdi
Ki başımda esiyor şimdi hevâ-yı neş'e

Parladub sâkı-yi meh-kevkebe kandîl-i meyi
Şâm-ı 'işretde virir bezme ziyâ-yı neş'e

'Aks-i la'liñ görüb âyîne-i mülde cânân
Buldu mir'at-ı ruh-ı âli cilâ-yı neş'e

Bir kadeh bâde döküb başdan ayâğa sâkı
Rinde giydirdi yine surh-ı kabâ-yı neş'e

Rind-i mey-hârı ider câlis-i evreng-i neşât
Başına salsa ne dem sâye hümâ-yı neş'e

Haste-i derd-i hümâra olunub meyle 'ilâc
Buldu tab-hâne-i 'işretde sifâ-yı neş'e

Teşneyiz himmetine pîr-i meyiñ hem-çü Senîh
Dergehinde oluruz biz de sezâ-yı neş'e

Vire Monlâ mül-i 'ışkıyla baña şevk-i müdâm
Çün ki olmaz mey-i şürîde beğâ-yı neş'e

(155)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

Nâfe-i Çîn hem-şemîm olmaz o müşgîn nâfile
Olmasun gıbtayla âhûlar ciger-hûn nâfile

İncilâ-yı 'ışka mâni' dir göñülde gîll ü gışş
Gösterir âyîne eşkâli zamîr-i şafîle

Kâle-i kâm almadın hep varımı kıldın hebâ
Şarf idüp sîmîn-nukûd-ı eşkimi isrâfile

Bir muṭalsam gencde mār-ı siyāh itdim ḥayāl
Kākül-i pür-çın-i yāri gerden-i şeffāfile

İşte meydān da' va-ı şî' r eyleyen gelsün Seniḥ
Böyle bir nazm isterim şā' irlik olmaz lāfile

Ḥazret-i Monlā-yı Rūm'ün kemterin meddāḥıyım
Çok mı da' vā-yı kemālāt eylesem vaşşāfile

(156)

Meḥā' ilūn / Meḥā' ilūn / Meḥā' ilūn / Meḥā' ilūn

Sununca bezm-i meyde sāķi mestāne mestāne
Olur bādī şikest-i tevbe vü peymāne peymāne

Olaldan ḥüsn ü ' ışķ İcād ' ālemde baña beñizer
Ne ' aşık gördi kimse sen gibi cānāne cānāne

Değildir çünki selb-i dīn o kāfir çeşminiñ kaşdı
Nigāh u ğamzesiyle ğāret-i İmāne İmāne

Yakup bir būriyā-pāre der-i şāh-ı melāḥatde
Götürdi ' arz-ı ḥālin bu dil-i dīvāne dīvāne

Ḥayāl-i ebruvānı dilde mihrāb-ı niyāzımken
Olur bir şüret ile gelse ol büt-ḥāne büt-ḥāne

Görüb şem' -i ruḥuñ oldum fitili bu gice ey māh
Yanarsam āteş-i ' ışkıñla çün pervāne pervāne

Seniḥiñ piri ma' nā pādişāhlar pādişāhıdır
Derinde giydirirler sikke-i şāhāne şāhāne

(157)

Meḥ' ulü / Fā' ilātü / Meḥā' ilü / Fā' ilūn

[109]Kāder midir tevahḥuşun ādem izāleye
Vaḥşet ṭabī' at olmuş o vaḥşī ğazāleye

Ġisū-yı nāfe büy ile dirsem ' aceb midir
Āḥū-yı Çın ol āfet-i müşġin külāledir

Bu şeb-i ğam sirişkimi dökmeğe sevdiğim
Gül-ğoncedir taḥammüli yok bār-ı jāleye

Žabı itdi işte halka-ı zülfiyle gönümi
Dıvâne-i muhabbete hâcet ne lâleye

Etrâf-ı bedr-i tal'at-i yârimde gısvân
Beñzer kenâr-ı mâhdaki devr-i hâleye

Hicr-i lebiñle meclis-i şahbâda sâkiyâ
Döndi dü-çeşmim eşkle gül-gün piyâleye

Gördükce gül-'izârını âgyâr-ı hâr ile
Başlar Senîh-i zâr hezâr âh u nâleye

(158)

Meşâ'îlün / Meşâ'îlün / Meşâ'îlün / Meşâ'îlün

Şabâh-ı hüsnüñe gısvu-yı şeb-gün olmasa perde
Yanardı tâb-ı ruhsârîñla meh de mihr-i enver de

Rifâ'î gibi nâr u mârdan bağı eylesem çok mu
Gönülde fikr-i ruğ sevdâ-yı zülf-i yâr var serde

Baña dermân bulunmaz gelse Lokmân ey tabîb-i cân
Düçârim 'illet-i 'ışkıñ gibi bir çâresiz derde

Büyütdüm gülbün-i ter gibi cü-yı eşk-i çeşmimle
Küçükden göz diküb ol nev-nihâl-i nâz-perverde

Değil gülşende şebnem seyr idince verd-i ruhsârın
Hicâbindan 'izâr-ı gonçe-yı ter oldı hüy-gerde

Seniñ bu reng-i rüyuñla şemîm-i zülf-i şeb-büyüñ
Bulunmaz nağl-i nâzım verd-i âl ü sünbül-i terde

Metâ' -ı müste'âr almam Senîhâ kendi kâlemdir
Ki nesc itdim bunu ben kâle-i tab' -ı sühân-verde

(159)

Mef'ûlü / Meşâ'îlü / Meşâ'îlü / Fe'ûlün

Gısvu-yı siyeh-fâmı dökülmüş ruğ-ı âle
Şeb-büy ile âmîhte olmuş gül ü lâle

Zülf ü fem ü çeşm ü ruḥ ile buldı ʃarāvet
Muhtāc deęil Ńuret-i ḥüsni ḥaṭ u ḥāle

Ey dıde nişār eyleme bu Ńeb-nem-i eŃki
Bār olmaya tā ol güle mānende-i jāle

Olmuş felek-i ḥüsnde ol bedr-i cemāliñ
Eṭrāf-ı meh-i rüyına gısuları hāle

Mānende-i cüy olsa ʃarārım n'ola meslüb
Akdı su gibi göñlüm o nevrete nihāle

ReŃk eylemeden Ńām u seḥer ʃal' at-i yāre
Māh oldı hilāl irdi bakıñ mihr zevāle

ReŃk-āverine ḥābı ḥarām itdi Senīḥā
Olsa n'ola fā' iḳ ęazelim siḥr-i helāle

(160)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Ńol zamān kim ol melek-sımā görünmez dıdeme
Olsa cāyım cennet-i ā' lā görünmez dıdeme

Ĝā'ib olmuşdı gözümdeñ hey'et-i mevḥüm-ı ḥāb
Ĝande kaldı bilmezem ḥālā görünmez dıdeme

Vüs' at-i baḥr-ı siriŃkim irmiŃ ol pāyāna kim
Ĝaṭre deñlü hey'et-i deryā görünmez dıdeme

Maḥv-ı 'ıŃkıñ öyle ki baksam eęer āyīneye
'Aks-i cismim yā görünür yā görünmez dıdeme

Gösterir āyīne-i devrān baña yüz biñ Ńüver
Ńāhid-i maḳŃüd-ı dil aŃlā görünmez dıdeme

Ḥālimi fikr ü ḥayāl eyle Senīḥā ol perī
Ḥāne-i ʃalbe gelür ammā görünmez dıdeme

[110]Ḥazret-i Pır'e 'ubūdiyyetdedir ancak gözüm
Mülk ü māl ü devlet ü dünyā görünmez dıdeme

(161)

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Seni gözler bu çeşm-i eşk-bārim kaşr-ı yıldızda
Tulū' it mihr-veş ey meh-' izārim kaşr-ı yıldızda

Ḥayāl-i kevkeb-i ḫālīñ ile ey māh-ı mihr-efrüz
Giceler şubha dek encüm-şümārim kaşr-ı yıldızda

Cemālīñ burc-ı ḫüsn ü tal' ate bedr-i tamām olmuş
Seni gördüm geçen günlerde yārim kaşr-ı yıldızda

Ölürsem ger firāk-ı dāne-i ḫāl-i ' izārīñla
Benim ey māh kazsunlar mezārim kaşr-ı yıldızda

Olaydı āh tāli' ey dil-i zār-ı siyeh-kevkeb
Görürdüm ben o māh-ı tāb-dārim kaşr-ı yıldızda

Belā-yı hicr-i zülfiñ ü ḫasret-i ḫāl-i siyāhıñdan
Bu şeb çıkdı sipihre āh u zārim kaşr-ı yıldızda

Olub müştāk-ı vaşl-ı Ḥazret-i Şemsü'l-Ḥaḫ-ı Tebriz
Senīḫā zerre-āsā bī-ḫarārim kaşr-ı yıldızda

(162)

Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün / Meḫā' ilün

Cefā gördüm efendimden ümīd-i şefkat itdikce
Düçār-ı firkat oldum iştiyāk-ı vuşlat itdikce

Perī olmazken ādem-āšnā ḫayrān olur insān
O maḫsūd-ı melek ' uşşāk ile ünsiyyet itdikce

O şūḫūñ āhuvān vaḫşlik öğrensün nigāhıñdan
Remīde-ḫarz olub üftādesinden vaḫşet itdikce

Dü-çeşmim cām olur bezmimde ḫün-āb-ı ciğer-bāde
Firāk-ı la' l-i mey-günüñla sāḫl' ' işret itdikce

Senīḫā lütf u iḫsānın dirīg itmez cenāb-ı Pīr
Derinde müstemendān ' arz-ı ḫāl ü ḫacet itdikce

(163)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Lebiñ ey dil-rübā şekker-nişār-i ḫande oldukca
 Olur ḫāmūş iken ṭūṭı-yi dil gūyende oldukca
 Benim göñlüm gibi nā-çızı teşhîr itme berş-i mey
 Cihān meftūn olur bu çeşm-i pūr-fen sende oldukca

Nüçün bende çekersün bendeñi zencîr-i zülfüñle
 Esîr-i 'ışkıñ dîvâne göñlüm bende oldukca

Efendim kayd-ı 'ışkıñdan ḫalāşa var mıdır çäre
 Bu göñlüm sendedir mādām cānım tende oldukca

Ġubār itmiş reh-i 'ışkıñda cismin ḫākipāyıñdır
 Nigāh-ı merḫamet kıl mübtelāña sende oldukca

Henüz kopdı Senîḫā naḫl-ı gül-zār-ı kemālimden
 Götür ol şāha böyle meyve-i turfende oldukca

Sūḫan-sencānda olmaz hem-zebānım Ḥāzret-i Pîr'îñ
 Dil ü ṭab'ımda feyz-i himmeti pāyende oldukca

(164)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Bāğda itdi fem-i yāri temāşā ḡonce
 Kızarub oldı ḫicāl-i terde ḫālā ḡonce

Vaşfdır dîde vü zülf ü fem-i cānānı ḡarez
 Dir isem nergis veyā sünbül-i ter yā ḡonce

Bülbüle rahmdan açılmadı ey tāze nihāl
 Seyr-i ruḫsāriña göz açdı ser-ā-pā ḡonce

Sensiz ey gül-bün-i ter murg-ı dil itmez ārām
 Nerede olsa arar bülbül-i şeydā ḡonce

Himmet-i Pîr ile açıldı 'aceb mi olsa
 Bu ḡazel bāğ-ı kemâlde Senîḫā ḡonce

(165)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

[111] Kākülūñ vaşf eyledim teşbîh idüp ter-sünbüle
Bir ciğer-süz u dil-ārā beste ister sünbüle

Māye-i şevk-i tarabsın gülşen-i 'işretde sen
Süz-i dil olsun gelem gīsūñı göster sünbüle

Eyledi 'uşşākı dil-beste nigārım zülfini
Beñzedikce gül-'izārında mu' anber sünbüle

Ger pesendîde olursa sende kalsun bu diyü
Nükhet-i zülfün şabā virdi muhayyer sünbüle

Zülf-i hālinden ziyāde baña şevk-efzā olur
Fülfüli tutmam leţāfetde berāber sünbüle

Zühre cengî-yi ferāh-efzā-yı çarç ise Senîh
Evc-i şevke virdi bak āheng-i dîğer sünbüle

Nāy-ı hāmem vaşf-ı kākülde gāzel taqsım idüp
Bir ciğer-süz u dil-ārā beste ister sünbüle

(166)

Mef' ulü / Meşā' ilü / Meşā' ilü / Fe' ulün

Zülfün göricek tarz-ı nev-İcād fesiyle
Düşdüm kara sevdāya hevā vü hevesiyle

Muṭrib o şeh-i nāzım eğer bezme gelürse
Āheng idelim nağmeye şeh-nāz sesiyle

Ağyār ile yār 'azm-i çemen itse 'aceb mi
Çünkü görülür bāğda gül hār u ḥasiyle

Dildāre garez 'arz-ı kemāl itme değıldir
Şerḥ eylerim aḥvālīm idüp şî'ri vesîle

Seyr ideli ol zülf-i siyeh-fāmı Senîhā
Düşdüm kara sevdāya hevā vü hevesiyle

Kalmam gam- ı firqatde eğer Ḥazret-i Ḥünkār
Dād eyler ise himmet-i feryād-resiyle

(167)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Bāğ-ı hüsniinde ruhuñdur gül-zibā yerine
Dök o zülf-i siyehi sünbül-i büyā yerine

Hasret-i la' liñ ile bezm-i şarāb-ı gamda
Çekerim hūn-ı ciğer bāde-i humrā yerine

Sen dimişdiñ ideyim resm-i vefāyı icrā
Getür ol 'ahdiñi ey şūh-ı dil-ārā yerine

Ġam-ı hicrānıñ ile gitmişidi kendinden
Hayf bī-çāre gönül gelmedi hālā yerine

İştiyākıyle n'ola bülbül zār olsa Senñh
Bāğ-ı hüsniinde ruhuñdur gül-zibā yerine

(168)

Meḡā' ilūn / Meḡā' ilūn / Meḡā' ilūn / Meḡā' ilūn

Değil sāde sipihriñ mihr ü mähı naqd-ı encümle
O māha müşterī yerde beşer gökde melek cümle

İder vahşet hayālī dīde-i 'uşşākdan fikr it
Nice ünsiyyet eyler ol ġazāl-i nāz merdümle

Marīz-i 'ışk olub oldum esīr-i pişter-i hicrān
N'olur dil-ħasteñe bir nīm nigāh itseñ tereħħümle

Ġumār-ı hicr-i la' liñ var iken keyfimce mest olman
Eğer mey-ħāne-i 'ālemde içsem bādeyi ħumle

Seni geh mäh-ı şāma gāh mihr-i şubħa beñzetdim
Görince cā-be-cāyın ferve-i semmür u kākumle

Senñhā cūş idince baħr-ı řab'ım sāhil-i nazma
Ne gevherler nişār eyler bu emvāc-ı telātumle

Zebānım nağme-sāz-ı muşrib-i evşāf-ı Monlā'dır
Ney-i ħāmem ġazel taķsīm ider bir ħoş terennümle

(169)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Luṭf idüp ey şûh gelmezsen de bârî yanıma
Bir nigâh-ı merḥamet yok mı dil-i nālânıma

[112]Ateş-i 'ışkıñ o rütbe virdi tâb u terbiyet
Kül olur düşse semenderler ten-i süzânıma

Böyle mevc-â-mevc ü tûfân-ḥîz olunca korkarım
Ġarḳ olur 'âlem sirişk-i dîde-i giryânıma

Ḥün-feşân oldukca ğamzeñ tîĝ-i bürrânıñ çeküb
Ķaşd ider şimşîr-i ser-tîz-i nigâhuñ cânıma

Çeşm-i bîmârıñ ben ölmek ile şihḥat mı bulur
Nâfile ey ğamzesi ḥün-ḥâr girme kanıma

Ķışsa-ı dâĝ-ı derûnı şerḥe yokdur ihtiyâc
Ḥâl-i düş-vâr-ı dilim ma' lümdur sulṭânıma

'Âşıkâne bir ğazel tarḥ eyledim n'ola Senîḥ
'Arz idersem ḥâkipây-i Ḥâzret-i cânânıma

Ḥaḳkıma biñ lütf ider her demde Mevlânâ-yı Rûm
Bir efendîdir ki bakmaz cürm-i bî-pâyânıma

(170)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Ey kılan mecnûn benî ĝisû-yı leyli-fâmına
Kuşca cânım düş iden 'ışk u muḥabbet dâmına

V'ey salan şahrâ-yı derde Ķays-veş âvâresin
Murĝ-ı 'ışkı nâle-sâz idüp ser-i nâ-kâmına

Sevdiğim keyfiyyet-i şahbâ-yı la' liñ bilmedim
Bezm-ĝâh-ı 'ışkıñıñ âl sunmayınca câmına

Enduh-ârâm u ḥuzûr u bûnda âlâm u fütür
Ḥîç beñzer mi şeb-i yeldâ firâḳ-ı ihşâmına

Ḥün-ı dil nûş itdirüb mest itdi bezm-i hicrde
Ben de oldum sâki-i dehrîñ sezâ ikrâmına

Doğmıyor hiç mihr-i maşşüd ' âlem-i hicriñ Senîh
Bilmezim şubh-ı kıyâmet mi nihâyet şâmına

(171)

Fâ' îlâtûn / Fâ' îlâtûn / Fâ' îlâtûn / Fâ' îlûn

Bağlanub rişte-i zülf-i siyeh-i dildâre
Çekdi mânende-i Manşûr beni dil dâre

' Aks-i ruhsârını her pârede menkûş görür
Kılsa Bâr âyîne-i qalbimi yüz biñ pâre

Geh şebim rûz u gehî rûzumu şâm eyler o mâh
Gâh açub gâh döküb kâkülîni ruhsâre

Beñzemez tâbiş-i hürşîde fûrûğ-ı mir 'at
Ne revâdır mehi teşbih cemâl-i yâre

Derdime çâre olurdu o tabîb-i nâzım
Şerbet-i la' l-i lebiñ sunsa dil-i bîmâre

Himmet itse bunı tanzîre Faîñ-i üstâd
Şevk-bağş elbet olur tab' -ı Senîh-i zâre

Pey-rev olursa bu vâdîde baña reh-ber olub
İntisâb itdiririm ânı der-i Hünkâre

(172)

Fâ' îlâtûn / Fâ' îlâtûn / Fâ' îlâtûn / Fâ' îlûn

Zâr zâr it kâ 'ilim âzâre Allah ' ışkına
Yâre aç tek olma yâr ağıyâre Allah ' ışkına

Mübtelânı görmesün lâyıq belâ-yı hicriñe
Çâresiz oldum düçâr it çâre Allah ' ışkına

Sîne sîne yandı sînem bâri tîğ-i cevri ile
Pâre pâre itme ey meh-pâre Allah ' ışkına

Deste al gîsûlarıñ serbeste kıl dil-ğasteñi
Mâr ile tîmâr it bîmâre Allah ' ışkına

' Âşık-ı zârîñ hezâr olmuş fiğân u zârdan
Var mıdır vâreste bir âvâre Allah ' ışkına

Çār u nā-çār it kabûl ta‘ na tek kılma düçār
Kārîñi ey dil-figār inkāre Allah ‘ ışkına

[113]Nāy diñle āşinā-yı sırr-ı Mevlānā iseñ
Var Senîḥ āvāre ol hem-vāre Allah ‘ ışkına

(173)

Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilūn

Yāri isterseñ eğer eyle taḥammül rence
Terk-i cānı göze aldırmayan irmez gence

Nūr-ı İmāna berāber mi olur zulmet-i küfr
Küll-i İslāmı kıyās itme büt-i Efrenc

Bak alur gözle nazīri bulunur mı o mehiñ
Pek dil-ārā ya nasıl cāna yakın rüşence

Sürḥ-i ḥaṭla yazılıb vechine menşūr-ı cemāl
Şafḥa-ı cebhede zülf-i siyehīdir pençe

Naqd-ı cān u dil imiş kıymet-i kālā-yı vişāl
O metā‘ iñ bedeli doğrusı yā ehvence

Şerḥa şerḥa gör yanan dāğ değil şinemde
Açdı tığ-i sitemiñ beyt-i dile revzenve

Bizde görmeñ günümüz doğdığın vakt-i şafaḥ
Gelseñ ey meh ne olur ḥānemize erkence

Ḥasret-i la‘ liñ ile bāde-i gül-fām gibi
Nüş-ı ḥūn-ābe-i dil oldı baña eğlence

Bİ-bekā cāh eyle şāh olmadan ‘ ālemde Senîḥ
Der-i Ḥünkāre gedā olması yekdir bence

(174)

Meḥfā‘ ilūn / Meḥfā‘ ilūn / Meḥfā‘ ilūn / Meḥfā‘ ilūn

Ne tığ-i nāza minnet ne sinān-ı ğamze-i tīze
Şehā katl-i dili fermān kıl müjgān-ı ḥūn-rīze

Nazīri var mıdır bilmem gelür mi ‘ ālem-i ḥūsne
O meh-pārem gibi bir nāz-perver şūḥ-ı pākīze

Dil-i mecrūhum itmişken nigāh u gamze biñ pāre
Yine şayd oldı her bir pāresi zülf-i dil-āvīze

Ne āzār-ı felek ne ta' n-ı ağıyārdır ancak
Fırāk-ı yārdır bā' iş bu feryād-ı seher-hīze

Helāk oldum gam-ı hicriyle göster rü-yı cānānı
Bu hasret almasun yā Rāb şabāh-ı mahşer-engīze

Fırāk-ı la' l-ı mey-gūnıñla sāķi bezm-i 'işretde
Dü-çeşmim döndi hūn-āb-ı ciğerle cām-ı lebrīze

Seniñ eyler fūrūzān lem' a-ı 'irfān ile qalbin
İren nūr-ı çerāğ-ı 'ışk-ı Şemseddīn Tebrīz'e

Olan maṭbah-nişin ü sikke-püşı Hāzret-i Pīr'ini
Nigāh eyler mi taht-ı Hūsrev ü dīhīm-i Pervīz'e

(175)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Çin-i zülfünde düşürdüm kürre vü tāblara
Bağladım gönlümü Mecnūn gibi qallāblara

Qavs-i ebrūsına taş çatladı reşk eylemeden
İñhinā geldi civā ma' deñi mihrāblara

Mevc urub eşk-i terim lücce-i 'ummān oldı
Dönerek dīdelerim beñzedi girdāblara

Pīrlıkde kişi elbette 'aşāya sarılur
İhtiyācı olur üftādeleriñ şāblara

Sāde rü yana haṭ-āver olamaz hem-pāye
Beñzemez zulmet-i şeb 'ālem-i meh-tāblara

Aslına ric'at-i eşyayı görür diqqat iden
İnce ince yeme doğrı çekilen āblara

Mest olur neş'e-i ümmīd ile dil başlıycak
Sevdiğim va' d-ı mey-i la' lini işrāblara

Dil-i bīmārıma derd artırır ammā ki Seniñ
Nergis-i mesti döner haṣte-i bī-tāblara

Nâ'îl oldum şeref-i rû'yet-i şâh hayfa
Olmadı nâfile mu'tâd olışım hâblara

(176)

Mef' ulü / Fâ' ilâtü / Meḫfâ' ilü / Fâ' ilün

[114]Haşr olsa dâ'imâ nazarım seyr-i rüyına
Sönmez gönülde meş'ale-i arzû yine

Te'şîr-i 'ışkıdan eriyüb su gibi gönül
Mânend-i cüy o serv-ḳadiñ akdı suyına

Olmaz ḫatâ dinilse eğer nâfe-i Çîn
Her çîn-i zülf pür-şiken-i müşg-büyına

Taḫsîn ider cemâl-i perî ḫüsn ü ânını
Temşîl olur ḫışâl-i melek ḫulḳ u ḫüyına

Aldı Senîḫ'in 'aqlını cādü-yı çeşm-i yâr
Telḳîn-i sihr idüp nigeḫ-i fitne-cüyına

(177)

Mef' ulü / Fâ' ilâtü / Meḫfâ' ilü / Fâ' ilün

Âhımla ḫâlim eyledim ibrâz efendime
Oldı 'ayân nühüfte olan zâr efendime

Ben bende-i kemîne ve sen şâh-ı ser-firâz
Şâyestedir niyâz baña nâz efendime

Gîsûña mübtelâlıḫımı işte mû-be-mû
Ġamz eyledi o Ġamze-i Ġammâz efendime

Bir goncedir ki var nice elhân-ı dil-keşi
Bülbül olur terânedede dem-sâz efendime

Ġayrî Senîḫ gizliyecek nesne kalmadı
Oldı 'ayân nühüfte olan zâr efendime

(178)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Dir iken zerrece yār olmayayım cānıma āh
Virdi şıket dil-i zār āh ile cānānıma āh

Seniñ āzād kabūl eylemeyen bir kuluñum
Āh tefhīm idemem hālimi sulţānıma āh

Nitekim şiddet-i iḫrākı hevā bir ter ider
Fer virür āteş-i 'ışık dil-i sūzānıma āh

Mācerāmı o perī-rūya iderdim taqrır
'Aqlıma mālİK olaydım gelicek yanıma āh

Ben Seniñ āhsız ārām idemem āh benim
İşte vird oldı zebān-ı şerer-efşānıma āh

(Kāzım Beğ İle Müşterek)

(179)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

(M) Ser-nüviştım yazmadan kilik-i kazā baş üstüne
(H) Fikr-i zūlfūñ oldı pūsküllü belā baş üstüne

(H) İster al göñlüm ele isterseñ eyle pāyimāl
(M) Her ne emriñ var ise ey meh-liķā baş üstüne

(M) Uçmadan kuşluk yuḫusu çeşm-i leylīden henüz
(H) Kurdı Mecnūn lāne-i murğ-ı hevā baş üstüne

(H) Şekve itmez imtiḫān-ı 'ışıkda merd-i Ḥūdā
(M) Vaz' olunsa er rehā-yı ibtilā baş üstüne

(M) Ḥūn-ı mağzımdan ser-engüştime yakdı hınā
(H) Eyleyüb leylī-yi sevdā-yı vaz' pā baş üstüne

(H) Yār ile agyār olur elbet qarīn-i ihtirām
(M) Takılır hār ile güller dā'imā baş üstüne

(M) Gısvān sanma serinde oldıḡıçün şāh-ı ḫūsn
(H) Sāye saldı şeh-per-i murğ-ı hūmā baş üstüne

(H) Kendimi kıldım fedâ dönmem sözümde hâşılı
 (M) Cevr ile yârim çevirse âsiyâ baş üstüne

(M) Merkez-i hilm ü tevâzzu' dur edibe cilve-gâh
 (H) Balsa da yüz çıkmaz erbâb-ı hayâ baş üstüne

(H) Kârın altun eylemek için Seniḥ-i hâkisâr
 (M) Sikke-i Monlâ'yı koymuş Kâzımâ baş üstüne

(180)

Meḥâ' ilün / Meḥâ' ilün / Meḥâ' ilün / Meḥâ' ilün

[115] ' Abeşdir yâr olursa misk ü ' anber cüst u cüsında
 Anîñ biñ nâfe var her çîn-i zülf-i müşg-büsında

Sitânbül'dan ziyâde meyli var etrâf u Boldân'a
 Ol âhü-yi remîde gâlibâ çîn ârzüsında

Ne hikmetdir bütün halkı qarîn-i keyf-i tām eyler
 Yine pîr-i meyiñ yarım kadeḥ mey yok sebüsında

Muḥabbet âteşiyile püte-i ' ışkında kıl itdi
 Beni bir âfet-i zerger kuyümcü çâr-süsında

Yayub yüz ḥâke kaldım reh-güzârında tarâb-âsâ
 O şâh-ı mülk-i ḥüsnüñ ḥâhişim vâḥ pây-büsında

Saçub ağzından âteş halkı şâyân-ı ' azâb eyler
 Cehennemi var âyâ vâ' iziñ vech-i ' ubüsında

Şu' â-yı mihr sanma âsumâniñ tâz-ı zerrîni
 Seniḥâ düşdi ḥâke bâb-ı Pîr'e ser-firüsında

(ḤARFÜ'L-LAMU'L-ELİF)

(181)

Meḥ' ulü / Fâ' ilätü / Meḥâ' ilü / Fâ' ilün

Ol günde kim ' Irâḳ'dan itmiş güzer belâ
 Kalmış şekâvet-i Emevî'den ḥazer belâ

Şâyân idi ḥabâset-i safyâniyân için
 Yağsa yedi rüy ' âleme şâm u şeher belâ

Bir dīv olurdu şahş-ı Yezīd-i la' ın gibi
Bir şüret ile itse teccessüm eğer belā

Şiṣ ü Sinān-ı Şemr ile İbn-i Ziyād'a hem
Ferzend-i Sa' d'a la' net-i nefrīn ider belā

Kan ağla sīne dāğla kıl āh u figān Senīh
Geldikce yāda vākı' a-ı şāh-ı Kerbelā

(182)

Müstef' ilün / Müstef' ilün

Aç çeşm-i ğaflet-ğīnimi
Yā Rab seher-ğīz it beni
Göster şafā-yı dīnimi
Yā Rab seher-ğīz it beni

Bābīnda eyle 'abd-i hāş
Vir rahmetiñle ihtişāş
Kıl hāb-ı ğafletden halāş
Yā Rab seher-ğīz it beni

İhsān idüp hāl-i şalāh
Eyle kerem fevz ü felāh

Bulsun dilim nūr-ı şabāh
Yā Rab seher-ğīz it beni

Cürm ü haṭā bende kebīr
Ḥayrım yok 'iṣyānım keşīr
Kıl klab-i tārikim münīr
Yā Rab seher-ğīz it beni

Ġaflet ile şām u seher
Feyziñden oldum bī-ḥaber
Vir baña 'iṣkıñdan eşer
Yā Rab seher-ğīz it beni

[116]Öz 'iṣkıñı bulsun özüm
Zikr-i ceml olsun sözüm
Ġafletden açılsun gözüm
Yā Rab seher-ğīz it beni

Kārı Senîh'îñ mu' şibet
 Sen eyle 'afv u mağfîret
 Kıl müsta'idd-i ma'rifet
 Yâ Rab seher-îz it beni

(183)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn / Fâ' ilûn

İltifâtûñ ey perî mebhût u lâl eyler beni
 Bir cevâba yer komaz mest-i su 'âl eyler beni

Gün yüzûñ şevkiyle fikr-i ebruvân-ı dil-keşîñ
 Rûz u şeb müstağnî-yi mihr ü hilâl eyler beni

Hey ne fettândır ki çeşmiñ bir nigâh-ı nâz ile
 'Aqlımı yağmalayub âşifte hâl eyler beni

Żabıtıma kılmış mehiyâ turradan zencîrler
 Varsa ol leylî nîgeh mecnûn hayâl eyler beni

Vâlih ü hayrân olub kalmaz kararım her ne dem
 Yâr şâyân-ı temâşâ-yı cemâl eyler beni

Lağza lağza dūş idüp gönülüm kara sevdâlara
 Geh esîr-i zülf ü geh meftûn-ı hâl eyler beni

Geh temâyül geh tegâfülle Senîh ol tıfl-ı nâz,
 Gâh memnûn geh hazîn-i pür-melâl eyler beni

Şimdiki noğşânıma kılma nazar Monlâ-yı Rûm
 Bir gün elbet dâhil-i ehl-i kemâl eyler beni

(184)

Mef' ulû / Fâ' ilâtû / Mefâ' ilû / Fâ' ilûn

Bir iki üç kadeh mey içen neş'e-dâr idi
 Dört üstüne şafâda o dem âşikâr idi

Beş altı sâldir seveli ol şehi gönül
 Geh vaşl u geh firâk ile handân u zâr idi

Şāyed yedi sekiz gün o meh-rūyı görmesem
Hicriyle başıma bu dokuz k̄ubbe dar idi

On on bir on iki yaşına girmeden henüz
'Işkıyle hem-çü nār-ı derūnım yanar idi

Ĥüsni kamerle pençeleşirdi o günde kim
Sinni o meh-veşin on üç on dört var idi

Noşsān irince bedr-i temām-ı vefāsına
On beş yaşında māh gibi tāb-dār idi

Şimdi on altı on yedisinde cefā ider
Evvel o şūh t̄ıflı ise de baña yār idi

Gitmez ger on sekiz kapu olsa Senīh-zār
Buldu merāmı bāb-ı Ĥūdāvendigār idi

(185)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Bulurken silsile-i bend cūnūn zūlf-i perīşānı
Nice olmaz gören dīvāne ol şūh-ı perī şānı

Nümāyān ĥüsn-i Yūsuf'dan eşer vech-i melīḫinde
Cemāl-i şāh-ı ĥübānımda görsün ey sitin ānı

Dür-i dendānıña reşk itse çok mı lū'lü-i lālā
Ḥacil eyler gülüm la'lı lebiñ yāḫūt-ı rümmānı

Yegāne mışra' -ı maḫbū' -ı dīvān-ı leḫāfetdir
Sever doğrusı ḫab'ım kāmēt-i mevzūn cānānı

Senīh-i zār elinde 'arz-ı ḫāli bābıña geldi
Buyur lūḫ u kerem yā Ḥāzret-i Sultān-ı dīvānı

(186)

Meḫ' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Ben şimdi burc-ı sa' dda gördüm sitāremi
Mıhr itdi evc-i bezme felek māh-pāremi

Şām-ı ḡam-ı firāḫda kalmışdım 'ākıbet
Gösterdi çarḫ rū-yı meh-i tāb-dāremi

Biñ päre oldı çıkmadı bir päreden yine
Gör ‘aks-i ‘arızıñla dil-i päre päremi

[117]Yokdur devası ‘illet-i ‘ışk u muhabbetiñ
Bulmaz mu‘alic olsa Felâṭün çäremi

Taṭbīb-i ḥāṭırım mı garez yoḥsa ey perī
Bu iltifāt gāret-i şabr u qaräre mi

Merhem-pezīr olur mı bu zaḥm benim diyü
Şerḥ eylesem niyāz iderek yäre yäremi

Hıçbir kapuya itmiyor ‘arz-ı recā Seniḥ
Her ilticāsı bāb-ı Ḥüdāvendigäre mi

(187)

Meḥā‘ ilün / Meḥā‘ ilün / Meḥā‘ ilün / Meḥā‘ ilün

İder şevḳ ü ḥayālīñ ile mālī ḳalb-i ḥālīyi
Gören sende bu ṭavr-ı şüh u ṭarz-ı lāübālīyi

Diyār-ı ‘ışkda bir buḳ‘ adır kim küçe-i firḳat
İderler anda cüy-ı eşkle isḳā ahālīyi

Ṭama‘ kes bī-beḳā iḳbālden bul devlet-i bāḳī
Eğer kalmak dilerseñ intihāb ednādan ‘ālīyi

Teḳaddüm eyler erbāb-ı sa‘ādet şımf-ı āḥāde
Göreñ sebḳat ider rüz-ı dü-şenbe yevm-i sālīyi

Ṭarīḳiñde Seniḥ itmām-ı noḳşān itmek isterseñ
Penāḥ it bār-gāh-ı Ḥāzret-i Aḥmed Kemālīye

(188)

Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

Gā‘ib itdim üzecek vaḳtde eyvāḥ seni
Baña ḳok gördi felek ‘āḳıbet ey māḥ seni

Devr-i hicriñde neler çekdiğimi söyler idim
Görebilsem idi bir kerre daḥī āḥ seni

Yād-ı gīsū vü ruḥufla geđer aylar günler
Var mı bir anmadığım şām u seğer-gāh seni

Mu' ṭı vü māni' odur çārene elden ne gelür
Baña hem virdi hem aldı yine Allah seni

Bürümüş başını efkār-ı taḥassürle Seniḥ
Tesliyet-yāb ide bir 'ārif-i āgāh seni

(189)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Fikr idince ḥāl-i hindū-yı ruḥ-ı cānāneyi
Sīne-i sūzānım andırmaz mı āteş-ḥāneyi

Kākülün bend eylesün dārü'ş-şifā-yı 'ışkda
Değme bir zencir zabı itmez dil-i dīvāneyi

Gözlerim doldı boşaldı ḥasret-i la' liñ ile
Bezm-i meyde ben teḥi pür itmedim peymāneyi

Ol hümāniñ şāh-bāz-ı gamzesinden ḥavf idüp
Murg-ı dil dām-ı ser-i zülfünde tutdı lāneyi

Beydağ-ı ḥāl-i ruḥuñ kapmak için şāhım seniñ
Naṭ'-ı 'ışkıñda fedā itdim dil-i ferzāneyi

Birisi ifşā-yı rāz eyler birisi ser-zeniş
'İşkda maḳbül tutmam bülbül ü pervāneyi

Ben Seniḥ oldum mey-i şevkiyle ser-mest ü ḥarāb
Göricek maḥmūr-ı nāz ol nergis-i mestāneyi

Kemterin şākird-i ders-i Meşnevîyim ṭab'ıma
Şā' irān çok görmesün bu nazm-ı üstād-āneyi

(190)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḥā' ilü / Fā' ilün

Gördüm bu ḥüsn ü ān ile ey nev-civān seni
Düşdi belā-yı 'ışkıña dil sevdi cān seni

Bir nīm-nigāh ile düşürürsün belälara
Bu dîdelerle görmesün ‘ aşık amān seni

Hübān içinde mişli bulunmaz nigārsın
Mümtāz-ı ‘ ālem eyledi bu hūsn ü ān seni

Gül-ruhlar ile gülşen-i hūsn ü cemāl iken
Sünbūlsitāna beñzedir ol gīsuvān seni

[118]Biñ cevri ider iseñ de çeker çāre var mıdır
Sevmiş Seniḥ-i dil-şüde-i nātüvān seni

(191)

Fā’ ilātün / Fā’ ilātün / Fā’ ilātün / Fā’ ilün

Tîr-i ‘ ışkıñ sinede ašlā onulmaz yāresi
Bir kemān ebrünüñ āh oldum yine āvāresi

Ġamzesinden fitneler bîzārdır baksañ yine
Mestdir ol tıfl-ı nāzıñ nergis-i bīmāresi
Çeşm-i mesti haste-i bî-tābdır kim havf ider
Olmasa yanında tîğ-i ğamze-i ğaddāresi

Raḥm bilmez bir nigāh-ı nāz ile eyler helāk
‘ Āşık-ı giryāna yokdur ruḥşat-ı nezzāresi

El-emān ol ğamzedden bir dem de yüz biñ kan ider
Reşk-i şimşîr-i każādır tîğ-i āteş-pāresi

Hażm olunmaz vaz’ -ı nā-hemvārı aġyārıñ göñül
Var mıdır ölmek ya öldürmekden özge çāresi

Ḳahramān olsa ‘ adū itmeme ḫazer zîrā Seniḥ
Ḥazret-i Ḥünkār’ ıñ oldum bende-i bî-çāresi

(192)

Müfte’ ilün / Müfte’ ilün / Fā’ ilün

Ey şeh-i ḫünî gelişiñ dāde mi
Yoḫsa helāk-i dil-i nā-şāde mi

Ben gibi ol Yūsuf-ı hūsnüñ göñül
Çāh-ı zeneḫdānına üftāde mi

Düş ideli halka-ı gîsûsına
 Kayda düşürdüm dil-i âzâdemi

Taşra ayâğ atmayayım ferş idüp
 Dergeh-i pîr-i meye seccâde mi

Mest-i mey-i hicr-i leb-i la' liñim
 Hûn-ı ciğer kıldı felek bādemi

Yârimiñ ünsiyyeti yokdur diyor
 Meyli Seniñ iñ o perî-zâdemi

Es'ad-ı 'allâmeye 'arz itmeğe
 Şerm iderim bu gâzel-i sâdemi

(193)

Mef' ulü / Fâ' ilâtü / Meñâ' ilü / Fâ' ilün

On bir on ikisinde henüz tıfl-ı nâz idi
 Göñlüm o şûha aşık olub nev-niyâz idi

Mâh-ı nev-i sipihr-i şabâhat iken henüz
 Mihr-i cemâli bâ' iş-i süz u güdâz idi

Bedr-i tamâm ülfete noqşân virince âh
 Sinnî o mâh-ı tal' atıñ on beşden az idi

Bîgâne oldu şimdi dirîğ âşinâsına
 Evvel o şûh bir şeh-i 'aşık-nüvâz idi

Oldı Seniñ şimdi hamûş-ı firâk-ı yâr
 Vuşlat deminde şâ' ir-i ma' nâ-tırâz

(194)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Bezm-i ülfetde gören ağıyar ile hem-dem seni
 Zan ider hâre mekârin gonce ey gül-fem seni

'İşk-ı cânân şem'-i cân gibi fûrûzân sînede
 Perteviyle tutmam ey mihr-i felek tev'em seni

Ey perî-peyker bu rütbe hûsn-i 'âlem-süz ile
 Hûriyâ nûr-ı müccessem dir gören âdem seni

Her bakışda bir tecellî ile hüsnuñ gösterir
Cümle ‘âlemden ‘ibâret başka bir ‘âlem seni

Bir nigele nice biñ ‘uşşâkı eylersin helâk
Âfet-i cân u cihân mısın nesin bilmem seni

Feyz-i ihyâda leb-i cân-bağışını teslîm ider
Görse ey rûh-ı revânım ‘İsâ Meryem seni

[119]Bâbına düşdüm Seniñâ Hazret-i Monlâ-yı Rüm
Elbet eyler böyle nazm-ârâ-yı âteş-dem seni

(195)

Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilün

Đarb-ı hicriñ n'ola yeritse ciğerde beresi
Güsfend-i diliñ ayrıldı yanından beresi

Hüsni ruhsâre-i cânân idiyor ‘azm-i sefer
Haş-ı nev-hîz ile yazıldı anıñ tezkiresi

Hele ben hiç bulamam mey-kedelerden başka
Varsa göster baña bir cā-yı muhabbet neresi

Zâhide neylemiş itmiş mey içirmiş sâkı
Oldı mey-hânedi mestânelerin maşharası
Gidemezsem bu sene yâr ile Sa‘ d-âbâd’a
Çağlayan gibi akar seyl-i sirişkim deresi

İrmek isterseñ eğer menzil-i taḥkîke Seniñ
Kıl mürür ‘ışk-ı mecâziden odur kanteresi

Kâzım-ı nükte-veriñ sâye-i Mevlânâ’da
Ṭab‘-ı nazm-âveridir feyz-i sūḥan muhbiresi

(196)

Mef‘ ulü / Fâ‘ ilâtü / Meḫâ‘ ilü / Fâ‘ ilün

Sultân-ı ‘ışk saldı derûna sipâhını
Kurdu fezâ-yı sîneme ğam ordu-gâhını

Evc-i dili nişân idüp ol kaşı yanulur
Bir kez havâle kılrsa ḥadeng-i nigâhını

Eyle civānlığından efendim hāzer sakın
Kim yerde kalmaz ‘āşıkınıñ alma āhını

Geh yok sanur dehānını üftāde gāh var
Def eyle bir tekellüm idüp iştibāhını

Bu ‘āşinā-yı ‘ışka niçündür tegāfūlūñ
‘Afv itme yok mı var ise dāhī günāhını

Bir semte yok teveccūhi her gāh ānedir
‘Uşşāk kūy-ı yār bilür kıble-gāhını

Kılmış Senîh dergeh-i Hünkār’a ilticā
Ben bilmem andan özge maḥall-i penāhını

(197)

Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilātūn / Fā’ ilūn

Al al olmuş yine reng-i ruḥuñ güller gibi
‘Āşıkıñ gelse n'ola feryāda bülbüller gibi

Kıl nazar ruḥsār-ı alında siyeh gīsūlara
Lāle-zār üzre açılmış tāze sūnbüller gibi

Çok cefā-perver güzel seyr itdim ammā görmedim
Gül-‘izārim sendeki nāz u tegāfüller gibi

Rengi solmaz büyü maḥv olmaz ‘aceb görmez ḥazān
Bulmadım bir sūnbül-i zībā o kāküller gibi

‘Ālem-i ḥüsnünde seyr eyle ruḥ u zūlfūn Senîh
Gülşen-i ‘ālemde şeb-būlar u ḳaranfüller gibi

(198)

Mef’ ulū / Fā’ ilātū / Meḳā’ ilū / Fā’ ilūn

Görse yanar bu ḥüsn ile meh-pāreler seni
Sevmez mi ḡayri ‘āşık-ı bī-çāreler seni

Leylī-yi zūlfūñ ‘ibret ider Ḳays’a ‘āşıkı
Mümkün midir ki sevmeye āvāreler seni

Gül-gonce-i cemāliñe çok idemem nigāh
Āzürde itmesün diyü nezzāreler seni

Nür-1 şabâh haţţ-1 sevdâna beñzedir
Rüyında zülf ü hâl dinen kareler seni

Sen şühı gayri sevmeye nerde kalur Senîh
Görse yanar bu hüsni ile meh-pâreler seni

(199)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

[120] Mübtelâña eyleyüb taşşîş derd-i firqatı
Haste-i 'ışka katı cevri eylediñ kâfir katı

Hüsni hür u melekdir gerçi ammâ neyleyim
Ol perî ruhsâreniñ aşlâ yok insâniyeti

Ol kadar rem-gerde ol vahşî gazâl-ı nâz kim
Öğrenür çeşminden âhûlar nigâh u vahşeti

Serviler hayrân kalur yolda akan sular durur
Nâz ile refâre geldikce nihâl-i kâmeti

Başka bâb-1 ilticâ bilmez Senîh-i dil-figâr
Âsitân-ı Pîr'edir her gâh ' arz-ı hâceti

(Müstezâd)

Mef' ulü / Fâ' ilâtü / Meffâ' ilü / Fâ' ilün
Mef' ulü / Fâ' ilün

Yer yer döküldi 'ârız-ı al üzre kâkûli
Pek açdı ol gülü
Şeb-bûlar içre seyr it o rengin karanfüli
Üstünde sünbülü

Düş âteş-i muhabbete ihrâk-ı cân kıl
Terk-i figân kıl
Çün imtiyhân-ı 'ışkda lâl itdi bülbülü
Pervâneniñ küli

Hün-âbe-i ciğerle olur çeşm-i iştiyâk
Câm-ı şeb-i firâk

Fıkr-i lebiyle çekmede peymâne-i müli
İtme tekāsüli

Bilmem bilürde hālîmi bilmezlenür mi yâr
Elbet bir aşî var
N'olsun benim bu giryelerimden tecâhüli
Yok mu te'emmüli

Biñ cevri görse geçmesiniñ ihtimâli yok
Ol şüha meyli çok
İtsün Seniñ-i zâre bu nâz u tegâfûli
Vardır taħammüli

[121] (ŞARKIYYÂT)

(Şarkı-1 Vâbeste-i Hicâz)

(1)

Müfte' ilün / Müfte' ilün / Fâ' ilün

'İşkla her şubh u mesâ ağlarım
Eşk-i terimle su gibi çağlarım
Ah iderek sîneciğim dağlarım
Ah gönül şerh ideyim yâremi
Yâre varub arayayım çâremi

Olalı mecbür o yüzi mähuma
İtdi eşer 'ışkı ciğer-gâhuma
Yaralıyım bakma benim âhuma
Ah gönül şerh ideyim yâremi
Yâre varub arayayım çâremi

Sînede 'ışkıñ duruyor yâresi
Bilmiyorum ben de nedir çâresi
Kandedir âyâ ciğerim-pâresi
Ah gönül şerh ideyim yâremi
Yâre varub arayayım çâremi

Süz-1 firâk itdi Seniñ'e eşer
İñlemede derd ile şâm u seher
Olmadı ki baña müsâ'id kader

*Ah gönül şerh ideyim yâremi
Yâre varub arayayım çâremi*

(2)

Fâ' îlâtûn / Fâ' îlâtûn / Fâ' ilûn

İltifât eyle bakup şöyle baña
İtme bîgâne nigâh eyle baña
Sen cefâ eyliyecek böyle baña
Nasıl âh eylemeyim söyle baña

Saña biñ cân ile ben mecbûrum
Yine bezm-i keremiñden dûrum
İhtiyâr elde değıl ma' zûrum
Nasıl âh eylemeyim söyle baña

Rû-yı dille idüp evvel memnûn
' Âkıbet gönülümü kıldıñ meftûn
Oldı günden güne ' ışkım efzûn
Nasıl âh eylemeyim söyle baña
Düş olub hûsnüñe ey meh-pâre
İtdim inşâf Senîh-i zâre
Bende anıñ gibi yandım nâre
Nasıl âh eylemeyim söyle baña

(3)

Fâ' îlâtûn / Fâ' îlâtûn / Fâ' ilûn

Her ne yapsañ kapılır aldanırım
Seni ben hâlime vâkıf sanırım
Bunı şavır u revîşîñden tanırım
Seni ben hâlime vâkıf sanırım

Bilmeseñ meylimi ey mâh-liķâ
Eylemezdiñ bu kadar cevır ü cefâ
Vâkı' â pek eyü bilmem ammâ
Seni ben hâlime vâkıf sanırım

Saña oldum ise ben ' âşık-ı zâr
İtme lâzım mı beyân u izhâr
[122]Kalbden kalbe efendim yol var
Seni ben hâlime vâkıf sanırım

Görüb etvârîñi ey gonce-dehen
 Kavrarım ülfet ü ünsiyyeti ben
 İtdiğîñ ' işve vü istiğnâden
Seni ben hâlime vâkıf sanırım

(Şarkı-ı Bâ-beste-i Şevk-i Tarab)

(4)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Ne içündür baña dâ'im gürekiñ
Söyle zâlim açmaz mı yüreğın
 Böyle cevri itmede vardır süreğın
Söyle zâlim açmaz mı yüreğın

Akıdub dîdelerim kan ile yaş
 Eyledi ' âleme esrârımı fâş
 Dökerim sînem alub destime taş
Söyle zâlim açmaz mı yüreğın

Yakdîñ âteşlere cân u bedenim
 Saña hâtırcağızım kaldı benim
 İşidüp nâle-i sûziş-figenim
Söyle zâlim açmaz mı yüreğın

İltifâtıñla olurken memnün
 Şimdi itdi sitemiñ bağrımı hün
 Böyle gördükce Senîñi mağzün
Söyle zâlim açmaz mı yüreğın
 (Şarkı-ı Bâ-beste-i Nühüft)

(5)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Geçeli hayli zamandır arası
Gelmedi mi daha ülfet sırası
 'Uğde oldı baña gâyet burası
Gelmedi mi daha ülfet sırası

Bir gelür nâle-i nevây benle
 Sensiz ârâm idemem bir şeyle
 Ne diyem gayri sen inşâf eyle
Gelmedi mi daha ülfet sırası

Yāreme hicriñile zehr ekerim
Şefkatiñ yok mıdır ey ' işve-gerim
Hāsretiñ hayli zamāndır çekerim
Gelmedi mi daha ülfet sırası

Bakma bigāne Senîh'e öyle
Beni āvāre sen itdiñ böyle
Bāri inşāfa gelüb sen söyle
Gelmedi mi daha ülfet sırası

(Şarkı-ı Bā-tazmīn-i Naķarāt Sermed Efendi)

(6)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Olsa ' ālem reşk-i gül-zār-ı irem
Üstüñe gül koklamam ey gonce-fem
Günde bir faşl-ı bahār irse bu dem
Üstüñe gül koklamam ey gonce-fem

Yokdur ' ışkıñda bahār ile hāzān
' Andelīb-i dil ider dā'im figān
Bū-yı vaşlıñdır baña ārām-ı cān
Üstüñe gül koklamam ey gonce-fem

Derd ile sermāyem oldı ağlamak
Seyl-i eşk ile su gibi çağlamak
Şöyle dursun gayriye dil bağlamak
Üstüñe gül koklamam ey gonce-fem

Bāğ-ı ' ışkıñda Senîh'i böyle bil
Fikr-i zūlf ü ' arızıñdır muttaşıl
Lāle vü şeb-büya meyl itmek değil
Üstüñe gül koklamam ey gonce-fem

(7)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

[123]Rüz u şeb feryādıma sensin sebep
Bülbül-i nālānıñım ey gonce-leb
Zār u efgān itdiğim kılma ' aceb
Bülbül-i nālānıñım ey gonce-leb

Kadd-i zîbâ ile sensin ey perî
 Bâğ-ı hüsniñ gül-bün-i nâzik-teri
 Gül-‘izârîñ gördüğüm günden beri
Bûlbûl-i nâlânîm ey gonce-leb

Revnakı sensin fezâ-yı gülşeniñ
 Gül-ruhuñdandır bahârî gınceniñ
 Verd-i tersin hayli demlerdir seniñ
Bûlbûl-i nâlânîm ey gonce-leb

Güş idüp vaşîñ Senîğ-i zârdan
 Geçdim ‘ışkıñla gül ü gülzârdan
 Ger sorarsañ bu figân u zârdan
Bûlbûl-i nâlânîm ey gonce-leb

(8)

Müstef’ ilün / Müstef’ ilün

Çekdirme bu hicrânı gel
 Şâd it dil-i nâlânı gel
 Sensin bu cismim cânı gel
Ey cânımın cânânı gel
V’ey göñlümüñ sulţânı gel

‘İşkıñ ile hâlim yamân
 Şabr idemem sensiz bir ân
 Sensin baña ârâm-ı cân
Ey cânımın cânânı gel
V’ey göñlümüñ sulţânı gel

Hem-dem idiñ sen baña dün
 Hem-meclisiñ kimdir bugün
 Ğam cânıma kâr itmesün
Ey cânımın cânânı gel
V’ey göñlümüñ sulţânı gel

İtsem de ketm ü âşikâr
 Mecbûruñum elde ne var
 Sensiz Senîğ itmez karar
Ey cânımın cânânı gel
V’ey göñlümüñ sulţânı gel

(Şarkı-ı Bâ-beste-i Şevk-efzâ)

(9)

Müstef' ilün / Müstef' ilün

Ruhsârın olmuş bir güneş
Cezb itdi gönlüm zerre-veş
İtme beni hicrân-keş
Yokdur felekde saña eş
Bir dânesin ey mâh-veş

Sen mübtelâniñ cânısın
Hem cânı hem cânânısın
Devriñ meh-i tâbânısın
Yokdur felekde saña eş
Bir dânesin ey mâh-veş

[124]Bedr-i ruhuñ buldı kemâl
Reşkiyle mâh oldı hilâl
Ve'l-ğâşıl ey mihr-i cemâl
Yokdur felekde saña eş
Bir dânesin ey mâh-veş

Kıl rüyıña zülfüñ niğâb
Ebr içre kalsun âfitâb
Sensin şeh-i 'âlî-cenâb
Yokdur felekde saña eş
Bir dânesin ey mâh-veş

Dîdârıña ey dil-rübâ
İtdiñ Senîh'i mübtelâ
Vaşf idüp dirsem sezâ
Yokdur felekde saña eş
Bir dânesin ey mâh-veş

(Şarkı-ı Müste'âr)

(10)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

'Âşıkım ben ey gül-i zîbâ saña
Oldı gönlüm bülbül-i şeydâ saña
Nâle itsün hâlimi inhâ saña
Oldı gönlüm bülbül-i şeydâ saña

Doğrusı sensin gül-i bāğ-ı edeb
Nāle vü zāre cemālîndir sebeb
Şöyle dursun ‘andelîb ey gonce-leb
Oldı gönlüm bülbül-i şeydā saña

Seyr idüp gîsûlarıñ sünbül gibi
Ben perişān olmuşum kākül gibi
Reng-i ruhsārın görünce gül gibi
Oldı gönlüm bülbül-i şeydā saña

Pek ricā eyler Senîh-i dil-fiğār
Bāğa teşrîf eyle geldi nev-bahār
Diñle āh ü zārını ey gül-‘izār
Oldı gönlüm bülbül-i şeydā saña

(Şarkı-ı ‘Acem Kürdî)

(11)

Müfte‘ ilün / Müfte‘ ilün / Müfte‘ ilätün

‘Āteş-i ‘ışkıñ eşeri var ciğirimde
Düdü bu sevdāyı ‘ayān itdi serimde
Yandı yürek süz-ı dil pür-şererimde
Şevk-i muhabbet uçuyor dîdelerimde

Mihr yine düş itdi beni ol yüzi mähım
Kıldı münevver feleği şu‘ le-i āhım
Tal‘ati olalı ziyā-bağş-i nigāhım
Şevk-i muhabbet uçuyor dîdelerimde

Gün-be-gün olmakta harāb ‘ışkla hālīm
Kalmadı gönlümde ferağ tende mecālīm
Oldı perişān giderek hāb u hayālīm
Şevk-i muhabbet uçuyor dîdelerimde

‘İşkî beni işte Senîh aldı özümnden
Zülf ü ruha meyli fehm eyle sözümnden
Mihr ü şabāh u meh-i şeb çıkdı gözümnden
Şevk-i muhabbet uçuyor dîdelerimde

(Şarkı-ı Dü-gāh)

(12)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Gonce-i neşküttesin ey gül-[‘]izār
Gel açıl geldi yine faşl-ı bahār
 Nāle itsün ‘āşıkıñ mişl-i hezār
Gel açıl geldi yine faşl-ı bahār

[125]Vakt-ı seyr oldı bu günler bāğa gel
 İdelim zevk u şafā deĝmişken el
 Geçdi kış ey naḥl-ı gül-zār-ı emel
Gel açıl geldi yine faşl-ı bahār

Verd-i tersin ey gül-i nāzik-beden
 Müntazır teşrîfiñe şahn-ı çemen
 Bülbülün feryād u zār itdikce sen
Gel açıl geldi yine faşl-ı bahār

‘Andellbiñdir Senñ-i bî-mecāl
 Gül gibi göster aña ruhsār-ı al
 Ağlasun karşuñda sen ey gül-cemāl
Gel açıl geldi yine faşl-ı bahār

(13)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Hālime merḥamet it gözlerimiñ yaşı için
Sevdiğim acı baña sevdiğiniñ başı için
 Dökme kanım o şehiñ ğamze-i ḥün-pāşı için
Sevdiğim acı baña sevdiğiniñ başı için

Kesme kim ülfetiñi ‘āşık-ı nālāniñ ile
 Sen de hoş-ḥāl olasın şoḥbet-i cānānıñ ile
 Tatlı cānımdan usandım ğam-ı hicrāniñ ile
Sevdiğim acı baña sevdiğiniñ başı için

Maḥrem-āne saña itmişiken esrārımı fāş
 Böyle bîĝāne revişler baña virmez mi telāş
 Dökerim sîne-i mecrūḥum alub destime taş
Sevdiğim acı baña sevdiğiniñ başı için

O gül-i nev-reste meyl eyle didiñ cānānım
 Sen de yandıñ nice yakdıñsa efendim cānın
 Ben de mānend-i Senl̄ işte saña hayrānım
Sevdiğim acı baña sevdiğiniñ başı içün

(Şarkı-ı Şevk-i Tarab)

(14)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Zikri fikri bezme teşrifindi hep
 'Āşıkıñ mesrūr u şād itdiñ bu şeb
 Maqdemiñle buldı fer şevk-i tarab
 'Āşıkıñ mesrūr u şād itdiñ bu şeb

Vaşlıña olmuş iken ümmid-vār
 İltifatiñ ile kıldiñ neş 'e-dār
 'Arz-ı dīdār eyleyüb ey meh-'izār
 'Āşıkıñ mesrūr u şād itdiñ bu şeb

Dil kudümüñden şafalarla dola
 Çok 'ināyetdir bu 'ömrüñ var ola
 Eylesem cānā teşekkürler n'ola
 'Āşıkıñ mesrūr u şād itdiñ bu şeb

Yok bu ihsāna Senl̄'in hiç sözi
 Oldı aydın mäh-rüyüñdan gözi
 Neş 'elendi şevk ile güldi yüzi
 'Āşıkıñ mesrūr u şād itdiñ bu şeb

(15)

Müfte' ilūn / Müfte' ilūn / Fā' ilūn

Firkat-i cānāne düşüb çekdim āh
 Yāreme hicrān ile zehr ekdim āh
 Yaş yerine hūn-ı ciğer dökdüm āh
 Yāreme hicrān ile zehr ekdim āh

Yārim efendim ciğerim pāreler
 Derdime hiç itmez eşer çāreler
 Sīneme 'ışkıyle açub yāreler
 Yāreme hicrān ile zehr ekdim āh

Sevdiğim ‘aşıklığı bilmedi
Gözlerimin yaşını hiç silmedi
Merhem-i vaşılıyla devā kılmadı
Yāreme hicrān ile zehr ekdim āh

[126]Yārim için sorma Senîh āhımı
Eyledi mecrûh ciğer-gāhımı
Bulmıyacak çāre-i dil-ḥāhımı
Yāreme hicrān ile zehr ekdim āh

(16)

Meḫā‘īlūn / Meḫā‘īlūn / Fe‘ūlūn

Gönül ‘ışk āteşi yelpāzelendi
Yine eski muḫabbet tāzelendi
Cemāl-i üns ü ülfet gāzelendi
Yine eski muḫabbet tāzelendi

Dil-i zārîñ olub ḥāşıl murādı
Bulundu neş’ede evvelki vādî
Yeñi başdan kuruldu bezm-i şādi
Yine eski muḫabbet tāzelendi

Tamām oldu maḫdemiñi edālar
Görüldi yārden mihr ü vefālar
Sürülsün nev-be-nev zevḫ ü şafālar
Yine eski muḫabbet tāzelendi

Bu ḥāletden Senîh olmaz mı ḥurrem
Neşāṭ el virdi ḥāṭırdan gidüp ḡam
Ḥülāşa başka ‘ālem oldu ‘ālem
Yine eski muḫabbet tāzelendi

(17)

Fā‘īlātūn / Fā‘īlātūn / Fā‘īlūn

‘Nāz iderkeñ ‘aşıkıñ itse niyāz
İltifātıñla idersin ser-firāz
Ḥāl ü şānıñ başkadır ey ‘işve-sāz
Hem nihāl-i nāzsın hem dil-nüvāz

Gâh çeşmânîñ tegâfüller ider
 ‘Hâl-i ‘âşıqdan tecâhüller ider
 Qâmetiñ ammâ temâyüller ider
Hem nihâl-i nâzsın hem dil-nüvâz

Hüsn ü ânda zübde-i hübânsın
 ‘İşvelerle fitne-i devrânsın
 Vaşf olunmaz başka bir cânânsın
Hem nihâl-i nâzsın hem dil-nüvâz

Seyr idüp gîsûlarıñ ruhsârda
 Söz tükenmiştir Senîh-i zârda
 Ben bu hâli görmedim bir yârda
Hem nihâl-i nâzsın hem dil-nüvâz

(18)

Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilâtûn / Fâ‘ ilûn

Beni endîşelere saldıñ sen
Âh efendim nerede kaldıñ sen
 Yoksa il zevkine mi daldıñ sen
Âh efendim nerede kaldıñ sen

‘Ateş-i ‘ışkıñı gözler dururum
 Ya‘ ni sulţânımı özler dururum
 Çok zamândan beri gözler dururum
Âh efendim nerede kaldıñ sen

Eylemezsiñ bilürüm bendeñe dek
 Muntazır oldum anıñcün saña pek
 Gözümü yolda koduñ şimdiye dek
Âh efendim nerede kaldıñ sen

N’olsun aldatma Senîh’i öyle
 Var mı teşrifine mân’i söyle
 Böyle işte geliver hâ şöyle
Âh efendim nerede kaldıñ sen

[127] (Şarkı-1 Bâ-beste-i 'Irâk)

(19)

Müstef' ilün / Müstef' ilün

Hîç bilmiyordum ben beni
Aldırmaşım elden seni
Ben kândeyim vaşlıñ kani
Aldırmaşım elden seni

Zan itme kim râhatdayım
Ben başka bir hâletdeyim
Gâyet buña hayretdeyim
Aldırmaşım elden seni
Pinhân olub nür-ı başar
Hâlimden oldum bî-haber
Vuşlatdayım dirken meğer
Aldırmaşım elden seni

Yok ey gül-i bâğ-ı vefâ
N'oldı Senîh-i bî-nevâ
Böyledir ağlar dâ'imâ
Aldırmaşım elden seni

(Şarkı-1 Beste-nigâr)

(20)

Müstef' ilün / Müstef' ilün

Yakdı cihânı âteşiñ
Bir tanesin yokdur eşiñ
Oldum seniñ Hâsret-keşiñ
Bir tanesin yokdur eşiñ

Hem tâzesin hem dil-nüvâz
Hem şühşun hem ' işve-sâz
' Âlemde sen ey tıfl-ı nâz
Bir tanesin yokdur eşiñ

Gördüm bu hüsñ ü ânla
sevdim seni biñ cânla
Bu dîde-i fettânla
Bir tanesin yokdur eşiñ

Cānā nedir bu zūlf ü hāl
 Çeşm ü fem ü ruhsār-ı al
 Ve'l-hāşıl ey nevres-nihāl
Bir tanesin yokdur eşiñ

Ben de Seniñ-āsā eğer
 Saña gönül versem değer
 Bu hūsn ile ey 'işve-ger
Bir tanesin yokdur eşiñ

(21)

Müstef ilün / Müstef ilün

'İşkñ idelden dilde yer
 Āhım saña itmez eğer
 Kaşdıñ tegāfülse eğer
Bu çekdiğim miñnet yeter
İnşāfa gel ey 'işve-ger

Dil vereli sen āfete
 Düşdüm kemāl-i hayrete
 Yok mı nihāyet firqate
Bu çekdiğim miñnet yeter
İnşāfa gel ey 'işve-ger

Bir kerrecik gel yanıma
 Bak dīde-i giryānıma
 Kār itdi hasret cānıma
Bu çekdiğim miñnet yeter
İnşāfa gel ey 'işve-ger

[128]Gayri Seniñhā varayım
 Ol tıfl-ı nāzı arayım
 Böyle diyüb yalvarayım
Bu çekdiğim miñnet yeter
İnşāfa gel ey 'işve-ger

(Şarkı-ı Beste-nigâr)

(22)

Fâ' ilâtûn / Fâ' ilâtûn

Bir cefâ-cû nâzlı yâre
Düş olub yandım bu âre
Olsa gönlüm pâre pâre
Mübtelâyım var mı çâre

Dilde âteş böyle kalmaz
'Süz-1 'ışık artar azalmaz
Söylesem gönlüm söz almaz
Mübtelâyım var mı çâre

Sorma ol vahşî-yi gazâl
'Âşıkından kaçma hâli
Ben şaşırđım kıl ü kâli
Mübtelâyım var mı çâre

Gözyaşın etrâfa saçmam
Ben Senîh'e râzım açmam
Biñ cefâ görsem de kaçmam
Mübtelâyım var mı çâre

(RÛBÂ'İYYÂT U KİTÂ'ÂT)

(Rübâ'î) (1)

Meḫ' ulü / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Fe'

Yâ Rab beni çün bülbül-i gam-zâr itme
Meḫcür-1 gül-â arız-1 dil-dâr itme
Hıfz it ḫas u ḫâşâk-1 gam-1 firkatden
Gül-zâr-1 dili pâzede-i ḫâr itme

(Rübâ'î) (2)

Meḫ' ulü / Meḫâ' ilün / Meḫâ' ilün / Fe'

Yâ rab beni kayd u bende şâyân itme
Dil-beste-i çin-i zülf-i ḫübân itme
Elden giderüb rişte-i cem' iyyeti
Aḫvâlimi lütf eyle perişân itme

(Rübā'ī) (3)

Mef' ulü / Meḫā' ilün / Meḫā' ilü / Fe' il

Hergiz kararım ki bir karar eyliyeyim
 Kim terk-i belā-yı 'ışk-ı yār eyliyeyim
 Ammā ki te'emmul eylerim diğer bār
 'Āşıklığı terk idüp ne kār eyliyeyim

(Rübā'ī) (4)

Mef' ulü / Meḫā' ilü / Meḫā' ilün / Fe'

Hāhiş-ger iken bezm-i vişāle ol māh
 Māni' olur ağıyar-ı bed-endiş eyvāh
 Öldürmeli mi ölmeli mi n'eylemeli
 Lā-ḫavle ve-lā kuvvete illā-billāh

(Rübā'ī) (5)

Mef' ulü / Meḫā' ilü / Meḫā' ilü / Fe' il

Kendi gibi bir āfete düş olmuş o māh
 İtmekde gam-ı 'ışkı ile nāle vü āh
 'Uşşākı ne yapsun o da böyle olıcak
 Lā-ḫavle ve-lā kuvvete illā-billāh

(Rübā'ī) (6)

Mef' ulü / Meḫā' ilü / Meḫā' ilün / Fe'

[129]' İşk āteşi sinemde fūrüzān oldu
 Ey dīde-i ter ağla ki 'ādetdir bu
 Eşk ile söner eylemez āb iffā
 İhrāk değil süz-ı muḫabbetdir bu

(Rübā'ī) (7)

Mef' ulü / Meḫā' ilü / Meḫā' ilü / Fe' il

Yārimi o nūr-ı çeşmime gör olsun
 Eyler ise bed-nazar rakīb-i bī-'ār
 Ben dāhi nigāh-ı pāki terk eyler isem
 Olsun bu cihān çeşm-i cihān-bīnime tār

(Kıt'a Berāy 'İd-i Adhā)

(Kıt'a) (1)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Olsun bu 'İd meslaḫa-ı 'ışkda göñül
Sātūr-tız-i ḡamze-i ḫūn-pāşıña fedā
Gel alma ḡüsḡend olayım ben kuzum seniñ
Kūrbānlık koyun gibi koç bāşıña fedā

(Kıt'a) (2)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Çār-gehden başlayub taḡsım-i elhān itdi nāy
'Aḡl u fikr u şabr u sāmānım perişān itdi nāy
Şāh-ı nāzım şāh-nāz isterdi nā-geh bezmde
Bu nevāya rast geldi yāḫūd iz' ān itdi nāy

(Kıt'a) (3)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Dūd-ı āh u eşkim oldı perde-i dīdār-ı yār
Ebr u bārān çūnki ḫūrşīdi ider gözden nihān
Vaşf-ı ta' rīfnde bir söz söylemek kābil idi
Olmasa şekl-i dehān-ı yār eḡer gözden nihān

(Kıt'a) (4)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Reng-i ruḡsārını ol gül-būn-i ḫūsn ü ānıñ
Nev-bahārıñ göremem ḡonce-i ḫandānında
Bū-yı müşḡinini ol zūlf-i 'anber-efşānıñ
Bāḡ-ı dehrıñ bulamam sūnbül ü reyhānında

(Kıt'a) (5)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Başdan ayaḡa hey'et-i cism-i laḡıfını
Ḥaḡḡ eylemiş cenāb-ı Ḥaḡḡ ey māh nūrdan
Ḥayrānıyım tenāsüb-i a' zā-yı pākiñiñ
Kılmış Ḥüdā berī seni naḡş u ḡuşūrdan

(Kıf' a) (6)

Meḫ' ūlū / Meḫā' ilū / Meḫā' ilū / Fe' ūlūn

Bilmem ki ne āteş yanyor mağz-ı serimde
 Bir külhen-i ' ışık oldu fūrūzān ciğerimde
 Bu sūziş ile öyle yanar yakılırım kim
 Āteş-kedeler zāhir olur her şererimde

(Kıf' a) (7)

Meḫā' ilūn / Fe' ilātūn / Meḫā' ilūn / Fe' ilūn

Beyān-ı zār idecek rāzdan arar gönlüm
 Dilince söyleşecek hem-zebān arar gönlüm
 Baña bu yolda ne ' akl u ne fikr olur mahrem
 Tarīk-i vuşlat-ı yāri nihān arar gönlüm

(Kıf' a) (8)

Meḫā' ilūn / Fe' ilātūn / Meḫā' ilūn / Fe' ilūn

[130]Sözümde var ise fiḫdān-ı ' ışık özümde değil
 Özümde dir eşer-i ibtilā sözümde değil
 Baña Seniḫ bulunmaz cihān içinde vaḫān
 Ben ol ğarīb-i cihānım cihān gözümde değil

(Kıf' a) (9)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Reşk ider ey gonce-i zībā gül ü şeb-bū saña
 Hūsn-i dīğerdır ruḫ-ı al u siyeh ğisū saña
 Vādi-i hūsn içresin vaḫşī ğazāl-ı nāzsın
 Rām olur bu dīde-i fettān ile āhū saña

(Kıf' a) (10)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Bir perī-çehre büt-i esmere düşdi gönlüm
 Bağlanub zūlfüne sevdālara düşdi gönlüm
 Çak çak olsa n'ola ol şeh-i mülk-i hūsnūñ
 Fikr-i ebrūsı ile ḫançere düşdi gönlüm

(Kıf' a) (11)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Lütf eyle kayd-ı zülfüne dil bağlayanlara
Göster gülyüz 'ışkıñ ile ağlayanlara
Ey serv-şad nedir dir iseñ mācerā-yı 'ışk
Gör cü-yı eşk-i çeşmimi bak çağlayanlara

(Kıf' a) (12)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Çeksem ol rûḫ-ı revānı sīneye cānım gibi
Vaqt-ı vuşlat tiz geçer 'ömr-i şitābānım gibi
Her şikenc-i turrada biñ mübtelā-yı cem' iden
Görmedim ol dilber-i kākül-perişānım gibi

(Kıf' a) (13)

Mef' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilün

Bülbül gibi gören seni nālān u zār olur
Bir ben değil gülüm saña 'aşık hezār olur
Tāze ḫaṭ-ı 'izārñ ile bāğ-ı 'āleme
Nev-rüz irüb tesāvī-yi leyl vü nehār olur

(Kıf' a) (14)

Hāşılıñ çün telḫī-yi ye's-i vişālīñdir seniñ
Şimdi gönülüm kāni'-yi zevk-i ḫayālīñdir seniñ
Tāb-ı ḫürşīd-i felekden rüşen olmaz çeşm-i cān
Āfitāb-ı şubḫ-ı dil mihr-i cemālīñdir seniñ

(Kıf' a) (15)

Mef' ulü / Meḫā' ilü / Meḫā' ilü / Fe' ulün

Tuṭı-yi şeker-ḫāda bu şırın söz olmaz
Ben görmedim āhūda daḫī böyle göz olmaz
La' l-i leb-i cānāndan işitdikmi soğuk söz
Yāḫūt-ı bahā-dārda bu türlü yüz olmaz

(Kıf' a) (16)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Beyān-ı çāk-i 'uṣṣāk idüp zūlf-i perişāne
 Düşer aniñ için bu pıçtābe ey perī şāne
 Nasıl olmaz 'aceb dīvāne-i zencir-i zūlfūñ āh
 Düşen bu cāzibeyle sen gibi şūḫ-ı perī şāna

(Kıf' a) (17)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Oldum mülāzım-ı der-i 'ıṣḫıñ nice zamān
 Sen kimsin ey ğarīb diyū hiç sorulmadım
 [131]Şāyān-ı iltifāt deĝilsem efendim āh
 Bir āşınā nigāha da mı lāyık olmadım

(Kıf' a) (18)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Hālet-i gül-'arız-ı rengin gül-nārındadır
 Neş'e-i mül la'l-i şirīn ü şeker-bārındadır
 Bū-yı sūnbül kākül-i pūr-çin ü şeb-tārındadır
 Reng-i fülful hāl-i müşĝin-i siyeh-kārındadır

(Kıf' a) (19)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Ṭurrası murg-ı diliñ şaydına çok sa'y itdi
 'Ākıbet pençesine aldı bu iş de bitdi
 Günde biñ cevır ü cefā itse kırılmam ammā
 Beni aĝyār ile yār olması pek incitdi

(Vāşıf Beĝ merḫūmuñ Beytini Bir Beyt-i Evvel İle Tazmındır)

(Kıf' a) (20)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Gül-būn-i nāzım için baña rekābet ideniñ
 Ḥār-ı āzār-ı każā-yı sine seni incitsün
 Būlbül-i dil-şüdeniñ bir gülüne göz dikeniniñ
 Şahn-ı gül-zār-ı ümidinde dikenler bitsün

(MAṬĀLİ' VÜ MÜFREDĀT)

(Maṭla')

Meḥ' ulü / Meḥā' ilü / Meḥā' ilü / Fe' ulün

Ġafletle güzār itmede şām u seherim hayf
 'Ömrüm gidiyor bād u hevā yok haberim hayf

(Müfred)

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

Göricek beyn-i dü-ebrüda cebinin sandım
 İktirān itdi iki mäh arasında hürşid

(Müfred)

Meḥ' ulü / Fā' ilātü / Meḥā' ilü / Fā' ilün

Bir vāridātlı büt-i zībā-yı nev-resiñ
 Naḡd-i hayātımı yoluna maşraf eyledim

(Maṭla')

Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

'Ayn-ı 'uşşāḡda 'aks-i ruḡ-ı zībā yaraşur
 Çeşm-i bülbül ḡadeḡe gül gibi şahbā yaraşur

(Müfred)

Meḥ' ulü / Fā' ilātü / Meḥā' ilü / Fā' ilün

Ḥālın görünce āyna-yı rü-yı yārda
 Sandım ki 'aks-i merdüm-i çeşm-i siyāhdır

(Müfred)

Meḥā' ilün / Meḥā' ilün / Meḥā' ilün / Meḥā' ilün

Cefālarla beni öyle usandırdıñ ki cānımdan
 Seni terk idebilsem bir daḡı hıç yār sevmezdim

(Müfred)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

'İllet-i nāzda sārī idüğün bilmez idim
Çeşmi kendüsini de itmiş o māhūñ bīmār

(Müfred)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Menzil-geh-i firāka atıldım mişāl-i tır
Mehcūr olub Senñh o kaşı kemāndan

(Müfred)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Pehlüvānlıkda ne taşlar dikdi ğamzeñ sīneme
Ey kemān ebrū buyur seyr eyle ok meydānını

[132] (Maḫla' -ı Müşterek)

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

(Hāfız Müşfik Efendi) Haḫ-ı siyāhı levḫ-i beyāz 'izārına
(Senñh) Güldükde doğdı kara gün 'uşşāk-ı
zārına

(Maḫla')

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Her şikenc-i ḫurrada biñ nāfe-i müşğın var
Zülfine dirsem n'ola āhū-yı çın-i müşğ-bār

(Maḫla')

Mef' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Göz ḫīre-nāk olur bakamam rü-yı aline
Ḥākat gelür mi tābiş-i mihr-i cemāliñe

(Müfred Ez-zebân-ı Cânân)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Şerbet-i la' lim devâdır hastegân-ı 'ışkıma
Şihhat-ı 'âlem nigâh-ı çeşm-i bîmârimdadır

(Müfred)

Meḫ' ülü / Fâ' ilâtü / Meḫâ' ilü / Fâ' ilün

Düşdüm ayağınî öpeyim dest-gırım ol
Sâkı yürüt şarâb-ı hum-ı âremîdeyi

(Maḫla')

Meḫâ' ilün / Fe' ilâtün / Meḫâ' ilün / Fe' ilün

İdince çîn-be-çîn 'arz ol âfet-i Çerkes
Şikenc-i zülfine bend ü esîr olur herkes

(Maḫla')

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Nice olsun harem-i vaşına âdem maḫrem
Gamzesi âfet-i cân dîdesi âhû-yı harem

(Müfred)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Hep cezâsını bulursun baña itdikleriniñ
Hele bir şuh-ı sitem-pervere sen de düş ol

(Müfred)

Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün

Necl-i defter-dâr-ı Bağdâd'ın hülâgü gamzesi
Görse çün Behlül olur dîvâne Hârûnu'r-Reşîd

(Maṭla')

Mef' ūlū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Derdim ziyāde derd ararım ins ü cāndaben
Derd ehli bulmayınca açılmam cihānda ben

(Maṭla')

Mef' ūlū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Ol kimse kim vücūd-ı 'ademden nişān bulur
Levh-i cemāl-i yārde şekl-i dehān bulur

(Maṭla')

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Durma ey şeh-i naẓar 'āşık-ı ḫayrānıñda
Dursun 'āşık seniñ ādāb ile dīvānıñda

(Maṭla')

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

[133]Eyledikce çeşmine la' l-i lebi eşrāb-ı nāz
Nergis-i maḫmūrı oldı mest-i şekker-ḫāb-ı nāz

(Müfred)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Çār 'anaşır gibi virir cesed-i teşneye rūḫ
Cāndan aḫbāb u mey-i nāb ile maḫbūb u ṭarab

(Müfred)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Rāzıyım Bağdād Defter-dārı-zāde göñlümi
Hedm idüp bu' d-ı ḫarābü'l-Başra ta' mır eyle

(Maṭla')

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Naḳd-ı encümle sipihriñ mihr ü mäh-ı enveri
Başına dönmekde olmuşdur o şūha müşteri

(Maṭla')

Meḫ' ulū / Fā' ilātū / Meḫā' ilū / Fā' ilūn

Bu dīdelerle seyr it o āhū-yı naḫveti
İnsān şüretinde görem dirsiñ āfeti

(Müfred)

Meḫā' ilūn / Fe' ilātūn / Meḫā' ilūn / Fe' ilūn

Göreydi deşt-i melāmetde ger beni Mecnūn
Kaçardı hānesine ḫavfla diyüb deli var

(Müfred)

Meḫā' ilūn / Fe' ilātūn / Meḫā' ilūn / Fe' ilūn

Doğancılarda o şāhin nigāh kebk-i dili
Düşürdi pençe-i ' ışḳ u hevāsına nā-gāh

(Maṭla')

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Kanımı ḡamzeñ iḫer çeşmin olur her dem ḫarāb
Allah Allah mest olan kimdir iḫen kimdir şarāb

(Müfred)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Ḥasret-i çeşm-i kebūduñla ölüsem ben olur
Ḥāk-i ḳabrimde biten sebze-i ḡidā-yı āhū

(Müfred)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Eşk-i çeşmimde gör ' aks-i kaddi
Rû-yı deryâda komuş serv gibi

(Müfred)

Meḫ' ulü / Fā' ilātü / Meḫā' ilü / Fā' ilūn

Bir lahza yok helākime imhāli çeşminiñ
Bu rütbe bî-amānlıgıkāfirde görmedim

(Müfred)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Kılan bezl ü cūd-ı infāk nāsa kesb-i qadr eyler
Konur pāy-ı gānem bak nān-ı vālā i' tibār üzre

[134] (İşbu dīvānıñ ṭab' u temşiline meşāhir-i sūḫan-verān-ı zamāndan şāhibü'l-Tezkiretü's-Şua' rā rif' atlı Faṭn Efendī'niñ zāde-i ṭab' -ı üstādāneleri olan tārlıḫ-i garrādır.)

Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn / Meḫā' ilūn

Hünermendān-ı ' aşrıñ şā' ir-i üstād-ı zı-şānı
İdüp tertib-i dīvān itdi sebkat nükte-i sūḫānı

Faṭn ' arz eyledi tārlıḫ-i maṭbū' ın faḫrāne
Seniḫ-i nükte-fermānıñ güzel basıldı dīvānı (1275-1275)

(Kezalik Dīvān-ı Mezḫūruñ ṭab' ma Ḥulefā-yı Tarıḫat-i ' Aliyy-i Şa' bāniye'den ' Arāfatlu Muştafa Enver Beyefendī'nin Eşer-i Ḥūsn-i Himmetleri Olan Tārlıḫ-i Ra' nādır)

Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilātūn / Fā' ilūn

Nazm-ı āşār-ı belīg itdi Seniḫ-i Mevlevi
Oldı herbir mışra' ı mānend-i dīvān-ı faşıḫ

Söyledim tārlıḫ-i cevher-dār Enver ṭab' ina
Bir mücellid gülsitāndır işte dīvān-ı Seniḫ (1275-1275)

(Sāye-i Ma'ārif-vāye-i Hāzret-i Pādişāhīde, İşbu dīvān-ı belāgat-
'ūnvān, Muḥammed Lebib ĩñ Nezāret-i 'Ācizānesiyle Takvīm-
hāne-i 'Āmire'de Ṭab' u Temşil Kılınmışdır.) (1270-1275)

SONSÖZ

Süleyman Senih Efendi, aile hayatında başladığı eğitimine, İstanbul'a gelerek devam etmiştir. II. Mahmut'un emriyle kurulan Mekteb-i Maarif-i Adli'ye onun ciddi bir eğitim aldığı ilk kurumdur. Tahsil hayatıyla birlikte, çalışma hayatını aynı çizgide götüren Süleyman Senih Efendi, bir yandan da Mevlevi Dergahı'yla yakın bir ilişki sürdürmüştür.

Ömrünün büyük bir bölümü Osmanlı Bürokrasisinin içinde geçen Senih, arzu ettiği göreve ulaşamamış ve en son getirildiği Askeri Tekaüd Sandığı'ndan emekli olmuştur.

Yoğun çalışma hayatı yanında şiirle de uğraşan Senih-i Mevlevi, tamamen klasik anlayışla, tüm manzum ve mecazlarını kullanarak mürettep bir divan meydana getirmiştir.

Sadece 19. yüzyılda İstanbul'daki el yazması divanların sayısı 114'tür. Diğer iller ve matbu olanlarla birlikte bu sayının çok daha artacağı ortadadır. Hem tarihi geçmişi hem de konuşan insan sayısının çokluğuyla, dünyanın en büyük 5 dilinden biri olan Türkçemizin bugün için yeni kuşakların istifadesine sunulmayı bekleyen binlerce eseri vardır. Senih-i Mevlevi Divanı da bunlardan biriydi.

134 büyük sayfadan oluşan ve 1859 (H: 1275) yılında Takvimhane-yi Amire Matbaasında basılan bu mürettep divan, edebî kıymet açısından bakıldığında hem önceki yüzyıllarda hem de 19. yüzyılda terkip edilen divanlardan sonra gelmektedir. Bu divanda kullanılan dil özellikle, münacat, naat ve methiye gibi nazım türlerinde ve tarih kıtalarında oldukça ağır olmasına rağmen şarkılar, mersiye ve gazeller bölümünde oldukça sadedir. Yine bu divan, yer yer mahalli özellikler göstermekte ve halk deyişlerini içermektedir.

Bu eserde şüphesiz en çok dikkati çeken ise Mevlevi olmasına karşın Senih'in Bektaşî tarikatına özgü olan Ehl-i Beyt sevgisi ve Kerbela Vak'asını oldukça yoğun olarak işlemesidir. Muhammes , Müseddes, Bahr-ı Tarîl, Tahmîs gibi nazım şekillerinin kullanılması, müşterek gazellere yer verilmesi, halk şiirimize özgü pek çok kullanım bulunması da eseri orijinal kılan yönleridir.

Eser ciddi bir şekilde tetkik edildiğinde, tasavvuf, tarih, sosyoloji, psikoloji ve tıp tarihine dair pek çok bilgiyi, araştırmacıların istifadesine sunacaktır.

Objektif, bilimsel, Türk Edebiyatı'nın büyüklüğünü yansıtan bir Türk Edebiyatı yazabilmek, Dini Tasavvufî Türk Edebiyatı'nın 19. yüzyıldaki gelişimini doğru saptayabilmek için, Senih-i Mevlevî Divanı, büyük bir önem taşımaktadır.

Hep belirli şahısların ve eserlerin etrafında yoğunlaşan, diğerlerini küçümseyen yada daha da ilerisine giderek yok sayan bir bakış açısı, bilimsel değildir. İşin doğrusu Türkçe ile yazılmış tüm eserleri, edebiyat biliminin kriterlerine göre değerlendirmek, tasnif etmek ve alan araştırmacıların istifadesine sunmaktır.

KAYNAKÇA

AKŞİN, Sina

2000 "Siyasal Tarih (1789-1908)"

Türkiye Tarihi. C.3, İstanbul: Cem Yayınevi s.77-187.

BANARLI, Nihat Sami

1971 "Resimli Türk Edebiyatı Tarihi"

C. 2 İstanbul: MEBY. s.804-816

BEYDİLLİ, Kemal

1999 "Küçük Kaynarca'dan Yıkılışa"

Osmanlı Devleti Tarihi. C.1, İstanbul: Çağ Yayınevi s. 66-130

M. TAHİR Efendi (Bursalı)

1972 "Osmanlı Müellifleri", (A. F. YAVUZ- İ. ÖZEN), C. 2, İstanbul: Meral Yayınevi

ÇAVUŞOĞLU, Mehmet

1986 "Divan Şiiri", T.D.D, Türk Şiiri Özel Sayısı II. S. 415/416/417 Ankara:

TDKY. s. 1-17

ÇELEBİOĞLU, Amil

1999 "Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları" İstanbul: MEBY.

DAVUD Fatin Efendi

1867 "Tezkire-i hatimetü'l-es'ar" İstanbul: İstihkam Alayları Litoğrafya Destgahı, 1271/1870

DERİN, F. Çetin

1992 "Osmanlı Devleti'nin Siyasi Tarihi"

Türk Dünyası El Kitabı, C.2, Ankara: TKA EY. s. 477-491

ERDOĞAN, Mustafa

2002 "Türk Edebiyatında Muhammes", Ankara: TCKBY.

GENCER, Ali İhsan

1993 "Tanzimat Fermanından 1876'ya Kadar Osmanlı İmparatorluğu"

Doğuştan Günümüze Kadar Büyük İslam Tarihi, C.11, İstanbul: Çağ Yayınevi s.203-346.

GIBB, E. J. Wilkinson

1999 "Osmanlı Şiir Tarihi" (Çev. Ali ÇAVUŞOĞLU), C. 1, Ankara: Akçağ Yayınevi s. 92-98.

- HORATA, Osman
2002 “Lale Devri'nden Tanzimat'a Türk Edebiyatı”
Türkler Ans. , C.11, Ankara: YTY. s. 573-592
- İHSANOĞLU, Ekmeleddin
1999 “Eğitim ve Bilim”
Osmanlı Medeniyet Tarihi, C.1, İstanbul: Çağ Yayınevi, s. 299
- İNAL, İbnü'l-Emin Mahmud Kemal
2002 “Son Asır Türk Şairleri”, C. 4, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yay.
s.2147- 2150.
- İPŞİRLİ, Mehmet
1999 “Osmanlı Devlet Teşkilatı”
Osmanlı Devleti Tarihi, C.1, İstanbul: Çağ Yayınevi 1999
- İSEN, Mustafa ve C. KURNAZ
1992 “XIX. Yüzyıl Divan Şiiri”
Türk Dünyası El Kitabı, C.3, Ankara: TKA EY. s.208-223
- KABAKLI, Ahmet
2002 “Türk Edebiyatı”, C.3, İstanbul: TEVY. s.11-15
- KARAHAN, Abdülkadir
1939 “Anadolu Türk Edebiyatında Makteller”
(Yayınlanmamış Bitirme Tezi) İstanbul Üniversitesi
- KODAMAN, Bayram
1993 “1876-1920 Arası Osmanlı Siyasi Tarihi”
Doğuştan Günümüze Kadar Büyük İslam Tarihi, C.12, İstanbul: Çağ
Yayınları, s.19-197.
- KURAN, Ercümen
1992 “Osmanlı İmparatorluğunda Yenileşme Hareketleri”
Türk Dünyası El Kitabı, C.2, Ankara: TKA EY. s.491-503.
- MAZIOĞLU, Hasibe
1971 “Eski Türk Edebiyatı”
Türk Ans. C. 32, İstanbul: MEBY. s. 80-134
- MENGİ, Mine
2002 “Eski Türk Edebiyatı Tarihi”, Ankara: Akçağ Yay. s. 231-241
- ÖKE, Mim Kemal
1993 “Son Dönem İslam İmparatorluğu”
Doğuştan Günümüze Kadar Büyük İslam Tarihi, C.12, İstanbul: Çağ
Yayınevi s.201-278

ÖZGÜL, M. Kayahan

2003 “Divan Yolu'ndan Pera'ya Selametle...”

Hece Der. Türk Şiiri Özel Sayısı S.53/54/55, s. 28-39.

1987 “Hersekli Arif Hikmet” Ankara: TCKBY. s. 8-23.

ÖZTUNA, Yılmaz.

1998 “Osmanlı Tarihi” C.1, Ankara: TCKBY. s.448-489

SENİH, Süleyman Efendi

1859 “Senih-i Mevlevî Divanı” İstanbul: Takvimhane-yi Amire Matbaası

TANPINAR, Ahmet Hamdi

1997 “19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi” İstanbul: Çağlayan Yayınevi s.77- 100

TDEA. “Senih-i Mevlevî”, C.8, İstanbul: Dergah Yay.

TUMAN, Mehmet Nâîlî

2001 “Tuhfe-i Nâîlî”, C. 1, Ankara: Bizim Büro Yay. s. 454-455

TİMURTAŞ, Faruk Kadri

1990 “Tarih İçinde Türk Edebiyatı” İstanbul Boğaziçi Yayınevi

UÇAROL, Rifat

1993 “Küçük Kaynarca Antlaşmasından 1839'a Kadar Osmanlı İmparatorluğu”

Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, C.11, İstanbul: Çağ Yayınevi
s.179-199

ÜNAYDIN, Ruşen Eşref

2000 “Diyorlar Ki”, Ankara: TCKBY. s.267-314

ÜNVER, İsmail

1988 “XIX. Yüzyıl Divan Edebiyatı”

Büyük Türk Klasikleri, C. 8, İstanbul: Ötüken Yayınları s. 99-107